

КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

София - 1303
ул. Шар планина № 33
тел.: 94 04 650; факс: 829 43 24
Телефонна централа: 94 04 999

ISSN 1312 - 5265
web-site: www.fsc.bg
e-mail: bg_fsc@fsc.bg

Б Ю Л Е Т И Н

БРОЙ 12/2006

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:

ДИМАНА РАНКОВА

РАЛИЦА АГАЙН

БИСЕР ПЕТКОВ

НИНА КОЛЧАКОВА

РОСИЦА ЕВТИМОВА

ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР:

ДОРА КАМЕНОВА

Печат:

Академично издателство „Проф. Марин Дринов“

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е**НОРМАТИВНА УРЕДБА****НАРЕДБА № 35**

от 17 октомври 2006 г.

за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници _ **3****НАРЕДБА № 37**от 29 ноември 2006 г. за признаването на приетите пазарни практики _ **95****НАРЕДБА**за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 2003 г. за проспектите при публично предлагане на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа _ **95****НАРЕДБА**за изменение и допълнение на Наредба № 11 от 2003 г. за лицензите за извършване на дейност като фондова борса, организатор на неофициален пазар на ценни книжа, инвестиционен посредник, инвестиционно дружество, управляващо дружество и дружество със специална инвестиционна цел _ **97****НАРЕДБА**за изменение и допълнение на Наредба № 13 от 2003 г. за търгово предлагане за закупуване и замяна на акции _ **99****НАРЕДБА**за изменение и допълнение на Наредба № 10 от 2003 г. за изискванията към състава и структурата на собствения капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителното дружество и към минималните ликвидни средства на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване _ **99****НАРЕДБА**за изменение и допълнение на Наредба № 25 от 22 март 2006 г. за изискванията към дейността на инвестиционните дружества и договорните фондове _ **100****ДЕЙНОСТТА****НА КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР****ПРЕЗ ДЕКЕМВРИ 2006 ГОДИНА****I. РЕШЕНИЯ**на Комисията за финансов надзор _ **107****II. ИНДИВИДУАЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ**на заместник-председателите на Комисията за финансов надзор _ **108****III. ВПИСАНИ ПРОМЕНИ**в регистрите на Комисията за финансов надзор _ **111****IV. УВЕДОМЛЕНИЯ**по чл. 145 ЗППЦК _ **114****ГОДИШНО СЪДЪРЖАНИЕ** _ **115**

УВАЖАЕМИ ЧИТАТЕЛИ,

АКО СМЕ ВИ БИЛИ ПОЛЕЗНИ С ИНФОРМАЦИЯТА, ПОМЕСТВАНА НА СТРАНИЦИТЕ НА БЮЛЕТИНА НА КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР, МОЖЕТЕ ДА ПОДНОВИТЕ АБОНАМЕНТА СИ ЗА 2007 Г. ЗА ЦЕЛТА Е НЕОБХОДИМО САМО ДА ПОПЪЛНИТЕ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ТОЗИ БРОЙ ТАЛОН ЗА АБОНАМЕНТ И ДА НИ ГО ИЗПРАТИТЕ ИЛИ ДА СЕ АБОНИРАТЕ НА МЯСТО В КАСАТА НА КОМИСИЯТА.

НОРМАТИВНА УРЕДБА

НАРЕДБА № 35 от 17 октомври 2006 г.

за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници*

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С наредбата се определят структурата и елементите на собствения капитал на инвестиционните посредници по чл. 54, ал. 5 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК) и изискванията за капиталовата им адекватност и осигуряване на тяхната ликвидност и платежоспособност, както и начините и методите за изчисляване на капиталовите изисквания.

(2) С наредбата се определят и надзорът на консолидирана основа върху дейността на инвестиционните посредници, групите, финансовите холдинги и финансовите холдинги със смесена дейност, както и обменът на информация и сътрудничеството във връзка с осъществявания надзор.

(3) Разпоредбите на тази наредба не се прилагат за:

1. кредитните институции;
2. юридическите лица, които извършват сделки за собствена сметка на пазарите на финансови фючъри, опции или други деривативни инструменти или сделки на паричния пазар с единствена цел да хеджират позиции на пазарите на деривативни инструменти, или които извършват сделки за сметка на други участници на тези пазари, които са гарантирани от клирингови участници на същите пазари, когато отговорността за изпълнение на договорите, сключени с юридическото лице, е поета от клиринговите членове на същите пазари;

3. инвестиционните посредници, които извършват инвестиционни услуги по чл. 54, ал. 2, т. 1 и/или 5 ЗППЦК и не държат пари и ценни книжа на клиенти и за които по тази причина не могат да възникнат задължения към клиенти.

Глава втора

МИНИМАЛНО ИЗИСКВАН НАЧАЛЕН КАПИТАЛ ПРИ ИЗДАВАНЕ НА ЛИЦЕНЗ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ДЕЙНОСТ КАТО ИНВЕСТИЦИОНЕН ПОСРЕДНИК

Чл. 2. Началният капитал на инвестиционния посредник се състои от:

1. записания и внесен от акционерите или други притежатели на акции или дялове капитал;
2. премийните резерви, с изключение на резервите за преференциални акции с натрупващ се дивидент;
3. задължителните резерви съгласно чл. 57, ал. 1 ЗППЦК;
4. резерви, формирани съгласно устава на инвестиционния посредник;
5. други резерви;
6. неразпределената печалба от минали години, намалена с всички очаквани данъци или дивиденди;
7. загубата от минали години, като началният капитал се намалява с нейната стойност;

* ДВ, бр. 97 от 2006 г.

8. печалбата от текущия период на инвестиционния посредник съгласно междинен финансов отчет, ако отчетът е заверен от регистриран одитор, намалена с всички предвидими разходи или дивиденди.

Чл. 3. (1) В началния капитал по чл. 2 се включват паричните вноски и стойността на извършените непарични вноски (апорт) с предмет:

1. акции и облигации, допуснати до търговия на регулиран пазар, които имат пазарна цена;

2. вещни права върху движими и недвижими вещи или права върху нематериални обекти, пряко свързани с дейностите и услугите по чл. 54, ал. 2 и 3 ЗППЦК.

(2) Стойността на правата по ал. 1, т. 2 не може да надвишава 20 % от минималния размер на капитала по чл. 4.

Чл. 4. (1) Инвестиционен посредник, който извършва една или повече от инвестиционните услуги и дейности по чл. 54, ал. 2, т. 1, 2 и 4 ЗППЦК и държи пари и/или ценни книжа на клиенти, трябва да разполага с начален капитал в размер не по-малък от 250 000 лв., при условие че не извършва инвестиционните услуги и дейности по чл. 54, ал. 2, т. 3 и 6.

(2) Инвестиционен посредник, който предоставя инвестиционни услуги по чл. 54, ал. 2, т. 2 ЗППЦК, може да държи пари и/или ценни книжа за собствена сметка, когато:

1. позициите са възникнали като резултат от невъзможността на инвестиционния посредник да изпълни поръчките точно;

2. общата пазарна стойност на тези позиции не може да надвишава 15 % от стойността на началния му капитал;

3. инвестиционният посредник отговаря на изискванията по чл. 19, 21, 23 и глава девета;

4. позициите имат непредвиден и временен характер и са държани само за времето, което се изисква за приключване на сделката.

(3) Държането на позиции в инвестиционния портфейл в ценни книжа с цел инвестиране на собствения капитал не се счита за търговия по отношение на услугите по ал. 1 и чл. 5.

(4) Инвестиционен посредник, който извършва инвестиционни услуги и дейности по чл. 54, ал. 2, т. 3 и 6 ЗППЦК, трябва да разполага с начален капитал в размер не по-малък от 1 500 000 лв.

(5) Инвестиционен посредник, който не извършва инвестиционни услуги и дейности по чл. 54, ал. 2, т. 3 и 6 ЗППЦК и не държи пари и ценни книжа на клиенти, трябва да разполага с начален капитал в размер не по-малък от 100 000 лв.

Чл. 5. (1) Инвестиционен посредник, който извършва инвестиционни услуги по чл. 54, ал. 2, т. 1 и/или 5 ЗППЦК и не държи пари и ценни книжа на клиенти и за които по тази причина не могат да възникнат задължения към клиенти, трябва да отговаря на едно от следните изисквания:

1. да разполага с начален капитал в размер не по-малко от 100 000 лв.;

2. да има застраховка „Професионална отговорност“, валидна за цялата територия на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство, за вредите, които могат да настъпят вследствие на виновно неизпълнение на задълженията му, свързани с неговата дейност като инвестиционен посредник; минималната застрахователна сума на застраховката е в размер на левовата равностойност на 1 000 000 евро за всяко застрахователно събитие и левовата равностойност на 1 500 000 евро за всички застрахователни събития за една година;

3. комбинация от изискванията, посочени в т. 1 и 2, по начин, който да осигурява ниво на покритие, аналогично на това по т. 1 или 2.

(2) Застраховката по ал. 1, т. 2 трябва да покрива и отговорността за вреди, причинени от виновно неизпълнение на задълженията на лицата, които работят по договор с инвестиционния посредник, при или по повод извършването на дейността по ал. 1.

(3) Инвестиционният посредник по ал. 1 уведомява комисията за всички промени в обстоятелствата, свързани със застраховката, в 7-дневен срок от настъпването им.

Глава трета СОБСТВЕН КАПИТАЛ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПОСРЕДНИК

Чл. 6. (1) Собственият капитал на инвестиционния посредник на неконсолидирана основа се определя като сума от стойността на първичния капитал и стойността на допълнителния капитал.

(2) Първичният капитал се образува от сумата на елементите по т. 1-9, намален със сумите по ал. 3, както следва:

1. записаният и внесен от акционерите или други притежатели на дялове капитал;

2. премиите резерви, с изключение на резервите за преференциални акции с натрупващ се дивидент;

3. задължителните резерви съгласно чл. 57, ал. 1 ЗППЦК;

4. резервите, формирани съгласно устава на дружеството;

5. други резерви;

6. неразпределената печалба от минали години, намалена с всички очаквани данъци или дивиденди;

7. загубата от минали години, като първичният капитал се намалява с нейната стойност;

8. печалбата от текущия период на инвестиционния посредник съгласно междинен финансов отчет, ако отчетът е заверен от регистриран одитор, намалена с всички предвидими разходи или дивиденди;

9. резерви за общ риск.

(3) Първичният капитал се намалява със:

1. балансовата стойност на нетекущите нематериални активи;

2. съществени загуби от текущия период;

3. балансовата стойност на притежаваните от инвестиционния посредник собствени акции.

(4) Инвестиционен посредник, инициатор на секюритизация, не включва в елементите по ал. 2, т. 3-7 печалбите от капитализацията на бъдещите приходи от секюритизирани позиции, представляващи подобрение на кредитното качество на секюритизиращите позиции.

(5) Ако инвестиционен посредник включва в първичния капитал печалбата от текущия период по ал. 2, т. 8 и в следващ отчетен период приключи на загуба или с по-малка печалба, за този и за следващите периоди той не включва стойността по ал. 2, т. 8 в първичния капитал.

Чл. 7. (1) Допълнителният капитал се образува от

сумата на елементите по т. 1 - 4, намален със сумата на елементите по ал. 5, както следва:

1. резерви от преценка на нетекущи материални активи;

2. други елементи от собствения капитал, които независимо от тяхната правна или счетоводна квалификация отговарят на следните условия:

а) изцяло са на разположение на инвестиционния посредник за покриване на рисковете от обичайната дейност преди приключване на финансовата година и формиране на приходите и капиталовите загуби;

б) отразени са в счетоводните регистри на инвестиционния посредник;

в) тяхната стойност е определена от управителния орган на инвестиционния посредник и потвърдена от регистриран одитор;

г) Комисията за финансов надзор, наричана по-нататък „комисията“, е уведомена и упражнява надзор върху тях;

3. ценни книжа с неопределена дюрация и други инструменти, когато отговарят на следните условия:

а) получените средства не могат да бъдат върнати по искане на лицето, което ги е предоставило, и връщането не може да се извърши без писмено разрешение от заместник-председателя на комисията, ръководещ управлението „Надзор на инвестиционната дейност“, наричан по-нататък „заместник-председателя“;

б) условията по дълговото споразумение дават възможност на инвестиционния посредник да отсрочи плащането на лихвите по дълга;

в) претенциите на заемодателя по дълговото споразумение срещу инвестиционния посредник се изпълняват след удовлетворяване на претенциите на всички други кредитори;

г) условията на емисията ценни книжа, уредени в договора, са такива, че стойността на главницата и дължимите лихви позволяват на инвестиционния посредник да покрие загубите си и да продължи да извършва обичайната си дейност;

д) сумите по тях са изцяло внесени;

4. преференциални акции с натрупващ се дивидент и сумите, привлечени като подчинен дълг, ако е предвидено, че в случай на ликвидация или несъстоятелност вземанията по тях се удовлетворяват след вземанията на всички останали кредитори.

(2) За инвестиционен посредник, изчисляващ стойността на рисковопретеглените експозиции съгласно глава дванадесета, раздел II, положителните стойности, получени в резултат на изчисленията по т. 4, раздел I от приложение № 5, се признават като други елементи по ал. 1, т. 2 до размера на 0,6 % от стойността на рисковопретеглените експозиции, изчислени съгласно глава дванадесета, раздел II. При изчисляването на стойността на рисковопретеглените експозиции не се включват стойностите, изчислявани за секюритизиращи позиции, на които е приписано рисково тегло равно на 1250 %.

(3) Подчиненият дълг по ал. 1, т. 4 трябва да отговаря на следните допълнителни условия:

1. средствата да са изцяло внесени;

2. първоначално договореният срок на падеж е не по-кратък от 5 години; в случай че падежът на подчинения дълг не е фиксиран, подчиненият дълг може да стане изискуем с 5-годишно предизвестие освен ако връщането му се извършва с разрешение на заместник-председателя; заместник-председателят може да разреши предсрочно връщане, в случай че е отправено

искане от заемодателя и това няма да се отрази на платежоспособността на инвестиционния посредник;

3. дълговото споразумение не включва клаузи за връщане на дълга преди настъпване на уговорения падеж, освен в случаите на ликвидация на инвестиционния посредник;

4. през последните 5 години до падежа размерът на подчинения дълг се включва в допълнителния капитал с намаление от 20 % годишно, а след падежа на дълга той се изключва изцяло при изчисляването на собствения капитал.

(4) Позициите по ал. 1, т. 2 - 4 могат да се включат в собствения капитал, след като инвестиционният посредник получи от заместник-председателя разрешение по реда на чл. 154.

(5) Допълнителният капитал на инвестиционния посредник се намалява с балансовата стойност на:

1. дяловото участие на инвестиционния посредник в други инвестиционни посредници и финансови институции, когато стойността на дяловото участие представлява повече от 10 % от капитала му;

2. сумите, предоставени като подчинен дълг по ал. 3 и други инструменти по ал. 1, т. 2 и 3 на инвестиционни посредници и финансови институции, в които инвестиционният посредник има дялово участие, надхвърлящо 10 % от капитала му за всеки отделен случай;

3. общата стойност на дяловото участие на инвестиционния посредник в други инвестиционни посредници и финансови институции, когато стойността на дяловото участие представлява до 10 % от капитала му и сумите, предоставени като подчинен дълг по ал. 3 и други инструменти по ал. 1, т. 2 и 3 на други инвестиционни посредници и финансови институции, извън тези по т. 1 и 2 от настоящата разпоредба, надвишават 10 % от собствения капитал на инвестиционния посредник, като сумите, предоставени като подчинен дълг и други инструменти, се изчисляват преди намаляване на капитала по тази алинея;

4. участието на инвестиционния посредник в застрахователи, презастрахователи и застрахователни холдинги, получили лиценз за извършване на дейност съгласно законодателството на Европейския съюз, както и предоставените от него суми, включени в собствения им капитал;

5. отрицателната стойност, получена в резултат на изчислението съгласно т. 4, раздел I от приложение № 5, и стойността на очакваните загуби, изчислена съгласно т. 3.4 и 3.5, раздел I от приложение № 5, когато инвестиционният посредник изчислява стойността на рисковопрегледените си експозиции съгласно глава дванадесета, раздел II;

6. стойността на експозицията за секюритизиращи позиции, на които съгласно т. 6 от приложение № 7 е приписано рисково тегло 1250 %, изчислено по метод, посочен в същото приложение.

(6) За допълнителния капитал по ал. 1, т. 1-4 се прилагат следните ограничения:

1. общата стойност на допълнителния капитал по ал. 1, т. 1-4 не може да превишава стойността на първичния капитал;

2. допълнителният капитал по ал. 1, т. 4 не може да превишава 50 % от първичния капитал.

(7) След прилагане на ограниченията по ал. 6 половината от сумата по ал. 5 се изважда от първичния капитал, а другата половина се изважда от допълнителния капитал по ал. 1, т. 1-4. Ако половината от сумата по ал. 5 е по-голяма от сумата по ал. 1, т. 1-4, превишението се изважда от първичния капитал. Стойността по ал. 5, т. 6 не се

изважда, освен ако не е била включена при изчисляването на стойността на рисковопрегледените експозиции за целите по чл. 21 съгласно т. 6 от приложение № 7.

(8) При изчисляване на собствения капитал съгласно чл. 6 и ал. 1-7 за целите на глава девета не се вземат предвид позициите по ал. 5, т. 5 и 6 и ал. 2.

(9) Инвестиционният посредник може да превиши ограниченията, определени в ал. 6, само временно, в изключителни случаи и след получаване на разрешение от заместник-председателя.

(10) Когато дяловото участие на инвестиционен посредник в друг инвестиционен посредник, финансова институция, застраховател, презастраховател или застрахователен холдинг е притежавано временно с цел оказване на временна финансова помощ във връзка с преобразуване или оздравяване на лицето, с разрешение на заместник-председателя собственият му капитал може да не се намалява с позициите по ал. 5, т. 1-4.

(11) В собствения капитал на инвестиционните посредници публични дружества не се включват получените гаранции от национални правителства и местни органи.

Чл. 8. (1) С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник, който е задължен да спазва изисквания за капиталова адекватност, изчислявани съгласно чл. 24, глава шеста, осма, девета, десета, единадесета и приложение № 9, може да прилага алтернативен метод за определяне на собствения капитал.

(2) Собственият капитал по ал. 1 не може да се използва за покриване на други капиталови изисквания.

(3) Собственият капитал, определен по алтернативния метод, е равен на сумата от стойностите на елементите по т. 1-3, намалена със стойността по т. 4, както следва:

1. собственият капитал, определен съгласно чл. 6 и 7, изключвайки елементите по чл. 7, ал. 5, т. 1-4 в случаите, когато инвестиционният посредник трябва да намали сумата на елементите по т. 1-3 със стойността по т. 4;

2. нетната печалба от операции с търговския портфейл, намалена с всички предвидими разходи или дивиденди и с нетните загуби от друга дейност, при условие че стойността на нито една от тези позиции вече не е била включена в т. 1 като елемент по чл. 6, ал. 2, т. 3-8 или чл. 6, ал. 3, т. 2;

3. подчинен дълг или стойността по ал. 7 при условията, посочени в ал. 4-6 и ал. 8;

4. неликвидни активи по чл. 9.

(4) Подчиненият дълг по ал. 3, т. 3 трябва да отговаря на следните условия:

1. има първоначално договорен падеж не по-късно от две години;

2. средствата са изцяло внесени;

3. съгласно условията в договора не се допуска, освен при ликвидация, връщане на сумата преди първоначално договорения срок на падежа, освен ако не е получено разрешение от заместник-председателя за това;

4. не може да се извърши плащане на главница или на лихви, ако това плащане би довело до намаляване на стойността на собствения капитал на инвестиционния посредник под общите капиталови изисквания.

(5) Инвестиционният посредник е длъжен незабавно да уведоми заместник-председателя за всички плащания по подчинения дълг, в случай че стойността на собствения му капитал по ал. 3 падне под 120 % от общите капиталови изисквания.

(6) Подчиненият дълг по ал. 3, т. 3 не може да надвишава 150 % от стойността на първичния капитал, предназначен за покриване на изискванията по чл. 24 и

глави шеста, седма, осма, девета, десета и единадесета, като максималният размер може да се достига само при определени обстоятелства и след получено разрешение от заместник-председателя.

(7) Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник да замени подчинения дълг по ал. 3, т. 3 с елементите по чл. 7, ал. 1, т. 1-4.

(8) Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник да превиши максимално разрешенния размер на подчинения дълг по ал. 6, ако прецени, че това е допустимо, без да се нарушават принципите на предпазливост и при условие че сумата на подчинения дълг и елементите по ал. 7 не надвишават 200% от първичния капитал, предназначен за покриване на капиталовите изисквания по чл. 24 и глави шеста, осма, девета, десета, единадесета и приложение № 9, или 250% от същата сума, ако инвестиционният посредник намалява стойността на капитала със стойността по ал. 3, т. 4.

(9) Подчиненият дълг по ал. 3, т. 3 може да се включи в собствения капитал, след като инвестиционният посредник получи разрешение от заместник-председателя по реда на чл. 154.

Чл. 9. (1) Неликвидните активи по чл. 8, ал. 3, т. 4 се състоят от:

1. дълготрайни (нетекущи) материални активи, намалени с тази част от стойността на земите и сградите, послужили за обезпечение по кредити, получени срещу тези активи;

2. акции и дялови участия в кредитни и финансови институции, включително сумите, предоставени под формата на подчинен дълг на тези институции, които са включени в собствения им капитал, освен ако с тях не е намален собственият капитал по чл. 7, ал. 5, т. 1-4 или по чл. 10, ал. 1, т. 4;

3. акции, дялове и други инвестиции в дружества, които не са кредитни или финансови институции, в случаите, когато тези инвестиции не са бързо ликвидни;

4. отрицателната стойност на собствения капитал на дъщерните дружества;

5. депозити, различни от тези с падеж до 90 дни, и плащания във връзка със задължението за поддържане на депозити за обезпечаване на сделките с фючърси и опции;

6. заеми и други вземания, различни от вземанията със срок до 90 дни;

7. материални запаси, освен ако те не подлежат на поне толкова строги капиталови изисквания като изискванията по чл. 19 и 23.

(2) В случай че акциите и дяловите участия в кредитни или други финансови институции са притежавани от инвестиционния посредник временно с цел оказване на временна финансова помощ за преобразуване или оздравяване на тези институции, заместник-председателят може да му разреши да не прилага ограниченията по този член.

(3) Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник да не прилага ограниченията по този член и относно акции и дялови участия, включени в търговския му портфейл.

Чл. 10. (1) Инвестиционни посредници, принадлежащи към група, които с разрешение на заместник-председателя изчисляват собствения капитал съгласно разпоредбите по чл. 8 и 9 като изключение от изискванията за консолидиран надзор по чл. 136, при изчислението на техния собствен капитал прилагат следните ограничения:

1. намаляват стойността на собствения капитал с неликвидните активи по чл. 8, ал. 3, т. 4;

2. изключение, посочено в чл. 8, ал. 3, т. 1, не включва

елементите по чл. 7, ал. 5, т. 1-4 в предприятия, които участват в консолидацията;

3. ограниченията по чл. 7, ал. 6 се изчисляват относно първичния собствен капитал, намален с елементите по чл. 7, ал. 5, т. 1-4, които са посочени в т. 2 и които представляват част от първичния собствен капитал на предприятия, обхванати от консолидация;

4. със стойността на елементите на собствения капитал по чл. 7, ал. 5, т. 1-4, посочени в т. 3, се намалява първичният собствен капитал, а не сумата на всички елементи по чл. 7, ал. 7, и по-специално за целите на чл. 8, ал. 6-8.

(2) В случаите, когато инвестиционен посредник изчислява рисковопреетелена стойност на експозициите, отразявайки сетълмент риска и кредитния риск на насрещната страна съгласно глава дванадесета, раздел II, изчисленията се извършват съгласно раздел I от приложение № 5, като се прилагат следните изисквания:

1. към преоценената стойност и резервите, изчислени за експозиции, посочени в глава седма, инвестиционният посредник може да включи преоценената стойност, вземаща предвид кредитното качество на насрещната страна по сделката;

2. ако кредитният риск на насрещната страна е отразен при преоценката на позицията в търговския портфейл и при условие че инвестиционният посредник е получил съответно разрешение от заместник-председателя, очакваната стойност на загубите, отговаряща на степента на излагане на риск от насрещната страна, трябва да е равна на нула.

(3) За инвестиционен посредник, който прилага корекции съгласно ал. 2, т. 1, преоценките не могат да бъдат извършени по начин, различен от посочения в ал. 2.

Глава четвърта ИНВЕСТИЦИОНЕН И ТЪРГОВСКИ ПОРТФЕЙЛ Раздел I

Общи положения

Чл. 11. (1) За изчисляване на капиталовите изисквания за кредитен и пазарен риск инвестиционният посредник разпределя всичките си позиции между инвестиционен и търговски портфейл.

(2) Инвестиционният портфейл се състои от балансовите и задбалансовите позиции, които не са включени като позиции в търговския портфейл на инвестиционния посредник.

(3) Търговският портфейл се състои от всички позиции във финансови инструменти и стоки, които инвестиционният посредник държи с намерение за продажба или с цел хеджиране на риска на други елементи от него. Търговският портфейл не включва инструменти и стоки, които не могат да се хеджират или за чиято търговия има договорни ограничения.

(4) Позиции, държани с намерение за продажба, са позиции във финансови инструменти и стоки, които инвестиционният посредник държи с намерение за краткосрочна препродажба и/или с намерение да реализира печалба от разликата между техните продажни и покупни цени в краткосрочен период, или от други промени в цената или лихвения процент. Тези позиции включват собствените позиции на инвестиционния посредник, позициите му като маркет мейкър и позициите му, произтичащи от обслужване на клиенти.

(5) Позициите или подпортфейлите, държани с намерение за продажба, трябва да отговарят на следните условия:

1. да има надлежно документирана и одобрена от управителния орган на инвестиционния посредник стра-

тегия за търгуване на позициите или подпортфейлите, включваща очакван период на държане;

2. да са въведени ясни правила и процедури за активно управление на позициите, които включват:

а) създаване на позициите чрез звеното за търгуване в инвестиционния посредник;

б) да са определени ограничения за отделните позиции и да се извършва наблюдение за съответствието им с ограниченията;

в) независимост на звеното за търгуване при създаването или управляването на позициите в рамките на определените ограничения и одобрената стратегия за търгуване на инвестиционния посредник;

г) отчитане на позициите пред управителния орган на инвестиционния посредник като неразделна част от процеса на управление на риска в инвестиционния посредник;

д) постоянно наблюдение на позициите въз основа на източниците на пазарна информация и оценката на ликвидността или възможността за хеджирането им и присъщите им рискове, включително оценка за наличието и качеството на пазарни данни за оценъчния процес, обема на пазарния оборот и размера на търгуването на пазара позиции;

3. да са въведени ясно определени правила и процедури за наблюдение на позициите в съответствие със стратегията за търгуване на инвестиционния посредник, включително наблюдение на оборота и на просрочените позиции в търговския портфейл.

(б) Заместник-председателят осъществява надзор върху структурата на търговския портфейл на инвестиционния посредник.

Раздел II

Системи и механизми за оценка на търговския портфейл

Чл. 12. (1) Инвестиционният посредник изгражда и поддържа системи и механизми, които гарантират достоверността и надеждността на оценките, свързани с търговския портфейл.

(2) Системите и механизмите се състоят най-малко от:

1. документираны правила и процедури за оценъчния процес, включващи ясно определени отговорности в различните области, свързани с изготвянето на оценките, източниците на пазарна информация и преценката за тяхното съответствие, честотата на независимото оценяване, избрания час за цени при закриване на позицията, процедурите за коригиране на оценките и процедурите за месечно и инцидентно потвърждаване на оценките;

2. ясна и независима от звеното за сключване на сделки процедура за отчетност между звеното, отговорно за изготвянето на оценките, до съответното лице, кое-то управлява и представлява инвестиционния посредник.

Раздел III

Включване на позиции и управление на търговския портфейл на инвестиционния посредник

Чл. 13. (1) Инвестиционният посредник приема ясно определена политика и процедури относно включването на позиции и цялостното управление на търговския портфейл с оглед изчисляване на капиталовите изисквания в съответствие с условията по чл. 11 и съобразно рисковия му профил, които включват най-малко:

1. позициите и дейностите, включени в търговския му портфейл за изчисляване на капиталовите изисквания;

2. степента, в която дадена позиция подлежи на ежедневна пазарно оценяване посредством активен и ликвиден двустранен пазар;

3. за позициите, които се оценяват чрез модел за оцен-

ка, степента, в която инвестиционния посредник може да:

а) установи всички съществени рискове за позициите;

б) хеджира всички съществени рискове за позициите чрез инструменти, за които съществува активен и ликвиден двустранен пазар;

в) извършва надеждна преценка за основните допускания и параметри, използвани в модела;

4. степента, в която инвестиционният посредник е способен и е задължен да изготвя оценки за позициите, които могат да бъдат потвърдени от външен източник по последователен начин;

5. степента, в която правните ограничения или други оперативни изисквания оказват влияние върху способността на инвестиционния посредник да закрие или да хеджира дадена позиция в краткосрочен период от време;

6. степента, в която инвестиционният посредник е способен и е задължен активно да управлява позициите в рамките на своята търговска дейност;

7. степента, в която инвестиционният посредник може да прехвърля риск или позиции между инвестиционния и търговския портфейл и критериите за прехвърлянето.

(2) Съответствието на дейността на инвестиционния посредник с политиката и процедурите по ал. 1 се документира и подлежи на периодична вътрешна проверка.

(3) Срочните сделки от вида на репо-сделките, свързани с търговската дейност, които инвестиционният посредник отчита в инвестиционния си портфейл, могат да бъдат включени в търговския му портфейл при изчисляването на капиталовите изисквания, ако всички такива репо-сделки са включени в него. За да бъдат включени в търговския портфейл, репо-сделките по изречение първо трябва да отговарят на условията по чл. 11, ал. 4 и 5 и двете рамена на сделката да са под формата на парични средства или ценни книжа, които отговарят на условията за включване в търговския портфейл. Независимо къде са включени, за всички видове репо-сделки инвестиционният посредник изчислява капиталово изискване за кредитен риск на насрещната страна.

(4) Инвестиционният посредник може да включи в търговския си портфейл позиция, произтичаща от вътрешна хеджираща позиция, ако е държана с намерение за продажба, изпълнени са общите критерии по чл. 11 и 12 и отговаря на следните условия:

1. не се държи с основна цел избягване или намаляване на капиталовите изисквания;

2. вътрешното хеджиране е надлежно документирано и подлежи на вътрешно одобрение и проверка;

3. вътрешната сделка е съобразена с пазарните условия;

4. пазарният риск от вътрешното хеджиране се управлява активно съгласно одобрените за търговския портфейл ограничения;

5. вътрешните сделки се наблюдават прецизно съгласно подходящи процедури.

(5) Вътрешна хеджираща позиция е позиция, която напълно или до висока степен покрива риска на позиция или позиции, включени в инвестиционния портфейл.

(6) Хеджираните рискове от инвестиционния портфейл се третират като рискове в търговския портфейл и се включват при изчисляването на капиталовите изисквания за търговския портфейл.

(7) Когато инвестиционният посредник хеджира кредитни експозиции от инвестиционния портфейл, използвайки кредитни деривативи от неговия търговски портфейл (вътрешно хеджиране), експозицията от инвестиционния му портфейл не се смята за хеджирана при изчисляване на капиталовите изисквания, освен ако е закупен

кредитен дериватив от трето лице - продавач на кредитна защита, и кредитният дериватив отговаря на условията, посочени в т. 24.2 от приложение № 6. Когато такава защита е закупена от трето лице и при изчисляване на капиталовите изисквания е призната за хеджирана експозиция в инвестиционния портфейл, инвестиционният посредник не включва вътрешната хеджиращата експозиция и кредитния дериватив при изчисляването на капиталовите изисквания за търговския портфейл.

Раздел IV

Оценка на позициите в търговския портфейл

Чл. 14. (1) Позициите в търговския портфейл се оценяват в съответствие с методите за разумна оценка по този раздел. Съгласно тези методи инвестиционният посредник трябва да осигури съответствие на прилаганата стойност за всяка позиция в търговския портфейл с нейната текуща пазарна стойност. Стойността трябва да отчита динамичния характер на позициите в търговския портфейл, изискванията за разумна обосноваване, дейността на инвестиционния посредник и целта на капиталовите изисквания във връзка с позициите в търговския портфейл.

(2) Позициите в търговския портфейл се оценяват най-малко веднъж дневно.

Чл. 15. (1) Методът на пазарната оценка представлява оценяване поне веднъж дневно на позициите по лесно достъпни цени на закриване на позицията, получени от независим източник, като борсови цени, цени от системи за пазарна информация и котировки от независими брокери с добра репутация.

(2) При прилагането на метода по ал. 1 инвестиционният посредник използва по-консервативния от курсовете „купува“ или „продава“, освен ако не е значителен маркет-мейкър за съответния финансов инструмент или стока и може да затвори позицията си по средна пазарна цена.

Чл. 16. (1) Когато не е възможно да се приложи методът по чл. 15, ал. 1, преди да изчисли капиталовите изисквания за търговския портфейл, инвестиционният посредник използва модел за оценка на позициите или подпортфейлите. Оценяване по модел е всяка оценка, която се сравнява спрямо бенчмарк, екстраполира се или се изчислява по друг начин въз основа на пазарни данни.

(2) При прилагането на модел за оценка инвестиционният посредник трябва да спазва следните изисквания:

1. управителният орган на инвестиционния посредник е запознат с елементите от търговския портфейл, които се оценяват по модел, и със степента на несигурност, която моделът поражда при отчитането на риска и доходността;

2. осигурено е съответствие на входящите пазарни данни с пазарните цени, доколкото е възможно, като оценяването на съответствието на пазарните данни за определената позиция и използваните параметри на модела се проверяват периодично;

3. използват се общоприети пазарни оценъчни методологии за съответния вид финансов инструмент или стока, когато са налични;

4. когато моделът е разработен от инвестиционния посредник, той трябва да се основава на уместни допускания, които са оценени и проверени от квалифицирани лица, които не са свързани с процеса на разработването му; моделът трябва да е разработен или одобрен от звено в инвестиционния посредник, което е независимо от звеното, сключващо сделките, и подлежи на независима проверка, включваща потвърждаване на изчислителните методи, допусканията и програмното му осигуряване;

5. въведени са контролни процедури за промени в

модела и е изготвено защитено копие на модела за извършване на периодична проверка на оценките;

6. звеното за управление на риска е запознато със слабостите на използваните модели и как те да бъдат отразени в резултатите от оценяването;

7. извършва се периодичен преглед на модела за определяне на неговата точност, в това число оценка за съответствие на допусканията, анализ на печалбите и загубите спрямо рисковите фактори и сравняване на действителните стойности на закриване на позицията с изходните стойности от модела.

Чл. 17. (1) Инвестиционният посредник извършва най-малко веднъж месечно независим преглед за точността и независимостта на пазарните цени и входящите данни на модела, използвани при прилагането на методите по чл. 15 и 16. Прегледът се извършва от звено, независимо от звеното за сключване на сделки.

(2) Когато не са достъпни независими ценови източници или те са субективни, инвестиционният посредник извършва корекция на оценките по чл. 15 и 16.

Чл. 18. (1) Инвестиционният посредник приема процедури за извършване на корекции на оценките или резервите.

(2) Корекциите на оценките или резервите трябва да отчитат следните фактори:

1. нереализирани кредитни спредове;
2. разходи за закриване на позиции;
3. операционни рискове;
4. предсрочно прекратяване;
5. разходи, свързани с инвестиране или финансиране;
6. бъдещи административни разходи;
7. риск, свързан с модела.

(3) Инвестиционният посредник формира резерви, отчитайки следните фактори:

1. период от време, необходим за пълно хеджиране на позициите или рисковете, свързани с тези позиции;
2. волатилност и средни стойности на разликата между цените „купува“ и „продава“;
3. наличие на пазарни котировки, брой и наименованията на маркет-мейкърите;
4. волатилност и средна стойност на търгуваните обеми;
5. пазарни концентрации;
6. „период на държане“ на позицията;
7. степен, до която оценката се основава на модела по чл. 16, ал. 1, и влиянието на рисковете, свързани с него върху оценката.

(4) Инвестиционен посредник, който използва оценки, изготвени от трети лица, или модела по чл. 16, ал. 1, преценява дали се налагат корекции в оценките.

(5) Инвестиционният посредник преценява дали да формира резерви за нисколиквидните позиции, които могат да възникнат вследствие на пазарни събития или в резултат на дейността му, като концентрация на позиции и/или просрочени позиции, и периодично извършва преглед относно тяхната необходимост.

(6) Когато корекциите в оценките или резервите водят до съществени загуби за текущата година, с тях се намалява първичният капитал.

(7) Други печалби или загуби, произтичащи от корекции в оценката или резервите, се включват при изчисляването на нетната печалба от търговския портфейл съгласно чл. 8, ал. 3, т. 2 и се добавят или с тях се намалява допълнителният капитал на инвестиционния посредник за покриване на пазарни рискове.

(8) Корекциите в оценките или резервите, които надвишават стойностите, получени съгласно счетоводната

политика на инвестиционния посредник, се третираат съгласно ал. 6, ако те водят до съществени загуби, или съгласно ал. 7 в останалите случаи.

Глава пета

КАПИТАЛОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПОКРИВАНЕ НА РИСКОВЕ ВЪВ ВРЪЗКА С ДЕЙНОСТТА НА ИНВЕСТИЦИОННИТЕ ПОСРЕДНИЦИ

Раздел I

Общи положения

Чл. 19. (1) Собственият капитал на инвестиционния посредник трябва по всяко време да е равен или да превишава сумата на:

1. капиталовите изисквания за позициите, които инвестиционният посредник държи в търговския си портфейл, изчислени съгласно методите и възможностите по глави шеста, седма, девета, приложение № 9 и глава единадесета, ако е приложима;

2. капиталовите изисквания във връзка с цялостната дейност на инвестиционния посредник, изчислени съгласно методите и възможностите по глави осма, десета и единадесета, ако е приложима.

(2) Независимо от изискването на ал. 1 размерът на собствения капитал на инвестиционния посредник не може да бъде по-малък от 25 % от минималния изискван размер за начален капитал по чл. 4.

(3) Стойността на собствения капитал по счетоводен баланс не може да бъде по-малка от минималния размер на началния капитал по чл. 4 съобразно обхвата на издадения лиценз за дейност.

(4) Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник да изчислява капиталовите изисквания за позициите му в търговския портфейл съгласно чл. 21, т. 1, чл. 67, ал. 2 и 3 и чл. 68 в случаите, когато:

1. стойността на позициите в търговския портфейл обикновено не превишава 5 % от цялостната дейност на инвестиционния посредник;

2. позициите в търговския портфейл обикновено не превишават левовата равностойност на 15 000 000 евро;

3. стойността на позициите в търговския портфейл не превишава 6 % от цялостната дейност на инвестиционния посредник и позициите в търговския портфейл не превишават левовата равностойност на 20 000 000 евро.

(5) Делът на търговския портфейл в цялостната дейност на инвестиционния посредник се определя въз основа на стойността на балансовите и задбалансовите позиции.

(6) За целите на изчисляването на стойността на балансовите и задбалансовите позиции по ал. 5 дълговите инструменти се оценяват по пазарна цена или по номинална стойност, акциите се оценяват по пазарна цена, а деривативните инструменти се оценяват съгласно пазарната цена или номиналната стойност на базовия актив. Дългите и късите позиции се сумират независимо от техния знак.

(7) Ако стойността на позициите в търговския портфейл превиши ограниченията по ал. 4, т. 1 и/или т. 2 или всяко едно или и двете ограничения по ал. 4, т. 3 повече от три пъти за един календарен месец, инвестиционният посредник уведомява заместник-председателя за превишението и започва да изчислява капиталовите изисквания за търговския си портфейл съгласно ал. 1, т. 1.

Чл. 20. (1) Инвестиционният посредник е длъжен да поддържа по всяко време:

1. парични средства на каса или парични средства по разплащателни или депозитни сметки в банка, която не е в производство по несъстоятелност, в размер не по-малък от 70 % от всички парични средства и/или

2. държавни ценни книжа, издадени от Република

България или друга държава членка, както и дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от Република България или друга държава членка, от Българската народна банка или централните банки на други държави членки, които имат пазарна цена или са с остатъчен срок до падежа не по-дълъг от 90 дни.

(2) Активите по ал. 1 трябва да бъдат в размер не по-малък от 50 % от текущите задължения на инвестиционния посредник.

Чл. 21. Инвестиционният посредник е длъжен да поддържа по всяко време собствен капитал, превишаващ или равен на сумата на следните капиталови изисквания:

1. за кредитен риск и за риск от разсейване относно цялостната дейност на инвестиционния посредник с изключение на търговския портфейл и неликвидните активи, ако с тях е намален собственият капитал съгласно чл. 8, ал. 3, т. 4 - 8 % от общата стойност на рисково-претеглените експозиции, изчислени съгласно глава дванадесета;

2. относно позициите в търговския портфейл за позиционен риск, сетълмент риск, кредитен риск на насрещната страна и за големите експозиции, превишаващи ограниченията по чл. 78-82, в случаите, когато тези ограничения могат да бъдат превишени - капиталовите изисквания, определени в чл. 19 и глава девета;

3. относно цялостната дейност на инвестиционния посредник за валутен риск и стоков риск - капиталовите изисквания, определени съгласно чл. 19;

4. относно цялостната дейност на инвестиционния посредник за операционния риск - капиталовите изисквания, определени съгласно глава тринадесета, раздел I.

Чл. 22. (1) За целите по чл. 37, ал. 2 на дългови ценни книжа, емитирани в местна валута, инвестиционният посредник може да припише рисково тегло нула на емитентите, посочени в глава шеста, таблица № 1, с изключение на тези, включени в категории три и четири.

(2) Ако компетентен орган от държава членка съгласно разпоредбите на глава шеста признае предприятие за колективно инвестиране от трета държава, с разрешение на заместник-председателя тази оценка може да бъде приета от инвестиционния посредник без провеждане на допълнителна процедура за оценка.

Чл. 23. (1) Инвестиционен посредник при спазване на разпоредбите по ал. 2-4 и чл. 142 поддържа по всяко време собствен капитал съгласно чл. 21.

(2) С разрешение на заместник-председателя инвестиционен посредник, който не е получил лиценз за извършване на дейност по чл. 54, ал. 2, т. 3 и 6 ЗИПЩК, може да поддържа собствен капитал, който превишава или е равен на по-високата от следните стойности:

1. сумата от капиталовите изисквания по чл. 21, т. 1-3;

2. стойността по чл. 24.

(3) С разрешение на заместник-председателя инвестиционен посредник по чл. 4, ал. 4 може да поддържа собствен капитал, който по всяко време превишава или е равен на сумата от капиталовите изисквания, изчислени съгласно изискванията по чл. 21, т. 1-3, и стойността, определена съгласно чл. 24, когато е:

1. инвестиционен посредник, който извършва сделки за собствена сметка с цел изпълнение на клиентска поръчка или с цел получаване на достъп в клирингова и сетълмент система или призната борса, когато действа в качеството на посредник или изпълнявайки клиентска поръчка;

2. инвестиционен посредник, който:

а) не държи пари или ценни книжа на клиенти;

б) сключва сделки единствено за собствена сметка;

в) който няма външни клиенти;
г) изпълнението и сетълментът на сделките му се извършва от клирингова институция и са гарантирани от тази институция.

(4) Инвестиционните посредници по ал. 2 и 3 прилагат всички разпоредби, свързани с операционния риск, посочени в чл. 142, ал. 1, т. 9.

Чл. 24. (1) Инвестиционният посредник е длъжен по всяко време да поддържа собствен капитал в размер една четвърт от постоянните му общи разходи за предходната финансова година.

(2) В случай на съществена промяна в дейността на инвестиционния посредник през текущата година спрямо предходната заместник-председателят може да го задължи да коригира изискваната стойност по ал. 1.

(3) За инвестиционен посредник, който не е извършвал дейност през цялата предходна финансова година, считано от деня на получаване на лиценз, размерът на собствения капитал се определя на базата на прогнозните постоянни общи разходи, заложи в бизнесплана, освен ако заместник-председателят е изискал корекция на разходите в бизнесплана.

(4) Инвестиционният посредник определя собствения капитал по ал. 1 на базата на годишния финансов отчет, заверен от регистриран одитор.

(5) Алинеи 1-4 се прилагат само от инвестиционни посредници по чл. 23, ал. 2 или 3 или по § 5 от преходните и заключителните разпоредби и само по начин, определен в тези разпоредби.

Чл. 25. (1) Инвестиционният посредник трябва да отговаря на изискванията по чл. 21, чл. 142, ал. 1 и 2 и глава девета на индивидуална основа.

(2) Инвестиционен посредник, който не е дъщерно дружество или предприятие майка в Република България, както и инвестиционен посредник, който не е обхванат от консолидация съгласно чл. 135, изпълнява на индивидуална основа изискванията по чл. 131, ал. 1-3 и чл. 142, ал. 3 и 4.

(3) Инвестиционен посредник, който не е предприятие майка или дъщерно дружество, както и инвестиционен посредник, който не е обхванат от консолидация съгласно чл. 135, изпълнява на индивидуална основа изискванията по глава петнадесета, раздел III.

Глава шеста

ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА КАПИТАЛОВИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПОЗИЦИОНЕН РИСК

Раздел I

Общи положения

Чл. 26. (1) Нетна позиция на инвестиционния посредник е всяко превишение на дългите над късите позиции, съответно на късите над дългите позиции в едни и същи акции, дългови и конвертируеми ценни книжа и в идентични финансови фючърси, опции, варианти и покрити варианти.

(2) При изчисляване на нетната позиция инвестиционният посредник може да третира позициите в деривативни инструменти като позиции в базовата ценна книга.

(3) Не се позволява нетиране между позиция в конвертируема ценна книга и насрещна позиция в базовия актив, освен в случаите, когато са предвидени капиталови изисквания за покритие на загубите, причинени от замяната на конвертируемата ценна книга.

(4) Инвестиционният посредник ежедневно преизчислява в левове по курса на БНБ за деня всички нетни позиции, независимо дали са положителни или отрицателни.

Чл. 27. (1) Инвестиционният посредник третира лихвените фючърси, договори за форуърдни курсове и форуърдните ангажименти за покупка или продажба на дългови инструменти като комбинации от дълги и къси позиции, както следва:

1. дълга позиция в лихвен фючърс се третира като комбинация от заем с падеж на датата на доставка на фючърския договор и държане на актив с падеж, съвпадащ с този на инструмента или базовата позиция на съответния фючърсен договор;

2. продадено споразумение за форуърден курс се третира като дълга позиция с падеж, равен на датата на сетълмент, към която е добавен срокът на споразумението, и като къса позиция с падеж, съвпадащ с датата на сетълмент;

3. форуърдният ангажимент за покупка на дългов инструмент се третира като комбинация от заем с падеж на датата на доставка и дълга (спот) позиция в дълговия инструмент.

(2) За целите на този член дълга позиция означава позиция, при която инвестиционният посредник определя лихвен процент, който ще получи в бъдеще, а къса позиция означава позиция, при която инвестиционният посредник определя лихвен процент, който ще плати в бъдеще.

(3) При изчисляване на капиталовото изискване за специфичен риск за лихвения фючърс и споразумението за форуърден курс заемът и притежаваният актив се включват в първата категория на табл. № 1 от приложение № 1, а за форуърдния ангажимент за покупка заемът се включва в първата категория на табл. № 1 от приложение № 1, а дълговият инструмент - в подходящата за него категория на същата таблица.

(4) Заместник-председателят може да разреши капиталовите изисквания за борсовотъргуваните фючърси да бъдат равни на изискуемия маржин от съответна борса, ако стойността му осигурява точна оценка на риска, свързан с фючърса, и е поне равен на капиталовите изисквания за фючърс, изчислени по методите в тази глава или по метода на вътрешните модели съгласно глава единадесета.

(5) Заместник-председателят може да разреши капиталовите изисквания за извънборсовите деривативни инструменти по ал. 1 и с клиринг, извършен от призната клирингова къща, да бъдат равни на изискуемия маржин от клиринговата къща, ако маржинът осигурява точно измерване на риска, свързан с деривативния инструмент, и е поне равен на капиталовите изисквания за съответните деривативни инструменти, изчислени по методите в тази глава или по метода на вътрешните модели по глава единадесета.

Чл. 28. (1) За целите на тази глава инвестиционният посредник третира опциите върху лихвени проценти, дългови инструменти, акции, индекси на акции, финансови фючърси, суапове и валутни курсове като позиции, чиято стойност е равна на сумата на базовия инструмент на опцията, умножена по нейната делта.

(2) Когато инвестиционният посредник има позиция в опция по ал. 1, коригирана с делта, той може да я нетира с всяка насрещна позиция в идентична базова ценна книга или деривативен инструмент.

(3) Инвестиционният посредник използва делта, която е определена от съответната борса или от комисията. Когато не е определена делта съгласно изречение първо, както и при извънборсовите опции, тя се изчислява от инвестиционния посредник по метод, одобрен от заместник-председателя.

(4) Заместник-председателят може да задължи инвестиционния посредник да изчислява делта по определена от него методология.

(5) Инвестиционният посредник заделя собствени средства и за другите рискове, свързани с опциите, освен делта риска.

(6) Заместник-председателят може да разреши изискванията за издадена борсовотъргувана опция да бъдат равни на изискуемия маржин от съответна борса, ако маржинът осигурява точно измерване на риска, свързан с опцията, и е поне равен на капиталовите изисквания за опции, изчислени по методите по тази глава или по метода на вътрешните модели по глава единадесета.

(7) Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник изискванията за извънборсовите опции с клиринг, извършен от призната клирингова къща, да бъдат равни на изискуемия маржин от клиринговата къща, ако маржинът осигурява точно измерване на риска, свързан с опцията, и е поне равен на капиталовите изисквания за извънборсови деривативни инструменти, изчислени по методите в тази глава или по метода на вътрешните модели по глава единадесета.

(8) Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник капиталовото изискване за закупена от него борсовотъргувана или извънборсова опция да бъде същото, както за базовия им инструмент, като изискването не може да превишава пазарната стойност на опцията.

(9) Инвестиционният посредник изчислява капиталовите изисквания за издадена извънборсова опция според базовия ѝ инструмент.

Чл. 29. Инвестиционният посредник третира вариантите върху дългови инструменти или акции по начина, описан в чл. 28.

Чл. 30. (1) С оглед на риска, свързан с лихвените проценти на суапове, инвестиционният посредник ги третира като балансови позиции.

(2) В случая по ал. 1 инвестиционният посредник третира лихвения суап, по който получава плаващ лихвен процент и плаща фиксиран лихвен процент, като дълга позиция в инструмент с плаващ лихвен процент и с падеж, равен на периода до следващата дата на определяне на лихвата, и като къса позиция в инструмент с фиксиран лихвен процент със същия падеж, както този на суапа.

Чл. 31. (1) Когато инвестиционният посредник е страна, която поема кредитния риск („продавач на защита“), при изчисляване на капиталовите изисквания за пазарен риск, ако не е определено друго, се използва стойността на базовия актив на кредитния дериватив.

(2) При изчисляване на изискванията за специфичен риск инвестиционният посредник - продавач на защита, използва падежа на кредитния дериватив вместо падежа на задължението, освен в случая на ал. 3, т. 1.

(3) Инвестиционният посредник - продавач на защита, определя позициите си по ал. 1 и 2 по следния начин:

1. за суап за обща доходност създава дълга позиция към общ пазарен риск на съответното задължение и къса позиция към общ пазарен риск на държавна ценна книга, която е с падеж, равен на периода до следващото определяне на лихвения процент, и която е с нулево рисково тегло съгласно приложение № 4, като същевременно създава и дълга позиция към специфичен риск на съответното задължение;

2. за суап за кредитно изпълнение не създава позиция към общия пазарен риск; с оглед изчисленията за специфичния риск инвестиционният посредник отчита синтетична дълга позиция към задължението на съответното лице, освен ако деривативният инструмент е с рейтинг и отговаря на условията за квалифицирана дългова позиция, като в този случай той отчита дълга позиция в деривативния инструмент; ако има дължими премии или лихвени плащания, инвестиционният посредник отразява паричните потоци като базова позиция в държавни ценни книжа;

3. за ценни книжа, свързани с кредитен риск към

едно лице, създава дълга позиция към общия пазарен риск на самите ценни книжа като лихвен инструмент; с оглед изчисленията за специфичен риск инвестиционният посредник създава синтетична дълга позиция към задължението на съответното лице и допълнителна дълга позиция към емитента на ценните книжа;

4. ценни книжа, свързани с кредитен риск към няколко лица и осигуряваща пропорционална защита, създава дълга позиция към специфичния риск на емитента ѝ, както и позиция към съответните лица, чиято обща стойност по договора е разпределена между отделните позиции пропорционално на участието на всяка експозиция към съответното лице в общата стойност; когато инвестиционният посредник може да избере повече от едно задължение към дадено лице, тогава за изчисляване на специфичния риск той взема задължението с най-високо рисково тегло;

5. за кредитен дериватив за първо неизпълнение създава позиция за общата стойност на базовия актив в задължение на съответните лица; в случай че размерът на максималното плащане при кредитно събитие е по-малък от капиталовото изискване по ал. 1, инвестиционният посредник приема сумата на максималното плащане като капиталово изискване за специфичен риск;

6. за кредитен дериватив за второ неизпълнение създава позиция към общата стойност на базовия актив в задължение към съответните лица, с изключение на това, което е с най-малкото капиталово изискване за специфичен риск; в случай че размерът на максималното плащане при кредитно събитие е по-малък от капиталовото изискване по ал. 1, инвестиционният посредник приема сумата на максималното плащане като капиталово изискване за специфичен риск.

(4) За ценните книжа, свързани с кредитен риск по ал. 3, т. 3 и 4, които имат външен рейтинг и отговарят на условията за квалифицирана дългова позиция, инвестиционният посредник - продавач на защита, отчита само една дълга позиция със специфичен риск към тях, а за кредитни деривативи за първо или второ неизпълнение по ал. 3, т. 5 и 6, които имат външен рейтинг и отговарят на условията за квалифицирана дългова позиция, той изчислява само един специфичен риск според рейтинга на деривативния инструмент.

Чл. 32. (1) Когато инвестиционният посредник е страната, която прехвърля кредитния риск („купувач на защита“), той определя позициите си като противоположни на тези на продавача на защита по чл. 31, с изключение на позициите по чл. 31, ал. 3, т. 3 и 4.

(2) В случай че в определен момент съществува кол опция в комбинация с възможност за повишението ѝ, инвестиционният посредник - купувач на защита, приема този момент за падеж на защитата.

(3) В случай на кредитни деривативи за n-то неизпълнение, инвестиционният посредник - купувач на защита, може да нетира специфичния риск на n-1 от базовите им активи (т.е. n-1 активи с най-ниско изискване за специфичен риск).

Чл. 33. (1) Когато инвестиционният посредник използва метод на пазарна оценка и управлява лихвения риск по деривативните инструменти по чл. 27-30 на база дисконтирани парични потоци, той може да използва модели за чувствителност при изчисляването на тези позиции.

(2) Инвестиционният посредник може да използва моделите по ал. 1 и за облигации, при които главницата се погасява през остатъчния срок до падежа им вместо чрез плащане на падежа.

(3) Моделите за чувствителност по ал. 1 и 2 и тяхното използване се одобряват от заместник-председателя.

(4) Моделите трябва да създават позиции, които имат същата чувствителност към промените в лихвените проценти, както базисните парични потоци. Позициите се включват при изчисляване на капиталовите изисквания съгласно условията по чл. 37-47.

(5) Инвестиционният посредник оценява чувствителността на моделите чрез независимата промяна на дадените лихвени проценти от кривата на доходност с поне една точка на чувствителност за всеки от падежните периоди, посочени в табл. № 2 от приложение № 1.

Чл. 34. Заместник-председателят може да разреши на инвестиционен посредник, който не използва моделите по чл. 33, да третира като насрещни всички позиции в деривативни инструменти по чл. 27-30, които отговарят на следните изисквания:

1. позициите имат еднаква стойност и са в една и съща валута;

2. съответните лихвени проценти при позиции с плаваща лихва или купоните при позиции с фиксирана лихва съвпадат;

3. следващата дата на определяне на лихвения процент при позиции с плаваща лихва или остатъчните падежи при позиции с фиксиран купон отговарят на следните ограничения:

а) ако следващата дата на определяне на лихвения процент и остатъчните падежи са със срок, по-малък от един месец, те трябва да съвпадат;

б) ако следващата дата на определяне на лихвения процент и остатъчните падежи са със срок между един месец и една година, между тях може да има разлика до 7 дни;

в) ако следващата дата на определяне на лихвения процент и остатъчните падежи са със срок над една година, между тях може да има разлика до 30 дни.

Чл. 35. В случай че инвестиционният посредник е прехвърлител на ценните книжа или на гарантирани права върху тях при репо-сделките или е заемател на ценни книжа, той включва тези ценни книжа в изчисляването на капиталовите изисквания по тази глава, ако тези ценни книжа са включени в търговския портфейл.

Чл. 36. (1) Инвестиционният посредник разделя на два компонента позиционния риск за търгуваните дълговите инструменти, акциите или деривативните инструменти върху тях, за да изчисли капиталовите изисквания за него.

(2) Първият компонент на позиционния риск е неговият специфичен риск, който е рискът от промяна в цената на дадения инструмент в резултат на фактори, свързани с емитента, или в случай на деривативен инструмент - свързани с емитента на базовия инструмент.

(3) Вторият компонент на позиционния риск е неговият общ риск, който е рискът от промяната в цената на дадения инструмент поради промяна в равнището на лихвените проценти, когато се отнася до търгувани дългови инструменти или деривативни дългови инструмент или промяната в цената на дадения инструмент поради промени на пазара на акции, несвързани с конкретни характеристики на отделните ценни книжа, когато се отнася до акции или деривативни инструменти върху акции.

Раздел II

Търгувани дългови инструменти

Чл. 37. (1) Инвестиционният посредник класифицира нетните позиции в търгувани дългови инструменти в съответствие с отделните валути и изчислява капиталовите си изисквания за общ и специфичен риск във всяка валута поотделно.

(2) Инвестиционният посредник включва нетните

позиции от търговския си портфейл, изчислени съгласно чл. 26 в съответната категория на табл. № 1 от приложение № 1, съобразно техния емитент или длъжник, външната или вътрешната кредитна оценка и остатъчния срок до падежа, като след това ги умножава по съответното тегло, посочено в таблицата.

(3) За изчисляване на капиталовите изисквания за специфичен риск инвестиционният посредник сумира своите претеглени позиции по ал. 2 независимо дали са дълги или къси. Позициите на инвестиционния посредник в издадени от него дългови инструменти не участват в изчислението за специфичен риск.

(4) Инвестиционен посредник, изчисляващ стойността на рисковопретеглените експозиции по глава дванадесета, раздел II, може да определи степента на кредитно качество, като длъжникът по експозиция трябва да има присъден вътрешен рейтинг със съответен параметър за вероятност от неизпълнение (PD), който параметър е равен на или по-нисък от този, съответстващ на определената степен на кредитно качество на експозиции към търговски предприятия съгласно глава дванадесета, раздел I.

(5) Инструменти, издадени от емитент, който няма присъден рейтинг, получават капиталово изискване за специфичен риск 8 % или 12 % съгласно таблица № 1 от приложение № 1. Заместник-председателят може да задължи инвестиционния посредник да приложи по-високо капиталово изискване за специфичен риск за такива инструменти и/или да забрани нетирането им с оглед определянето на общия пазарен риск между тях и всички други дългови инструменти.

(6) За секюритизиращи позиции, които подлежат на намаляване съгласно чл. 7, ал. 5, т. 6 или имат приписано рисково тегло 1250% съгласно приложение № 7, инвестиционният посредник изчислява капиталово изискване не по-малко от посоченото в тези разпоредби.

(7) За ликвидно улеснение без присъден рейтинг инвестиционният посредник прилага капиталово изискване не по-малко от предвиденото в приложение № 7.

Чл. 38. (1) За целите на класифицирането на позициите по чл. 37 квалифицирани позиции са:

1. дълги и къси позиции в активи с кредитно качество с инвестиционен рейтинг спрямо съотнасянето, определено по глава дванадесета, раздел I;

2. дълги и къси позиции в активи, които поради платежоспособността на емитента имат PD не по-високо от това на активите по т. 1, определено съгласно разпоредбите на глава дванадесета, раздел II;

3. дълги и къси позиции в активи, за които не съществува кредитна оценка от АКР и които отговарят на следните условия:

а) инвестиционният посредник ги счита за достатъчно ликвидни;

б) тяхното инвестиционно качество според преценката на инвестиционния посредник е поне равно на това на активите по т. 1;

в) търгуват се на поне един регулиран пазар в Република България или друга държава членка или на регулиран пазар в трета държава, който е признат от комисията;

4. дълги и къси позиции в активи, издадени от емитент, спрямо когото се прилагат изисквания за капиталова адекватност, еквивалентни на изискванията по тази наредба, които по преценка на инвестиционния посредник са достатъчно ликвидни и имат инвестиционно качество поне равно на това на активите по т. 1;

5. ценни книжа, издадени от емитент, с еднакво или

по-високо кредитно качество от това на емитенти с втора степен кредитно качество, определено съгласно разпоредбите на глава дванадесета, раздел I, и спрямо когото се прилагат изисквания за капиталова адекватност, еквивалентни на изискванията по тази наредба.

(2) Начинът, по който инвестиционният посредник оценява дълговите инструменти, се анализира и заместник-председателят може да задължи инвестиционния посредник да коригира оценките, ако прецени, че дълговите инструменти са носители на по-висок специфичен риск и не могат да бъдат приети като квалифицирани позиции.

(3) Инвестиционният посредник трябва да приложи максималното тегло съгласно табл. № 1 от приложение № 1 за инструменти, които носят индивидуален риск поради недостатъчната платежоспособност на емитента им.

Раздел III

Изчисляване на общ риск при търгувани дългови инструменти по падежния метод

Чл. 39. (1) Процедурата по изчисляване на капиталовите изисквания на инвестиционния посредник срещу общ риск включва следните две стъпки:

1. при изчисляване на изискуемия капитал инвестиционният посредник претегля всички позиции според техния падеж;

2. инвестиционният посредник може да намали изискванията за претеглени позиции, които са държани заедно с насрещна претеглена позиция от същата падежна група.

(2) Инвестиционният посредник може да намали изискванията по ал. 1, т. 2, когато насрещната претеглена позиция попада в различна падежна група, като размерът на намалението зависи от това, дали позициите са в една зона и коя е тази зона.

(3) Инвестиционният посредник отнася своите нетни позиции към една от падежните групи, посочени в табл. № 2 на приложение № 1, в зависимост от срока до падеж при инструментите с фиксиран лихвен процент и от остатъчния срок до следващата дата на промяна на лихвения процент при инструменти с плаващ лихвен процент.

(4) Инвестиционният посредник отнася дълговите инструменти с купон от 3 % или повече и тези с купон, по-малък от 3 %, съответно в колона 2 или 3 на табл. № 2 от приложение № 1 и в зависимост от падежната група, в която са отнесени дълговите инструменти, инвестиционният посредник ги умножава по съответното тегло.

Чл. 40. (1) Инвестиционният посредник сумира претеглените дълги и къси позиции във всяка падежна група.

(2) Частта от претеглените дълги позиции, която инвестиционният посредник съчетава с претеглените къси позиции в дадена падежна група, представлява съчетаната претеглена позиция за съответната падежна група.

(3) Инвестиционният посредник сумира съчетаните претеглени позиции във всички падежни групи, като остатъчните дълги или къси позиции представляват несъчетаната претеглена позиция за съответната падежна група.

Чл. 41. Инвестиционният посредник сумира общите несъчетани претеглени дълги, съответно къси позиции за съответните падежни групи от трите зони. Получените несъчетани претеглени дълги позиции се съчетават с несъчетаните претеглени къси позиции в същата зона, което представлява съчетаната претеглена позиция за съответната зона, като остатъчната несъчетана част от претеглената дълга или претеглената къса позиция представлява несъчетаната претеглена позиция за тази зона.

Чл. 42. (1) Инвестиционният посредник съчетава несъчетаните претеглени дълги (къси) позиции в зона 1 с несъчетаните претеглени къси (дълги) позиции в зона

2, като по този начин получава съчетаната претеглена позиция между зона 1 и зона 2.

(2) След съчетаването по ал. 1 инвестиционният посредник съчетава остатъчните несъчетани претеглени дълги (къси) позиции в зона 2 с несъчетаните претеглени къси (дълги) позиции в зона 3, като по този начин получава съчетаната претеглена позиция между зона 2 и зона 3.

(3) Ако инвестиционният посредник прецени, може да обърне процедурата по изчисляване съгласно ал. 1 и 2, като първо изчисли съчетаните позиции между зона 2 и зона 3 и след това изчисли тези между зона 1 и зона 2.

(4) След извършването на съчетаванията по предходните алинеи инвестиционният посредник съчетава остатъчните несъчетани претеглени позиции между зона 1 и зона 3.

(5) Инвестиционният посредник сумира остатъчните несъчетани претеглени позиции след извършване на съчетаванията по ал. 1-4.

Чл. 43. Инвестиционният посредник изчислява капиталовото изискване като сума от:

1. 10% от сумата на съчетаните претеглени позиции за всички падежни групи;
2. 40% от съчетаната претеглена позиция в зона 1;
3. 30% от съчетаната претеглена позиция в зона 2;
4. 30% от съчетаната претеглена позиция в зона 3;
5. 40% от съчетаната претеглена позиция между зона 1 и зона 2 и между зона 2 и зона 3;
6. 150% от съчетаната претеглена позиция между зони 1 и 3;
7. 100% от остатъчните несъчетани претеглени позиции.

Раздел IV

Изчисляване на общ риск при търгувани дългови инструменти по дюрационния метод

Чл. 44. Заместник-председателят може да разреши при изчисляването на капиталовите изисквания за общ риск на търгуваните дългови инструменти инвестиционният посредник да използва метод, базиран на дюрацията им, вместо падежния метод по раздел III.

Чл. 45. (1) При прилагане на дюрационния метод инвестиционният посредник изчислява доходността до падежа на база пазарната стойност на дълговите инструменти.

(2) При инструментите с променлив лихвен процент инвестиционният посредник приема, че главницата е дължима на датата на следващата промяна на лихвения процент.

Чл. 46. (1) След определяне на доходността до падежа инвестиционният посредник изчислява модифицирана дюрация за всеки дългов инструмент по формула 1 от приложение № 1, като отнася всеки дългов инструмент на база модифицираната му дюрация към съответна зона в табл. № 3 от приложение № 1.

(2) След изчислението по ал. 1 инвестиционният посредник изчислява дюрационно-претеглената позиция за всеки инструмент като произведение от пазарната му цена, модифицираната му дюрация и съответната предполагаема промяна в лихвата.

Чл. 47. (1) Инвестиционният посредник изчислява дюрационно-претеглените си дълги и къси позиции във всяка зона, след което ги съчетава, като по този начин формира съчетана дюрационно-претеглена позиция за съответната зона.

(2) Инвестиционният посредник изчислява несъчетаните дюрационно-претеглени позиции за всяка зона съгласно разпоредбите за несъчетаните претеглени позиции по чл. 42.

(3) Капиталовото изискване се изчислява като сбор от:

1. 2 % от съчетаната дюрационно-претеглена позиция за всяка зона;
2. 40 % от съчетаните дюрационно-претеглени пози-

ции между зони 1 и 2 и между зони 2 и 3;

3. 150 % от съчетаната дюрационно-претеглена позиция между зони 1 и 3;

4. 100 % от остатъчните несъчетани дюрационно-претеглени позиции.

Раздел V

Изчисляване на общ и специфичен риск на акциите

Чл. 48. Инвестиционният посредник сумира всички нетни дълги и къси позиции съгласно чл. 26. Сумата на двете стойности представлява неговата обща брутна позиция, а разликата между тях е общата му нетна позиция.

Чл. 49. (1) При изчисляването на капиталовите изисквания за специфичен риск инвестиционният посредник умножава общата брутна позиция по 4 %.

(2) Заместник-председателят може да намали капиталовите изисквания по ал. 1 на 2 % за тези портфейли от акции на инвестиционния посредник, които отговарят на следните изисквания:

1. акциите не са издадени от емитенти, които имат издадени само търгувани дългови инструменти, които са в групата за капиталови изисквания от 8 % или 12 % съгласно табл. № 1 на приложение № 1 или за които се прилагат по-ниски изисквания, тъй като са гарантирани или обезпечени;

2. акциите са високоликвидни;

3. нито една индивидуална позиция не представлява повече от 5 % от стойността на целия портфейл на инвестиционния посредник.

(3) Заместник-председателят може да разреши индивидуалните позиции по ал. 2, т. 3 да са в размер до 10 % от стойността на портфейла, ако общата сума на тези експозиции не превишава 50 % от стойността му.

Чл. 50. Капиталовото изискване за общия риск на инвестиционния посредник е неговата обща нетна позиция, умножена по 8 %.

Чл. 51. (1) Когато инвестиционният посредник има позиции във фючърси върху индекси, делта претеглените му еквивалентни позиции в опции за фючърси върху индекси и индекси върху акции, наричани по-нататък „фючърси върху индекси“, той ги третира като позиции във всяка от съставлящите индексите базови акции.

(2) С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да нетира противоположни позиции в самите базови акции.

(3) Заместник-председателят извършва проверки на инвестиционния посредник, който нетира свои позиции в една или повече акции, съставляващи фючърси върху индекси срещу противоположни позиции в съответния фючърс, разполага с достатъчно капитал, който да покрие риска от загуби, причинени от това, че стойността на фючърса не се променя в съответствие със стойността на базовите акции.

(4) Заместник-председателят извършва проверка по ал. 3 и в случаите, когато инвестиционният посредник държи противоположни позиции във фючърси върху индекси, които се различават по датата на падежа и/или състава им.

Чл. 52. (1) За фючърси върху индекси, които се търгуват на регулиран пазар и индексите по преценка на заместник-председателя са добре диверсифицирани, инвестиционният посредник не изчислява капиталови изисквания за специфичен риск. За тях инвестиционният посредник изчислява капиталово изискване за общ риск от 8%.

(2) Фючърсите върху индекси по ал. 1 се включват при изчисляване на общата нетна позиция съгласно чл. 48, но се изключват при изчисляване на общата брутна позиция.

(3) Ако фючърс върху индекс не е разделен на съставните му базови позиции, инвестиционният посредник го третира като индивидуален инструмент.

(4) Специфичният риск на индивидуалния инструмент по ал. 3 може да не се изчислява, ако даденият фючърс върху индекс се търгува на регулиран пазар и индексът е определен от заместник-председателя като добре диверсифициран.

Раздел VI

Поемане на емисии

Чл. 53. (1) Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник в случай на поемане на емисии на дългови инструменти или акции да използва следната процедура за изчисляване на капиталовите изисквания при следната последователност:

1. изчислява нетните позиции чрез приспадане на поети позиции, които са записани или препоети от трети лица въз основа на писмен договор;

2. намалява нетните си позиции с редуциращите коефициенти по табл. № 4 на приложение № 1;

3. изчислява капиталовите изисквания, като използва редуцираните поети позиции.

(2) Заместник-председателят издава разрешение само ако инвестиционният посредник удостовери, че разполага с достатъчно капитал срещу риск от загуба, който съществува в периода между първоначалния ангажимент и работен ден 1.

Раздел VII

Капиталово изискване за специфичен риск на позиции в търговския портфейл, хеджирани с кредитни деривативи

Чл. 54. (1) Пълно признаване на защита, осигурена от кредитни деривативи, може да се осъществи, когато стойностите на двете рамена по сделката се изменят винаги в противоположни посоки и в един и същи размер и се допуска, когато:

1. двете рамена на сделката се състоят от напълно идентични инструменти;

2. дългата позиция в пари е хеджирана със суап за обща доходност (или обратно) и има точно съчетаване между съответното задължение и базовата експозиция, като падежът на суапа може да се различава от този на базовата експозиция.

(2) В случаите по ал. 1 капиталовите изисквания за специфичен риск не се прилагат за която и да е страна на позицията.

Чл. 55. (1) Нетиране от 80% може да се приложи, когато двете рамена по сделката се изменят винаги в противоположна посока и когато има точно съчетаване в условията на съответното задължение, в падежите на съответното задължение и на кредитния дериватив, както и във валутата на базовата експозиция.

(2) В случая по ал. 1 основните характеристики на договора за кредитния дериватив не трябва да водят до промени в цената му, които съществено се различават от ценовите движения на позицията в пари.

(3) В случай че сделката прехвърля риск, нетирането по ал. 1 за специфичния риск ще се приложи към страната на сделката с по-високо капиталово изискване, а изискванията за специфичния риск на другата страна са нула.

Чл. 56. (1) Частично нетиране може да се осъществи, когато двете рамена по сделката обикновено се изменят в противоположни посоки и се допуска, когато:

1. позицията отговаря на условията по чл. 54, ал. 1, т. 2, но липсва съчетаване между съответното задължение и базовата експозиция, като позицията отговаря на

следните изисквания:

а) съответното задължение е със същия или по-нисък ранг спрямо базовото задължение;

б) базовото и съответното задължение имат един и същ длъжник, като имат приложими клаузи за едновременно неизпълнение или предсрочно погасяване;

2. позицията отговаря на условията по чл. 54, ал. 1, т. 1 или чл. 55, но има валутно или падежно несъчетание между кредитната защита и базовия актив, като валутното несъчетание трябва да се включи в текущото отчитане на валутния риск съгласно приложение № 3;

3. позицията отговаря на условията по чл. 55, но е налице несъчетание в активите между пряката позиция и кредитния дериватив, но базовият актив е включен в задълженията в документите на кредитния дериватив.

(2) В случаите по ал. 1 се прилага само по-високото от двете капиталови изисквания, вместо да се начисляват капиталови изисквания за специфичен риск за всяка от страните по сделката.

Чл. 57. Извън случаите на чл. 54-56 капиталовото изискване за специфичен риск се прилага за двете страни на позициите.

Раздел VIII

Капиталови изисквания за позиции в предприятия за колективно инвестиране в търговския портфейл

Чл. 58. Инвестиционният посредник изчислява капиталовите изисквания за позициите в предприятия за колективно инвестиране, които отговарят на условията за включване в търговския портфейл съгласно методите, посочени в чл. 59-64.

Чл. 59. (1) За позициите си в предприятия за колективно инвестиране инвестиционният посредник изчислява капиталово изискване за позиционен риск (специфичен и общ) 32 %, ако не е предвидено друго.

(2) Извън случаите по чл. 72, ал. 9 и чл. 104, ал. 2, т. 4 за позициите в предприятия за колективно инвестиране инвестиционният посредник изчислява капиталови изисквания за позиционен риск (общ и специфичен) и валутен риск не повече от 40 %.

(3) Не се разрешава нетиране между базовите инвестиции на предприятия за колективно инвестиране и другите позиции, държани от инвестиционния посредник, освен ако е посочено друго в тази наредба.

Чл. 60. (1) Инвестиционният посредник изчислява капиталовите изисквания по методите по чл. 61-64 за позиции в предприятие за колективно инвестиране, върху което се упражнява надзор или е със седалище в Република България или друга държава членка и което отговаря на следните условия:

1. проспектът или еквивалентен документ, съдържащ информация за предприятието за колективно инвестиране, съдържа:

а) видовете активи, в които предприятието за колективно инвестиране може да инвестира;

б) инвестиционните ограничения, ако има такива, и методологията за изчисляването им;

в) максималното ниво на ливъридж, ако е разрешен;

г) политиката за ограничаване на риска от насрещната страна, ако на предприятието за колективно инвестиране е разрешено да инвестира в извънборсови деривативни инструменти или репо-сделки;

2. дейността на предприятието за колективно инвестиране се отчита на шестмесечна и годишна база с цел оценяване на активите, пасивите, приходите и операциите през съответния отчетен период;

3. предприятието за колективно инвестиране

изкупува ежедневно дяловете или акциите си по искане на техните притежатели;

4. инвестициите на предприятието за колективно инвестиране са отделени от активите на управляващото му дружество;

5. лицето, което осъществява инвестирането, адекватно оценява риска на предприятията за колективно инвестиране.

(2) Заместник-председателят може да разреши инвестиционен посредник да ползва методите по чл. 61-64 и за позициите в предприятие за колективно инвестиране от трета държава, ако отговарят на изискванията по ал. 1.

Чл. 61. (1) Когато инвестиционният посредник разполага с информация за базовите инвестиции на предприятията за колективно инвестиране на ежедневна база, той изчислява капиталовите изисквания за позиционен риск (общ и специфичен) по методите по тази глава или по методите, посочени в глава единадесета, ако е получил разрешение от заместник-председателя за прилагането им.

(2) Инвестиционният посредник третира позициите си в предприятия за колективно инвестиране като позиции в базовите им инвестиции.

(3) Инвестиционният посредник може да извърши нетиране между позициите в базовите инструменти на предприятията за колективно инвестиране и другите позиции, държани от него, при условие че притежава достатъчно количество дялове, така че да е възможна размяна срещу базовите инвестиции.

Чл. 62. Инвестиционният посредник може да изчисли капиталовите изисквания за позиционен риск (общ и специфичен) за позициите си в предприятия за колективно инвестиране съгласно чл. 61, ал. 1 и за позиции, създадени с цел копиране на състава и дейността на външно създаден индекс или кошница от акции или дългови ценни книжа, ако са изпълнени следните условия:

1. целта на предприятието за колективно инвестиране е да копира състава и дейността на външно създадения индекс или кошница от акции или дългови ценни книжа;

2. корелационният коефициент между дневните промени в цените на акциите или дяловете на предприятието за колективно инвестиране и индексът или кошницата от акции или дългови ценни книжа е не по-малък от 0,9 за период 6 месеца.

Чл. 63. Когато инвестиционният посредник не разполага с информация за базовите инвестиции на предприятието за колективно инвестиране на ежедневна база, той изчислява капиталовите изисквания за позиционен риск (общ и специфичен) в съответствие с методите по тази глава при изпълнение на следните условия:

1. допуска се, че предприятието за колективно инвестиране инвестира в максимален размер според неговите инвестиционни ограничения, в активи с най-високо капиталово изискване за позиционен риск, а последващите инвестиции то извършва в низходящ ред до достигане на ограничението за максимален размер на инвестицията; позицията в предприятието за колективно инвестиране се третира като пряко държане в предположените позиции;

2. отчита се максималната непряка експозиция, която може да достигне при заемане на ливъридж позиции чрез предприятието за колективно инвестиране, и пропорционално се увеличава позицията в него до максималната допустима според инвестиционните ограничения експозиция към базовите инвестиции;

3. ако капиталовото изискване за позиционен риск (общ и специфичен) по този член превишава изискването по чл. 59, капиталовото изискване се ограничава до това ниво.

Чл. 64. Инвестиционният посредник може да възложи на трето лице изчисляването и отчитането на капиталовите изисквания за позиционния риск (общ и специфичен) за позиции в предприятия за колективно инвестиране, при условие че е гарантирана точността на изчисленията и тяхното отчитане в съответствие с методите, посочени в тази глава.

Глава седма

ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА КАПИТАЛОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА СЕТЪЛМЕНТ РИСК И КРЕДИТЕН РИСК НА НАСРЕЩНАТА СТРАНА

Раздел I

Сетълмент риск

Чл. 65. (1) Ако сключените сделки с дългови инструменти, акции, валути и стоки не бъдат изпълнени на договорената дата за доставка, инвестиционният посредник е длъжен да изчисли разликата между договорената цена на разплащане за предмета на сделката и неговата текуща пазарна цена, когато тази разлика е в негова вреда.

(2) Алинея 1 не се прилага за репо-сделките, обратните репо-сделки и сделките по предоставяне или получаване в заем на ценни книжа или стоки.

(3) За да изчисли капиталовото изискване за покриване на риска от промяна на пазарната цена поради забава в сетълмента, инвестиционният посредник умножава разликата по ал. 1 със съответния коефициент според времето на забава съгласно следната таблица:

Брой работни дни след договорената дата	Коефициент (%)
5-15	8
16-30	50
31-45	75
46 и повече	100

Чл. 66. (1) За покриване на риска при свободни доставки инвестиционният посредник поддържа собствен капитал съгласно ал. 2, ако:

1. е платил за ценни книжа, валута или стока преди получаването им или е доставил ценни книжа, валута или стока, преди да му е заплатено за тях;

2. са изминали един или повече работни дни от момента на плащането или доставката - при трансгранични сделки.

(2) Третирането на експозиции към сетълмент риск при свободни доставки се извършва, както следва:

1. до първото договорно плащане или доставка - не се изчислява капиталово изискване;

2. от първото договорно плащане или доставка до четири дни след второто договорно плащане или доставка - експозицията се третира като експозиция за сетълмент риск по чл. 65;

3. от пет работни дни след второто договорно плащане или доставка до приключване на сделката - прехвърлената стойност плюс текущата положителна експозиция се намалява от собствения капитал.

(3) При прилагане на рискови тегла за експозиции, свързани със свободни доставки, съгласно ал. 2, т. 2 инвестиционният посредник, който прилага метода по глава дванадесета, раздел II, може да присъди оценка за вероятност от неизпълнение на насрещната страна в случаите, когато към тях няма друга експозиция в инвестиционния си портфейл, като използва нейния

външен рейтинг, а в случаите, когато инвестиционният посредник използва собствени оценки за загуба при неизпълнение (LGD), може да присъди стойност на LGD в съответствие с приложение № 5 при условие, че прилага този метод спрямо всички такива експозиции.

(4) Извън случаите по ал. 2 и 3 инвестиционен посредник, който прилага метода по глава дванадесета, раздел II, може да използва рисковите тегла, посочени в глава дванадесета, раздел I, при условие че ги прилага за всички такива експозиции, или да приложи рисково тегло от 100 % за тях.

(5) Ако размерът на положителните експозиции, произтичащи от сделки по свободни доставки, е несъществен, инвестиционният посредник може да прилага рисково тегло от 100 % за тези експозиции.

(6) В случай на значителен срив в системата за сетълмент или клиринг заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник да не изчислява капиталовите изисквания по чл. 65, ал. 1, докато системите възстановят нормалното си функциониране. В този случай невъзможността на насрещната страна да приключи сделката не се счита за просрочие за целите на кредитния риск.

Раздел II

Кредитен риск на насрещната страна

Чл. 67. (1) Инвестиционният посредник поддържа собствен капитал срещу кредитен риск на насрещната страна, възникващ от експозиции, свързани със:

1. извънборсово търгувани деривативни инструменти и кредитни деривативни инструменти;

2. репо-сделки, обратни репо-сделки и сделки по предоставяне или получаване в заем на ценни книжа или стоки, когато предмет на тези сделки са ценни книжа или стоки, включени в търговския му портфейл;

3. маржин сделки с предмет ценни книжа или стоки;

4. сделки с удължен сетълмент.

(2) Стойностите на експозициите и рисковопретеглените експозиции се изчисляват в съответствие с разпоредбите по глава дванадесета.

(3) В случая по ал. 2 при изчисляване на рисковопретеглените експозиции инвестиционният посредник не може да използва опростения метод за финансово обезпечение, посочен в приложение № 6, за признаване на ефектите от финансовото обезпечение.

Чл. 68. (1) За репо-сделки и сделки по предоставяне или получаване в заем на ценни книжа или стоки, които са включени в търговския портфейл на инвестиционния посредник, всички финансови инструменти или стоки, които са получени в резултат на тези сделки и отговарят на изискванията за включване в търговския му портфейл, могат да бъдат признати за обезпечение при изчисляването по чл. 67, ал. 2. Експозиции в извънборсови деривативни инструменти, включени в търговския портфейл, и стоки, които отговарят на изискванията за включване в него, също могат да бъдат признати за обезпечение.

(2) При изчисляване на корекциите за волатилност, когато финансовите инструменти или стоки по ал. 1 не са признати за обезпечение съгласно приложение № 6 и са дадени в заем, продадени или предоставени, или са получени в заем, закупени или получени като обезпечение или по друг начин по силата на такива сделки, и инвестиционният посредник използва надзорните корекции за волатилност, посочени в приложение № 6, той третира финансовите инструменти и стоките като акции, търгувани на призната борса, но не включени в основен индекс.

(3) Когато инвестиционният посредник извършва корекции за волатилност по метода на собствените

оценки, посочен в приложение № 6, за финансови инструменти или стоки, които не са признати за обезпечение, корекциите за волатилност се изчисляват поотделно за всяка позиция.

(4) Когато инвестиционният посредник използва метода на вътрешните модели, посочен в приложение № 6, той може да го приложи и за търговския си портфейл.

Чл. 69. (1) За признаването на рамкови споразумения за нетиране, свързани с репо-сделки, сделки по предоставяне или получаване в заем на ценни книжа или стоки и/или други сделки, сключени на капиталовия пазар, нетирането между позиции в търговския и инвестиционния портфейл се признава за целите на изчисляването по чл. 67, ал. 2, ако нетиращите сделки отговарят на следните условия:

1. всички нетиращи сделки се оценяват ежедневно по пазарни цени;

2. всички позиции, възникнали в резултат на нетиращите сделки, могат да бъдат признати за финансово обезпечение съгласно глава дванадесета, раздел III.

(2) В случая по ал. 1, т. 2 разпоредбите на чл. 68 не се прилагат.

Чл. 70. Когато кредитен дериватив, включен в търговския портфейл, произтича от вътрешно хеджиране и кредитната защита е призната съгласно изискванията на глава дванадесета, раздел III, инвестиционният посредник приема, че не съществува риск на насрещната страна, произтичащ от позицията в този кредитен дериватив.

Чл. 71. (1) Капиталовите изисквания за кредитен риск на насрещната страна са 8 % от общия размер на рисковопреглетените експозиции.

(2) При изчисляването на минималните капиталови изисквания, свързани с кредитен риск на насрещната страна, и минималните капиталови изисквания, свързани с кредитния риск, експозициите към признати инвестиционни посредници от трети държави или признати клирингови къщи и борси от трети държави се третираат като експозиции към институции.

Глава осма ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА КАПИТАЛОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПОКРИВАНЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ВАЛУТНИЯ КУРС

Чл. 72. (1) Ако общата нетна валутна позиция и нетната позиция в злато на инвестиционния посредник, изчислени съгласно разпоредбите на ал. 2, превишават 2 % от собствения му капитал, инвестиционният посредник трябва да умножи сумата на тези нетни позиции с 8 % за изчисляване на капиталовото изискване за покриване на риска, свързан с валутния курс.

(2) Изчисляването на капиталовото изискване за покриване на риска, свързан с валутния курс, се извършва на два етапа, като на първия етап инвестиционният посредник изчислява нетната стойност на откритата позиция във всяка една валута, включително и в отчетната, и в злато. Нетната стойност на откритата позиция се състои от следните елементи (положителни или отрицателни):

1. нетна спот позиция, представляваща разликата между активите и пасивите, включително начислените лихви във всяка валута, а за златото - нетната спот позиция в злато;

2. нетната форуърдна позиция, представляваща разликата между сумите за получаване и сумите за плащане по форуърдните валутни сделки, и форуърдните сделки в злато, включително валутните фючърси и фючърсите в злато, както и главниците по валутни сиапове, които не са включени в спот позицията по т. 1;

3. неотменяеми гаранции и подобни на тях

инструменти, които е сигурно, че ще бъдат предявени и е вероятно да са необезпечени;

4. нетни бъдещи приходи и/или разходи, които все още не са начислени, но са напълно хеджирани;

5. делта еквивалентната нетна стойност или такава, основана на делта на целия портфейл от валутни опции и опции в злато;

6. пазарната стойност на други опции, различни от валутните опции и тези в злато.

(3) С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да включи нетни бъдещи приходи и/или разходи, които все още не са начислени, но са напълно хеджирани чрез валутен форуърд в нетната стойност на откритата позиция по ал. 2. В този случай инвестиционният посредник е длъжен да прилага избрания подход последователно.

(4) При изчисляването на нетната откритата валутна позиция по ал. 2 може да бъде изключена всяка позиция, получена при хеджиране срещу неблагоприятно изменение на капиталовото съотношение поради волатилността на валутния курс, ако тези позиции са с инвестиционен или структурен характер и тяхното изключване или промяна в условията за изключването се извършва след разрешение на заместник-председателя.

(5) Алинея 4 се прилага и за валутни позиции на инвестиционния посредник, свързани с позиции, с които е намален собственият капитал.

(6) При изчисляването на нетни валутни позиции по ал. 2 на предприятия за колективно инвестиране инвестиционният посредник взема предвид техните действителни валутни позиции, като за отчетното им може да използва информация от отчети, изготвени от трети лица, ако точността им е гарантирана.

(7) В случая по ал. 5, ако инвестиционният посредник не разполага с достатъчно информация за валутните позиции на предприятията за колективно инвестиране, той приема, че инвестициите им са във валута, различна от лева, в максималния позволен размер съгласно съответните инвестиционни ограничения. При изчисляване на капиталовото изискване за покриване на риска, свързан с валутния курс, за позиции в търговския портфейл, инвестиционният посредник взема предвид максималната непряка експозиция, която би могъл да достигне чрез позициите си в предприятие за колективно инвестиране, което се извършва чрез пропорционално увеличаване на позицията му в предприятието до максималната възможна експозиция към базовите инвестиции на предприятието съгласно инвестиционните ограничения.

(8) Инвестиционният посредник третира позицията по ал. 7 на предприятието за колективно инвестиране във валута като отделна валута, подобно на третирането на инвестициите в злато, като в случаите, когато инвестиционната политика на предприятието за колективно инвестиране е известна, общата дълга позиция се добавя към общата дълга откритата валутна позиция, а общата къса позиция се добавя към общата къса откритата валутна позиция, като не се допуска нетиране между тези позиции преди изчислението.

(9) С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да използва нетната настояща стойност, когато изчислява нетната откритата позиция във всяка една валута и в злато.

(10) На втория етап нетните къси и дълги позиции във всяка валута, различна от отчетната, и нетните дълги и къси позиции в злато се приравняват към лева по официалния курс на БНБ и се сумират поотделно, за да

формират общата нетна дълга позиция и съответно общата нетна къса позиция. Общата нетна валутна позиция представлява по-голямата от общата нетна дълга позиция и общата нетна къса позиция.

Чл. 73. (1) Извън случаите по чл. 72 с разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да прилага процедурите по настоящия член за изчисляване на капиталовото изискване за покриване на риска, свързан с валутния курс. Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник да поддържа по-ниско капиталово изискване от посоченото в чл. 72, когато позициите му са във валути в тясна корелация.

(2) Валутите в тясна корелация са две валути, при които вероятната загуба (изчислена въз основа на ежедневните валутни курсове за предходните три или пет години) от поддържането на противоположни позиции с еднакъв размер в тях за следващите десет работни дни е по-малка или равна на 4% от стойността на съчетаната позиция, приравнена в лева, и е:

1. минимум 99 %, когато е използван период за наблюдение три години;

2. минимум 95 %, когато е използван период за наблюдение пет години.

(3) Капиталовото изискване за съчетаните позиции в две тясно корелирани валути е 4 % от стойността на съчетаната позиция, а за несъчетаните позиции при позиции в тясна корелация и за всички позиции в други валути е 8 % от стойността на по-високата сума между нетните къси и нетните дълги позиции в тези валути след изваждане на съчетаните позиции.

(4) Независимо от използвания от инвестиционния посредник метод заместник-председателят може да му разреши да изключи позициите си в дадена валута, която е предмет на междуправителствено споразумение, за да ограничи отклоненията на валутния курс на тази валута спрямо други валути, включени в същото споразумение. Инвестиционният посредник изчислява своите съчетани позиции в тези валути и поддържа капиталово изискване в размер не по-малък от половината от максимално разрешеното отклонение, заложено в споразумението за съответната валута, а несъчетаните позиции в тези валути третира както останалите валути.

(5) Заместник-председателят може да разреши капиталовото изискване за съчетаните позиции във валути на държави членки, участващи във втората фаза на Икономическия и паричен съюз, да бъде в размер 1,6 % от стойността на съчетаната позиция.

(6) Нетните позиции в съставни валути се разделят на съставящите ги валути в съответствие с установеното за това съотношение.

Глава девета

КАПИТАЛОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПОКРИВАНЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ГОЛЕМИТЕ ЕКСПОЗИЦИИ

Чл. 74. (1) По смисъла на тази глава експозиции са всички активи и задбалансови позиции съгласно глава дванадесета, раздел I, без да се прилагат рисковите тегла или степените на риск, които те носят.

(2) Експозициите, възникващи от позициите по приложение № 10, се изчисляват в съответствие с един от методите, посочени в приложение № 3.

(3) С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да изключи от експозициите всички позиции, имащи покритие със собствен капитал, извън този, който е необходим за покриване на капиталовите изисквания по чл. 21 или при изчисляването на други показатели за целите на

надзора, уредени в закона или тази наредба.

(4) В експозициите не се включват следните позиции:

1. в случай на валутни сделки - експозициите, възникнали в обичайния процес по уреждане на задълженията за период до 48 часа след извършване на плащането;

2. в случай на покупка или продажба на ценни книжа - експозициите, възникнали в обичайния процес по уреждане на задълженията до 5 работни дни след извършване на плащането или доставката на ценните книжа, в зависимост от това, кое от двете събития настъпи по-рано.

Чл. 75. Експозиция на инвестиционен посредник към клиент или група свързани клиенти се счита за голяма, когато нейната стойност е по-голяма или равна на 10 % от собствения му капитал.

Чл. 76. Инвестиционният посредник приема надеждни административни и счетоводни процедури и адекватни механизми за вътрешен контрол, които да гарантират установяването и документирането на всички големи експозиции и последващите промени в тях в съответствие с изискванията на тази наредба и с цел последващо наблюдение на тези експозиции като част от цялостния процес на наблюдение на експозициите.

Чл. 77. (1) Инвестиционният посредник е длъжен ежедневно да следи своите експозиции към едно лице или към група свързани клиенти, както и да отчита в отчета по чл. 84, ал. 5, т. 5 сумата на големите си експозиции с цел ограничаване на риска от прекомерната им концентрация.

(2) Инвестиционният посредник уведомява най-късно до следващия работен ден комисията за всяка нововъзникнала голяма експозиция, както и за всяко нарастване с над 20 % спрямо размера на съществуваща голяма експозиция при предходното уведомление, включително за датата и за причините за това нарастване.

(3) Инвестиционният посредник представя на комисията отчет за капиталовата адекватност и ликвидност, оборотна ведомост и счетоводен баланс към датата на възникване на голямата експозиция, както и копия на документи, от които е видна датата на възникване на голямата експозиция и нейният характер.

(4) Инвестиционният посредник е длъжен да следи ежедневно и експозициите си към издатели на обезпечение за прекомерна концентрация и да уведоми комисията при наличието на такава в 3-дневен срок от възникването ѝ.

Чл. 78. (1) Експозицията на инвестиционния посредник към един клиент или към група свързани клиенти не може да надвишава 25 % от собствения му капитал.

(2) Когато клиентът или групата клиенти са предприятие майка или дъщерно дружество на инвестиционния посредник и/или са едно или повече дъщерни дружества на предприятието майка, експозицията по ал. 1 не може да надвишава 20 % от собствения му капитал.

(3) Сумата от големите експозиции на инвестиционния посредник не може да надвишава 800 % от собствения му капитал.

(4) Ако поради изключителни обстоятелства експозициите надвишат някое от ограниченията по ал. 1-3, инвестиционният посредник е длъжен да уведоми комисията незабавно, но не по-късно от края на следващия ден след възникването на превишението. В уведомлението се посочват причините, довели до превишението, и конкретни мерки за привеждане на експозициите в съответствие с установените ограничения. При необходимост заместник-председателят може да даде срок на инвестиционния посредник, в който да се съобрази с ограниченията по ал. 1-3.

Чл. 79. (1) При изчисляването на експозициите за целите на чл. 78, ал. 1-3 инвестиционните посредници,

които прилагат комплексен метод за третиране на финансовите обезпечения съгласно глава дванадесета, раздел III, могат да използват по-ниската стойност от стойността на експозицията, но не по-ниска от общата сума на изцяло коригираните стойности на експозициите към отделен клиент или към група свързани клиенти.

(2) Изцяло коригирана стойност на експозицията е стойността, изчислена съгласно разпоредбите на глава дванадесета, раздел III, след отразяване на редукицията на кредитния риск, корекциите, свързани с волатилността, и несъответствията на падежите.

(3) Заместник-председателят може да разреши на инвестиционен посредник, който прилага собствени оценки за LGD и конверсионни коефициенти за всеки клас експозиции съгласно глава дванадесета, раздел II, за който прецени, че същият може да оценява влиянието на финансовото обезпечение на експозициите отделно от влиянието на другите аспекти върху стойността на LGD, да отрази това влияние при изчисляването на стойността на експозициите за целите на изчисляването на големите експозиции по чл. 78, ал. 1-3.

(4) В случаите по ал. 3 признаването на обезпечена кредитна защита се извършва съгласно изискванията на глава дванадесета, раздел II.

(5) Заместник-председателят издава разрешение по ал. 3, ако установи, че приложените методи за оценка, изготвени от инвестиционния посредник за намаляване на експозициите за целите на чл. 78, са подходящи. Когато инвестиционният посредник е получил разрешение за прилагане на собствена оценка за влиянието на финансовото обезпечение, същата се прилага в съответствие с приетия метод за изчисляване на капиталовите изисквания.

(6) С разрешение на заместник-председателя инвестиционен посредник, получил разрешение за прилагане на собствени оценки за LGD и конверсионни коефициенти за всеки клас експозиции съгласно глава дванадесета, раздел II, който не изчислява стойността на експозициите си съгласно ал. 3, може да използва метода, посочен в ал. 1. Инвестиционните посредници не могат да използват и двата метода едновременно.

Чл. 80. (1) Инвестиционен посредник, който изчислява големите експозиции съгласно методите по чл. 79, трябва да извършва периодично стрес тестове за концентрация на кредитния риск, включително за стойността, на която могат да се реализират приетите обезпечения. Стрес тестовете трябва да разглеждат рисковете, произтичащи от потенциални промени на пазарните условия, които могат да повлияят негативно на капиталовата адекватност на инвестиционния посредник, както и рисковете, свързани с ликвидността на обезпеченията при стресови ситуации.

(2) Ако стрес тестът покаже, че стойността на реализация на обезпечението е по-ниска от допустимата съгласно чл. 79, стойността на обезпечението, която се признава при изчисляването на експозициите съгласно чл. 78, ал. 1-3 се намалява съответно.

(3) Инвестиционният посредник по ал. 1 трябва да включи в стратегията за управление на риска от концентрации:

1. правила и процедури за управление на риска от несъчетаване на падежите между експозициите и кредитната им защита;

2. правила и процедури за случаите, в които стрес тестът покаже по-ниска стойност на реализация на обезпечението от взетата предвид по чл. 79;

3. правила и процедури относно риска от концентрация, който възниква при прилагането на техники за редукиция на кредитния риск и по-конкретно големите

индиректни кредитни експозиции, като например към един емитент на ценни книжа, приети като обезпечение.

(4) В случаите, при които ефектът от обезпечението се признава съгласно чл. 80, всяка покрита част от експозицията се третира като експозиция към издателя на обезпечението, а не към клиента.

Чл. 81. (1) За целите на чл. 78, ал. 1-3 инвестиционният посредник може да припише рисковото тегло 20 % на активи, представляващи вземания и други експозиции към регионални правителства и местни органи в Република България или друга държава членка или гарантирани от тях вземания в случаите, когато те имат приписано рисковото тегло 20 % съгласно глава дванадесета, раздел I, или да припишат нулево рисковото тегло на вземанията, експозициите и гарантираните вземания от същите лица в случаите, когато им е приписано нулево рисковото тегло.

(2) За целите на чл. 78, ал. 1-3 инвестиционният посредник може да припише рисковото тегло 20 % на активи, представляващи вземания или други експозиции към инвестиционни посредници и кредитни институции с падеж между 1 и 3 години и рисковото тегло 50 % за активи, представляващи вземания от инвестиционни посредници и кредитни институции с падеж, по-дълъг от 3 години, при условие че те са под формата на вземания по дългови инструменти, които се търгуват на регулиран пазар и имат ежедневни котировки на този пазар или издаването им е било разрешено от компетентния орган от държавата членка по произход на емитента.

(3) Позициите по ал. 2 не могат да бъдат включени в собствения капитал.

Чл. 82. (1) Когато експозицията на инвестиционния посредник към даден клиент е гарантирана от трето лице или е обезпечена с ценни книжа, издадени от трето лице, тя се третира като:

1. експозиция към третото лице гарант, а не към клиента;

2. експозиция към третото лице, издало ценните книжа, а не към клиента.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1, когато:

1. гаранцията е във валута, различна от валутата на експозицията, стойността на експозицията, приета за обезпечена, се изчислява съгласно разпоредбите на приложение № 6 относно валутното несъответствие при кредитна защита с гаранция;

2. има несъответствие между падежа на експозицията и падежа на гаранцията, се прилагат разпоредбите на приложение № 6 относно несъчетаване на падежите;

3. има частично обезпечение на експозицията за признаването му, се прилагат разпоредбите на приложение № 6.

(3) Ценните книжа по ал. 1, т. 2 не включват дългови ценни книжа, издадени от национални правителства или централни банки, международни организации, международни банки за развитие, регионални правителства, държавни и местни органи и предприятия от публичния сектор в Република България или други държави членки и на които се приписва нулево рисковото тегло съгласно глава дванадесета, раздел I.

(4) По смисъла на този член „гаранция“ включва кредитни деривативи по смисъла на глава дванадесета, раздел III, различни от ценни книжа, свързани с кредитен риск.

Чл. 83. (1) Инвестиционните посредници, които изчисляват капиталовите изисквания за позиции, включени в търговския портфейл съгласно глави шеста, седма и единадесета, ако е приложимо, наблюдават и контролират големите си експозиции в съответствие с чл. 74-82, доколкото не е предвидено друго в ал. 2-6 и чл. 84.

(2) Експозиции към отделни клиенти, възникнали от сделки в търговския портфейл, се изчисляват, като се сумират следните позиции:

1. превишението - когато е положително - на дългите позиции над късите позиции във всички финансови инструменти, емитирани от клиент; нетните позиции във всеки инструмент се изчисляват по методите, посочени в глава шеста;

2. нетните експозиции, в случаите на поемане на емисии от дългови инструменти или акции;

3. експозициите към отделен клиент, възникнали от сделки, споразумения или договори по глава седма, изчислени по начина, определен в същата глава.

(3) Нетните експозиции по ал. 2, т. 2 се изчисляват чрез приспадане на поетите емисии, които са записани или препоети от трети лица, на базата на писмени договори, намалени с коефициентите по табл. № 4 на приложение № 1.

(4) За целите на ал. 2, т. 2 инвестиционният посредник създава и поддържа системи за наблюдение и контрол на големите експозиции, свързани с поемане на емисии в периода между датата на първоначалния ангажимент и работен ден 1, отчитайки рисковете, свързани с конкретния пазар.

(5) При изчисляване на експозициите към отделен клиент по ал. 2, т. 3 преpraщанията в чл. 67, ал. 2 към глава дванадесета, раздел II, не се прилагат.

(6) Експозициите към група от свързани клиенти, възникнали от сделки в търговския портфейл, се изчисляват, като се сумират експозициите към всеки отделен клиент в групата, изчислени съгласно ал. 3.

Чл. 84. (1) Инвестиционният посредник изчислява общите експозиции към индивидуални клиенти или група свързани клиенти чрез сумиране на експозициите, възникнали от сделките в търговския портфейл, и експозициите, възникнали от инвестиционния портфейл в съответствие с чл. 79-82.

(2) При изчисляване на експозициите в инвестиционния портфейл инвестиционният посредник допуска, че експозицията, произтичаща от активи, с които се намалява собственият капитал по чл. 8, ал. 3, т. 4, е равна на нула.

(3) При изчисляване на големите експозиции към отделни клиенти или групи от свързани клиенти за целите на чл. 77, ал. 1 инвестиционният посредник не признава редукия на кредитния риск. При изчисляване на големите експозиции не се вземат предвид експозициите, свързани с репо-сделки, сделки по предоставяне или получаване в заем на ценни книжа или стоки.

(4) За общата стойност на експозициите на инвестиционния посредник към отделни клиенти или група свързани клиенти по ал. 1 се прилагат ограниченията по чл. 79-82.

(5) С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да превиши ограниченията по чл. 78-82, ако са налице следните условия:

1. експозициите към отделен клиент или група свързани клиенти, възникнали от сделките в инвестиционния портфейл, не надвишават ограниченията по чл. 78-82, изчислени спрямо собствения капитал, определен съгласно тази наредба; превишението произтича изцяло от сделките с позициите от търговския портфейл;

2. инвестиционният посредник изпълнява допълнителното капиталово изискване за превишението на ограниченията за големите експозиции по чл. 78, ал. 1 и 2, изчислено съгласно приложение № 9;

3. в случаите, когато е изтекъл период, по-малък или равен на 10 дни от деня на превишаване на ограниченията, превишението към отделен клиент или група свързани клиенти, възникнали от сделките в търговския порт-

фейл, не трябва да превишава 500 % от стойността на собствения капитал;

4. сумата на всички превишения на ограниченията с продължителност на превишението повече от 10 дни не трябва да надхвърля 600 % от стойността на собствения капитал;

5. инвестиционният посредник уведомява комисията в срок 10 дни от края на всеки месец за всички превишения на ограниченията по чл. 78, ал. 1 и 3 за предходния месец, като в уведомлението се посочват сумата на всяко превишение и наименованието на клиента.

(6) Инвестиционният посредник не може да извършва сделки за временно прехвърляне на експозиции на друго дружество, което е в същата група, в която е и инвестиционният посредник, или на друго дружество, или да извършва фиктивни сделки с цел затваряне на една експозиция в 10-дневния период от възникване на експозицията и откриване на нова експозиция с цел избягване на ограниченията по чл. 78, ал. 1 и 2.

(7) Инвестиционният посредник поддържа информационна система и уведомява комисията за прехвърлянията по ал. 6 незабавно, но не по-късно от края на деня, следващ деня на сключване на сделката.

Глава десета

КАПИТАЛОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА СТОКОВ РИСК

Раздел I

Общи положения

Чл. 85. (1) Инвестиционният посредник изчислява капиталови изисквания за покриване на риска от позиции в борсово търгувани стоки или стокови деривативни инструменти в инвестиционния и търговския си портфейл.

(2) Всяка позиция в стоки или стокови деривативни инструменти се отчита чрез стандартната мерна единица на съответната стока. Спот цената на всяка стока, когато е във валута, различна от лева, се преизчислява в лева по курса на БНБ към отчетната дата.

(3) Нетната позиция във всяка стока е превишението на дългата (късата) позиция над късата (дългата) позиция в една и съща стока и идентични стокови фючърси, опции и варианти. Инвестиционният посредник може да третира позиции в стокови деривативни инструменти като позиции в базовата им стока.

(4) За позиции в една и съща стока се считат следните позиции:

1. позиции в различни подкатегории стоки, в случаите, когато стоките от тези подкатегории при доставка са взаимозаменяеми;

2. позиции в подобни стоки, ако те са близки заместители и може да се установи минимален корелационен коефициент 0,9 между промените в техните цени за период не по-малък от една година.

(5) Позициите в злато или в деривативни инструменти с базов актив злато, както и позициите, произтичащи от финансиране чрез стоки, не се включват при изчисляване на капиталовото изискване за стоков риск.

(6) Рискът от промяна в лихвения процент и рискът, свързан с валутния курс за позиции в стоки и стокови деривативни инструменти, се включват при изчисляването за общ риск на търгуваните дългови инструменти и при изчисляването на риска, свързан с валутния курс.

Раздел II

Третиране на отделните инструменти

Чл. 86. (1) Инвестиционният посредник измерва стоковите фючърси и форуърдните ангажименти за покупка или продажба на определени стоки като условна стойност в

стандартната за базовата стока мерна единица и им приписва срок на изпълнение в зависимост от датата на падежа.

(2) Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник капиталовите изисквания за борсово търгувани фючърси да бъдат равни на изискванията за маржин на съответната борса, ако маржинът осигурява точна оценка на риска, свързан с фючърсите, и е поне равен на капиталовите изисквания за фючърси, изчислени по методите в тази глава или по метода на вътрешните модели по глава единадесета.

(3) Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник капиталовите изисквания за извънборсово търгувани стокови деривативни инструменти по ал. 1 и 2, чието разплащане се извършва чрез призната клирингова къща, да бъдат равни на изискванията за маржин на клиринговата къща, ако маржинът осигурява точна оценка на риска, свързан с тези деривативни инструменти, и е поне равен на капиталовите изисквания, изчислени по методите в тази глава или по метода на вътрешните модели по глава единадесета.

Чл. 87. (1) При стоков суап, когато едната страна по сделката е по фиксирана цена, а другата - по текуща пазарна цена, инвестиционният посредник отчита суапа в съответната скала по чл. 93, ал. 2 като серия от позиции, равни на зададената условна стойност на договора, като на всяко плащане по суапа съответства една позиция в съответния интервал.

(2) Позицията по ал. 1 е дълга, когато инвестиционният посредник има задължение по фиксирана цена и вземане по променлива цена, и е къса, когато има вземане по фиксирана цена и задължение по променлива цена.

(3) Когато двете страни по стоков суап са в различни стоки, инвестиционният посредник ги отчита в отделни таблици съгласно падежния метод за стоков риск.

Чл. 88. (1) Опциите върху стоки или върху стокови деривативни инструменти се третираат като позиции, равни по стойност на размера на базовия актив, за който се отнася опцията, умножен по тяхната делта. Позициите по изречение първо могат да се нетират срещу противоположни позиции в идентичен базов актив или стоков деривативен инструмент.

(2) Инвестиционният посредник използва делта, която е определена от съответната борса или комисията. Когато не е определена делта съгласно изречение първо, както и при извънборсовите опции, тя се изчислява от инвестиционния посредник чрез модел, одобрен от заместник-председателя.

(3) Заместник-председателят може да задължи инвестиционния посредник да изчислява делта чрез определена от него методология.

(4) Инвестиционният посредник заделя собствени средства и за другите рискове, свързани с опциите, освен делта риска.

(5) Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник капиталовите изисквания за издадените борсово търгувани стокови опции да бъдат равни на изискванията за маржин на съответната борса, ако маржинът осигурява точна оценка на риска, свързан с опциите, и е поне равен на капиталовите изисквания, изчислени по методите в тази глава или по метода на вътрешните модели по глава единадесета.

(6) Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник капиталовите изисквания за извънборсово търгуваните стокови опции, чието разплащане се извършва чрез призната клирингова къща, да бъдат равни на изискуемия от клиринговата къща маржин, ако маржинът осигурява точна оценка на риска,

свързан с опциите, и е поне равен на капиталовите изисквания, изчислени по методите в тази глава или по метода на вътрешните модели по глава единадесета.

Чл. 89. Варантите върху стоки се третират по начините, посочени в чл. 88.

Чл. 90. Инвестиционният посредник, който прехвърля стоки или гарантирани права върху стоки при репо-сделки или който прехвърля стоки по сделка за предоставяне в заем на стоки, включва тези стоки при изчисляване на капиталовите изисквания за стоков риск по тази глава.

Раздел III

Изчисляване на капиталово изискване за стоков риск

Чл. 91. При изчисляване на капиталовото изискване за стоков риск инвестиционният посредник използва следните методи:

1. опростен метод;
2. падежен метод.

Чл. 92. (1) Капиталовото изискване за стоков риск по опростения метод за всяка стока е сумата от:

1. петнадесет процента от нетната позиция (дълга или къса), умножена по спот цената на стоката;
2. три процента от брутната позиция (дълга плюс къса), умножена по спот цената на стоката.

(2) Капиталовото изискване за стоков риск е общата стойност от капиталовите изисквания за всяка стока, изчислени по предходната алинея.

Чл. 93. (1) При изчисляване на капиталовото изискване за стоков риск по падежния метод инвестиционният посредник използва отделна падежна скала за всяка стока съгласно следната таблица:

Падежен интервал	Коефициент за отклонение (%)
0 ≤ 1 месец	1,50
> 1 ≤ 3 месеца	1,50
> 3 ≤ 6 месеца	1,50
> 6 ≤ 12 месеца	1,50
> 1 ≤ 2 години	1,50
> 2 ≤ 3 години	1,50
> 3 години	1,50

(2) Всички позиции в една и съща стока и позициите по чл. 85, ал. 4 се поставят в съответния падежен интервал на скалата по ал. 1, като стоките в наличност се класифицират в интервала от 0 до 1 месец.

(3) Позициите в една и съща стока, както и тези, определени като такива по чл. 85, ал. 4, взаимно се прихващат и се класифицират в съответния падежен интервал по нетна стойност при следните условия:

1. падежите по договорите са в един и същи ден;
2. падежите по договорите се различават с не повече от 10 дни, ако договорите се търгуват на пазар с ежедневни доставки по договора.

(4) Инвестиционният посредник изчислява сумата на дългите и сумата на късите позиции във всеки падежен интервал. Частта от дългата (късата) позиция, която се съчетава с късата (дългата) позиция в съответния падежен интервал, е съчетаната позиция в този интервал, а остатъчната дълга или къса позиция е несъчетаната позиция за този интервал.

(5) Частта от несъчетаната дълга (къса) позиция за даден падежен интервал, която се съчетава с несъчетаната къса (дълга) позиция за следващия падежен интервал, е съчетаната позиция между двата падежни интервала. Частта от несъчетаната дълга или къса позиция, която не може да бъде съчетана по този начин, е несъчетаната позиция.

(6) Капиталовите изисквания за всяка стока се

изчисляват на база на съответната падежна скала и представляват сбор от:

1. сумата на съчетаните дълги и къси позиции по падежни интервали, умножена по коефициент за отклонение 1,5 % и по спот цената на стоката;

2. съчетаната позиция между два падежни интервала за всеки падежен интервал, в който е пренесена несъчетана позиция, умножена по коефициент за наличност 0,6 % и по спот цената на стоката;

3. остатъчните несъчетани позиции, умножени по окончателен коефициент 15 % и по спот цената на стоката.

(7) Капиталовото изискване за стоков риск е общата стойност от капиталовите изисквания за всяка стока, изчислени по ал.6.

Чл. 94. (1) С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да използва разширен падежен метод при изчисляване на капиталовото изискване за стоков риск, ако същият:

1. има значителни обороти от търговия със стоки;

2. има диверсифициран портфейл от стоки;

3. не отговаря на изискванията за прилагане на вътрешните модели съгласно глава единадесета при изчисляването на капиталовите изисквания за стоков риск.

(2) При метода по ал. 1 вместо посочените в чл. 93, ал. 1-3, 6 и 7 коефициенти инвестиционният посредник прилага минималните коефициенти съгласно следната таблица:

Вид коефициент	Благородни метали (с изключение на злато)	Неблагородни метали	Агрокул-тури	Други, включително енергийни продукти
Коефициент за отклонение (%)	1,0	1,2	1,5	1,5
Коефициент за наличност (%)	0,3	0,5	0,6	0,6
Окончателен коефициент (%)	8	10	12	15

Глава единадесета ВЪТРЕШНИ МОДЕЛИ

Чл. 95. (1) С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да изчислява своите капиталови изисквания за позиционен риск, валутен риск и/или стоков риск, използвайки собствени вътрешни модели за управление на риска, вместо или в комбинация с методите по глави шеста, осма и десета.

(2) Заместник-председателят издава разрешение на инвестиционния посредник само ако системата му за управление на риска е надеждна и отговаря на следните изисквания:

1. вътрешният модел за измерване на риска е неразделна част от ежедневния процес по управление на риска в инвестиционния посредник и служи като основа за отчитане на рисковите експозиции пред управителния му орган;

2. инвестиционният посредник разполага със звено за контрол на риска, което функционира независимо от звеното за сключване на сделки, отчита се пряко пред управителния орган на инвестиционния посредник и което:

а) разработва и внедрява системата за управление на риска в инвестиционния посредник;

б) изготвя и анализира ежедневните отчети за резултатите от вътрешния модел за измерване на риска и предприемането на мерки за спазване на установените ограничения;

в) извършва първоначална и текуща проверка на вътрешния модел;

3. управителният орган на инвестиционния посредник участва активно в процеса на контрол на риска и органът, компетентен да взема решения относно намаляване на позиции, поемани от отделните дилъри и на общата рискова експозиция на инвестиционния посредник следи ежедневните отчети, изготвяни от звеното за контрол на риска, и при необходимост взема решение за намаляването на съответните позиции;

4. инвестиционният посредник разполага с достатъчно квалифицирани служители за работа с усъвършенствани модели при търгуването, контрола на риска, одита и осчетоводяването на сделките;

5. инвестиционният посредник разполага с процедури за наблюдение и осигуряване спазването на приетите писмени вътрешни политики и механизми за цялостното функциониране на системата за измерване на риска;

6. налице са доказани исторически данни за точността на модела при измерване на рисковете;

7. инвестиционният посредник веднъж месечно провежда стрес-тестове на вътрешния модел за измерване на риска по предварително изготвена програма, като резултатите от тях се разглеждат от управителния му орган и се вземат предвид при определяне на политиката му по отношение на риска и ограниченията; стрес-тестовите се насочват предимно към рисковете, които могат да не са обхванати по подходящ начин от вътрешния модел, като например неликвидност на пазарите при влошени пазарни условия, риска от концентрация, еднопосочност на пазара, събитен риск и риска от неизпълнение, нелинейност на продуктите, съществени позиции в опции с отрицателна вътрешна стойност, позиции без пазарна цена; използваните при провеждането на стрес-тестове допускания отразяват естеството на портфейлите и времето, което е необходимо за хеджиране или управление на рисковете при тежки пазарни условия;

8. звеното за вътрешен контрол на инвестиционния посредник извършва веднъж годишно проверка на процеса по измерване на риска, която включва най-малко:

а) пълнотата на документацията относно системата и процеса по управление на риска и организацията на звеното за контрол на риска;

б) отчитането на оценките за пазарен риск в ежедневното управление на риска и целостта на управленската информационна система;

в) процеса на одобрение на методите и системите за оценка на риск, използвани от звеното за сключване на сделки и звеното за осчетоводяване на сделки;

г) обхвата на пазарните рискове, включени във вътрешния модел, и утвърждаване на всички съществени промени в процеса на измерване на риска;

д) точността и пълнотата на данните за позициите, точността и уместността на допусканията за волатилност и корелация, както и точността на оценката и изчисленията за чувствителност към риск;

е) проверката, която инвестиционният посредник извършва за оценка на съвместимостта, навременността и надеждността на източниците на данни, използвани във вътрешните модели, включително независимостта на информационните източници;

ж) проверката, която инвестиционният посредник извършва за оценка на резултатите от тестовите, които

превежда за точността на вътрешния модел.

Чл. 96. (1) Инвестиционният посредник трябва да разработва с процедури за утвърждаване на вътрешните модели от квалифицирани лица, които не участват в процеса по разработването им, за да се осигури, че те отразяват и обхващат в достатъчна степен всички съществени рискове.

(2) Утвърждаването се извършва при първоначалното разработване на вътрешния модел и при всяка съществена промяна в него. Утвърждаване се извършва и периодично, и особено при съществени структурни промени на пазара или промени в състава на портфейла, които биха довели до несъответствие на вътрешния модел с новите условия.

(3) Освен тестовете за резултатите от вътрешния модел утвърждаването включва и:

1. тестове с цел проверка дали допусканията, направени във връзка с вътрешния модел, са подходящи и не подценяват или надценяват риска;

2. провеждане на вътрешни тестове от инвестиционния посредник с цел утвърждаване на вътрешните модели съобразно рисковете и структурата на неговия портфейл;

3. използване на хипотетични портфейли, които да гарантират, че вътрешният модел отчита специфични структурни характеристики, които биха могли да възникнат, като например съществен базов риск и риск от концентрация.

Чл. 97. (1) Инвестиционният посредник наблюдава точността и достоверността на вътрешните модели посредством програма за провеждане на бек-тестове.

(2) Бек-тестовете трябва да представят за всеки работен ден сравнение между показателя за стойност под риск за един ден, получена по вътрешния модел на инвестиционния посредник, за позициите в портфейла му към края на деня и изменението на стойността на портфейла за един ден към края на следващия работен ден.

(3) Заместник-председателят може да проверява способността на инвестиционния посредник да провежда бек-тестовете по ал. 1 както при реални, така и при хипотетични промени в стойността на портфейла му.

(4) Бек-тестовете за хипотетични промени в стойността на портфейла се основават на сравнението между стойността на портфейла към края на деня с неговата очаквана стойност в края на следващия ден при допускането, че няма промяна на позициите.

(5) Заместник-председателят може да задължи инвестиционния посредник да предприеме подходящи мерки за подобряване на неговата програма за провеждане на бек-тестове, ако установи, че резултатите от вътрешния модел за измърване на риска не са надеждни. Заместник-председателят може да задължи инвестиционния посредник да извърши бек-тестове за хипотетична и/или за реална търговия.

(6) В случая по ал. 5 при бек-тестовете за хипотетична търговия се използват промените в стойността на портфейла, които биха настъпили, ако позициите в края на деня останат непроменени, а за реалната търговия - не се включват такси, комисиони и нетен лихвен доход.

Чл. 98. (1) С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да използва вътрешен модел при изчисляване на капиталовите изисквания за специфичен риск, свързан с позициите в акции и облигации, държани за продажба, ако той отговаря на изискванията по тази глава, както и на следните изисквания:

1. дава обяснение относно историческите промени в стойността на портфейла;

2. обхваща концентрацията относно размера и промените в състава на портфейла;

3. устойчив е при неблагоприятна среда;

4. утвърден е чрез бек-тестове, целящи да оценят дали специфичният риск е прецизно обхванат;

5. показва, че е чувствителен към съществени характерни различия между подобни, но не идентични позиции;

6. обхваща събитийен риск.

(2) Тестовете по ал. 1, т. 4 могат да бъдат извършени на базата на съответните подпортфейли и по последователен начин.

(3) В случай че инвестиционният посредник е подложен на събитийен риск, който не е отразен в неговия показател за стойност под риск, тъй като е извън 10-дневния период на задържане и 99% доверителен интервал, той трябва да отрази въздействието на такива събития във вътрешната оценка на капитала.

(4) Вътрешният модел на инвестиционния посредник трябва умерено да оценява риска от нисколиквидни позиции и позиции с ограничена ценова прозрачност посредством реалистични пазарни сценарии. Моделът трябва да отговаря на минималните изисквания за данни, като приблизителните показатели са консервативни и се използват само когато наличните данни са недостатъчни или не отразяват реалната волатилност на позицията или портфейла.

Чл. 99. (1) При изчисляване на капиталовите изисквания за специфичен риск, свързан с търгувани акции и облигации, инвестиционният посредник приема метод за отчитане на допълнителния нарастващ риск от неизпълнение на позициите в търговския му портфейл, който не е отразен в показателя за стойност под риск съгласно чл. 98.

(2) За да избегне двойното отчитане при изчисляване на изискванията за допълнителен нарастващ риск от неизпълнение по ал. 1, инвестиционният посредник може да вземе предвид степента, в която рискът от неизпълнение вече е бил включен в показателя за стойност под риск, особено за рискови позиции, които могат и се закриват до 10 дни в случай на неблагоприятни пазарни условия или други признаци за влошаване на кредитната среда.

(3) Когато инвестиционният посредник включва допълнителен нарастващ риск от неизпълнение чрез надбавка, той разработва методология за утвърждаване на показателя.

(4) Инвестиционният посредник удостоверява, че използваният метод отговаря на стандартите за надеждност по глава дванадесета, раздел II, при допускането за постоянно ниво на риск, и се коригира, когато е необходимо, за да отрази влиянието на ликвидността, концентрацията, хеджирането и опционните характеристики.

(5) Когато инвестиционният посредник не отчита допълнителен нарастващ риск от неизпълнение по вътрешно разработен метод, той изчислява надбавката за него по метод, който е в съответствие с метода по глава дванадесета, раздел I или с метода по глава дванадесета, раздел II.

Чл. 100. (1) За експозициите, свързани със секюритизация срещу парично плащане или синтетична секюритизация, които подлежат на намаление съгласно чл. 7, ал. 7 или на рисково претегляне от 1250% съгласно т. 6 от приложение № 7, инвестиционният посредник по чл. 98 изчислява капиталово изискване, което е не по-малко от посоченото по тези разпоредби.

(2) Инвестиционен посредник, който е дилър на експозиции по ал. 1, може да приложи метод, различен от посочените по ал. 1, ако докаже намерението за търгуване и че съществува ликвиден двустранен пазар за секюритизиращи експозиции, а в случаите на синтетична секюритизация - че използва само кредитни деривативи относно секюритизиращите експозиции или относно

всичките съставни елементи на свързания с тях риск.

(3) За целите на ал. 2 се приема, че съществува двустранен пазар, ако на пазара има независими добросъвестни предложения за покупка и продажба, така че цената, свързана с последната цена за продажба или свързана с текущите конкурентни котировки за покупка и/или продажба, може да се определи в рамките на един ден и сделката се осъществява по тази цена за относително кратко време съгласно търговската практика.

(4) Инвестиционният посредник по ал. 2 трябва да разполага с достатъчно пазарни данни, които да осигурят, че е обхванал концентрацията на риска от неизпълнение на тези експозиции в своите вътрешни методи за изчисляване на допълнителния риск от неизпълнение.

Чл. 101. Инвестиционен посредник, за който заместник-председателят установи съгласно чл. 97, ал. 5, че резултатите от тестовете на използвания от него вътрешен модел не са надеждни, прилага отделно капиталовите изисквания за специфичен риск по глава шеста.

Чл. 102. (1) Капиталовото изискване за инвестиционен посредник, който използва вътрешен модел, е по-голямата стойност от:

1. показателя за стойност под риск от предходния ден според параметрите, определени в тази глава, плюс начислението за допълнителен нарастващ риск от неизпълнение по чл. 98-100, ако е подходящо;

2. средната стойност на ежедневните показатели за стойност под риск за предходните 60 работни дни, умножена по мултипликационен фактор, равен на 3, коригиран с надбавката по ал. 2 плюс начислението за допълнителен нарастващ риск от неизпълнение по чл. 98-100, ако е подходящо.

(2) Мултипликационният фактор се увеличава с надбавка между 0 и 1 в зависимост от броя на превишенията за последните 250 работни дни, установени чрез бек-тестове, съгласно следната таблица:

Брой на превишенията	Надбавка
По-малко от 5	0,00
5	0,40
6	0,50
7	0,65
8	0,75
9	0,85
10 и повече	1,00

(3) Превишението е еднодневната промяна в стойността на портфейла, която надвишава показателя на стойността под риск, изчислен за същия ден на базата на вътрешния модел.

(4) Инвестиционният посредник изчислява превишенията последователно на базата на бек-тестове с действителни или хипотетични промени в стойността на портфейла.

(5) За изчисляването на надбавката по ал. 2 броят на превишенията се определя най-малко веднъж на тримесечие.

(6) По изключение и при извънредни обстоятелства заместник-председателят може да разреши използване на нулев мултипликационен фактор, ако инвестиционният посредник докаже, че моделът е коректен и че използването на мултипликационния фактор е неоправдано.

(7) Ако заместник-председателят установи повече от 11 превишения за последните 250 работни дни, той разпорежда да се преустанови ползването на модела или налага подходящи мерки за незабавното му подобряване.

(8) Инвестиционният посредник уведомява заместник-председателя в срок пет работни дни за превишенията,

установени чрез бек-тестове, които налагат увеличение на надбавката.

(9) При изчисляването на показателя за стойност под риск инвестиционният посредник спазва следните минимални изисквания:

1. показателят се изчислява най-малко ежедневно;

2. при изчислението се използва 99% едностранен доверителен интервал;

3. при изчислението се използва 10-дневен еквивалентен период на задържане;

4. при изчислението се използва исторически период на наблюдение от най-малко една година, освен ако се налага по-кратък период на наблюдение поради съществено увеличение във волатилността на цените;

5. данните се актуализират тримесечно.

Чл. 103. Вътрешният модел за измерване на риска трябва да обхваща всички съществени ценови рискове, свързани с позиции в опции или подобни позиции, като рисковете, които не са обхванати от модела, трябва да са достатъчно покрити със собствен капитал.

Чл. 104. (1) Вътрешният модел за измерване на риска трябва да обхваща достатъчен брой рискови фактори в зависимост от степента на активност на инвестиционния посредник на съответните пазари, като включва най-малко риска, свързан с промяна в лихвен процент, валутния риск, риска, свързан с акциите, и стоковия риск.

(2) За определяне на рисковите фактори системата за измерване на риска трябва да включва:

1. рисковите фактори, свързани с лихвените проценти в различни валути, в които инвестиционният посредник има балансови или задбалансови позиции, чувствителни на промени на лихвен процент; инвестиционният посредник трябва да моделира кривата на доходността, използвайки някой от общоприетите методи; за съществените позиции, изложени на риск, свързан с лихвен процент, кривата на доходността за основните валути и пазари се разделя най-малко на шест падежни интервала, за да бъде обхваната промяната във волатилността на лихвения процент по кривата на доходността; системата трябва да обхваща и риска от непълна корелация между различните криви на доходност;

2. рисковите фактори, свързани със злато и отделни чуждестранни валути, в които са позициите на инвестиционния посредник; за позициите в предприятия за колективно инвестиране се отчитат техните действителни валутни позиции; инвестиционният посредник може да ползва отчетите за валутни позиции на предприятията за колективно инвестиране, изготвени от трети страни, когато тяхната точност е осигурена в достатъчна степен; ако инвестиционният посредник не разполага с информация за валутните експозиции на предприятията за колективно инвестиране, позициите се отчитат съгласно чл. 72, ал. 7 и 8;

3. отделни рискови фактори за всеки капиталов пазар, на който се търгуват акции и на който инвестиционният посредник има значителни позиции;

4. отделни рискови фактори за всяка стока, в която инвестиционният посредник има значителни позиции, като се отчитат пазарните характеристики, включително датите за доставка и предоставените на участниците в търговията възможности за затваряне на позиции; системата трябва да обхваща и риска от несвършена корелация между подобни, но не еднакви стоки, и промените на форуърдните цени, възникващи от несъчетаване на падежите.

(3) Инвестиционният посредник може да използва във вътрешния модел емпирични корелационни зависимости за рисковите категории, ако системата за

измерване на корелационните зависимости е надеждна и се прилага за всички зависимости.

Г л а в а   д в а н а д е с е т а
МИНИМАЛНИ КАПИТАЛОВИ ИЗИСКВАНИЯ ВЪВ
ВРЪЗКА С КРЕДИТНИЯ РИСК

Раздел I

Стандартизиран метод

Чл. 105. При изчисляване стойността на рисковопретеглените експозиции за целите на чл. 21, т. 1 инвестиционните посредници прилагат стандартизирания метод по този раздел или метода на вътрешните рейтинги по глава дванадесета, раздел II след получаване на одобрение от заместник-председателя.

Чл. 106. (1) Стойността на експозиция на даден актив е балансовата му стойност, а стойността на задбалансова позиция по приложение № 2 представлява процент от нейната стойност, както следва:

1. сто процента от позициите с пълен риск;
2. петдесет процента от позициите със среден риск;
3. двадесет процента от позициите със среден/нисък риск;
4. нула процента от позициите с нисък риск.

(2) Ако инвестиционният посредник използва комплексен метод за финансово обезпечение по т. 34-44 от приложение № 6 и експозицията е под формата на продадени ценни книжа или стоки при репо-сделки, сделки по предоставяне или получаване в заем на ценни книжа или стоки и маржин сделки, стойността на експозицията се увеличава с корекция за волатилност, подходяща за тези ценни книжа или стоки, както е определено в т. 28-44 от приложение № 6.

(3) Стойността на експозицията в деривативен инструмент по приложение № 10 се определя съгласно един от методите в приложение № 3, като се отчитат ефектите от договори за новация или други споразумения за нетиране. Стойността на експозицията при репо-сделки, сделки по предоставяне или получаване в заем на ценни книжа или стоки, сделки с удължен сетълмент и маржин сделки се определя съгласно приложение № 3 или приложение № 6.

(4) Когато дадена експозиция има обезпечена кредитна защита, стойността на експозицията може да бъде променена в съответствие с разпоредбите по глава дванадесета, раздел III.

(5) Стойността на експозицията, представляваща дължими суми по кредитни експозиции на централна насрещна страна, определена от комисията, се изчислява съгласно т. 11 от приложение № 3, при условие че кредитният риск на насрещната страна, свързан с всички участници по споразумението, сключват договори с централната насрещна страна, е напълно обезпечен на дневна база.

Чл. 107. (1) Всяка експозиция се разпределя в един от следните класове:

1. вземания или условни вземания от национални правителства или централни банки;
2. вземания или условни вземания от регионални или местни органи;
3. вземания или условни вземания от административни органи или сдружения с нестопанска цел;
4. вземания или условни вземания от международни банки за развитие;
5. вземания или условни вземания от международни организации;
6. вземания или условни вземания от институции;
7. вземания или условни вземания от търговски предприятия;
8. вземания или условни вземания на дребно;
9. вземания или условни вземания, обезпечени с

недвижимо имущество;

10. просрочени позиции;
11. високорискови категории позиции;
12. вземания по обезпечени облигации;
13. секюритизиращи позиции;
14. краткосрочни вземания от институции и търговски предприятия;
15. вземания от предприятия за колективно инвестиране;
16. други позиции.

(2) Позиция може да бъде включена към класа експозиции на дребно по ал. 1, т. 8, ако отговаря на следните условия:

1. експозицията е към физическо лице или лица или към малко или средно предприятие;

2. експозицията е част от съвкупност от експозиции със сходни характеристики, така че рисковете, свързани с предоставянето на заеми, да бъдат значително намалени;

3. общият размер на задължението към инвестиционния посредник, включително към предприятието майка и дъщерните му дружества, в това число всички просрочени експозиции от страна на клиента или на група свързани клиенти, не трябва да превишава левовата равностойност на 1 000 000 евро. Инвестиционният посредник полага дължимата грижа да се информира за това обстоятелство. Общият размер на задължението не включва експозициите и условните вземания, които са обезпечени с недвижимо имущество.

(3) Текущата стойност на минималните вноски по договори за изплащане на заеми на дребно отговаря на условията за включване в класа на експозициите на дребно.

(4) Ценни книжа не се включват в класа на експозиции на дребно.

Чл. 108. (1) Инвестиционният посредник изчислява стойността на всяка рискова експозиция, която не е приспадната от собствения капитал, като им приписва рискови тегла според класовете, към които са отнесени съответните експозиции, и кредитното им качество съгласно приложение № 4. Кредитното качество на една експозиция може да бъде отнесено към кредитните оценки, присъдени от агенции за кредитен рейтинг (АКР), или към кредитните оценки, присъдени от агенции за експортно кредитиране (АЕК).

(2) Рисковопретеглената стойност на експозицията се изчислява, като стойността на експозицията се умножи по рисковото тегло, определено в съответствие с разпоредбите по този раздел.

(3) Размерът на рисковопретеглените експозиции към институции се изчислява, прилагайки метода, базиран на кредитното качество на националното правителство по седалище на институцията, или метода, базиран на кредитна оценка на насрещна страна съгласно приложение № 6.

(4) Когато една експозиция е предмет на кредитна защита, приложимото рисково тегло за тази експозиция може да бъде променено в съответствие глава дванадесета, раздел III.

(5) Рисковопретеглената стойност на секюритизарните експозиции се изчислява в съответствие с разпоредбите в глава дванадесета, раздел IV.

(6) На всички останали експозиции, за които не е указан метод за изчисляване на стойността по този раздел, се приписва рисково тегло 100 %.

(7) С разрешение на заместник-председателя за експозициите към посредник майка, негово дъщерно дружество, дъщерно дружество на негово предприятие майка или предприятие, свързано с отношения на

контрол, с изключение на експозициите, представляващи елементи на собствения капитал, упоменати в чл. 6, ал. 2 и 3 и чл. 7, ал. 1, могат да не се прилагат изискванията по ал. 1, ако са изпълнени следните условия:

1. насрещната страна е инвестиционен посредник, финансов холдинг, финансова институция, управляващо дружество или дружество за спомагателни услуги, които са обект на подходящи надзорни изисквания върху дейността им;

2. отчетите на насрещната страна и на инвестиционния посредник се консолидират на база пълна консолидация;

3. насрещната страна разполага с процедури за оценяване, измерване и контрол на риска, подобни на тези на инвестиционния посредник;

4. насрещната страна е със седалище в Република България или друга държава членка, където е седалището на инвестиционния посредник;

5. няма съществуваща или предвидима икономическа или юридическа пречка за незабавно прехвърляне на собствени средства или за изплащане на задължения от насрещната страна към инвестиционния посредник.

(8) Когато са изпълнени условията по ал. 7, инвестиционните посредници приписват на съответните експозиции рисково тегло 0 %.

(9) С разрешение на заместник-председателя за експозициите към насрещната страна в случаите, когато и двете страни участват в една и съща институционална система за защита, с изключение на експозициите, представляващи елементи на собствения капитал, посочени в чл. 6, ал. 2 и 3 и чл. 7, ал. 1, могат да не се прилагат изискванията по ал. 1 и ако са изпълнени следните условия:

1. изпълнени са условията по ал. 7, т. 1, 4 и 5;

2. инвестиционният посредник и насрещната страна са в договорни взаимоотношения, произтичащи от договорни или законови споразумения, които ги предпазват, и по-специално гарантират тяхната ликвидност или платежоспособност за избягване на несъстоятелност в случаите, когато това е необходимо; системата от договорни взаимоотношения е институционална система за защита;

3. договорните взаимоотношения по т. 2 гарантират, че системата за защита осигурява необходимата подкрепа чрез предоставените ѝ ресурси;

4. системата за защита разполага с надеждни системи за наблюдение и класификация на риска (което дава общ поглед върху риска на всеки участник в системата за защита и на системата като цяло);

5. системата за защита изчислява и своя риск и предоставя тази информация на участниците;

6. системата за защита изготвя и публикува годишен финансов отчет, който се състои най-малко от баланс и отчет за доходите, както и отчет за рисковете на системата като цяло;

7. участниците в системата за защита са длъжни да предоставят заявление поне 24 месеца предварително, ако искат да прекратят участието си в нея;

8. участниците в системата не могат да използват многократно елементите, използвани при изчисляване на собствения им капитал, и не могат да използват системата за генериране на собствен капитал между участниците;

9. в институционалната система за защита участват инвестиционни посредници с относително еднороден профил на дейност;

10. системите по т. 4 трябва да са одобрени от съответен компетентен орган и върху тях да се осъществява надзор на регулярна база от съответния компетентен орган;

(10) Когато са изпълнени условията по ал. 9, ин-

вестиционните посредници приписват на съответните експозиции рисково тегло 0 %.

Чл. 109. (1) Външна кредитна оценка може да се използва за определяне на рисковото тегло на експозиция във връзка с чл. 108 само ако АКР, която я присъжда, е призната от комисията.

(2) Комисията признава АКР за целите на чл. 108, при условие че методологията за изготвянето на оценката отговаря на изискванията за обективност, независимост, периодичен преглед и прозрачност и изготвената по този начин кредитната оценка отговаря на изискванията за надеждност и прозрачност. При признаването комисията взема под внимание критериите, посочени в т. 2 от приложение № 4.

(3) В случаите, когато АКР е била призната от съответен компетентен орган от държава членка, комисията може да признае същата АКР, без да извършва отделно действия по признаването съгласно ал. 2.

(4) Комисията оповестява информацията, свързана с процеса на признаване на АКР, и публикува списък на признатите агенции.

Чл. 110. (1) Заместник-председателят съгласно критериите, посочени в т. 2 от приложение № 4, определя степента на кредитно качество, която се приписва на съответната кредитна оценка от призната АКР.

(2) В случаите, когато съответен компетентен орган от държава членка е определил относимата степен на кредитно качество за кредитна оценка от призната АКР съгласно ал. 1, заместник-председателят може да признае тази квалификация, без да извършва отделни действия по определяне на относимата степен.

(3) Кредитната оценка на АКР се използва от инвестиционния посредник последователно при изчисляване стойността на рисковопретеглените експозиции.

(4) Инвестиционният посредник може да използва само заявени кредитни оценки, като с разрешение на заместник-председателя може да прилага и незаявиени кредитни оценки.

Раздел II

Метод на вътрешния рейтинг

Чл. 111. (1) За изчисляване размера на рисковопретеглените експозиции инвестиционният посредник може да използва метод на вътрешния рейтинг след получаване на одобрение от заместник-председателя.

(2) Заместник-председателят издава одобрение по ал. 1, ако инвестиционният посредник удостовери, че системата за управление на кредитния риск и присъждане на вътрешен рейтинг на експозициите е надеждна и е неразделна част от дейността му и при спазване на следните изисквания в съответствие с раздел IV от приложение № 5:

1. рейтинговата система осигурява достоверна оценка на длъжника и на сделките, точна и последователна количествена оценка на риска, както и неговото обособено диференциране;

2. вътрешните рейтинги, оценките за неизпълнение и загуби, използвани при изчисляването на капиталовите изисквания, както и свързаните с тях системи и процеси, са съществена част от процесите по управление на риска, вземането на решения, одобрението на заеми, вътрешното капиталово разпределение и корпоративното управление на инвестиционния посредник;

3. в инвестиционния посредник съществува звено за контрол на риска, отговорно за рейтинговата система, което е независимо и устойчиво на външно влияние;

4. инвестиционният посредник събира и съхранява всички необходими данни, осигуряващи ефективност на процеса по измерване и управление на кредитния риск;

5. инвестиционният посредник документира изготвената от него вътрешна рейтингова система, модела ѝ и я утвърждава.

(3) Когато инвестиционен посредник майка в Европейския съюз и дъщерните му дружества или предприятие майка във финансов холдинг със седалище в държава членка и неговите дъщерни дружества прилагат унифициран метод на вътрешния рейтинг, с разрешение на заместник-председателя минималните изисквания съгласно раздел IV от приложение № 5 се изпълняват от предприятието майка и дъщерните дружества кумулативно.

(4) За да получи разрешение за използването на метода на вътрешния рейтинг за целите на измерването и управлението на риска, инвестиционният посредник трябва да е прилагал рейтинговата система, която в значителна степен отговаря на минималните изисквания съгласно раздел IV от приложение № 5, за период най-малко три години.

(5) За да получи одобрение за използване на собствени оценки на загуба от неизпълнение и/или конверсионни коефициенти, инвестиционният посредник представя заявление в комисията, като прилага документи, удостоверяващи прилагането на собствени оценки на тези параметри съобразно изисквания, в значителна степен отговарящи на минималните изисквания, определени в раздел IV от приложение № 5, за период най-малко от три години.

(6) Ако инвестиционен посредник, получил одобрение за използване на метода на вътрешния рейтинг, не отговаря на изискванията по този раздел, той представя на комисията план за незабавно възстановяване на съответствието, освен ако представи доказателства, че последиците от несъответствието са незначителни.

(7) Ако инвестиционен посредник майка от Европейския съюз и неговите дъщерни предприятия или предприятие майка от Европейския съюз във финансов холдинг от Европейския съюз и неговите дъщерни дружества прилагат метода на вътрешния рейтинг, компетентните органи от отделните държави членки си сътрудничат съгласно чл. 168.

Чл. 112. (1) Инвестиционният посредник, предприятията майки и дъщерните им предприятия прилагат метод на вътрешния рейтинг за всички свои експозиции, с изключение на случаите по чл. 116.

(2) С разрешение на заместник-председателя, включващо одобрен план, представен от инвестиционния посредник, методът на вътрешния рейтинг може да се въведе чрез поетапно обхващане на класовете експозиции, посочени в чл. 113, в рамките на една структурна единица или различни структурни единици в една група.

(3) Алинея 2 се прилага и при използването на собствени оценки за LGD или конверсионни коефициенти за изчисление на рисковите тегла за експозиции към национални правителства и централни банки, институции и търговски предприятия.

(4) За класа експозиции на дребно по чл. 113 поетапно въвеждане може да бъде извършено за категориите експозиции, за които се прилагат различни корелационни оценки съгласно т.1.2.1 - 1.2.4 от раздел I на приложение № 5.

(5) Методът на вътрешния рейтинг по ал. 1-4 се въвежда от инвестиционния посредник за разумен период от време, одобрен от заместник-председателя.

(6) Въвеждането на метода на вътрешния рейтинг по ал. 1-4 се осъществява по правила, съдържащи строги изисквания, определени от заместник-председателя и гарантиращи, че възможността за прилагане на метода на вътрешния рейтинг не се използва избиращелно с цел постигане на по-ниски капиталови изисквания, за класовете експозиции или бизнес единици, които не се

оценяват все още чрез метода на вътрешния рейтинг или за целите на прилагането на собствена оценка за LGD и/или конверсионни коефициенти.

(7) Инвестиционен посредник, който прилага метода на вътрешния рейтинг за който и да е клас експозиции, трябва да прилага едновременно този метод и за класа експозиции в акции.

(8) Инвестиционен посредник, получил разрешение по чл. 111 за прилагане на метода на вътрешния рейтинг при условията по ал. 1-3 и чл. 116, не може да възобнови прилагането на стандартизирания метод освен с разрешение на заместник-председателя и при наличие на основателна причина за това.

(9) Инвестиционен посредник, който е получил разрешение по чл. 114, ал. 9 за прилагане на собствени оценки за LGD и конверсионни коефициенти при условията по ал. 1-3 и чл. 116 не може да възобнови прилагането на посочените в чл. 114, ал. 8 оценки за LGD и конверсионни коефициенти, освен с разрешение на заместник-председателя и при наличие на основателна причина за това.

Чл. 113. (1) Инвестиционният посредник класифицира всяка своя експозиция в един от следните класове експозиции:

1. вземания или условни вземания от национални правителства или централни банки;
2. вземания или условни вземания от институции;
3. вземания или условни вземания от търговски предприятия;
4. вземания или условни вземания на дребно;
5. вземания, свързани с акции;
6. секюритизиращи експозиции;
7. други активи, които нямат характер на вземания по заеми.

(2) Към експозициите към национални правителства или централни банки се отнасят следните експозиции:

1. експозиции към регионални правителства или местни органи, предприятия от публичния сектор, които се третират като експозиции към националното правителство по смисъла на глава дванадесета, раздел I;

2. експозиции към международни банки за развитие и международни организации, на които се приписва рисково тегло 0 % по смисъла на глава дванадесета, раздел I.

(3) Към експозициите във вземания или условни вземания от институции се отнасят следните експозиции:

1. експозиции към регионални правителства или местни органи, които не се третират като експозиции към националното правителство по смисъла на глава дванадесета, раздел I;

2. експозиции към предприятия от публичния сектор, които се третират като експозиции към институции по смисъла на глава дванадесета, раздел I;

3. експозиции към международни банки за развитие, на които не се приписва 0 % рисково тегло по смисъла на глава дванадесета, раздел I.

(4) За да бъде класифицирана дадена експозиция като експозиция на дребно по ал. 1, т. 4, тя трябва да отговаря на следните условия:

1. експозицията е към физическо лице или лица;
2. експозицията е към малко или средно предприятие, като общият размер на задължението към инвестиционния посредник, включително към предприятието майка и дъщерните му дружества, в това число просрочените експозиции на клиента или на групата свързани лица, с изключение на вземанията или условните вземания, обезпечени с жилищно недвижимо имущество, не превишава левовата равностойност на 1 000 000 евро;

3. експозициите се третираат, за целите на управление на риска, по унифициран подход за всички експозиции;

4. експозицията не се управлява на индивидуална основа, подобно на експозициите към търговски предприятия, и е част от портфейл от експозиции със сходни характеристики, управлявани по сходен начин.

(5) Към експозициите във вземания, свързани с акции и дялови участия, се отнасят следните експозиции:

1. експозициите, които нямат дългов характер, представляващи остатъчно подчинено вземане срещу активите или приходите на емитента;

2. дългови експозиции, които според икономическата си същност са еквивалентни на експозициите по т. 1.

(6) В рамките на класа експозиции за вземания от търговски предприятия по ал. 1, т. 3 инвестиционният посредник обособява клас експозиции „специализирано кредитиране“, които отговарят на следните характеристики:

1. експозицията е към дружество, създадено специално за финансиране и/или управление на материални активи;

2. условията по договора предоставят на заемодателя значителни права за контрол над активите и приходите, генерирани от тях;

3. основният източник на средства за изплащане на задължението към инвестиционния посредник са приходите, генерирани от финансираните активи;

(7) Всяко вземане по заем, невключено в класовете експозиции по ал. 1, т. 1, 2, 4, 5 и 6, следва да бъде отнесено към класа експозиции по ал. 1, т. 3.

(8) Методологията, използвана от инвестиционния посредник за класифициране на експозициите в класовете по ал. 1, следва да бъде прилагана адекватно и последователно за продължителен период от време.

Чл. 114. (1) Стойността на рисковопрегледените експозиции за кредитен риск по класове, посочени в чл. 113, ал. 1, т. 1-5 и 7, се изчислява съгласно т. 1, раздел I от приложение № 5, освен ако с тези експозиции не се намалява собственият капитал.

(2) Стойността на рисковопрегледените експозиции за риск от разсейване по изкупени вземания се изчислява съгласно т. 2, раздел I от приложение № 5. Ако инвестиционният посредник има право на регресен иск срещу продавача на вземанията, за установяване стойността на риска от неизпълнение и от разсейване, тези експозиции се третират като обезпечени.

(3) Стойността на рисковопрегледените експозиции се изчислява на база рискови параметри PD, LGD, падеж (M) и стойност на експозицията. Параметрите PD и LGD могат да бъдат взети под внимание заедно или поотделно, в съответствие с изискванията по раздел II от приложение № 5.

(4) Изчисляването на стойността на рисковопрегледените експозиции за кредитен риск за всички експозиции по класове, определени по чл. 113, ал. 1, трябва да бъде направено съгласно правилата по т. 1.3, раздел I от приложение № 5 след получаване на разрешение от заместник-председателя. Заместник-председателят издава разрешение за използване на моделите в т. 1.3.3 от раздел I на приложение № 5, ако те отговарят на минималните изисквания по т. 4 от раздел IV от приложение № 5.

(5) Изчисляването на стойността на рисковопрегледените експозиции за класа експозиции „специализирано кредитиране“ се извършва съгласно т. 1.1.4, раздел I от приложение № 5, като комисията издава указания за приписване на рискови тегла на тези експозиции. Методологията за приписване на рискови тегла на отделните експозиции се одобрява от заместник-председателя.

(6) За рисково претегляне на експозициите по чл. 113, ал. 1, т. 1-4 инвестиционният посредник използва собствени оценки за параметъра PD при спазване на изискванията по чл. 111 и раздел IV от приложение № 5.

(7) За рисково претегляне на експозициите по чл. 113, ал. 1, т. 4 инвестиционният посредник използва собствени оценки за параметъра LGD и за конверсионните коефициенти съгласно изискванията на чл. 111 и раздел IV от приложение № 5.

(8) За рисково претегляне на експозициите по чл. 113, ал. 1, т. 1-3 инвестиционният посредник прилага стойностите на параметъра LGD, определени съгласно т. 1.7 и 1.8, раздел II от приложение № 5, както и за конверсионните коефициенти, определени съгласно т. 1.9, раздел III от приложение № 5.

(9) С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да използва собствени оценки на параметъра LGD за всички експозиции, принадлежащи към класовете по чл. 113, ал. 1, т. 1-3, при спазване на изискванията на чл. 111 и раздел IV от приложение № 5.

(10) За рисково претегляне на експозициите по чл. 113, ал. 1, т. 6 и секюритизирани експозиции се прилага разпоредбите на глава дванадесета, раздел IV.

(11) За експозиции към предприятия за колективно инвестиране, които отговарят на условията по т. 1.15.4 и 1.15.5 от приложение № 4 и инвестиционният посредник има информация за всички базови експозиции на предприятието за колективно инвестиране, рисковопрегледената стойност на експозицията и размерът на очакваната загуба се установяват чрез прилагане на метода на вътрешния рейтинг спрямо базовите експозиции.

(12) В случаите, когато инвестиционният посредник не отговаря на условията за прилагане на метода на вътрешния рейтинг по ал. 11, рисковопрегледената стойност на експозиции в предприятие за колективно инвестиране и стойността на очакваната загуба се извършва, както следва:

1. за експозиции, принадлежащи към клас в чл. 113, ал. 1, т. 5, се прилага методът по т. 1.3.1 от раздел I на приложение № 5; когато инвестиционният посредник не може да направи разграничение между акции от извънборсово търгувани предприятия, борсово търгувани акции и други експозиции към акции, тези експозиции се отнасят към категорията други експозиции към акции;

2. за всички други базови експозиции се прилага методът, посочен в глава дванадесета, раздел I, като се извършват следните промени:

а) експозициите се класифицират в съответния клас и им се приписва рисково тегло с една степен по-неблагоприятно от рисковото тегло, което тези експозиции биха получили, ако се третират нормално;

б) експозициите с по-висока степен рисково тегло, на които нормално се приписва рисково тегло 150 %, получават рисково тегло 200 %.

(13) Когато експозиции към предприятието за колективно инвестиране не отговарят на изискванията, посочени в т. 1.15.4 и 1.15.5 от приложение № 4, или инвестиционният посредник няма информация за всички базови експозиции на предприятието, той изчислява рисковопрегледената стойност на експозициите към предприятие за колективно инвестиране и стойността на очакваната загуба съгласно т. 1.3.1, раздел I от приложение № 5. Ако инвестиционният посредник не е в състояние да направи разграничение между акции от извънборсово търгувани предприятия, борсово търгувани акции и други експозиции към акции, тези експозиции се отнасят към категорията други експозиции към акции.

Чл. 115. (1) Размерът на очакваната загуба за класовете експозиции по чл. 113, ал. 1, т. 1-5 се изчислява съгласно т. 3 от раздел I на приложение № 5.

(2) Изчисляването на стойността на очакваната загуба по ал. 1 се основава на същите оценки за параметрите PD, LGD и стойност на експозицията, които са използвани за изчисляване на рисковопреглетената стойност на експозициите съгласно чл. 114. За експозиции в неизпълнение, когато инвестиционният посредник използва собствени оценки за LGD, стойността на очакваната загуба (EL) се изчислява на принципа „най-добра оценка“ съгласно т. 2.4.8 от раздел IV на приложение № 5.

(3) Стойността на очакваната загуба от секюритизирани експозиции се изчислява в съответствие с глава дванадесета, раздел IV.

(4) Стойността на очакваната загуба от експозициите по чл. 113, ал. 1, т. 7 е нула.

(5) Стойността на очакваната загуба за риск от разсейване за експозиции по изкупени вземания се изчислява в съответствие с т. 3.7, раздел I от приложение № 5.

(6) Стойността на очакваната загуба за експозициите, посочени в чл. 114, ал. 11-13, се изчислява съгласно т. 3, раздел I от приложение № 5.

Чл. 116. (1) С разрешение на заместник-председателя инвестиционен посредник, прилагащ метода на вътрешния рейтинг за изчисляване на стойността на рисковопреглетените си експозиции и стойността на очакваната загуба за един или повече класове експозиции, може да прилага стандартизиран метод за:

1. класовете експозиции по чл. 113, ал. 1, т. 1 и 2, когато броят на съществените насрещни страни е ограничен и въвеждането на метода на вътрешния рейтинг за такъв ограничен брой насрещни страни е твърде обременяващо;

2. експозиции в дружества с незначителна по размер дейност, както и класове експозиции, несъществени по отношение на размера и рисковия профил;

3. експозиции към правителството на Република България и експозиции към местни органи или административни структури, когато са изпълнени следните изисквания:

а) не съществува разлика в риска за експозициите поради наличието на специални нормативни актове;

б) на експозициите към националното правителство се приписва нулево рисково тегло съгласно глава дванадесета, раздел I;

4. експозиции към насрещна страна, която е предприятие майка на инвестиционен посредник, негово дъщерно дружество или дъщерно дружество на предприятието майка, при условие че насрещната страна е институция или финансов холдинг, финансова институция, управляващо дружество или дружество за спомагателни услуги към някое от горепосочените, които са обект на съответни надзорни изисквания към дейността им или е предприятие, свързано с отношения на контрол и експозициите между посредниците, отговарят на условията по чл. 108, ал. 9;

5. експозиции в акции в дружества, чиито кредитни задължения имат приписано нулево рисково тегло съгласно глава дванадесета, раздел I, включително в предприятия от публичния сектор, на които се приписва нулево рисково тегло.

6. експозиции в акции, придобити по нормативно уредени програми за насърчаване на определени икономически отрасли, осигуряващи значителни субсидии за инвестиции на инвестиционния посредник, които са под правителствен контрол и съществуват ограничения в размера на инвестициите; ограничението е до 10 % от сумата от първичния и допълнителния капитал;

7. държавни гаранции по т. 52.6 от приложение № 6.

(2) Стойността на експозиции в акции се счита за съществена, когато тяхната обща стойност, изчислена като средногодишен размер от предходната финансова година, с изключение на експозициите по ал. 1, т. 7, превишава 10 % от собствения капитал. Ако броят на отделните експозиции в акции е по-малък от 10, прагът по предходното изречение е 5 % от собствения капитал на инвестиционния посредник.

Раздел III

Редукция на кредитния риск

Чл. 117. (1) По смисъла на този раздел „инвестиционен посредник заемодател“ означава инвестиционен посредник, който поддържа такива експозиции, независимо от това дали са възникнали в резултат на предоставен заем или на друго действие, което води до възникване на вземане.

(2) Инвестиционните посредници, прилагащи стандартизирания метод съгласно глава дванадесета, раздел I или метода на вътрешния рейтинг съгласно глава дванадесета, раздел II, но непрिलाгащи собствени оценки за LGD и на конверсионния фактор съгласно чл. 114 и 115, могат съгласно разпоредбите на този раздел да признаят редукция на кредитния риск при изчисляването на стойността на рисковопреглетените експозиции за целите по чл. 21, т. 1 или, когато е уместно, на стойността на очакваните загуби при изчисленията по чл. 7, ал. 2 и ал. 5, т. 6.

Чл. 118. (1) Техниката, използвана за осигуряване на кредитна защита, включително предприетите действия и стъпки, както и процедурите и политиките, прилагани от инвестиционния посредник заемодател, трябва да установява кредитна защита правно валидна и приложима във всички законодателства.

(2) Инвестиционният посредник заемодател трябва да предприема всички необходими действия с цел осигуряване ефективност на мерките за кредитна защита и елиминиране на свързаните с дейността рискове.

(3) В случай на обезпечена кредитна защита активите, които се признават като обезпечение, трябва да са достатъчно ликвидни и тяхната стойност в дългосрочен план да е толкова надеждна, че да осигури ефективност на кредитната защита, като се взема под внимание използваният метод за изчисляване на стойността на рисковопреглетените експозиции и допустимата степен на признаване на активите. Активите, които могат да бъдат признати, са определени в т. 8, 9 и 10 от приложение № 6.

(4) В случаите на обезпечена кредитна защита инвестиционният посредник заемодател има право на бърза реализация или на задържане на активите, използвани за защита на заемите в случай на неизпълнение на задължението, неплатежеспособност или несъстоятелност на длъжника или друго кредитно събитие, определено в документите по сделката. Когато е подходящо, същите действия се предприемат срещу попечителя на обезпечението. Степента на корелация между стойността на активите, използвани за защита, и кредитното качество на длъжника не трябва да е прекомерна.

(5) В случай на защита с гаранции условието за признаване на страната, предоставяща обезпечение, е да е достатъчно надеждна и споразумението за защита да е правно валидно и приложимо във всички законодателства, за да осигури ефективна кредитна защита, като взема под внимание използвания метод за изчисляване на стойността на рисковопреглетените експозициите и допустимата степен на признаване на активите. Продавачите на защита и видовете договори за защита, които могат да бъдат признати, са посочените в т. 19 и 20 от приложение № 6.

(6) При осигуряване на кредитна защита трябва да са изпълнени минималните изисквания за признаване на кредитна защита съгласно приложение № 6.

Чл. 119. (1) Ако са изпълнени изискванията по чл. 118, методът за изчисляване на стойността на рисковопреетеглените експозиции и когато е относимо - на очакваните загуби, може да бъде променен в съответствие с разпоредбите, посочени в т. 19- 63 от приложение № 6.

(2) За експозиции, към които е приложена редукция на кредитния риск, стойността на рисковопреетеглената експозиция или стойността на очакваната загуба не може да бъде по-висока от стойността на идентична експозиция, към която не се прилага редукция на кредитния риск.

(3) Ако при изчисляване стойността на рисковопреетеглените експозиции се прилага кредитна защита по глава дванадесета, раздел I или глава дванадесета, раздел II, кредитна защита по чл. 117 – 119 не се признава.

Раздел IV

Секюритизация

Чл. 120. Инвестиционните посредници, прилагащи стандартизиран метод съгласно глава дванадесета, раздел I за изчисляване стойността на рисковопреетеглените експозиции за класове експозиции, към които секюритизиращата експозиция се класифицира съгласно чл. 104, изчисляват стойността на рисковопреетеглената експозиция за секюритизиращата експозиция съгласно т. 6.1-6.2 от приложение № 7. Във всички други случаи стойността на рисковопреетеглената експозиция се изчислява съгласно т. 6.1 и 6.3 от приложение № 7.

Чл. 121. (1) Когато значителен кредитен риск, свързан със секюритизиране на експозиция, е прехвърлен от инвестиционен посредник инициатор на друго лице в съответствие с разпоредбите по т. 2-4 от приложение № 7, този инвестиционен посредник:

1. в случай на традиционна секюритизация изключва стойността на секюритизираната експозиция при изчисляване на стойността на рисковопреетеглените експозиции и, когато е приложимо, на стойността на очакваната загуба.

2. в случай на синтетична секюритизация изчислява стойността на рисковопреетеглените експозиции и, когато е приложимо, стойността на очакваната загуба за секюритизирани експозиции съгласно разпоредбите по т. 2-4 от приложение № 7.

(2) Ако инвестиционният посредник инициатор прилага разпоредбите по ал. 1, той изчислява стойността на рисковопреетеглените експозиции, определени в приложение № 7, за позициите, които може да секюритизира.

(3) Когато инвестиционният посредник инициатор не прехвърля значителен кредитен риск чрез секюритизация съгласно ал. 1, същият не изчислява стойността на рисковопреетеглените експозиции за позициите, произтичащи от тази секюритизация.

Чл. 122. (1) Рисковите тегла, приложими за изчисляване на стойността на рисковопреетеглените експозиции на секюритизиращите позиции, се определят съгласно тяхната степен на кредитно качество.

(2) Степента на кредитно качество по ал. 1 се определя въз основа на оценка от призната АКР или по друг начин, определен в приложение № 7.

(3) Ако инвестиционен посредник има експозиции в различни секюритизиращи трансове, той третира всеки транс като отделна секюритизираща позиция.

(4) Продавачите на кредитна защита третират секюритизиращите позиции като притежатели на преки експозиции.

(5) Секюритизиращите позиции включват експозиции

от секюритизация, произтичаща от деривативни инструменти върху лихвени проценти или валутни деривативни инструменти.

(6) Когато секюритизираща позиция е предмет на обезпечена кредитна защита или на защита с гаранции, приложимите рискови тегла се определят съгласно глава дванадесета, раздел III при спазване на разпоредбите на приложение № 7.

(7) За целите на чл. 21, т. 1 стойността на рисковопреетеглените експозиции се включва в общата сума на рисковопреетеглените експозиции на инвестиционния посредник при спазване разпоредбите на чл. 7, ал. 2 и ал. 5, т. 6.

Чл. 123. (1) Кредитната оценка на АКР може да бъде използвана за определяне на рисково тегло на секюритизираща позиция в съответствие с чл. 122 само в случаите, ако АКР е призната от комисията.

(2) Комисията признава АКР като подходяща, ако са изпълнени изискванията по чл. 109, техническите критерии в т. 2 от приложение № 4, агенцията има доказан опит в сферата на секюритизацията и оценките ѝ са достатъчно надеждни и признати от пазарните участници.

(3) Ако АКР е била призната от съответен компетентен орган от държава членка за подходяща, комисията може да признае същата АКР, без да извършва отделно действия по признаването ѝ съгласно ал. 2.

(4) Комисията оповестява информацията, свързана с процеса на признаване на АКР, и публикува списък на признатите агенции.

(5) Използването на кредитна оценка от призната АКР по ал. 1 е допустимо само ако оценката се придържа към принципите на достоверност и прозрачност съгласно разпоредбите по т. 5 от приложение № 7.

Чл. 124. (1) Заместник-председателя съгласно критериите, посочени в приложение № 7, определя степента на кредитно качество, която се дава на съответната кредитна оценка на призната АКР при определяне стойността на рисковопреетеглените експозиции за секюритизиращи позиции.

(2) В случаите, когато съответен компетентен орган в държава членка е определил относимата степен на кредитно качество за кредитна оценка от призната АКР съгласно ал. 1, заместник-председателят може да признае тази квалификация, без да извършва отделни действия по определянето на относимата степен.

(3) Кредитната оценка на АКР за изчисляване стойността на рисковопреетеглените експозиции на инвестиционния посредник съгласно чл. 122 се използва последователно и в съответствие с разпоредбите по т. 5 от приложение № 7. Кредитната оценка не може да бъде използвана избирателно.

Чл. 125. (1) В случаите на секюритизация на револвиращи експозиции с клаузи за предсрочно плащане на дължимите суми инвестиционният посредник инициатор изчислява допълнителни стойности за рисковопреетеглените експозиции във връзка с повишаването на нивото на кредитния риск, на който дадена експозиция е изложена в резултат на активиране на клаузата за предсрочно плащане съгласно приложение № 7.

(2) Револвираща експозиция е експозиция, при която дължимата от клиента сума може да се променя в зависимост от неговото решение за ползване на заема и плащането му до размера на разрешения лимит.

(3) Клауза за предсрочно плащане означава договорна клауза при настъпване на определени обстоятелства за обратно изкупуване на позициите на инвеститорите преди първоначално определения падеж на издадените ценни книжа.

Чл. 126. (1) Инвестиционният посредник инициатор, прилагащ разпоредбите на чл. 121 за изчисляване на стойността на рисковопреглетените експозиции, и инвестиционният посредник спонсор, отчитащ необходимостта от намаляване на потенциалните или действителните загуби на инвеститорите, не извършват подпомагане на секюритизация, неуредена предварително в договор.

(2) Ако инвестиционният посредник инициатор или спонсор не изпълняват изискванията по ал. 1, заместник-председателят ги задължава да поддържат капиталови изисквания за всички секюритизирани позиции, равни на капиталовите изисквания за несекюритизирани позиции.

(3) Инвестиционният посредник оповестява публично обстоятелството за подпомагане, неуредено в договор, и влиянието на тази подкрепа върху стойността на изискуемия собствен капитал.

Глава тринадесета МИНИМАЛНИ КАПИТАЛОВИ ИЗИСКВАНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ОПЕРАЦИОННИЯ РИСК И КВАЛИФИЦИРАНО ДЯЛОВО УЧАСТИЕ

Раздел I

Операционен риск

Чл. 127. (1) Операционен риск е риск от загуба в резултат на неподходящи или неправилни вътрешни процедури, грешки на лица и системи или от вътрешни събития, включително правен риск.

(2) Инвестиционните посредници трябва да притежават собствен капитал за осигуряване срещу операционен риск, изчислен съгласно методите, посочени в чл. 128-130.

(3) Инвестиционен посредник, започнал да прилага стандартизирания метод, определен в чл. 129, не може да възобнови използването на метода на базисния индикатор, определен по чл. 128. Прилагането на метода на базисния индикатор е възможно по изключение, след получено одобрение от заместник-председателя и в случай че инвестиционният посредник може да докаже наличие на основателна причина за това.

(4) Инвестиционен посредник, започнал да прилага усъвършенствания метод по чл. 130, не може да възобнови прилагането на методите по чл. 128 и 129. Прилагането на методите по чл. 128 и 129 е възможно по изключение, след получено одобрение от заместник-председателя и в случай че инвестиционният посредник може да докаже наличие на основателна причина за това.

(5) Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник да прилага комбиниран метод при условията по т. 4. от приложение № 8.

Чл. 128. Капиталовото изискване за операционен риск по метода на базисния индикатор представлява определен процент от стойността на използвания индикатор, определена съгласно т. 1 от приложение № 8.

Чл. 129. (1) При стандартизирания метод инвестиционните посредници разделят своята дейност на няколко групи дейности съгласно т. 2 от приложение № 8.

(2) За всяка група дейности те изчисляват капиталово изискване за операционен риск като определен процент от стойността на подходящия показател.

(3) Капиталовото изискване за операционен риск съгласно стандартизирания метод представлява сумата от капиталовите изисквания за операционен риск за всички групи дейности.

(4) Параметрите на стандартизирания метод са определени в т. 2 от приложение № 8. За да може да прилага стандартизирания метод, инвестиционният посредник трябва да отговаря на изискванията в т. 2 от приложение № 8.

Чл. 130. (1) След получаване на одобрение от замест-

ник-председателя инвестиционните посредници могат да използват усъвършенстван метод за измерване, базиран на собствени системи за измерване на операционния риск.

(2) Инвестиционният посредник удостоверява пред комисията, че отговаря на изискванията за прилагане на метода по ал. 1, определени в т. 3 от приложение № 8.

(3) Ако усъвършенстваният метод за измерване се използва от инвестиционен посредник майка от Европейския съюз и неговите дъщерни дружества или от дъщерните дружества на финансов холдинг от Европейския съюз, съответните компетентни органи си сътрудничат тясно съгласно чл. 136, чл. 142, ал. 3 и 4 и глава седемнадесета, раздел II.

(4) Когато инвестиционен посредник майка от Европейския съюз и неговите дъщерни дружества или дъщерните дружества на финансов холдинг от Европейския съюз използват усъвършенствания метод по идентичен начин, заместник-председателят може да разреши критериите по т. 3 от приложение № 8 да бъдат изпълнени от предприятието майка и неговите дъщерни дружества общо.

Раздел II

Квалифицирано дялово участие

Чл. 131. (1) Инвестиционният посредник не може да притежава квалифицирано дялово участие, надвишаващо 15 % от собствения му капитал, в дружество, което не е инвестиционен посредник, финансова институция, дружество със спомагателна дейност или други дружества с подобна дейност.

(2) Общата стойност на квалифицираното дялово участие на инвестиционния посредник в дружествата, посочени в ал. 1, не може да надвиши 60 % от собствения му капитал.

(3) Превизишение на ограниченията по ал. 1 и 2 е възможно само в извънредни случаи. При настъпване на обстоятелство по изречение първо заместник-председателят може да изиска инвестиционният посредник да увеличи собствения си капитал или да предприеме съответните мерки, които имат същия ефект.

(4) При изчисляване на ограниченията по ал. 1 и 2 инвестиционният посредник не включва в квалифицираното дялово участие акциите, притежавани временно с цел финансова помощ на дружество за периода на неговото преобразуване или оздравяване, както и дялови участия, възникващи при поемане на емисии или при сделки от името на посредника, но за сметка на клиенти. При изчисляването не се вземат предвид и акции, които не са финансови дълготрайни (нетекущи) активи.

Чл. 132. (1) При изчисляване на ограниченията по чл. 131, ал. 1 и 2 инвестиционният посредник не включва в квалифицираното дялово участие акциите и участията, притежавани в застрахователи и презастрахователи.

(2) Ограниченията по чл. 131, ал. 1 и 2 не се прилагат, ако стойността, с която квалифицираното дялово участие превишава ограниченията, има покритие със собствен капитал и стойността на този собствен капитал не се взема предвид при изчисляването на капиталовите изисквания по чл. 21. В случаите на превизишение и на двете ограничения по чл. 131, ал. 1 и 2 стойността, която трябва да има покритие със собствен капитал, е равна на по-голямата от двете стойности.

Глава четирнадесета КАПИТАЛОВИ ИЗИСКВАНИЯ НА КОНСОЛИДИРАНА ОСНОВА

Раздел I

Изисквания на консолидирана основа

Чл. 133. (1) Инвестиционен посредник майка изпълнява задълженията по чл. 21, чл. 131, ал. 1-3, чл. 142, ал. 3 и 4 и глава девета въз основа на финансовото

му състояние на консолидирана основа в степен и по начин, определени в чл. 163.

(2) Инвестиционен посредник, контролиран от финансов холдинг майка от държава членка, изпълнява задълженията по чл. 21, чл. 131, ал. 1-3, чл. 142, ал. 3 и 4 и глава девета въз основа на консолидираното финансово състояние на този финансов холдинг в степента и по начина, определени в чл. 163.

(3) Когато повече от един инвестиционен посредник е контролиран от финансов холдинг майка от държава членка, ал. 2 се прилага само за инвестиционния посредник, върху който комисията упражнява надзор на консолидирана основа съгласно чл. 162.

Чл. 134. (1) Инвестиционен посредник майка от Европейския съюз изпълнява задълженията по глава петнадесета, раздел III въз основа на консолидираното му финансово състояние.

(2) Инвестиционен посредник, контролиран от финансов холдинг майка от Европейския съюз, изпълнява задълженията по глава петнадесета, раздел III въз основа на консолидираното финансово състояние на финансовия холдинг.

(3) Значимите дъщерни дружества на инвестиционен посредник майка от Европейския съюз и на финансов холдинг майка от Европейския съюз разкриват информацията по чл. 152, ал. 7 на индивидуална основа или на консолидирана основа на ниво подгрупа.

Чл. 135. (1) Инвестиционен посредник, финансова институция или дружество за спомагателни услуги, които са дъщерни дружества или в капитала на които има дялово участие, не се включват в консолидацията:

1. когато дружеството е със седалище в трета държава, където има юридически пречки за предоставяне на необходимата информация;

2. когато по преценка на комисията съответното дружество е от незначителен интерес за целите на осъществявания надзор на консолидирана основа върху инвестиционния посредник и когато общата сума на активите на дружеството е по-ниска от по-ниската от следните две стойности:

а) левовата равностойност на 10 000 000 евро;

б) един процент от общата сума на активите на предприятието майка или на дружеството, притежаващо дяловото участие;

3. когато по преценка на комисията консолидирането на финансовото състояние на съответното дружество е неподходящо или заблуждаващо за целите на осъществявания надзор на консолидирана основа върху инвестиционния посредник.

(2) Ако в случаите по ал. 1, т. 2 няколко дружества отговарят на посочените критерии, те се включват в консолидацията, когато общо са със значителен интерес за целите на осъществявания надзор.

(3) Инвестиционен посредник, който е дъщерно дружество, изпълнява изискванията по чл. 21, чл. 131, ал. 1-3 и чл. 142, ал. 3 и 4 и глава девета на консолидирана основа на ниво подгрупа, ако той или неговото предприятие майка, когато е финансов холдинг, имат за дъщерно дружество инвестиционен посредник, финансова институция или управляващо дружество в трета държава или имат дялово участие в такива дружества.

(4) Предприятията майки и техните дъщерни дружества, задължени по тази наредба да изпълняват изискванията на чл. 136 на консолидирана основа или на консолидирана основа на ниво подгрупа, трябва да гарантират, че правилата, процедурите и механизмите им са добре работещи и могат да предоставят всички данни и информация, необходими за осъществяване целите на надзора.

Раздел II

Прилагане на капиталовите изисквания на консолидирана основа

Чл. 136. (1) Когато осъществява надзор на консолидирана основа върху група, комисията може да разреши да не се прилагат капиталовите изисквания на консолидирана основа, при условие че:

1. всеки инвестиционен посредник от държава членка, който е част от групата, изчислява собствения си капитал съгласно чл. 10, ал. 1;

2. всички инвестиционни посредници от групата отговарят на изискванията по чл. 23, ал. 2 и 3;

3. всеки инвестиционен посредник от държава членка, който е част от групата, отговаря на индивидуална основа на изискванията по чл. 19 и 23 и същевременно намалява собствения си капитал с всички условни задължения към други инвестиционни посредници, финансови институции, управляващи дружества и дружества за спомагателни услуги, които в противен случай биха подлежали на консолидация;

4. всеки финансов холдинг от държава членка, който е предприятие майка на инвестиционен посредник от групата, притежава капитал най-малко равен на сумата от:

а) елементите на собствения капитал по чл. 6, ал. 2 и 3 и чл. 7, ал. 1;

б) балансовата стойност на всички дялови участия, подчинени дългове и другите елементи на собствения капитал по чл. 6 и 7 в инвестиционни посредници, финансови институции, управляващи дружества и дружества за спомагателни услуги, които в противен случай биха подлежали на консолидация;

в) общата стойност на условните задължения към инвестиционни посредници, финансови институции, управляващи дружества и дружества за спомагателни услуги, които в противен случай биха подлежали на консолидация.

(2) Когато са изпълнени изискванията на ал. 1, всеки инвестиционен посредник от държава членка трябва да разполага със системи за наблюдение и контрол на източниците на капитал и инвестиционни посредници, финансови холдинги, инвестиционни посредници, финансови институции, управляващи дружества и дружества за спомагателни услуги в групата.

(3) С разрешение на комисията капиталът на финансов холдинг от държава членка, който е предприятие майка на инвестиционен посредник от групата, може да е с по-ниска стойност от стойността, изчислена съгласно ал. 1, т. 4, но не по-ниска от:

1. сумата на капиталовите изисквания на индивидуална основа съгласно чл. 18 и 23 за инвестиционни посредници, финансови институции, управляващи дружества и дружества за спомагателни услуги, които в противен случай биха подлежали на консолидация, и

2. общата сума на условните задължения на финансов холдинг към инвестиционни посредници и финансови институции, управляващи дружества и дружества за спомагателни услуги, които в противен случай биха подлежали на консолидация.

(4) За целите на ал. 2 капиталовите изисквания за инвестиционни посредници, финансови институции, управляващи дружества и дружества за спомагателни услуги от трети държави са равни на минималните капиталови изисквания.

Чл. 137. (1) Инвестиционните посредници в групата, които са получили разрешение съгласно чл. 136 да не прилагат капиталови изисквания на консолидирана основа,

уведомяват комисията за рисковете, които могат да влошат финансовото им състояние, включително рисковете, свързани с елементите и източниците на капитала и финансирането им. В този случай, ако комисията прецени, че финансовото състояние на инвестиционния посредник не е адекватно защитено, може да го задължи да предприеме мерки за подобряването му, включително при необходимост да ограничи прехвърлянето на капитал от него към дружества от групата.

(2) Когато комисията е издала разрешение по чл. 136, групата трябва да предприеме други подходящи мерки за оценяване, измерване и контрол на рисковете на цялата група, а именно големите експозиции, включително на дружествата от трета държава.

(3) Когато комисията е издала разрешение да не се прилагат капиталовите изисквания на консолидирана основа съгласно чл. 136, изискванията по чл. 142, ал. 3 и 4, глава петнадесета, раздел III и изискванията по чл. 155 за надзора върху инвестиционните посредници се прилагат на индивидуална основа.

Чл. 138. (1) Заместник-председателят може да освободи инвестиционни посредници от капиталовите изисквания на консолидирана основа, при условие че всички инвестиционни посредници в групата отговарят на изискванията по чл. 23, ал.2 и групата не включва кредитни институции.

(2) В случаите по ал. 1 собственият капитал на инвестиционен посредник майка от държава членка на консолидирана основа трябва по всяко време да е равен или да превишава по-високата от следните две суми, изчислени на база финансовото състояние на инвестиционния посредник майка на консолидирана основа и в съответствие с изискванията на раздел III:

1. сумата на капиталовите изисквания по чл. 21, т. 1-3;
2. стойността, определена съгласно чл. 24.

(3) В случаите по ал. 1 собственият капитал на инвестиционен посредник, контролиран от финансов холдинг на консолидирана основа, трябва по всяко време да е равен или да превишава по-високата от следните две суми, изчислени на база на финансовото състояние на финансовия холдинг на консолидирана основа и в съответствие с изискванията на раздел III:

1. сумата на капиталовите изисквания по чл. 21, т. 1-3;
2. стойността, определена съгласно чл. 24.

Чл. 139. (1) Заместник-председателят може да освободи инвестиционния посредник от капиталовите изисквания на консолидирана основа, при условие че всички инвестиционни посредници в групата отговарят на условията по чл. 23, ал. 2 и 3 и групата не включва кредитни институции.

(2) В случаите по ал. 1 собственият капитал на инвестиционен посредник майка от държава членка на консолидирана основа трябва по всяко време да е равен или да превишава сумата от капиталовите изисквания съгласно чл. 21, т. 1-3 и стойността по чл. 24, изчислени на база финансовото състояние на инвестиционния посредник майка на консолидирана основа и в съответствие с изискванията на раздел III.

(3) В случаите по ал. 1 собственият капитал на инвестиционен посредник, контролиран от финансов холдинг на консолидирана основа, трябва по всяко време да е равен или да превишава сумата от капиталовите изисквания съгласно чл. 21, т. 1-3 и стойността по чл. 24, изчислени на база финансовото състояние на финансовия холдинг на консолидирана основа и в съответствие с изискванията на раздел III.

Раздел III

Изчисляване на капиталовите изисквания на консолидирана основа

Чл. 140. (1) Когато правото на освобождаване от капиталовите изисквания на консолидирана основа по чл. 136 не е упражнено, заместник-председателят може за целите на изчисляването на капиталовите изисквания по глави шеста и десета, за експозициите към клиенти по глава девета и приложение № 9 на консолидирана основа да разреши нетиране на позициите от търговския портфейл на един инвестиционен посредник с позициите от търговския портфейл на друг инвестиционен посредник, съгласно разпоредбите по глави шеста, девета и единадесета и приложение № 9.

(2) Заместник-председателят може да разреши и нетиране на валутни позиции на един инвестиционен посредник с валутните позиции на друг инвестиционен посредник в съответствие с изискванията на глава осма и/или единадесета, както и на стокови позиции на един инвестиционен посредник със стоковите позиции на друг инвестиционен посредник съгласно разпоредбите на глава десета и/или глава единадесета.

(3) Заместник-председателят може да разреши нетиране на позициите от търговския портфейл, както и на валутните и стоковите позиции с такива позиции на дружества от трети държави, в случай че са изпълнени едновременно следните условия:

1. дружествата са лицензирани в трета държава и отговарят на определението за кредитна институция или са признати инвестиционни посредници от трета държава;

2. дружествата отговарят на индивидуална основа на изисквания за капиталова адекватност, еквивалентни на изискванията по тази наредба;

3. в третата държава не съществуват разпоредби, които биха могли да затруднят съществено прехвърлянето на средства между дружествата в групата.

(4) Заместник-председателят може да разреши и нетиране на позиции по ал. 1 и 2 между дружества в една група, които са лицензирани в държава членка, при условие че:

1. има задоволително разпределение на капитала в групата;

2. регулаторната, правната или договорната рамка, при която дружествата извършват дейността си, гарантира взаимна финансова помощ в рамките на групата.

(5) Заместник-председателят може да разреши нетирането съгласно ал. 1 и 2 между дружества от една група, които отговарят на условията на ал. 4, и дружество, включено в същата група, което е лицензирано в друга държава членка, при условие че това дружество е задължено да изпълнява капиталовите изисквания по чл. 19, 23 и чл. 83, ал. 1 на индивидуална основа.

Чл. 141. При изчисление на собствения капитал на консолидирана основа консолидираните суми във финансовите отчети относно елементите по чл. 6 и 7 се използват съгласно разпоредбите на глава шестнадесета, раздел II.

Глава петнадесета

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА И ОЦЕНКА НА КАПИТАЛА. ОТЧЕТНОСТ И КОНТРОЛ НА КАПИТАЛОВАТА АДЕКВАТНОСТ И ЛИКВИДНОСТ НА ИНВЕСТИЦИОННИТЕ ПОСРЕДНИЦИ

Раздел I

Управление на риска и оценка на капитала

Чл. 142. (1) Инвестиционният посредник разработва вътрешни правила за управление, които уреждат организационната структура и включват ясно определени и прозрачни нива на отговорност, ефективни процедури за ус-

тановяване, управление и наблюдение на рисковете, на които е изложен или може да бъде изложен, както и адекватни механизми за вътрешен контрол, включително ясни административни и счетоводни процедури.

(2) Правилата, процедурите и механизмите трябва да са изчерпателни и в съответствие с характера, обхвата и комплексността на дейността на инвестиционния посредник, както и да отговарят на следните критерии за организацията и третирането на рисковете:

1. относно управлението - приети са правила за разпределение на отговорностите между лицата, работещи по договор за инвестиционния посредник, и за предотвратяване на конфликти на интереси;

2. относно отчитане на рисковете са приети стратегии и политики за поемане, управление, наблюдение и редуциране на рисковете, на които инвестиционният посредник е изложен или може да бъде изложен, включително на рисковете, произтичащи от макроикономическата среда;

3. относно кредитния риск и риска на насрещната страна:

а) са разработени последователни и ясно определени критерии и процедури по одобряване, изменение, подновяване и рефинансиране на заеми;

б) е въведена ефективна система за текущо управление и наблюдение на рисковете, породени от предоставените заеми и експозициите, свързани с тях, включително за установяване и управление на проблемните заеми и извършване на адекватни корекции на оценките и заделяне на провизии;

в) диверсификацията на рисковете от заемите е в съответствие с пазарите, на които извършва дейност инвестиционният посредник, и със стратегията му за предоставяне на заеми;

4. относно остатъчният риск - приети са писмени политики и процедури за отчитане и контрол на признатите техники за редуция на кредитния риск, ако покажат по-ниска ефективност от очакваната;

5. относно риска от концентрация - разработени са политики и процедури за наблюдение и контрол на риска от концентрация, възникнал от експозиции към клиенти, групи свързани клиенти, клиенти от един и същ икономически отрасъл, географска област или възникнал от една и съща дейност или стока, както и рискът, свързан с големи непреки кредитни експозиции (например към един гарант);

6. относно риска, свързан със секюритизация:

а) приети са политики за наблюдение и оценка на риска, възникващ от секюритизационни сделки, при които инвестиционният посредник е инициатор или спонсор, за да се осигури, че икономическата същност на сделката е напълно отразена при оценката на риска и при вземането на управленски решения;

б) разработени са планове за ликвидност, включващи както планираното, така и предсрочното погасяване, когато инвестиционният посредник е инициатор на револвиращи секюритизационни сделки, включващи условия за предсрочно погасяване;

7. относно пазарния риск - разработени са политики и процедури за измерване и управление на всички съществени източници на пазарен риск;

8. относно риска, произтичащ от потенциална промяна в лихвените проценти - въведени са системи за оценка и управление на риска, произтичащ от потенциална промяна в лихвените проценти, които оказват влияние върху дейностите, свързани с инвестиционния портфейл;

9. относно операционния риск - разработени са политики и процедури за оценка и управление на операционния риск, планове за действие при непредвидени обстоятелства и за ограничаване на загубите при настъпване на кризисни ситуации; за целите на тези политики и процедури инвестиционният посредник определя обхвата на операционния риск;

10. относно ликвидния риск:

а) разработени са политики и процедури за измерване и управление на нетните финансиращи позиции и изисквания за текущата и бъдещата ликвидност;

б) разработени са алтернативни сценарии и се извършва периодично преразглеждане на допусканията, влияещи върху вземането на решения относно нетните финансиращи позиции;

3. разработен е план за действие при извънредни ликвидни кризи.

(3) Инвестиционният посредник трябва да разработи надеждни и ефективни правила и процедури за оценка и поддържане на стойността, видовете и разпределението на вътрешния капитал, които са необходими за адекватно покритие на рисковете, на които е изложен.

(4) Инвестиционният посредник е длъжен да извършва периодичен преглед на правилата и процедурите по ал. 3, за да покаже, че те са адекватни на характера, обхвата и сложността на неговата дейност.

(5) Вътрешните правила за управление по ал. 1 и правилата и процедурите по ал. 3 се приемат от управителния съвет на инвестиционния посредник и се представят в комисията в 14-дневен срок от получаване на лиценз за извършване на дейност като инвестиционен посредник.

Раздел II Отчетност

Чл. 143. (1) Инвестиционният посредник следи за своята капиталова адекватност и ликвидност, като ежедневно извършва преценка съгласно чл. 15 и 16 на позициите си в търговския портфейл и ежедневно изготвя отчет за капиталова адекватност и ликвидност въз основа на счетоводния баланс и аналитична оборотна ведомост. На позициите в инвестиционния портфейл се извършва преценка по същите методи поне веднъж месечно, към последния работен ден от съответния месец.

(2) Отчетите по ал. 1, информацията за пазарните цени, параметрите и методите за оценяване на ценните книжа и други данни, въз основа на които се определят капиталовата адекватност и ликвидността, се съхраняват най-малко 5 години на хартиен, магнитен, оптичен или друг технически носител при условията и по реда на глава шеста от Закона за счетоводството, като се прави архивно копие на външен носител.

Чл. 144. (1) Инвестиционният посредник представя на комисията до 10-о число на следващия месец след изтичане на отчетния период:

1. на всеки месец - счетоводен баланс и отчет за приходите и разходите към последната дата на предходния месец и отчет за капиталова адекватност и ликвидност в случаите, когато е получил лиценз за извършване на дейност по чл. 4, ал. 1 и 4;

2. на всяко шестмесечие - счетоводен баланс и отчет за приходите и разходите към последната дата на шестмесечието и отчет за капиталова адекватност и ликвидност в случаите, когато е получил лиценз за извършване на дейност по чл. 4, ал. 2.

(2) Механизмите за вътрешен контрол, административните и счетоводни процедури на инвестиционния посредник трябва да позволяват на комисията да

установи по всяко време съответствието с изискванията и правилата за капиталова адекватност по тази наредба.

(3) Инвестиционните посредници по чл. 4, ал. 1 и 4, които съставят консолидирани отчети, представят на комисията шестмесечни финансови отчети на консолидирана основа, заедно с 6-месечен отчет за капиталова адекватност и ликвидност на консолидирана основа до 15 август, а в срок до 180 дни от завършването на финансовата година - годишен отчет за капиталова адекватност и ликвидност на консолидирана основа.

(4) Инвестиционният посредник е длъжен да уведоми комисията за случаите, когато насрещните страни, с които са сключени репо-сделки, обратно репо-сделки или договори за заем на ценни книжа, не спазват ангажиментите си по тези сделки и договори, незабавно, но не по-късно от следващия работен ден след датата на неизпълнение.

(5) Инвестиционният посредник представя на комисията в срок до 90 дни от завършването на финансовата година годишен финансов отчет, заверен от регистриран одитор, и консолидиран финансов отчет, заверен от регистриран одитор, ако изготвят такъв, в срок до 180 дни от завършването на финансовата година.

(6) Информацията по този раздел се представя в комисията на магнитен носител в определен от заместник-председателя формат или чрез електронна поща. По искане на заместник-председателя инвестиционният посредник представя тази информация и на хартиен носител.

(7) По искане на заместник-председателя инвестиционният посредник представя допълнителни сведения и разяснения по отчетите, включително аналитични справки по всяка позиция, както и отчети за капиталова адекватност и ликвидност, счетоводни баланси, отчети за приходите и разходите, аналитични оборотни ведомости и допълнителни данни за по-кратки периоди.

Чл. 145. Инвестиционният посредник уведомява комисията най-късно до следващия работен ден:

1. от датата, на която стойността на собствения му капитал е под 110 % от изискуемия минимум;

2. от датата, на която не отговаря и не е в състояние в 3-дневен срок да приведе собствения си капитал в съответствие с изискванията за капиталова адекватност по тази наредба;

3. от датата на възникване на експозиция по чл. 77, ал. 2.

Чл. 146. (1) За текущо отчитане и контрол на финансовите си позиции с достатъчно висока точност инвестиционният посредник е длъжен да разполага по всяко време с необходимото програмно и техническо осигуряване.

(2) Писмени сведения за техническото и програмното осигуряване по ал. 1 се представят на комисията в 14-дневен срок от влизането в сила на решението за вписване в търговския регистър на дружеството, съответно на промяната в предмета на дейност, след получаване на лиценз за извършване на дейност като инвестиционен посредник.

(3) Сведения за промените в програмното осигуряване се представят в комисията в 7-дневен срок от извършването на промените.

(4) Ако техническото или програмното осигуряване не създават достатъчна възможност за своевременно, точно и пълно наблюдение и надзор върху финансовото състояние на инвестиционния посредник, заместник-председателят може да даде задължителни указания.

Раздел III

Разкриване на информация

Чл. 147. (1) Инвестиционният посредник е длъжен да разкрива публично:

1. информация относно целите и политиката му във

връзка с управлението на рисковете поотделно за всеки риск, която включва:

а) стратегиите и процесите на управление на различните категории рискове;

б) структурата и организацията на звеното за управление на риска или други подходящи действия;

в) обхвата и характера на системите за отчет и измерване на риска;

г) политиките за хеджиране на риска и неговата редукция, както и стратегиите и процесите за наблюдение на постоянната ефективност на процесите по хеджиране и редукция на риска;

2. информация във връзка с прилагането на наредбата, която включва:

а) наименование на инвестиционния посредник, който извършва разкриването на информация;

б) посочване на разликите при консолидацията за счетоводни и надзорни цели, с кратко описание на дружествата, които:

аа) са обхванати от пълна консолидация;

бб) са обхванати от пропорционална консолидация;

вв) намаляват собствения капитал на консолидирана основа;

гг) не са консолидирани и не намаляват собствения капитал;

в) текущи или предвидими съществени практически или законови пречки за незабавното прехвърляне на средства или изплащането на задължения между предприятието майка и неговите дъщерни дружества;

г) обща стойност, с която реалната стойност на собствения капитал е по-малка от изискуемия минимум във всички дъщерни дружества, които не са обхванати от консолидация, и наименованията на тези дъщерни дружества;

3. информация относно собствения капитал, която включва:

а) обобщена информация за условията и основните характеристики на всички елементи и съставни компоненти на собствения капитал;

б) стойност на първичния капитал с отделно оповестяване на положителните елементи и намаленията;

в) обща стойност на допълнителния капитал и на собствения капитал, определен съгласно чл. 8;

г) елементите, с които се намалява първичният и допълнителният капитал с отделно оповестяване на елементите по чл. 7, ал. 5, т. 5;

д) обща стойност на собствения капитал след намаленията и ограниченията по чл. 7, ал. 6 и 7;

4. информация относно спазването на изискванията по чл. 21 и чл. 142, ал. 3 и 4, която включва:

а) обобщена информация за методите, използвани от инвестиционния посредник за оценка на адекватността на вътрешния му капитал, необходим за извършване на текущата и бъдещата му дейност;

б) стойността, представляваща 8 % от стойността на рисковопреетеглените експозиции за всеки клас експозиция, определена по чл. 107 - за инвестиционен посредник, изчисляващ стойността на рисковопреетеглените експозиции съгласно глава дванадесета, раздел I;

в) стойността, представляваща 8 % от стойността на рисковопреетеглените експозиции за всеки клас експозиция, определена по чл. 113 - за инвестиционния посредник, изчисляващ стойността на рисковопреетеглените експозиции съгласно глава дванадесета, раздел II; за експозиции на дребно това изискване се прилага за всяка категория експозиции, на която отговарят различни корелации, посочени в приложение № 5; за класове експозиции в

дялови ценни книжа това изискване се прилага за:

аа) всеки метод по т. 1.3, раздел I от приложение № 5;
 бб) експозиции в търгувани на борсата инструменти, експозиции в акции от извънборсово търгувани предприятия с подходящо диверсифицирани портфейли и други експозиции;

вв) експозиции, върху които се осъществява временен надзор за спазване на капиталови изисквания;

г) минимални капиталови изисквания, изчислени съгласно чл. 21, т. 2 и 3;

д) минимални капиталови изисквания, изчислени съгласно глава тринадесета, раздел I, оповестени отделно;

5. информация във връзка с експозицията към кредитния риск на насрещната страна, определен съгласно раздел I от приложение № 3, която включва:

а) описание на методологията, използвана за изчисляване на вътрешния капитал и кредитните ограничения за експозициите към насрещната страна;

б) описание на принципите за признаване на получените обезпечения и определяне на резервите за заеми;

в) описание на принципите, отнасящи се за експозициите, изложени на утежняващ риск;

г) описание на влиянието на стойността на обезпечението, което инвестиционният посредник осигурява при намаляване на неговия кредитен рейтинг;

д) брутната положителна справедлива стойност на договори, печалби от нетиране, нетирана текуща кредитна експозиция, получени обезпечения и нетна стойност на кредитната експозиция от деривативни инструменти; нетната стойност на кредитна експозиция от деривативни инструменти е експозицията, възникнала в резултат на сделки с деривативни инструменти, след като се вземат предвид ползите от правно обвързващи нетиращи споразумения и споразумения за кредитно обезпечение;

е) показатели за изчисляване стойността на експозицията съгласно методите, посочени в приложение № 3;

ж) стойността на базовия актив на хеджиращи кредитни деривативи, използвани с цел защита, и разпределението на текущата кредитна експозиция по класове;

з) сделки с кредитни деривативи, обособени на такива, които са свързани със собствения портфейл на инвестиционния посредник, и на такива, които се използват при посредническата дейност, включително разпределението на използвани деривативни инструменти, разграничени на купена и продадена защита в рамките на всяка група продукти;

и) определянето на коефициента „алфа“ в случаите, когато инвестиционният посредник е получил решение за неговото определяне;

6. информация относно експозицията за кредитен риск и риск от разсейване;

а) дефиниции на просрочени позиции и на позиции с понижено кредитно качество, използвани за счетоводни цели;

б) описание на методите за корекция в стойностите и резервите;

в) обща стойност на експозициите след счетоводна преоценка на стойността, без да се взема предвид редуцията на кредитния риск и средната стойност на експозициите за отчетния период по класове експозиции;

г) разпределение на експозициите по географски области, разграничени по важни области за съществени класове експозиции, и друга допълнителна информация, ако е подходящо;

д) разпределение на експозициите по отрасли или тип на насрещната страна, класифицирани по класове, и друга допълнителна информация, ако е подходящо;

е) остатъчен падеж на експозициите, разграничени по класове експозиции, и друга допълнителна информация, ако е подходящо;

ж) за значими отрасли или типове насрещна страна, стойността на:

аа) експозициите с влошено кредитно качество и просрочени експозиции, представени отделно;

бб) преоценка на стойностите и резерви;

вв) отписвания като резултат от преоценките и резервите в отчетния период;

з) стойността на експозициите с влошено кредитно качество и просрочени експозиции, представени отделно и разграничени по значими географски области, включително стойността на преоценките и резервите за всяка географска област, ако е възможно;

и) съгласуване на промените в корекциите на стойността и резервите за експозициите с влошено кредитно качество, представени поотделно; тази информация съдържа:

аа) описание на видовете корекции и резерви;

бб) начални салда;

вв) стойностите, отписани за сметка на резервите в отчетния период;

гг) стойностите, заделени или намалени в резултат на оценените вероятни загуби за експозициите в отчетния период, както и всички други корекции, включително корекциите, произтичащи от валутни разлики, бизнес комбинации, придобивания и отделяния на дъщерни дружества и прехвърляния между резерви;

дд) крайни салда;

7. за инвестиционен посредник, изчисляващ стойността на рисковопреглените експозиции съгласно глава дванадесета, раздел I, информация за всеки клас експозиция, определен в чл. 107, както следва:

а) наименованието на признатите АКР и АЕК и причините за всяка промяна;

б) класовете експозиции, към които се прилага оценка на различните АКР и АЕК;

в) описание на процеса по определяне на съотносимата кредитна оценка на емитента и емисията, присъдени от АКР и АЕК на позиции, които не са включени в търговския портфейл;

г) отнасяне на присъдения външен кредитен рейтинг от АКР и АЕК към съответната степен на кредитно качество, определена съгласно приложение № 4; информацията може да не се разкрива, ако инвестиционният посредник прилага стандартно приписване на оценки, публикувано от комисията;

д) стойност на експозициите и стойност на експозициите след редукция на кредитния риск за всяка степен кредитно качество, определено в приложение № 4, както и тези, с които се намалява собственият капитал;

8. за инвестиционен посредник, изчисляващ стойността на рисковопреглените експозиции съгласно приложение № 5, информация за експозициите, квалифицирани към всяка от категориите, посочени в таблица № 1 на приложение № 5, или към всяко рисково тегло, посочено в приложение № 5;

9. за инвестиционен посредник, изчисляващ капиталовите изисквания съгласно чл. 21, т. 2 и 3, информация за тези изисквания поотделно за всеки риск по тези разпоредби;

10. за инвестиционен посредник, който изчислява капиталовите изисквания съгласно глава единадесета, информацията относно:

а) всеки подпортфейл, включваща:

аа) характеристиките на използваните модели;

бб) описание на стрес-тестовите, приложими за подпортфейла;

вв) описание на методите, използвани за бек-тестовите, и потвърждаване на точността и съответствието на вътрешните модели и процедурите за тяхното въвеждане;

б) обхват на одобрения от заместник-председателя модел;

в) описание на обхвата и методологията за спазване на изискванията по чл. 12, 14-16 и 18;

11. информация за операционния риск, включваща:

а) методите за оценка на капиталовите изисквания за операционен риск;

б) описание на прилаганите от инвестиционния посредник методи по раздел I от глава тринадесета, включително описание на съответните вътрешни и външни показатели, които се вземат предвид при прилагането на метода на измерване; в случай на частично използване - обхват и покритие на отделните методи;

12. информация относно експозициите в акции, които не са включени в търговския портфейл, включваща:

а) разграничение между експозициите в зависимост от техните цели, включително влиянието им върху капиталовата печалба и стратегическите цели, както и преглед на използваните счетоводни политики и методи за преоценка, включително основни допускания и практики, влияещи върху оценката и всички съществени промени в тези практики;

б) балансова стойност, справедлива стойност, а за търгувани на борсата акции - сравнение с пазарната цена, ако тя съществено се различава от справедливата цена;

в) класове, характер и стойност на експозициите в борсово търгувани експозиции, експозиции в акции на предприятия, търгувани извънборсово, инвестиращи в достатъчно диверсифицирани портфейли и други експозиции;

г) реализирани печалби или загуби в резултат на продажби и закриване на позиции в отчетния период;

д) обща стойност на нереализирани печалби и загуби, нереализираните печалби и загуби от преоценки и всяка друга сума, включена в първичния или допълнителния капитал;

13. информация относно излагането на лихвен риск за позициите, които не са включени в търговския портфейл:

а) характер на лихвения риск и основни допускания, включително допускания за предсрочно плащане на заеми и поведението на клиентите по безсрочни депозити и честота на измерване на лихвения риск;

б) променливост на доходите, икономическа стойност или друг подходящ показател, използван от управителния орган за оценка на резултатите от шоковата промяна на лихвения процент съгласно метода за измерване на лихвения риск, разграничен по отделни валути;

14. за инвестиционен посредник, изчисляващ стойността на рисковопреглените експозиции съгласно глава дванадесета, раздел IV, информация, включваща:

а) описание на целите на инвестиционния посредник във връзка дейността по секюритизацията;

б) ролята на инвестиционния посредник в процеса на секюритизация;

в) степен на участие на инвестиционния посредник при прилагане на процеса на секюритизация;

г) използвани методи за изчисляване стойността на рисковопреглените експозиции за дейността, свързана със секюритизация;

д) описание на принципите на счетоводната политика, прилагани за дейността, свързана със секюритизация, включително:

аа) третиране на сделките като продажба или като

финансиране;

бб) признаване на печалбата от продажбата;

вв) основни допускания при преоценка на задържаното дялово участие;

гг) третиране на синтетичната секюритизация, ако тя не е обхваната от други счетоводни политики;

е) наименованията на АКР, чиито оценки са използвани при секюритизацията и типовете експозиции, за които всяка агенция е използвана;

ж) обща стойност на секюритизираните от инвестиционния посредник експозиции и обхванати от програмата за секюритизация (разделена на традиционна и синтетична секюритизация) по типове експозиции;

з) за секюритизираните експозиции от инвестиционния посредник в рамките на програмата за секюритизация - класифициране на позициите с понижено кредитно качество и просрочените позиции, обхванати от секюритизацията, разграничени по класове експозиции, както и признатите от инвестиционния посредник загуби през отчетния период;

и) обща сума на задържаните секюритизирани и купените секюритизиращи позиции, класифицирани по класове експозиции;

к) обща сума на задържаните секюритизирани и купени секюритизиращи позиции, класифицирани по приписано рисково тегло; позициите, на които е приписано рисково тегло 1250 % или с чиято стойност е намален капиталът, се оповестяват отделно;

л) стойността на дължимите суми от револвиращи секюритизирани експозиции, разграничени на участие на инициатора и на участие на инвеститорите;

м) обобщена информация за дейността, свързана със секюритизацията в отчетния период, включително стойността на секюритизираните експозициите (по класове експозиции) и признатите печалби и загуби от продажба по класове експозиции.

(2) Информацията за преоценките на стойностите и намаленията по ал. 1, т. б, които се отразяват директно в отчета за доходите, се оповестява отделно.

Чл. 148. (1) Инвестиционен посредник, изчисляващ рисковопреглената стойност на експозициите съгласно глава дванадесета, раздел II, оповестява следната информация:

1. обхват на издаденото от заместник-председателя разрешение за използване на даден метод или одобрен преходен период;

2. обяснение и преглед на:

а) структурата на вътрешнорейтинговата система и връзката между вътрешните и външните рейтингови оценки;

б) използването на вътрешни оценки за други цели освен за изчисляване на рисковопреглената стойност на експозициите съгласно глава дванадесета, раздел II;

в) процеса на управление и признаване на редуцията на кредитния риск;

г) механизмите за контрол на системите за рейтингова оценка, включително степента на тяхната независимост и отговорности и преглед на системите за рейтингова оценка;

3. описание на процеса за присъждане на вътрешнорейтингови оценки, представени отделно за всеки клас експозиции, както следва:

а) национални правителства и централни банки;

б) институции;

в) предприятия, включително малки и средни предприятия, финансиране на инвестиционни проекти и закупени корпоративни вземания;

г) експозиции на дребно за всеки клас експозиции, на които отговарят различни корелации, посочени в т. 1.2.1-1.2.4 от раздел I на приложение № 5.

д) акции;

4. стойността на експозициите за всеки клас експозиции по чл. 113; експозициите към национални правителства и централни банки, институции и предприятия, когато за изчисляването на стойността на рисковопреетелената експозиция инвестиционните посредници прилагат собствена оценка за LGD или конверсионни коефициенти, се оповестяват отделно от експозициите, към които инвестиционните посредници не прилагат такива оценки;

5. с цел разделяне на кредитния риск за всеки клас експозиции (национални правителства и централни банки, институции, предприятия и акции) и за достатъчен брой категории длъжници (включително и за длъжници, които не изпълняват задълженията си) инвестиционният посредник разкрива следната информация:

а) обща стойност на експозициите (за експозициите към национални правителства и централни банки, институции и предприятия - сумата на неиздължени задължения по кредити и стойността на експозициите на разрешени, но неизползваните суми по заеми, а за акции - остатъка по задължението);

б) в случаите, когато инвестиционният посредник прилага собствена оценка за LGD - средната стойност на рисковопреетеления параметър LGD в процентно изражение;

в) средно рисково тегло за рисковопреетелени експозиции;

г) в случаите, когато инвестиционният посредник прилага собствени оценки на конверсионните коефициенти - стойността на задбалансовите неусвоени ангажименти и средната стойност на рисковопреетелените експозиции за всеки клас експозиция;

6. за експозиции на дребно, както и за всяка категория по ал. 1, т. 3, буква „г“ се представя информацията по ал. 1, т. 5 (където е уместно обща стойност) или анализ на експозицията (дължими суми по кредитите и стойност на разрешените, но неизползвани кредитни линии), съпоставена с достатъчен брой категории на параметъра за очаквани загуби, за разграничаване на кредитния риск;

7. стойност на преоценките за всеки клас експозиция за предходния период (за експозиции на дребно, за всяка категория по ал. 1, т. 3, буква „г“) и промените спрямо предходни периоди;

8. фактори, повлияли на реализираните загуби през предходния период (например ако инвестиционен посредник е регистрирал по-високо от средното ниво на изпълнение на задълженията, по-високо от средното ниво на параметъра LGD или конверсионния коефициент);

9. сравнителен анализ на оценките, направени от инвестиционния посредник чрез съпоставяне на действителните резултати с исторически за по-продължителен период от време; информацията съдържа най-малко оценка на загубите за минал период спрямо действителните загуби за всеки клас експозиции (за експозициите на дребно - за всяка категория по ал. 1, т. 3, буква „г“) за период, който е достатъчен за присъждането на реална вътрешнорейтингова оценка за всеки клас експозиции; когато е целесъобразно, инвестиционният посредник извършва по-подробен анализ на стойността на PD и в случаите, когато прилага собствена оценка на стойността на LGD или на конверсионните коефициенти - с цел сравнение на оценките с вече оповестената информация за количествена оценка на риска.

(2) Информацията по ал. 1, т. 3 включва данни за експозициите в рамките на даден клас експозиция, дефиниции,

методи и данни за извършване на оценка или актуализация на стойността на PD, а когато е подходящо на LGD и конверсионния коефициент заедно с допусканията при изчисляването на тези параметри, и описание на съществени отклонения от дефиницията за неизпълнено задължение по т. 2.1. от раздел IV на приложение № 5.

(3) Инвестиционен посредник, използващ различни техники за редукация на кредитния риск, разкрива следната информация:

1. принципите и процедурите за балансовото и задбалансовото нетиране и информация за степента на прилагане на нетирането;

2. принципи и процедури за оценка и управление на обезпеченията;

3. описание на основните видове обезпечения, приети от инвестиционния посредник;

4. основните типове гаранции и насрещни страни по кредитни деривативи и тяхната кредитоспособност;

5. информация за концентрацията на пазарния или кредитния риск при отчетена редукация на кредитния риск;

6. за инвестиционен посредник, изчисляващ рисковопреетелената стойност на експозициите си съгласно глава дванадесета, раздели I или II, но неизползващ собствени оценки за LGD или на конверсионните коефициенти, за класовете експозиции, поотделно - обща стойност на експозициите (където е уместно балансово и задбалансово нетиране), които са обезпечени - след прилагане на корекции за волатилност с признато финансово или друго обезпечение;

7. за инвестиционен посредник, изчисляващ рисковопреетелената стойност на експозициите си съгласно глава дванадесета, раздели I или II - обща стойност на експозициите, за всеки клас експозиции поотделно (където е уместно след балансово и задбалансово нетиране), които са защитени с гаранции или кредитни деривативи; за класа експозиции в акции това изискване се прилага за всеки метод по т. 1.3 от раздел I на приложение № 5.

(4) Инвестиционен посредник, прилагащ методите по глава тринадесета, раздел I за изчисляване на капиталовите изисквания във връзка с операционния риск, оповестява обезпечението, което служи за редукация на риска.

Чл. 149. (1) Инвестиционният посредник разкрива информация относно признатите от заместник-председателя инструменти по глава дванадесета, раздели II и III.

Чл. 150. Инвестиционният посредник е длъжен да приеме писмени правила за изпълнение на изискванията за разкриване на информация по този раздел, както и правила за оценка на адекватността на разкриването на информацията, включително за тяхното потвърждаване и честота.

Чл. 151. Инвестиционният посредник е длъжен при поискване от малко, средно или друго предприятие, кандидатстващо за заем, да обясни писмено присъдения им рейтинг. Разходите по искането трябва да съответстват на размера на искания заем.

Чл. 152. (1) Инвестиционният посредник може да не разкрива публично определена информация по чл. 147, в случай че тази информация е несъществена.

(2) Информацията се счита за съществена, ако нейното пропускане или грешно посочване може да промени или повлияе на оценката или на решението на ползвателя на информацията, който си служи с нея при вземане на икономически решения.

(3) Инвестиционният посредник може да не разкрива публично определена информация по чл. 147 и 148, ако тази информация е търговска тайна или е поверителна.

(4) Информацията се счита за търговска тайна, ако нейното публично разкриване може да навреди на кон-

курентоспособността на инвестиционния посредник. Тази информация може да се отнася до продукти или системи, чието узнаване от конкурентите би намалило значението им за инвестиционния посредник.

(5) Информацията се счита за поверителна, когато инвестиционният посредник е поел задължение към клиент или друга насрещна страна за запазване на нейната поверителност.

(6) Инвестиционният посредник посочва обстоятелството, че определена информация не е разкрита съгласно ал. 3, както и причините за това, като същевременно разкрива по-обща информация от тази, която се изисква да бъде разкрита, в случай че тя не е търговска тайна или е поверителна.

(7) Разкриването на информацията на консолидирана основа по чл. 147, ал. 1, т. 3 и 4 се извършва съгласно разпоредбите по чл. 134, ал. 1-3.

Чл. 153. (1) Инвестиционният посредник разкрива публично информацията по чл. 147 и 148 най-малко един път годишно.

(2) Инвестиционният посредник установява необходимостта от по-често разкриване на част или на цялата информация от предвиденото по ал. 1 съобразно обема и обхвата на неговата дейност, извършването на дейност в други държави, участието в други финансови сектори, присъствието на международните финансови пазари и участието в системи за разплащане, сетълмент и клиринг, и по-специално необходимостта от разкриване на информация по чл. 147, ал. 1, т. 3, букви „б“ и „д“, т. 4, букви „б“, „д“ и другата информация, която подлежи на бърза промяна.

(3) Инвестиционните посредници разпространяват информацията по ал. 1 чрез своята интернет страница, като при поискване я предоставят и на хартиен носител на своите клиенти и заинтересувани лица.

(4) Счита се, че инвестиционният посредник е изпълнил задължението си за разкриване на информация по този раздел, когато е разкрил еквивалентна информация за счетоводни, законови или други цели.

(5) Ако разкриваната информация не е включена във финансовите отчети на инвестиционния посредник, той трябва да укаже мястото, където тази информация може да бъде намерена.

Глава шестнадесета НАДЗОР И СЪТРУДНИЧЕСТВО Раздел I Надзор

Чл. 154. (1) За издаване на разрешенията и одобренията по тази наредба се подава заявление до комисията, към което се прилагат доказателства за спазването на съответните изисквания.

(2) Въз основа на представените документи комисията, съответно заместник-председателят, установява доколко са спазени изискванията за издаване на исканото разрешение или одобрение. Ако представените данни или документи са непълни или нередовни или е нужна допълнителна информация или доказателства за верността на данните, комисията, съответно заместник-председателят, изпраща на заявителя съобщение за констатираните непълноти или несъответствия или за исканата допълнителна информация и документи и определя срок за отстраняването им.

(3) Ако съобщението по ал. 2 не бъде прието на посочения от заявителя адрес за кореспонденция, срокът за представянето им тече от поставянето на съобщението на специално определено за целта място в сградата на комисията. Последното обстоятелство се удостоверява с протокол, съставен от длъжностни лица,

определени със заповед на председателя на комисията.

(4) Комисията, съответно заместник-председателят, се произнася по заявлението в срок до 14 дни от получаването му, а когато са били поискани допълнителни данни и документи - от получаването им. Заместник-председателят уведомява писмено заявителя за взетото решение в 3-дневен срок от издаването му.

(5) В случаите по чл. 95 срокът за произнасяне на заместник-председателя е 30 дни от получаване на заявлението.

Чл. 155. (1) Заместник-председателят извършва преглед на правилата, стратегиите, процедурите и механизмите, които инвестиционният посредник прилага в дейността си за спазване на изискванията на тази наредба, и оценява рисковете, на които той е или може да бъде изложен, в съответствие със следните критерии:

1. резултати от стрес-теста, извършен от инвестиционния посредник при прилагане на метода на вътрешния рейтинг;

2. излагането на риск от концентрация и неговото управление от инвестиционния посредник, включително съответствието му с изискванията по глава девета;

3. всеобхватност, адекватност и начин на прилагане на политиките и процедурите от инвестиционния посредник при управлението на остатъчния риск, свързан с използването на признати правила за ограничаване на кредитния риск;

4. степен, в която собственият капитал на инвестиционния посредник, държан във връзка със секюритизирани активи, е адекватен на икономическата същност на сделката, включително и степента, в която е постигнато прехвърляне на риск;

5. излагането на ликвиден риск и неговото управление от инвестиционния посредник;

6. влиянието на ефекта от диверсификацията и начина, по който този ефект е включен в системата за измерване на риска;

7. резултати от стрес-теста, извършван от инвестиционния посредник, използващ вътрешен модел при изчисляването на капиталовите изисквания за пазарен риск съгласно чл. 95.

(2) Заместник-председателят извършва проверка и за възможно скрито подпомагане от инвестиционния посредник на програмата за секюритизация. Ако установи, че инвестиционният посредник скрито подпомага програмата за секюритизация, заместник-председателят предприема съответни мерки срещу бъдещото ѝ подпомагане, което да предотврати прехвърлянето на риск от страна на инвестиционния посредник.

(3) Въз основа на прегледа и оценката по ал. 1 заместник-председателят установява дали правилата, стратегиите, процедурите и механизмите, прилагани от инвестиционните посредници, както и собственият им капитал осигуряват стабилно управление и покритие на рисковете. За тази цел заместник-председателят преценява дали корекциите и процедурите, използвани за оценката на позициите в търговския портфейл, позволяват на инвестиционния посредник да продаде или хеджира тези позиции в краткосрочен период, без това да доведе до съществени загуби при нормални пазарни условия.

(4) Периодичността и интензивността на прегледа и оценката по ал. 1 се определят от големината на съответния инвестиционен посредник, от значимостта му за финансовата система, характера, мащаба и сложността на дейността му. Прегледът се извършва най-малко веднъж годишно.

(5) Прегледът и оценката по ал. 1 включват и излагането на инвестиционния портфейл на инвестиционния по-

средник на лихвен риск. Заместник-председателят може да наложи подходящи мерки спрямо инвестиционен посредник, чиято икономическа стойност спадне под 20 % от собствения му капитал в резултат на внезапни и неочаквани промени в лихвените проценти, определени от БНБ и прилагани спрямо всички инвестиционни посредници.

Чл. 156. (1) Когато установи, че инвестиционен посредник нарушава разпоредбите на тази наредба, заместник-председателят може да:

1. задължи инвестиционния посредник да увеличи собствения си капитал;
2. изиска промяна в правилата, стратегиите, процедурите и механизмите по чл. 142, ал. 1 и 3;
3. задължи инвестиционния посредник да приложи специална политика за формиране на резерви или управление на активите с оглед капиталовите изисквания към дейността му;
4. ограничи или забрани на инвестиционния посредник да извършва определени сделки, дейности или операции;
5. задължи инвестиционния посредник да намали рисковете, присъщи за определени сделки, дейности или операции.

(2) Мярката по ал. 1, т. 1 се налага на инвестиционен посредник, който не отговаря на изискванията по чл. 21 и чл. 142, ал. 1 и 3, или в случаите, когато заместник-председателят е установил, че правилата, стратегиите, процедурите и механизмите не осигуряват стабилно управление и покритие на рисковете съгласно чл. 155, ал. 3 и налагането на други мерки по ал. 1 не би могло да доведе до подобряването им в подходящ срок.

Чл. 157. (1) В случая по чл. 145, т. 2 или при нарушаване на изискванията по чл. 78 инвестиционният посредник е длъжен в 5-дневен срок от възникване на несъответствието да предложи за одобряване от комисията оздравителна програма със срок за привеждане на капиталовата адекватност и ликвидността си в съответствие с изискванията на наредбата не по-дълъг от 3 месеца.

(2) Оздравителната програма трябва да съдържа:

1. описание на нарушението;
2. причините, довели до нарушаване на капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционния посредник;
3. конкретни мерки за привеждане на финансовото му състояние в съответствие с изискванията на закона и тази наредба, които да са адекватни на извършеното нарушение, както и крайния срок за изпълнението им;
4. документи, от които е видно, че предложената оздравителна програма, съответно предлаганите мерки, са приети от членовете на компетентния съгласно устройствените актове орган на дружеството;
5. отчет за капиталовата адекватност и ликвидност, счетоводен баланс и отчет за приходите и разходите на инвестиционния посредник към датата на нарушението;
6. прогнозен отчет за капиталовата адекватност и ликвидност, счетоводен баланс и отчет за приходите и разходите на инвестиционния посредник към датата на изпълнението на програмата.

(3) Комисията се произнася по заявлението за одобряване на оздравителна програма в 14-дневен срок от подаването на всички необходими документи, като в 3-дневен срок от вземане на решението изпраща писмено уведомление на инвестиционния посредник.

(4) В периода на изпълнение на оздравителната програма инвестиционният посредник не може да разпределя дивиденди и други доходи и отнася пълния

размер от печалбата след облагането ѝ с дължимите данъци във фонд „Резервен“.

Чл. 158. При условията на чл. 212, ал. 1 ЗППЦК, включително при съмнение, че паричните средства, отчитани на каса от инвестиционния посредник, или други негови активи не отговарят на изискванията, заместник-председателят определя структура на активите, която инвестиционният посредник е длъжен да поддържа в определен период.

Чл. 159. (1) Упълномощени от заместник-председателя длъжностни лица могат да извършват проверки за спазване изискванията на наредбата, включително на място чрез сравняване на данните от отчетите за капиталовата адекватност и ликвидност с данните по финансовата и оперативната отчетност на инвестиционния посредник, с касовата наличност, други активи и обезпечения, както и на техническото и програмното осигуряване.

(2) Резултатите от проверките се отразяват в констатиран протокол със следното минимално съдържание:

1. наименование на протокола и на органа, извършващ проверката;
2. дата и място на издаване на протокола;
3. собствено, бащино и фамилно име на съставителя и длъжността му;
4. данни за инвестиционния посредник - наименование, седалище и адрес на управление, регистрационен номер в комисията и други;
5. фактическите и правните основания за издаване на протокола;
6. направените констатации;
7. опис на получените документи.

(3) Протоколът се връчва на лицето, което представлява инвестиционния посредник, срещу подпис. Отказът на лицето да подпише протокола се удостоверява с подписите на двама свидетели, на които се посочват имената, адресите и единните им граждански номера.

Чл. 160. (1) Комисията оповестява следната информация:

1. разпоредбите на нормативните актове, правилата и указанията в областта на регулирането и надзора върху дейността на инвестиционния посредник;
2. начина на прилагане от комисията на диспозитивните норми и нормите, даващи право на избор от законодателството на Европейската общност;
3. общите критерии и методологии, използвани от комисията при надзорния преглед, и оценката по чл. 155, ал. 1.

4. обобщени статистически данни относно основните елементи на осъществявания от комисията надзор върху дейността на инвестиционния посредник при спазване на разпоредбите за професионалната тайна по чл. 24 и 25 от Закона за Комисията за финансов надзор.

(2) Оповестяването по ал. 1 трябва да дава възможност за съдържателно сравнение на подходите, възприети от комисията, с тези, възприети от компетентните органи от другите държави членки.

(3) Комисията публикува информацията в единен формат, който е на разположение на електронната страница на комисията и се актуализира периодично.

Раздел II

Надзор на консолидирана основа

Чл. 161. (1) Комисията осъществява надзор на консолидирана основа върху инвестиционните посредници, групите, финансовите холдинги и холдингите със смесена дейност при условията и по реда на тази наредба.

(2) Лицата, избрани за членове на управителния орган на финансов холдинг, трябва да бъдат с добра репутация и да притежават професионален опит,

необходим за управление на дейността на холдинга.

Чл. 162. (1) Комисията осъществява надзор на консолидирана основа в случаите, когато:

1. предприятието майка е инвестиционен посредник майка със седалище в Република България или лицензиран в Република България инвестиционен посредник майка от Европейския съюз;

2. предприятието майка на инвестиционен посредник, лицензиран в Република България, е финансов холдинг майка от държава членка или финансов холдинг майка от Европейския съюз, учреден в държава членка.

(2) Когато финансов холдинг майка, учреден в Република България, или финансов холдинг майка от Европейския съюз, учреден в Република България, е предприятие майка на инвестиционни посредници, лицензирани в две или повече държави членки, един от които е лицензиран в Република България, надзорът на консолидирана основа се осъществява от комисията.

(3) Когато предприятия майки са финансови холдинги, учредени в различни държави членки и имат за дъщерни дружества инвестиционни посредници, лицензирани във всяка от тези държави, комисията осъществява надзор на консолидирана основа, ако инвестиционният посредник с най-голямо балансово число е лицензиран в Република България.

(4) Когато финансов холдинг е предприятие майка на повече от един инвестиционни посредник, лицензиран в различни държави членки и никой от тези инвестиционни посредници не е лицензиран в държавата членка, в която финансовият холдинг е учреден, надзорът на консолидирана основа се осъществява от комисията, ако инвестиционният посредник с най-голямо балансово число е лицензиран в Република България. Този инвестиционен посредник се счита за контролиран от финансов холдинг майка от Европейския съюз.

(5) По споразумение с компетентните органи на съответните държави членки комисията може да не приложи критериите по ал. 2-4, ако прилагането им е неподходящо с оглед инвестиционните посредници, участващи във финансовия холдинг, и относителната значимост на тяхната дейност в отделните държави. В споразумението се определя компетентният орган, който ще осъществява надзор на консолидирана основа. Преди сключване на споразумението комисията дава възможност на инвестиционния посредник с най-голямо балансово число, инвестиционния посредник майка в държава членка или инвестиционния посредник от Европейския съюз в определен от нея срок да изрази своето мнение.

(6) По искане на компетентен орган от държава членка комисията може да участва в консултации и да подписва споразумения относно определяне на орган, който ще осъществява консолидиран надзор съгласно ал. 5. В този случай комисията може да поеме осъществяването на консолидиран надзор, без да са налице условията по ал. 2-4.

(7) Комисията уведомява Европейската комисия за сключените споразумения по ал. 6, съгласно които тя ще осъществява надзор на консолидирана основа.

Чл. 163. (1) Всички инвестиционни посредници и финансови институции, които са дъщерни дружества на предприятието майка при изготвянето на консолидираните финансови отчети за целите на консолидиран надзор, прилагат пълна консолидация.

(2) Когато отговорността на предприятието майка, което притежава капитал в дадено дъщерно дружество, е ограничена до размера на притежавания от него капитал, предвид отговорността на останалите акционери и притежа-

тели на дялове и тяхната платежоспособност, с разрешението на комисията същото може да приложи частична консолидация. Отговорността на другите акционери и притежатели на дялове трябва да е ясно определена и се удостоверява пред комисията въз основа на писмени споразумения.

(3) За предприятие майка и други предприятия, които не са свързани по между си с отношения на контрол, но въз основа на договор между тях или съгласно уставите им имат общи управителни органи или членовете на управителните или контролните им органи са едни и същи през съответната финансова година и до изготвянето на консолидираните финансови отчети, комисията преценява кой от методите по ал. 1 и 2 да приложи.

(4) Частична консолидация се прилага за участията на предприятие майка в инвестиционни посредници и финансови институции, управлявани от предприятие, включено в консолидация с други предприятия, невключени в консолидацията, в случай че отговорността на последните е ограничена до размера на притежавания от тях капитал.

(5) Извън случаите по ал. 1-4 лицата, подлежащи на консолидация, прилагат метод на собствения капитал. Прилагането на метода от дружествата не води до включването им в надзора на консолидирана основа, осъществяван от комисията.

Чл. 164. (1) Извън случаите по чл. 163 комисията взема решение относно метода на консолидация в случаите, когато:

1. прецени, че инвестиционният посредник оказва значително влияние върху друг инвестиционен посредник или финансова институция, но няма участие в тях или не е в отношения на контрол с тези дружества;

2. двама или повече инвестиционни посредници или финансови институции имат общи управителни органи, които са такива не по силата на устава им или договор между тях.

(2) Когато комисията осъществява надзор на консолидирана основа съгласно чл. 162 спрямо дружество за спомагателни услуги и управляващо дружество, се прилага метод на консолидация при условията и по реда на ал. 1 и чл. 163.

Чл. 165. (1) При упражняване на надзор на консолидирана основа върху инвестиционен посредник майка от Европейския съюз и инвестиционен посредник, контролиран от финансов холдинг майка от Европейския съюз, комисията:

1. координира събирането и разпространението на необходимата или съществена информация текущо и в извънредни ситуации;

2. планира и координира надзорните дейности текущо и в извънредни ситуации, включително във връзка с надзора по чл. 155, в сътрудничество със съответните компетентни органи.

(2) В случая по ал. 1 инвестиционен посредник майка от Европейския съюз и дъщерните дружества на финансов холдинг майка от Европейския съюз подават заявление за издаване на одобрение, съответно разрешение по чл. 111, чл. 114, ал. 9, чл. 130, ал. 1 и раздел VI на приложение № 3 в комисията.

(3) Комисията си сътрудничи и се консултира с компетентните органи на другите държави членки във връзка с издаване на разрешението и за определяне на неговите условия и срокове с цел достигане на общо решение. Комисията изпраща незабавно на съответните компетентни органи копие от заявлението и всички приложения към него и в 6-месечен срок от получаването му извършва необходимите действия за достигане на общо решение с компетентните органи на другите държави членки. Решението на комисията и компетентните органи на

другите държави членки се мотивира и се изпраща на заявителя в 7-дневен срок от издаването му.

(4) В случай че комисията и компетентните органи на другите държави членки не достигнат до общо решение, комисията се произнася по собствена преценка в срок от един месец след изтичане на срока по ал. 3, като отчетта становищата на другите компетентни органи. Решението на комисията се мотивира и се изпраща на заявителя в 7-дневен срок от издаването му.

(5) Комисията участва в консултации по искане на компетентен орган от друга държава членка относно отправено до него заявление по ал. 2. Комисията може да вземе съвместно решение с компетентния орган на съответната държава членка в 6-месечен срок от получаване на искането и всички приложени към него документи. Решението на съответния компетентен орган е задължително за комисията, независимо дали тя е участвала при вземането му.

(6) Разпоредбите на ал. 2-5 се прилагат и относно заявленията на инвестиционен посредник майка от Европейския съюз и неговите дъщерни дружества или от дъщерните дружества на финансов холдинг майка от Европейския съюз за издаване на разрешение за използване на вътрешни модели за управление на риска по чл. 95, ал. 1.

Чл. 166. (1) При възникване на извънредна ситуация в група, която потенциално застрашава стабилността на финансовата система на Република България или на друга държава членка, в която са лицензирани дружества от групата, комисията, когато осъществява надзор на консолидирана основа, уведомява компетентните органи на съответните държави членки, централните им банки или други органи, осъществяващи паричната политика на тези държави.

(2) Ако за целите на надзора на консолидирана основа, осъществяван от комисията, е необходима информация, която вече е била предоставена на друг компетентен орган, за да се предотврати повторното ѝ представяне на отделните компетентни органи, комисията може да я поиска от съответния компетентен орган.

Чл. 167. (1) За целите на надзора на консолидирана основа комисията сключва писмени споразумения за координация и сътрудничество с компетентните органи от другите държави членки. Със споразуменията по изречение първо комисията може да поеме изпълнението на допълнителни задачи и да се предвидят процедури за вземане на решения и за координация с други компетентни органи.

(2) Когато инвестиционен посредник, лицензиран в Република България, е дъщерно дружество на инвестиционен посредник, лицензиран в друга държава членка, комисията може въз основа на споразумение с компетентния орган на инвестиционния посредник майка да му делегира отговорността за осъществяване на надзора върху инвестиционния посредник - дъщерно дружество.

(3) По споразумение с компетентен орган от държава членка комисията може да поеме отговорността за осъществяване на надзор върху инвестиционен посредник от държава членка, който е дъщерно дружество на инвестиционен посредник, лицензиран в Република България.

(3) Комисията уведомява Европейската комисия за сключването и съдържанието на споразуменията по ал. 2 и 3.

Чл. 168. (1) Комисията, при поискване или по своя инициатива, предоставя на съответните компетентни органи на държавите членки информацията, която е съществена за упражняване на надзорните им функции.

(2) Съществена информация по смисъла на ал. 1 е всяка информация, която би могла да повлияе върху оценката на финансовата стабилност на инвестиционен посредник или финансова институция в друга държава членка.

Съществената информация включва следните елементи:

1. идентифициране на структурата на групата относно основните инвестиционни посредници в нея, както и компетентните органи, осъществяващи надзор върху инвестиционните посредници в групата;

2. процедурите за събиране и проверка на информация от инвестиционните посредници в групата;

3. затруднения на инвестиционните посредници или в дейността на други дружества от групата, които биха могли сериозно да засегнат инвестиционните посредници;

4. санкции и мерки, наложени от комисията, съответно заместник-председателя по реда на тази наредба, включително мерки, с които се налагат допълнителни капиталови изисквания или ограничения във връзка с използване на усъвършенстван метод при изчисляване на капиталовите изисквания за операционен риск по чл. 130.

(3) Когато комисията осъществява надзор на консолидирана основа върху инвестиционен посредник майка от Европейския съюз и инвестиционен посредник, контролиран от финансов холдинг майка от Европейския съюз, тя предоставя необходимата информация на другите компетентни органи от държави членки, които осъществяват надзор върху неговите дъщерни дружества, като отчита значимостта на дъщерните дружества в рамките на финансовата система в съответната държава членка.

(4) Когато комисията осъществява надзор върху инвестиционен посредник, контролиран от инвестиционен посредник майка от Европейския съюз, лицензиран в друга държава членка, комисията може да поиска от органа за консолидиран надзор в съответната държава членка информацията, която ѝ е необходима относно прилагането на подходите и методологиеите за управление и оценка на рисковете от инвестиционния посредник, с която те разполагат.

(5) По искане на компетентен орган от държава членка, осъществяващ надзор върху инвестиционен посредник, контролиран от инвестиционен посредник майка от Европейския съюз, лицензиран в Република България, върху който комисията осъществява надзор на консолидирана основа, комисията предоставя необходимата информация по ал. 4, с която тя разполага.

(6) Комисията се консултира със съответните компетентни органи на държави членки, преди да вземе решение, което е от значение за изпълнение на надзорните им функции и когато то се отнася до:

1. промени в акционерната, организационната или управленската структура на инвестиционен посредник в група, за които се изисква разрешение от комисията;

2. санкции и мерки, наложени от комисията, съответно заместник-председателя, по реда на тази наредба, включително мерки, с които се налагат допълнителни капиталови изисквания или ограничения във връзка с използването на усъвършенстван метод при изчисляване на собствения капитал.

(7) В случая по ал. 6, т. 2 комисията се консултира и с компетентния орган, осъществяващ надзор на консолидирана основа.

(8) Комисията може да не проведе консултациите по ал. 6 при необходимост от незабавно вземане на решение или когато консултациите могат да намалят ефективността от вземане на решението. В този случай комисията уведомява незабавно съответните компетентни органи.

(9) По искане на компетентен орган от държава членка комисията дава становището си относно решенията на компетентните органи от държава членка по ал. 6.

(10) Когато комисията осъществява надзор на консолидирана основа, може да поиска от дъщерните дружества от държави членки на инвестиционен посредник,

лицензиран в Република България, или финансов холдинг, учреден в Република България, върху които комисията не осъществява надзор на консолидирана основа съгласно чл. 135, ал. 1, т. 2 и 3, информация, която е необходима за осъществяване на надзора по реда на чл. 169.

(11) Когато компетентен орган на държава членка е изключил от надзора на консолидирана основа инвестиционен посредник, лицензиран в Република България, който е дъщерно дружество на инвестиционен посредник или финансов холдинг от държава членка, комисията може да поиска от предприятието майка информация, която може да улесни осъществяването на надзора върху инвестиционния посредник дъщерно дружество.

(12) Дъщерно дружество на инвестиционен посредник, лицензиран в държава членка, или на финансов холдинг, учреден в държава членка, което е изключено от надзора на консолидирана основа, е длъжно да предостави на компетентния орган на държавата членка, осъществяващ надзор на консолидирана основа, информацията, която му е необходима за изпълнение на надзорните му функции.

(13) Инвестиционен посредник или финансов холдинг, който е предприятие майка на инвестиционен посредник, лицензиран в държава членка, и който е изключен от надзора на консолидирана основа съгласно чл. 135, ал. 1, т. 2 и 3, е длъжен да предоставя на съответния компетентен орган на държавата членка необходимата информация за осъществяване на надзора върху инвестиционния посредник дъщерно дружество.

Чл. 169. (1) Когато холдинг със смесена дейност е предприятие майка на един или повече инвестиционни посредници, лицензирани в Република България, комисията може да изиска пряко от него и неговите дъщерни дружества или чрез инвестиционните посредници дъщерни дружества всякаква информация, която е необходима за осъществяване на надзора върху инвестиционните посредници дъщерни дружества.

(2) Комисията може да извършва самостоятелно или с помощта на назначени за целта лица проверка на място на получената по ал. 1 информация.

(3) Ако холдингът със смесена дейност или едно от неговите дъщерни дружества не са учредени в Република България, проверката по ал. 2 се извършва по реда на чл. 173.

(4) Правомощията на комисията за събиране на информация по ал. 1 или притежаването ѝ не водят до задължение за осъществяване на надзор на самостоятелна основа върху холдинга със смесена дейност и дъщерните му дружества, които не са инвестиционни посредници, или върху дъщерните му дружества, които не са включени в обхвата на надзора на консолидирана основа.

Чл. 170. (1) Когато комисията осъществява надзор на консолидирана основа върху един или повече инвестиционни посредници, лицензирани в Република България, чието предприятие майка е холдинг със смесена дейност, комисията осъществява общ надзор върху сделките, сключвани между инвестиционните посредници и холдинга със смесена дейност и неговите дъщерни дружества.

(2) Инвестиционните посредници по ал. 1 са длъжни да изградят подходящи процедури за управление на риска и вътрешни контролни механизми, включително процедури за уведомяване и отчетност с оглед установяването, измерването, наблюдението и контрола върху сделките им с холдинга със смесена дейност и неговите дъщерни дружества. Заместник-председателят извършва периодичен преглед на процедурите по изречение първо.

(3) Освен уведомяването за големи експозиции по чл. 77 към холдинга със смесена дейност и неговите

дружества инвестиционните посредници по ал. 1 уведомяват комисията за всяка значителна сделка с тях най-късно до следващия работен ден след сключването ѝ. Заместник-председателят извършва периодичен преглед на уведомяванията по изречение първо.

(4) В случай че вътрешногруповите сделки застрашават финансовото положение на инвестиционните посредници по ал. 1, заместник-председателят предприема подходящи мерки.

Чл. 171. (1) Когато осъществява надзор на консолидирана основа върху предприятие майка, което не е учредено в Република България, комисията може да поиска от компетентния орган в държавата членка, където то е учредено, да събере от него информацията, която е необходима за осъществяване на надзора на консолидирана основа, и да ѝ я предостави.

(2) Когато предприятието майка е учредено в Република България, но комисията не осъществява надзор на консолидирана основа, по искане на компетентния орган, който осъществява консолидиран надзор, комисията изисква от предприятието майка информацията, която е необходима за осъществяване на надзора на консолидирана основа, и я предоставя на този орган.

(3) Правомощията на комисията за събиране на информация по ал. 1 или притежаването ѝ не водят до задължение за осъществяване на надзор на индивидуална основа върху предприятието майка, когато е финансов холдинг, финансова институция или дружество за спомагателни услуги.

Чл. 172. (1) Когато осъществява надзор на консолидирана основа върху инвестиционни посредници, финансови холдинги или холдинги със смесена дейност, имащи за дъщерни дружества една или повече кредитни институции, комисията си сътрудничи и обменя информация с Българската народна банка.

(2) Комисията поддържа списък на финансовите холдинги, върху които осъществява надзор на консолидирана основа и които са предприятия майки, контролиращи инвестиционни посредници, и предоставя този списък на компетентните органи на другите държави членки и на Европейската комисия, като ги уведомява за настъпилите промени в него.

Чл. 173. (1) По искане на компетентен орган от държава членка комисията извършва проверка на определена информация за инвестиционен посредник, финансов холдинг, финансова институция, дружество за спомагателни услуги, холдинг със смесена дейност или негово дъщерно дружество, лицензирано или учредено в Република България. Проверката може да бъде извършена самостоятелно от комисията, от компетентния орган, поискал проверката, с негово участие или от външен одитор или експерт.

(2) Комисията може да поиска от компетентния орган в държава членка да извърши проверка на определена информация за инвестиционен посредник, финансов холдинг, финансова институция, дружество за спомагателни услуги, холдинг със смесена дейност или негово дъщерно дружество, лицензирани или учредени в съответната държава членка. Комисията може да поиска да извърши проверката самостоятелно или да участва в извършването ѝ.

Чл. 174. (1) Когато инвестиционен посредник, лицензиран в Република България, е дъщерно дружество на инвестиционен посредник или финансов холдинг със седалище в трета държава и спрямо него не се осъществява надзор на консолидирана основа от комисията или друг компетентен орган от държава членка, комисията проверява дали върху инвестиционния посредник дъщерно дружество се осъществява надзор на консолидирана основа, съответстващ на принципите за

осъществяване на надзор, установени в тази наредба.

(2) Комисията извършва проверката по ал. 1 по своя инициатива, по искане на предприятието майка или на дъщерно дружество от Република България или друга държава членка, чиято дейност подлежи на лицензиране, и провежда консултации с компетентните органи, осъществяващи надзор върху тези лица.

(3) При извършване на проверката по ал. 1 и преди вземането на решение комисията взема предвид становището на Европейската комисия за това, дали правилата за надзор на консолидирана основа на съответната трета държава биха постигнали целите на консолидиран надзор съгласно законодателството на Европейския съюз.

(4) Ако установи, че не се осъществява консолидиран надзор или осъществяваният надзор не съответства на принципите за осъществяване на надзор, установени в тази наредба, комисията може да приложи спрямо инвестиционния посредник дъщерно дружество подходящи надзорни техники за постигане целите на консолидиран надзор върху инвестиционния посредник.

(5) Комисията прилага надзорните техники по ал. 4 след консултации с другите компетентни органи от държави членки, осъществяващи надзор върху лицата по ал. 1, както и с компетентния орган от третата държава.

(6) Комисията участва в консултации по искане на компетентен орган на държава членка в случаите, когато този орган възнамерява да прилага надзорни техники за постигане целите на надзора на консолидирана основа съгласно ал. 4.

(7) Във връзка с надзорните техники по ал. 4 комисията може да поиска учредяването на финансов холдинг, чието седалище да бъде на територията на Република България или друга държава членка, и спрямо него да прилага принципите за осъществяване на надзор на консолидирана основа, установени в тази наредба.

(8) Комисията уведомява Европейската комисия и другите заинтересувани компетентни органи за предприетите по ал. 4 надзорни техники.

Раздел III

Сътрудничество

Чл. 175. (1) Комисията си сътрудничи с компетентните органи за надзор от държавите членки при осъществяване на правомощията си по тази наредба, включително когато инвестиционните услуги и дейности се предоставят чрез клон или при условията на свободното предоставяне на услуги.

(2) Комисията може да поиска от компетентния орган на държава членка информация, която ѝ е необходима за осъществяване на надзора върху капиталовата адекватност на инвестиционните посредници, включително за проверка на съответствието на тяхната дейност с изискванията на тази наредба.

(3) При поискване от съответен компетентен орган от държава членка комисията предоставя цялата информация, която е необходима за осъществяване на надзорните му правомощия относно капиталовата адекватност на инвестиционните посредници, включително за проверка на съответствието на тяхната дейност със законодателство на държавата членка.

Глава седемнадесета

ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ. АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 176. (1) Комисията, съответно заместник-председателят, може да наложи принудителна административна мярка по реда на чл. 212 ЗППЦК при нарушаване на разпоредбите на тази наредба.

(2) В случай на несъобразяване с наложената принудителна административна мярка по ал. 1 извършителите и

допустителите се наказват съгласно чл. 221 ЗППЦК.

Чл. 177. (1) Лицата, извършили нарушения на наредбата, както и лицата, допуснали извършването на такива нарушения, се наказват съгласно чл. 221 ЗППЦК, ако не подлежат на по-тежко наказание.

(2) Актовете за констатираните нарушения се съставят от упълномощено от заместник-председателя длъжностно лице, а наказателните постановления се издават от заместник-председателя.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. „Група“ е налице, когато предприятието майка е инвестиционен посредник и има за дъщерни дружества други инвестиционни посредници, кредитни институции и/или финансови институции.

2. „Финансов холдинг“ е финансова институция, дъщерните дружества на която са изключително или предимно инвестиционни посредници или други финансови институции, от които поне една е инвестиционен посредник и не е финансов холдинг със смесена дейност по смисъла на § 1, т. 14 от допълнителните разпоредби на Закона за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати.

3. „Финансов холдинг майка в държава членка“ е финансов холдинг, който не е дъщерно дружество на инвестиционен посредник или кредитна институция, лицензиран в същата държава членка, или на финансов холдинг, учреден в същата държава членка.

4. „Финансов холдинг майка от Европейския съюз“ е финансов холдинг майка в държава членка, който не е дъщерно дружество на инвестиционен посредник или кредитна институция, лицензиран в държава членка, или на друг финансов холдинг, учреден в държава членка.

5. „Финансов холдинг със смесена дейност“ е предприятие майка, различно от инвестиционен посредник, финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност по смисъла на § 1, т. 14 от допълнителните разпоредби на Закона за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати и което има поне едно дъщерно дружество, което е инвестиционен посредник.

6. „Клирингов участник“ е член на борса или клирингова къща, който е в преки договорни отношения с централна насрещна страна (пазарен гарант).

7. „Преференциална акция с натрупващ се дивидент“ е акция с фиксиран дивидент, при която, ако стойността на дивидента за дадена година не е изплатен напълно, остатъкът му е дължим в следващите години до пълното му изплащане.

8. „Движими и недвижими вещи“, съответно „дълготрайни (нетекучи) материални активи“, пряко свързани с услугите и дейностите по чл. 54, ал. 2 и 3 ЗППЦК, са:

а) сгради и помещения за офис;

б) автомобили;

в) офис оборудване (в т. ч. офис мебели, съобщителна и охранителна техника, техника за информационно осигуряване, копирна техника, отоплителни уреди и други подобни, отговарящи на изискването за класифициране като дълготрайни (нетекучи) материални активи).

9. „Нематериални обекти“, съответно „дълготрайни (нетекучи) нематериални активи“, пряко свързани с услугите и дейностите по чл. 54, ал. 2 и 3 ЗППЦК, са:

а) програмни продукти, свързани с дейността;

б) патенти, лицензи и ноу-хау, при условие че са необходими за нормалното осъществяване на дейността като инвестиционен посредник;

в) държавната такса за учредяване на дружеството и държавната такса за издаване на лиценз за извършване на дейност като инвестиционен посредник.

10. „Финансови инструменти“ са всички договори, които пораждаат едновременно финансов актив за една страна и финансов пасив или акции за другата страна. Включват се първични финансови или парични инструменти и деривативни финансови инструменти, чиято стойност произтича от цената на базов финансов инструмент, процента, индекса или цената на друг базов инструмент, и включва минимално инструментите, посочени в § 1, т. 2 ЗППЦК инструменти.

11. „Репо-сделка“ и „обратна репо-сделка“ е всеки договор, при който инвестиционният посредник или на срещната страна прехвърлят ценни книжа, стоки или гарантирани права, свързани с правото на собственост върху ценните книжа или стоките, и гаранцията е издадена от призната борса, която държи правата върху ценните книжа или стоките, при който договор се поема ангажимент за обратното им изкупуване (или замяна с ценни книжа или стоки със същите характеристики) по определена цена на определена бъдеща дата или дата, която ще бъде определена от прехвърлителя. Прехвърлителят не може да прехвърля или предоставя като залог конкретната ценна книга или стока едновременно на повече от една на срещната страна. Договорът е репо-сделка за страната, продаваща ценните книжа или стоките, и обратна репо-сделка за страната, която ги купува.

12. „Риск от разсейване“ е рискът от намаляване на размера на вземането поради парично или непарично задължение към длъжника;

13. „Постоянни разходи“ е сумата на начислените разходи за амортизации, наеми, задължителни застраховки, данъци и такси за недвижими имоти, възнаграждения на членовете на управителните и контролните органи и други разходи, които не зависят от обема на извършваната дейност.

14. „Дъщерно дружество“ е юридическо лице, контролирано от друго юридическо лице (предприятието майка). Юридически лица, които са дъщерни на дъщерното дружество, също се смятат за дъщерни дружества на предприятието майка.

15. „Предприятие майка“ е юридическо лице, което упражнява контрол спрямо едно или повече дружества (дъщерни дружества).

16. „Инвестиционен посредник майка в държава членка“ е инвестиционен посредник, който има за дъщерно дружество друг инвестиционен посредник, кредитна или финансова институция или има участие в такава институция и което не е дъщерно дружество на друг инвестиционен посредник или кредитна институция, лицензирана в същата държава членка, или на финансов холдинг, учреден в същата държава членка.

17. „Инвестиционен посредник майка от Европейския съюз“ е инвестиционен посредник майка от държава членка, който не е дъщерно дружество на друг инвестиционен посредник или кредитна институция, лицензирани в държава членка, или на финансов холдинг, учреден в държава членка.

18. „Варант“ е ценна книга, която дава правото на притежателя ѝ да закупи базов инструмент по предварително договорена цена до или на датата на изтичането на варанта и която може да бъде уредена чрез доставка на базовия инструмент или чрез парично плащане.

19. „Конвертируема ценна книга“ е ценна книга, която

по желание на притежателя си може да бъде заменена за друга ценна книга.

20. „Делта“ е коефициент, отразяващ очакваната промяна в цената на опцията в съотношение спрямо малка промяна в цената на базовия ѝ инструмент.

21. „Извънборсови деривативни инструменти“ са инструментите, посочени в приложение № 10, различни от тези, на които се присписва стойност на експозицията нула съгласно т.8 от раздел II на приложение № 3.

22. „Институции“ са кредитните институции и инвестиционните посредници.

23. „Признат инвестиционен посредник от трета държава“ е юридическо лице от трета държава, което е получило разрешение по националното си законодателство да извършва услуги и дейности, посочени по чл. 54, ал. 2 и 3 ЗППЦК и върху него/неговата дейност се осъществява поне толкова строг надзор, колкото е предвидено по ЗППЦК и тази наредба.

24. „Дружество за спомагателни услуги“ е дружество, чиято основна дейност е притежаване или управление на собственост, предоставяне на услуги за обработка на информация или друга подобна дейност, която е спомагателна на основната дейност на един или повече инвестиционни посредници.

25. „Предприятие от публичния сектор“ е нетърговска административна единица, отговорна пред национално или регионално правителство, местни органи или пред органи, които според комисията изпълняват същите функции, както регионалните правителства и местните органи, нетърговско предприятие, собственост на национално правителство, което има ясни гаранционни споразумения, както и самоуправляващ се орган, създаден със закон, върху който се осъществява публичен надзор.

26. „Група свързани клиенти“ е, когато:

а) две или повече физически или юридически лица, които, ако не е указано по друг начин, представляват единичен риск, тъй като едното от тях, пряко или непряко, упражнява контрол над едно или повече лица в групата;

б) две или повече физически или юридически лица, между които няма взаимоотношения на контрол по буква „а“, но за които може да се счита, че представляват единичен риск, тъй като те дотолкова са взаимно свързани, че възникването на финансови проблеми за едното може да доведе до финансови затруднения при изплащането на задължения за едно или повече от другите лица в групата.

27. „Контрол“ е налице, когато едно лице (дружество майка):

а) притежава повече от половината от гласовете в общото събрание на друго юридическо лице (дъщерно дружество), или

б) има право да определя повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на друго юридическо лице (дъщерно дружество) и същевременно е акционер или съдружник в това лице, или

в) има право да упражнява решаващо влияние върху юридическо лице (дъщерно дружество) по силата на сключен с това лице договор или на неговия учредителен акт или устав, ако това е допустимо съгласно законодателството, приложимо към дъщерното дружество, или

г) е акционер или съдружник в дружество и:

аа) повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на това юридическо лице (дъщерно дружество), които са изпълнявали съответните функции през предходната и текущата финансова година и до момента на изготвяне на консолидираните финансови отчети, са определени единствено в резултат на

упражняването на неговото право на глас, или

бб) което контролира самостоятелно по силата на договор с други акционери или съдружници в това юридическо лице (дъщерно дружество) повече от половината от гласовете в общото събрание на това юридическо лице;

д) може по друг начин да упражнява решаващо влияние върху вземането на решения във връзка с дейността на друго юридическо лице (дъщерно дружество).

В случаите по букви „а“, „б“ и „г“ към гласовете на контролиращия се прибавят и гласовете на дъщерните му дружества, върху които той упражнява контрол, както и гласовете на лицата, които действат от свое име, но за негова сметка или за сметка на негово дъщерно дружество.

В случаите по букви „а“, „б“ и „г“ гласовете на контролиращия се намаляват с гласовете по акциите, държани за сметка на лице, което не е нито контролиращият, нито негово дъщерно дружество, както и с гласовете по акциите, които са предмет на залог, ако правата по тях се упражняват по нареждане и в интерес на залогодателя.

В случаите по букви „а“ и „г“ гласовете на контролиращия се намаляват с гласовете по акциите, притежавани от самото дъщерно дружество чрез лице, което то контролира, или чрез лице, което действа от свое име, но за сметка на контролиращия и на дъщерното дружество.

28. „Участие“ е участие по смисъла на § 1, т. 12 от допълнителните разпоредби на Закона за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати.

29. „Квалифицирано дялово участие“ е налице, когато едно лице притежава пряко или непряко 10 или повече от 10 % от капитала или от правата на глас в общото събрание на дружество или когато притежаването на акции или дялове от капитала или от правата на глас в общото събрание позволява да се упражнява съществено влияние върху управлението на дружеството.

30. „Финансиране чрез стоки“ означава позиции, при които стоката е продадена въз основа на форуърден договор и разходите за финансирането са блокирани до датата на осъществяване на форуърдната продажба.

31. „Предоставяне на ценни книжа или стоки на заем“ и „получаване на заем в ценни книжа или стоки“ е всяка сделка, при която инвестиционният посредник или насрещна страна извършва прехвърляне на ценни книжа или стоки срещу обезпечение, като заемополучателят поема ангажимента да върне еквивалентни ценни книжа или стоки на бъдеща дата или при поискване от страна на заемодателя. Сделката представлява сделка по предоставяне на ценни книжа или стоки на заем за инвестиционен посредник, прехвърлящ ценни книжа или стоки, и получаване на заем в ценни книжа или стоки за инвестиционен посредник, получаващ ценни книжа или стоки.

32. „Вероятност от неизпълнение (PD)“ е вероятността в рамките на една година насрещна страна по текуща или бъдеща сделка да не изпълни задълженията си.

33. „Загуба“ по смисъла на глава дванадесета е икономическата загуба, включително съществена промяна в стойността на вземанията от дисконтирането и съществените преки и непреки разходи, свързани със събирането на вземанията за всеки инструмент.

34. „Загуба при неизпълнение (LGD)“ е съотношението между стойността на загубата по експозиция в случай на неизпълнение на задълженията от насрещната страна и нейното текущо неизпълнено задължение.

35. „Конверсионен коефициент“ е съотношението на текущата неусвоена сума по ангажимент, която ще бъде усвоена и представлява сумата на задължението от момента на неизпълнение към текущата неусвоена

сума по ангажимента. Сумата по ангажимента се определя на базата на преценен (advised) лимит, освен ако инвестиционният посредник не е определил по-висок договорен (unadvised) лимит.

36. „Очаквана загуба (EL)“ по смисъла на глава дванадесета е съотношението на стойността на очакваната загуба от една експозиция при потенциално неизпълнение на задължение от насрещната страна или разсейване в рамките на една година, към стойността на експозицията в момента на настъпване на неизпълнение или разсейване.

37. „Редукция на кредитния риск“ е техника, използвана от инвестиционния посредник за намаляване на кредитния риск на една или няколко експозиции, които посредникът продължава да държи.

38. „Обезпечена защита“ (funded protection) е техника за редуциране на кредитен риск, при която намалението на кредитния риск на експозиция на инвестиционен посредник произтича от правото на инвестиционния посредник в случай на неизпълнение на задължението от насрещната страна или при настъпване на други определени кредитни събития, свързани с насрещната страна, да реализира, да извърши прехвърляне, да получи или задържи собствеността върху определени активи или суми, да намали стойността на експозицията до разликата между стойността на експозицията и размера на иска на посредника или да замени съответната част от експозицията с тази стойност.

39. „Защита с гаранция“ (unfunded protection) е техника за редуциране на кредитен риск, при която намалението на кредитния риск на експозиция на инвестиционния посредник произтича от поет ангажимент на трето лице да изплати определена сума при неизпълнение от страна на длъжника или при настъпване на други определени кредитни събития;

40. „Заявена кредитна оценка“ е оценка, присъдена от агенция за кредитен рейтинг на лице, което предварително е направило искане за присъждане на оценка.

41. „Признати борси“ са борси, които отговарят на следните изисквания:

а) функционират редовно;

б) имат правила, издадени или одобрени от съответните компетентни органи в държавата, в която е седалището на борсата, които определят условията за извършване на дейност и за достъп до нея, както и условията, които трябва да бъдат уредени с договор, преди ефективно да може да се търгува на борсата;

в) имат клирингов механизъм, който предвижда договорите, посочени в приложение № 10, да подлежат на ежедневни маржин изисквания, осигуряващи подходяща защита според становището на компетентните органи.

42. „Секюритизация“ е сделка или програма, при която кредитният риск, свързан с експозиция или група експозиции, се прехвърля на траншове и отговаря на следните условия:

а) плащанията по сделката или програма зависят от доходността на експозицията или групата от експозиции;

б) йерархията на секюритизационните траншове определя разпределянето на загубите в процеса на сделката или програмата.

43. „Традиционна секюритизация“ е секюритизация, която включва прехвърляне на експозиции, които са секюритизирани към дружество със специална цел - секюритизация, което емитира ценни книжа при спазване на следните изисквания:

а) институцията инициатор прехвърля изцяло собствеността върху секюритизирани експозиции или

чрез самоучастие (sub-participation);

б) емитираните ценни книжа не представляват задължение за плащане на инициатора.

44. „Синтетична секюритизация“ е секюритизация, при която прехвърлянето на траншове се осъществява чрез използването на кредитни деривативи или гаранции и групата експозиции продължава да се посочва в баланса на институцията инициатор.

45. „Транш“ е договорно установен сегмент от кредитния риск, свързан със секюритизираните експозиции, определящ ниво на кредитен риск, различен от риска на останалите сегменти, без да се взема предвид кредитната защита, предоставена от трето лице на притежателите на позиции в дадения сегмент или в другите сегменти.

46. „Секюритизирана позиция“ е експозиция, възникнала в резултат на секюритизация.

47. „Инициатор“ е лице, което самостоятелно или чрез свързани лица, пряко или непряко участва в първоначално споразумение, създава задължения или потенциални задължения на длъжника или на потенциалния длъжник, в резултат на което са възникнали секюритизирани експозиции. Инициатор е и лице, което купува експозиции на трето лице, отразява ги в своя баланс и след това ги секюритизира.

48. „Спонсор“ е институция, различна от институцията инициатор, която организира и управлява програми за емитиране на търговски книжа, обезпечени с активи или други секюритизационни схеми, които купуват експозиции от трети лица.

49. „Кредитно подобрение“ е договорно споразумение, съгласно което кредитното качество на секюритизираната позиция се подобрява спрямо качеството на позицията, ако това подобрение не е било използвано, включително подобрението, осигурено от по ниски в йерархията секюритизиращи траншове и други видове кредитна защита.

50. „Дружество със специална цел - секюритизация (SSPE)“ е тръст или друго дружество, различно от кредитна институция, създадено с цел извършване на една или няколко секюритизации и за което е изпълнено следното:

а) дейността на дружеството е ограничена само до извършване на секюритизация;

б) структурата на дружеството има за цел да изолира задълженията на дружеството от задълженията на инициатора;

в) притежателите на дялови участия имат право да ги залагат или да ги заменят без ограничения.

§ 2. Банките - инвестиционни посредници, представят на заместник-председателя в срока по чл. 142, ал. 5 годишен финансов отчет съгласно чл. 26, ал. 1 от Закона за счетоводството.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Тази наредбата отменя Наредба № 6 от 2003 г. за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници, издадена от председателя на Комисията за финансов надзор (обн., ДВ, бр. 101 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 9 от 2004 г.; изм., бр. 61 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 105 от 2004 г.; изм., бр. 8 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 17 от 2006 г.).

§ 4. (1) Инвестиционните посредници, изчисляващи стойността на рископретелените експозиции за покриване на риска на насрещната страна съгласно разпоредбите на глава дванадесета, раздел II, трябва да поддържат собствен капитал в съответствие с разпоредбите по чл. 25, чл. 133-141, който винаги е по-голям или равен на сумите, посочени по ал. 3, 4 и 5.

(2) Инвестиционните посредници, които прилагат усъвършенстван метод за измерване при изчисляването на капиталовите изисквания за операционен риск по

чл. 130, трябва да поддържат собствен капитал в съответствие с разпоредбите по чл. 25, чл. 133-141, който винаги е по-голям или равен на сумите, посочени по ал. 4 и 5.

(3) През първия дванадесетмесечен период след 31.XII. 2006 г. - 95 % от минималния размер на собствения капитал, който би бил изискуем съгласно Наредба № 6 от 2003 г. за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници.

(4) През втория дванадесетмесечен период след 31.XII.2006 г. - 90 % от минималния размер на собствения капитал, който би бил изискуем съгласно Наредба № 6 от 2003 г. за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници.

(5) През третия дванадесетмесечен период след 31.XII.2006 г. - 80 % от минималния размер на собствения капитал, който би бил изискуем съгласно Наредба № 6 от 2003 г. за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници.

(6) Съответствието с изискванията по ал. 3-5 е на базата на стойността на собствения капитал, изцяло коригиран с цел отразяване на разликите при изчисляването на собствения капитал съгласно Наредба № 6 от 2003 г. за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници и изчисляването на собствения капитал по настоящата наредба, произтичащи от различното третиране на очакваните и неочаквани загуби по глава дванадесета, раздел II.

§ 5. (1) До 31 декември 2011 г. инвестиционните посредници, за които не се прилагат чл. 23, ал. 2 и 3, могат да не прилагат капиталовите изисквания по чл. 21, т. 4 в случай, че техният търговски портфейл никога не надвишава левовата равностойност на 50 млн. евро и средният брой служители през финансовата година не надхвърля 100 човека.

(2) В случаите по ал. 1 капиталовите изисквания трябва да са равни най-малко на по-ниската от следните стойности:

1. капиталовите изисквания по чл. 21, т. 4, и

2. 12/88 от по-високата от следните две стойности:

а) сумата на капиталовите изисквания по чл. 21, т. 1-3, и б) стойността, определена по чл. 23, без да се отчитат от ограниченията по чл. 23, ал. 5.

(3) Стойността по ал. 2, т. 2, буква „б“ се преизчислява поне веднъж годишно.

(4) Капиталовите изисквания за инвестиционните посредници трябва да отговаря на минимално изискуемия собствен капитал по Наредба № 6 от 2003 г. за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници, освен ако такова намаление е надеждно обосновано с намаляване на обема на дейността като посредника.

§ 6. До 31.XII.2012 г. инвестиционните посредници, за които групите дейности, свързани с „търговия и продажби“ представляват най-малко 50 % от общия размер на всички групи дейности, изчислени съгласно чл. 23 и т. 2.1-2.4 от приложение № 8, прилагат стойност 15 % на индикатора за група „търговия и продажба“.

§ 7. Инвестиционните посредници, получили лиценз за извършване на дейност като инвестиционен посредник преди влизане на наредбата в сила, изготвят и представят в комисията правилата, процедурите и механизмите по чл. 142, ал. 5 в срок до 31 януари 2007 г.

§ 8. Наредбата се издава на основание § 16, ал. 1 във връзка с чл. 56, ал. 4, 6 и 7 ЗППЦК и е приета с решение № 67-Н от 17.X.2006 г. на Комисията за финансов надзор.

§ 9. Комисията за финансов надзор дава указания по прилагането на наредбата.

§ 10. Тази наредбата влиза в сила от 1 януари 2007 г.

Председател: **Ап. Апостолов**

Приложение № 1
към глава шеста
Таблица № 1

Категории	Капиталово изискване за специфичен риск
Дългови ценни книжа, които биха получили първа степен кредитно качество или които биха получили 0% рисково тегло, съобразено с правилата в глава дванадесета, раздел I и емитирани от:	0%
<ul style="list-style-type: none"> • национални правителства, както и гарантирани от тях; • централни банки; • международни организации; • международни банки за развитие; • регионални правителства и местни органи на държави членки 	
ценни книжа, които биха получили втора или трета степен кредитно качество по правилата в глава дванадесета, раздел I и емитирани от:	0,25% (остатъчен срок до падежа до шест месеца)
<ul style="list-style-type: none"> • национални правителства, както и гарантирани от тях; • централни банки; • международни организации; • международни банки за развитие; • регионални правителства и местни органи на държави членки. 	1,00% (остатъчен срок до падеж, по-голям от шест месеца до 24 месеца вкл.)
Дългови ценни книжа, емитирани или гарантирани от институции, които биха получили първа или втора степен кредитно качество по правилата в глава дванадесета, раздел I	1,60% (остатъчен срок до падежа над 24 месеца)
Дългови ценни книжа, емитирани или гарантирани от институции, които биха получили трета степен кредитно качество по правилата в т. 1.6.6 от приложение № 4	
Дългови ценни книжа, емитирани или гарантирани от търговски предприятия, които биха получили първа или втора степен кредитно качество по правилата в глава дванадесета, раздел I	
Други квалифицирани позиции	
Дългови ценни книжа, които биха получили четвърта или пета степен кредитно качество по правилата в глава дванадесета, раздел I и емитирани от:	8,00%
<ul style="list-style-type: none"> • национални правителства, както и гарантирани от тях; • централни банки; • международни организации; • международни банки за развитие; • регионални правителства и местни органи на държави членки 	
Дългови ценни книжа, емитирани или гарантирани от институции, които биха получили трета степен кредитно качество по правилата в т. 1.6.4 от приложение № 4	
Дългови ценни книжа, емитирани или гарантирани от търговски предприятия, които биха получили трета или четвърта степен кредитно качество по правилата в глава дванадесета, раздел I	

Експозиции, за които не е налична кредитна оценка от призната АКР

Дългови ценни книжа, които биха получили шеста степен кредитно качество по правилата в глава дванадесета, раздел I, и емитирани от:

- национални правителства, както и гарантирани от тях;
- централни банки;
- международни организации;
- международни банки за развитие;
- регионални правителства и местни органи на държави членки

Дългови ценни книжа, емитирани или гарантирани от търговски предприятия, които биха получили пета или шеста степен кредитно качество по правилата в глава дванадесета, раздел I

Таблица № 2

1	0 ≤ 1 мес.	0 ≤ 1 мес.	0,00	-
	> 1 ≤ 3 мес.	> 1 ≤ 3 мес.	0,20	1,00
	> 3 ≤ 6 мес.	> 3 ≤ 6 мес.	0,40	1,00
	> 6 ≤ 12 мес.	> 6 ≤ 12 мес.	0,70	1,00
2	> 1 ≤ 2 г.	> 1,0 ≤ 1,9 г.	1,25	0,90
	> 2 ≤ 3 г.	> 1,9 ≤ 2,8 г.	1,75	0,80
	> 3 ≤ 4 г.	> 2,8 ≤ 3,6 г.	2,25	0,75
3	> 4 ≤ 5 г.	> 3,6 ≤ 4,3 г.	2,75	0,75
	> 5 ≤ 7 г.	> 4,3 ≤ 5,7 г.	3,25	0,70
	> 7 ≤ 10 г.	> 5,7 ≤ 7,3 г.	3,75	0,65
	> 10 ≤ 15 г.	> 7,3 ≤ 9,3 г.	4,50	0,60
	> 15 ≤ 20 г.	> 9,3 ≤ 10,6 г.	5,25	0,60
	> 20 г.	> 10,6 ≤ 12,0 г.	6,00	0,60
		> 12,0 ≤ 20,0 г.	8,00	0,60
	> 20 г.	12,50	0,60	

Таблица № 3

Зона	Модифицирана дюрация (в години)	Предполагаема промяна в лихвата (в %)
1	> 0 ≤ 1,0	1,0
2	> 1,0 ≤ 3,6	0,85
3	> 3,6	0,7

Таблица № 4

Работен ден 0	100%
Работен ден 1	90%
Работни дни 2 и 3	75%
Работен ден 4	50%
Работен ден 5	25%
След работен ден 5	0%

Формула 1

Модифицирана дюрация = Дюрация (D) / (1 + r),
където:

$$D = \left(\frac{\sum_{t=1}^m ((t C_t) / ((1+r)^t))}{\sum_{t=1}^m ((C_t) / ((1+r)^t))} \right)$$

R = доходност до падеж

C_t = паричен поток в момент t

M = краен падеж

Приложение № 2
към глава дванадесета, раздел I

Класификация на задбалансовите позиции

1. Пълен риск:

- а) Гаранции, издадени от институция, които имат характер на заместител на заема;
- б) Кредитни деривативи;
- в) Акцепти;
- г) Джира на полица, носещи името на друга институция;
- д) Сделки с право на регресен иск;
- е) Неотменяеми акредитиви с характер на кредитни заместители;
- ж) Активи, закупени с окончателни споразумения за обратно изкупуване;
- з) Форуърд-форуърд депозити;
- и) Неизплатената част от частично изплатени акции и ценни книжа;
- й) Споразумения за продажба и обратно изкупуване на активи;
- к) Други позиции, носители на висок риск.

2. Среден риск:

- а) Документарни акредитиви, издадени и потвърдени;
- б) Варанти и обезщетения (в т.ч. тържни гаранции, гаранции за изпълнение, митнически и данъчни гаранции) и гаранции, които нямат характер на кредитни заместители;
- в) Неотменяеми стенд-бай акредитиви, които нямат характер на кредитни заместители;
- г) Неусвоени кредитни линии (споразумения за отпускане на заем, за купуване на ценни книжа, предоставяне на гаранции или акцепти) с първоначален срок на падеж над една година;
- д) NIFs и RUFs
- е) Други позиции, носители на среден риск.

3. Среден/нисък риск:

- а) Документарни акредитиви, при които предметът на доставка се явява като обезпечение и други краткосрочни сделки;
  - б) Неусвоени кредитни продукти (договори за заем, за закупуване на ценни книжа, за предоставяне на гаранции или акцептни продукти) с първоначален падеж до една година включително, които не могат да бъдат отменени безусловно по всяко време без предизвестие, или в които в действителност липсват разпоредби за автоматична отмяна поради влошаване на кредитоспособността на заемополучателя;
  - в) Други позиции, носители на малък риск.
- 4. Нисък риск:*
- а) Неусвоени кредитни продукти (договори за заем, за закупуване на ценни книжа, за предоставяне на гаранции или акцептни продукти), които могат да бъдат отменени безусловно по всяко време без предизвестие, или които в действителност съдържат разпоредби за автоматична отмяна поради влошаване на кредитоспособността на заемополучателя. Потребителските кредитни линии могат да се разглеждат като безусловно отменяеми, ако в условията се позволява на институцията да ги отменя в пълната допустима степен съгласно законите за защита на потребителите и свързаните с тях разпоредби.
  - б) Други позиции, които не са носители на риск.

Приложение № 3
към глава седма

Третиране на кредитния риск на насрещната страна във връзка със сделките с деривативни инструменти, репо-сделките, сделки по предоставяне/получаване в заем на ценни книжа или стоки, сделките с удължен

1. По смисъла на това приложение се приемат следните определения:

1. „Кредитен риск на насрещната страна“ е риск от неизпълнение на задължението на насрещната страна по дадена сделка преди окончателния сепълмент на паричните потоци по сделката.
2. „Централна насрещна страна“ е лице, което на законно основание извършва дейност като посредник между участниците в търговията с договори, които се търгуват на един или няколко финансови пазари, като става купувач за всеки продавач и продавач за всеки купувач.
3. „Сделки с удължен сепълмент“ са сделки, при които дадена страна по сделката се задължава да достави ценни книжа,

стоки или чуждестранна валута срещу парични средства, други финансови инструменти или стоки (или обратно) в срок, който съгласно договора е по-дълъг от обичайно установения за подобен вид сделки и продължителността му е поне пет работни дни от датата, на която инвестиционният посредник е сключил сделката.

4. „Маржин сделки“ означават сделки, при които инвестиционният посредник предоставя заем във връзка с покупката, продажбата, прехвърлянето и търговията с ценни книжа. Тези сделки не включват други видове кредити, чието обезпечение са също ценни книжа.

5. „Нетираща съвкупност“ е група от сделки с един контрагент, които са предмет на правно обвързващ двустранен договор за нетиране съгласно т. VII от това приложение и глава два-надесета, раздел III. Всяка сделка, която не е предмет на правно обвързващ двустранен договор за нетиране, призната съгласно това приложение, се разглежда като собствена нетираща съвкупност.

6. „Рискова позиция“ е стойността на риска за всяка сделка, изчислена съгласно стандартизирания метод за риск на насрещната страна по предварително определен алгоритъм.

7. „Хеджираща съвкупност“ е група от рискови позиции, произтичащи от сделки в рамките на една нетираща съвкупност, където за определянето на стойността на експозицията по стандартизирания метод за риск от насрещната страна единствено салдото от тези сделки има съществено значение.

8. „Маржин договор“ е договор или условия в договор, по силата на които едната страна по договора доставя на другата страна обезпечение, когато експозицията на втората страна към първата надхвърля определено ниво.

9. „Маржин праг“ е най-голямата дължима сума, останала за плащане по дадена експозиция до момента, в който едната страна има право да поиска обезпечение по маржин сделките.

10. „Маржин рисков период“ е периодът от последната размяна на обезпечение в рамките на дадена нетираща съвкупност със страна по сделката, неизпълняваща задълженията си, до момента на закриване на позицията и повторно хеджиране на произтичащия пазарен риск.

11. „Ефективен падеж“ съгласно метода на вътрешните модели за нетираща съвкупност с падеж на разплащане, по-дълъг от една година, е съотношението между стойността на очакваната експозиция в целия период на действие на сделките в рамките на нетиращата съвкупност, дискантирана с безрисковата норма на възвръщаемост и стойността на очакваната експозиция за една година в рамките на нетиращата съвкупност, дискантирана с безрисковата норма на възвръщаемост. Ефективният падеж може да бъде коригиран за отразяване влиянието на риска от подновяване чрез заместване на очакваната експозиция с ефективната очаквана експозиция при период на прогнозиране под една година.

12. „Кръстосано нетиране на продукти“ е включването на сделки с различни категории продукти в рамките на една нетираща съвкупност съгласно принципите, заложи в това приложение, за този тип нетиране.

13. „Текуща пазарна стойност“ е нетната пазарна стойност на портфейл от сделки с една насрещна страна в рамките на една нетираща съвкупност. За изчисляването на текущата пазарна стойност се използват както положителните, така и отрицателните пазарни стойности.

14. „Разпределение на пазарната стойност“ е прогноза на вероятното разпределение на нетната пазарна стойност на сделки в рамките на една нетираща съвкупност до определена бъдеща дата (прогнозен хоризонт), извършено въз основа на пазарните стойности на реализираните сделки до настоящия момент.

15. „Разпределение на експозицията“ е прогноза на вероятното разпределение на пазарните стойности, при която предвидените отрицателни пазарни стойности са равни на нула.

16. „Риск - неутрално разпределение“ е разпределение на пазарните стойности или експозиции в определен бъдещ момент, изчислено въз основа на предполагаеми пазарни стойности, като заложена волатилност.

17. „Действително разпределение“ е разпределение на пазарните стойности или експозиции за определен бъдещ период въз основа на исторически или реализирани пазарни стойности,

като волатилност, изчислена въз основа на наблюдаваните през минал период промени на цените и лихвени проценти.

18. „Текуща експозиция“ е по-голямата от двете стойности: нула или пазарна стойност на сделката или портфейла от сделки с една насрещна страна в рамките на нетираща съвкупност, които биха представлявали загуба от момента на неизпълнение на задължението на насрещната страна по сделката, допускайки, че в случай на несъстоятелност възстановимата стойност на тези сделки е нула.

19. „Върхова експозиция“ е висок процентил на разпределение на експозициите в произволен момент в бъдещето преди момента на разплащане на най-дългосрочната сделка в нетиращата съвкупност.

20. „Очаквана експозиция“ е средно разпределение на експозициите в произволен момент в бъдещето преди момента на разплащане на най-дългосрочната сделка в нетиращата съвкупност.

21. „Ефективна очаквана експозиция“ в определен ден означава максималната очаквана експозиция в този ден или в който и да е ден по-рано. Като алтернативно решение за определения момент може да се определи по-висока от двете стойности: очаквана експозиция в съответния ден или ефективната експозиция в предходния ден.

22. „Очаквана положителна експозиция“ е среднопретеглена на очакваните експозиции за период от време, като теглата отговарят на частта (пропорцията), която отделната очаквана експозиция представлява в рамките на целия времеви период. При изчисляване на минималните капиталови изисквания средната стойност се определя на база на първата година или ако всички договори в нетиращата съвкупност са с падеж до една година - въз основа на периода, отговарящ на договора с най-дълъг срок до падеж.

23. „Ефективна очаквана положителна експозиция“ е среднопретеглена на ефективните очаквани експозиции за период от време, като теглата отговарят на частта (пропорцията), която отделната очаквана експозиция представлява в рамките на целия времеви период. Средната стойност се определя на база на първата година или ако всички договори в нетиращата съвкупност са с падеж до една година - въз основа на периода, отговарящ на договора с най-дълъг срок до падеж.

24. „Корекция на кредитната оценка“ е корекция на стойността на портфейла от сделки с дадена насрещна страна до нивото на средната пазарна цена. Тази корекция отразява пазарната стойност на кредитния риск, произтичащ от неизпълнението на условията по договорите, сключени с насрещната страна. Корекцията може да взема предвид пазарната стойност на кредитния риск на насрещната страна или пазарната стойност на кредитния риск както на инвестиционния посредник, така и на насрещната страна.

25. „Едностранна корекция на кредитната оценка“ е корекция на кредитната оценка, отразяваща пазарната стойност на кредитния риск на насрещната страна за инвестиционния посредник, но не отразява пазарната стойност на кредитния риск, който инвестиционният посредник генерира спрямо насрещната страна.

26. „Риск от подновяване“ е рискът очакваната положителна експозиция да бъде подценена поради продължаващо сключване на сделки с дадена насрещна страна, когато допълнителната експозиция, създадена от тези сделки, не се включва в очакваната положителна експозиция.

27. „Общ утежняващ риск“ е рискът, възникващ при положителна корелация между параметъра PD на насрещната страна и факторите на общия пазарен риск.

28. „Специфичен утежняващ риск“ е рискът от положителна корелация между параметъра PD на насрещната страна, дължаща се на естеството на сделките с него и размера на експозицията към него. Инвестиционният посредник е изложен на специфичен утежняващ риск, ако бъдещата експозиция към дадена насрещна страна се очаква да е голяма, както и вероятността от неизпълнение.

II. Избор на метод

1. Инвестиционният посредник определя стойност на експозицията за договорите, описани в приложение № 10 по един от следните методи:

1.1. метод на пазарната оценка;

1.2. метод на първоначалната експозиция;

1.3. стандартизиран метод;

1.4. метод на вътрешните модели.

2. Инвестиционен посредник, който няма право на третирането по член 19, ал. 4, не може да използва метода на първоначалната експозиция. Методът на първоначалната експозиция не може да се използва за определяне стойността на експозицията за договорите, изброени в т. 3 на приложение № 10.

3. Комбинираното използване на методите по т. 1 се допуска в рамките на финансовата група, но не и от отделно юридическо лице. Комбинирано използване на методите по т. 1.1 - 1.3 в рамките на отделно юридическо лице се разрешава, когато един от методите се използва за случаите, посочени в т. 37 от това приложение.

4. С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да използва метода на вътрешните модели от това приложение за определяне на стойността на експозицията за:

4.1. договорите, посочени в приложение № 10;

4.2. репо-сделки;

4.3. сделки по предоставяне/получаване в заем на ценни книжа или стоки;

4.4. маржин сделки;

4.5. сделки с удължен сетълмент.

5. Когато инвестиционен посредник закупи защита посредством кредитни деривативи за експозиция от инвестиционния си портфейл или за експозиция към кредитен риск на насрещната страна, той може да изчислява капиталовото си изискване за хеджираната позиция съгласно т. 54-57 от приложение № 6 или с разрешение на заместник-председателя съгласно т. 1.1.2. в раздел I от приложение № 5. В тези случаи стойността на експозицията към кредитен риск на насрещната страна за тези кредитни деривативи се определя като нула.

6. Експозиция към кредитен риск на насрещната страна не се отчита, когато инвестиционният посредник е продавач на защита по суап за кредитно неизпълнение, включен в инвестиционния портфейл и отчита кредитен риск върху пълния размер на условната сума на договора.

7. По всички методи в т. 1 стойността на експозицията към дадена насрещна страна е равна на сумата от стойностите на експозициите, изчислени за всяка нетираща съвкупност от сделки с тази насрещна страна.

8. За сделките по т. 4 експозиция към кредитен риск на насрещната страна не се отчита, ако едновременно е изпълнено следното:

8.1. сделките са сключени с централна насрещна страна;

8.2. сделките са потвърдени от насрещната страна;

8.3. всички експозиции на централната насрещна страна за кредитен риск на контрагентите му по всички негови ангажменти са напълно обезпечени на ежедневна база.

9. Експозициите, произтичащи от сделки с удължен сетълмент, могат да се определят посредством един от методите по т. 1 независимо от методите, избрани за третиране на сделките по т. 4.1. - 4.4.

10. При изчисляването на капиталовите изисквания за сделки с удължен сетълмент инвестиционният посредник, използващ метода на вътрешния рейтинг по глава дванадесета, раздел II, може да определи рисковите тегла по стандартизиран метод по глава дванадесета, раздел I постоянно и независимо от важността на тези позиции.

11. При използване на методите по т. 1.1 и 1.2, инвестиционният посредник трябва да удостовери пред заместник-председателя, че условната сума, която се взема предвид, е подходяща мярка за присъщия риск на договора. Когато например договорът предвижда мултиплициране на паричните потоци, условната сума трябва да се коригира, за да се отчете ефектът на мултиплицирането върху структурата на риска на договора.

III. Метод на пазарната оценка

12. С цел установяване на кредитния риск на експозицията към насрещна страна при използване на метода на пазарната оценка инвестиционният посредник определя стойността на експозицията чрез сумиране на текущата разменна стойност и потенциалната бъдеща кредитна експозиция.

13. Когато пазарната стойност е положителна величина, текущата разменна стойност е равна на пазарната стойност, а

когато пазарната стойност е нула или отрицателна величина, текущата разменна стойност се приема за нула.

14. Текущата разменна стойност на съвкупност от договори е сума от текущите пазарни стойности на договорите.

15. Потенциалната бъдеща кредитна експозиция се получава чрез умножение на условната стойност на договорите със съответните проценти по табл. № 1.

Таблица № 1

Остатъчен падеж	Лихвени договори	Валутни договори и договори за злато	Договори за акции	Договори за благородни метали, без злато	Договори за стоки, различни от благородни метали
до 1 г.	0%	1%	6%	7%	10%
от 1 до 5 г.	0,5%	5,0%	8%	7%	12%
над 5 г.	1,5%	7,5%	10%	8%	15%

Забележки:

1. Договорите, които не попадат пряко в някоя от петте посочени категории, се включват в „договори за стоки, различни от благородни метали“.

2. За договори, при които главницата се разменя повече от веднъж, процентът се умножава по броя на размените, оставащи съгласно договора.

3. За договор, при който остатъчната експозиция се преизчислява на предварително зададени дати на плащане и условията по които се коригират така, че пазарната стойност на договора да бъде нула на тези дати, остатъчният падеж е времето до следващата дата на корекция. При лихвени договори, отговарящи на тези условия и с общ остатъчен падеж над 1 г., се прилага минимален процент 0,5%.

4. Потенциалната бъдеща кредитна експозиция в случай на кредитен деривативен суап за обща доходност и на кредитен деривативен суап за кредитно изпълнение се изчислява, като номиналната сума на инструмента се умножава със следните проценти:

4.1. когато референтното задължение е такова, че ако беше пряка експозиция за инвестиционния посредник, тя би била квалифицирана позиция по смисъла на глава шеста - 5%;

4.2. когато референтното задължение е такова, че ако беше пряка експозиция за инвестиционния посредник, тя не би била квалифицирана позиция по смисъла на глава шеста - 10%.

5. В случай на суап за кредитно изпълнение инвестиционният посредник, за когото възниква експозицията от суапа и представлява дългата позиция в базовия инструмент, може да използва 0% рисково тегло за потенциалната бъдеща кредитна експозиция, освен ако суапът за кредитно изпълнение подлежи на прекратяване поради неплатежоспособност на лицето, за което експозицията, възникваща от суапа, представлява къса позиция в базовия инструмент, дори и когато по самото задължение лицето не е изпаднало в забава.

6. При кредитен дериватив, осигуряващ защита, която се активира след n-то изпълнение в рамките на определено количество базови ангажменти, кой от по-горните процентни параметри се използва зависи от стойността на ангажимента с n-тото по ред най-ниско кредитно качество, определено чрез установяване, дали поетият ангажимент от инвестиционния посредник би бил експозиция с намален риск.

16. С разрешение на заместник-председателя за целите на изчисляване на потенциалната бъдеща кредитна експозиция инвестиционният посредник може да прилага процентите от табл. № 2 вместо тези от табл. № 1, при условие че инвестиционният посредник се възползва от опцията, изложена в чл. 94 за договори, отнасящи се за стоки, различни от злато по смисъла на т. 3 от приложение № 10.

Таблица № 2

Остатъчен падеж	Благородни метали (без злато)	Основни метали	Агрокултури	Други, вкл. енергийни продукти
до 1 г.	2%	2,5%	3%	4%
от 1 до 5 г.	5,0%	4%	5%	6%
над 5 г.	7,5%	8%	9%	10%

17. При метода на първоначалната експозиция за определена стойност на експозицията условната стойност на всеки инструмент се умножава по процента, посочен в табл. № 3.

Таблица № 3

Първоначален падеж	Лихвени договори	Валутни договори и договори за злато
до 1 г.	0,5 %	2 %
от 1 до 5 г.	1 %	5,0 %
над 5 г.	1 %	3 %

Забележка:

Инвестиционният посредник, с разрешение на заместник-председателя, при лихвените договори може да избере първоначален падеж или остатъчен падеж.

V. Стандартизиран метод

18. Стандартизираният метод се използва само за извънборсови деривативни инструменти и за сделки с удължен сетълмент.

19. Стойността на експозицията се изчислява поотделно за всяка нетираща съвкупност по следната формула:

$$ExpVal = \beta * \max(CMV - CMC; \sum_j |\sum_i RPT_{ij} - \sum_i RPC_{ij}| * CCRM_j)$$

където:

CMV е текущата пазарна стойност на портфейла от сделки, включващи и обезпеченията, с насрещна страна в рамките на нетиращата съвкупност, като:

$$CMV = \sum_i CMV_i$$

където:

CMV_i е текущата пазарна стойност на i-тата сделка; CMC - текущата пазарна стойност на обезпеченията за тази нетираща съвкупност, като:

$$CMC = \sum_l CMC_l$$

където:

CMC_l е текущата пазарна стойност на l-тото обезпечение, i - индекс на сделките;

l - индекс на обезпеченията;

j - индекс на хеджиращите съвкупности; всяка хеджираща съвкупност съответства на отделен рисков фактор, за който рисковите позиции с противоположни знаци могат да се нетират с доходността, на базата на което се осъществява и измерването на експозицията;

RPT_{ij} - рискова позиция от i-тата сделка по отношение на j-тата хеджираща съвкупност;

RPT_{lj} - рискова позиция от l-тото обезпечение по отношение на j-тата хеджираща съвкупност;

CCRM_j - множителят от табл. № 5 по отношение на j-тата хеджираща съвкупност;

β е 1,4.

20. Обезпечението, получено от насрещна страна, има положителен знак, а обезпечение, дадено на насрещна страна, има отрицателен знак. Обезпечението, което е признато за този метод, се ограничава до обезпечението, което се дава съгласно т. 10 от приложение № 6 и чл. 68.

21. Когато сделка за извънборсов деривативен инструмент е с линеен рисков профил и предвижда размяна на финансов инструмент срещу плащане, за платежно рамо се приема плащането.

22. Когато сделка предвижда размяна на парични суми, се приема, че сделката притежава две платежни рамена, съответстващи на договорените брутни плащания. Сделка с платежни рамена в една валута се третира като сделка с едно платежно рамо, съответстващо на агрегираното плащане.

23. За платежните рамена с остатъчен срок под една година инвестиционният посредник може да не отчита лихвен риск за целите на последващите изчисления.

24. Сделки с линеен рисков профил се свеждат до съставни позиции, както следва:

24.1. Сделки с акции (включително индекси на акции), злато, други благородни метали или други стоки за базов инструмент се отчитат като рискова позиция в съответната акция (или индекс на акции) или стока (включително злато и други благородни метали) и лихвена рискова позиция, съответстваща на платежното рамо. Ако платежното рамо е в чуждестранна валута, то допълнително се отчита с рискова позиция в съответната валута;

24.2. Сделки с дългови инструменти за базов инструмент се определят като лихвена рискова позиция за дълговия

инструмент и друга лихвена рискова позиция за платежното рамо. Сделки с линеен рисков профил, които предвиждат размяна на плащания, включително форуърди в чуждестранна валута, се свеждат до лихвени рискови позиции за всяко платежно рамо. Ако базовият дългов инструмент е в чуждестранна валута, дълговият инструмент се определя с рискова позиция в тази валута. Ако платежно рамо е в чуждестранна валута, платежното рамо също се отчита с рискова позиция в тази валута.

25. Стойност на експозицията при валутен базисен суап не се отчита.

26. Размерът на рисковите позиции за сделка с линеен рисков профил е, както следва:

26.1. когато базовият актив не е дългов инструмент - ефективната условна стойност (пазарната цена, умножена по броя) на базовия финансов инструмент или стока, преизчислена в левове;

26.2. при базов актив дългов инструмент и за платежни рамена - ефективната условна стойност на остатъчните брутни плащания (включително главницата), преизчислена в левове и умножена по модифицираната дюрация на дълговия инструмент или платежното рамо;

26.3. за суап за кредитно неизпълнение - главницата на базовия дългов инструмент, умножена по остатъчния падеж на суапа.

27. Размерът на рисковите позиции от извънборсов деривативен инструмент с нелинеен рисков профил е, както следва:

27.1. когато базовият актив не е дългов инструмент - делта еквивалентната на ефективната условна стойност на базовия финансов инструмент;

27.2. при базов актив дългов инструмент и за платежни рамена делта еквивалентната на ефективната условна стойност на финансовия инструмент или платежното рамо, умножена по съответната модифицирана дюрация.

28. За определянето на рискови позиции обезпечението, получено от насрещна страна, трябва да се третира като иск към насрещната страна по деривативен договор (дълга позиция), който е дължим днес, а предоставеното обезпечение се третира като задължение към насрещната страна (къса позиция), което е дължимо днес.

29. При изчисляване на размера и знака на рисковите позиции инвестиционният посредник използва следните формули:

29.1. за всички инструменти, които не са дългови:

$$ENV = p_{ref} * \frac{\partial V}{\partial p}$$

където:

ENV е ефективната условна стойност или делта еквивалентната условна стойност;

p_{ref} - цената на базовия инструмент в референтната валута; V^{ref} - стойността на финансовия инструмент (при опция е цената ѝ, а при сделка с линеен рисков профил е стойността на самия базов инструмент);

p - цената на базовия инструмент, изчислена в същата валута като V .

29.2. за дългови инструменти и за платежни рамена:

$$ENVMD = \frac{\partial V}{\partial r}$$

където:

$ENVMD$ е ефективната условна стойност, умножена по модифицираната дюрация или делта, еквивалентна условна стойност, умножена по модифицираната дюрация;

V - стойността на финансовия инструмент (при опция е цената ѝ, а при сделка с линеен рисков профил е стойността на самия базов инструмент или на платежното рамо); ако е деноминирана в различна от референтната валута, деривативният инструмент се преизчислява в референтната валута чрез умножение със съответния обменен курс;

r - нивото на лихвения процент.

30. Рисковите позиции се обособяват в хеджиращи съвкупности. Нетната рискова позиция за всяка хеджираща съвкупност се установява като абсолютна стойност на сумата от рисковите позиции в съвкупността. Тази сума се нарича „нетна рискова позиция“ и се представя чрез:

$$\sum RPT_i - \sum RPC_i$$

съгласно изложената в т. 19 формула.

31. За лихвени рискови позиции, произтичащи от парични депозити, получени като обезпечение от насрещна страна, от платежни рамена или от базови дългови инструменти, за които

съгласно табл. № 1 на приложение № 1 се прилага капиталово изискване за специфичен риск от не повече от 1,6%, за всяка отделна валута се обособяват шест хеджиращи съвкупности, така както са определени в табл. № 4. Хеджиращите съвкупности се определят чрез комбиниране на критериите „падеж“ и „референтен лихвен процент“.

Таблица № 4

	Правителствени референтни лихвени проценти	Други референтни лихвени проценти
падеж	до 1 г.	до 1 г.
падеж	от 1 до 5 г.	от 1 до 5 г.
падеж	над 5 г.	над 5 г.

32. За лихвен риск при позиции от базови дългови инструменти или от платежни рамена, за които лихвеният процент е свързан с референтен лихвен процент, който представлява общо пазарно лихвено ниво, остатъчният падеж е времевият период до следващата промяна на лихвения процент. Във всички останали случаи при дългови инструменти остатъчният падеж е този на самия базов инструмент, а при платежните рамена остатъчният срок на съответната сделка.

33. При суапите за кредитно неизпълнение се обособява отделна хеджираща съвкупност за всеки издател на референтен дългов инструмент.

34. За лихвен риск при позиции, произтичащи от парични депозити, дадени като обезпечение на насрещна страна, която няма дългови задължения с нисък специфичен риск, и произтичащи от дългови инструменти, за които съгласно табл. № 1 от приложение № 1 се прилага капиталово изискване за специфичен риск над 1,60%, се обособява отделна хеджираща съвкупност за всеки емитент на референтния дългов инструмент. В една и съща хеджираща съвкупност могат да се включват рискови позиции, които произтичат от дългови инструменти на даден емитент или от референтни дългови инструменти на същия емитент при суапи за кредитно неизпълнение и от платежни рамена, равностойни на дългови инструменти от същия емитент.

35. Базови финансови инструменти, различни от дългови, се включват в една и съща хеджираща съвкупност, ако са идентични или подобни. Във всички други случаи те ще се включват в отделни хеджиращи съвкупности. За подобни се считат следните инструменти:

35.1. за акции подобни инструменти са тези от един емитент; индекс от акции се третира като инструмент с отделен емитент;

35.2. за благородни метали подобни инструменти са тези от един и същ метал; индекс от благородни метали се третира като отделен благороден метал;

35.3. за електроенергия подобни инструменти са тези права и задължения за доставка през един и същ период на върхово или невърхово натоварване в рамките на 24 часа;

35.4. за стоки подобни инструменти са тези от една и съща стока; стоков индекс се третира като отделна стока.

36. Множителите за кредитен риск на насрещната страна за различните категории хеджиращи съвкупности са посочени в табл. № 5.

Таблица № 5

Категории хеджиращи съвкупности	Множител
1. Лихвени позиции	0,2%
2. Лихвени позиции, произтичащи от референтни дългови инструменти по суап за кредитно неплащане, за които капиталовото изискване по табл. № 1 на приложение № 1 е не повече от 1,6%	0,3%
3. Лихвени позиции, произтичащи от дългови инструменти или от референтни дългови инструменти по суап за кредитно неплащане, за които капиталовото изискване по табл. № 1 на приложение № 1 е над 1,6%	0,6%
4. Валутни позиции	2,5%
5. Позиции от инструменти за доставка на електроенергия	4,0%
6. Позиции в злато	5,0%
7. Позиции в акции	7,0%
8. Позиции в благородни метали (с изключение на злато)	8,5%
9. Позиции в други стоки (с изключение на благородни метали и електроенергия)	10,0%
10. Позиции в други базови инструменти по извънборсови деривативни инструменти	10,0%

Базовите инструменти на извънборсови деривативни инструменти, така както се посочват в т. 10 на табл. № 5, се включват в отделни хеджиращи съвкупности за всяка една категория базов инструмент.

37. За сделки с инструментен рисков профил или за платежни рамена и сделки с базов актив дългов инструмент, за които даден инвестиционен посредник не може да определи делтата или модифицираната дюрация с оценъчен метод за изчисляването на минималните капиталови изисквания за пазарен риск, инвестиционният посредник използва метода на пазарната оценка. Нетирание не се признава (т. е. стойността на експозицията ще се определя като за нетираща съвкупност, която се състои от една сделка).

38. Преди включване на сделка в дадена хеджираща съвкупност инвестиционният посредник трябва да има вътрешни процедури за проверка, дали дадена сделка е обхваната от валиден договор за нетиране, отговарящ на изискванията, изложени в това приложение.

39. Инвестиционният посредник, който използва обезпечение за редуциране на кредитния риск към насрещната страна, трябва да има вътрешни процедури за проверка преди отчитане ефекта на обезпечението в изчисленията си, дали обезпечението отговаря на стандартите за правна сигурност, посочени в приложение № 6.

VI. Метод на вътрешните модели

40. С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да използва метода на вътрешните модели, за да изчислява стойността на експозицията за сделките в т. 4.1-4.5. Независимо от т. 3 инвестиционният посредник може да не прилага този метод за експозиции, които са незначителни по размер и риск.

41. С разрешение на заместник-председателя въвеждането на метода на вътрешните модели може да се осъществява поетапно за различните видове сделки, като през този период инвестиционният посредник може да използва стандартизирания метод или метода на пазарна оценка.

42. За извънборсови деривативни сделки и за сделки с удължен сетълмент, за които инвестиционният посредник не е получил разрешение да използва метода на вътрешните модели, той използва стандартизирания метод или метода на пазарна оценка. Комбинирано използване на тези два метода се позволява постоянно в рамките на една група. Комбинираното използване на тези два метода в едно юридическо лице се позволява само когато един от методите се използва за случаите, посочени в т. 37.

43. Инвестиционен посредник, получил разрешение за използване на метода на вътрешните модели, не може да възобнови използването на останалите методи, освен поради обособена причина и след разрешение от заместник-председателя.

44. Инвестиционен посредник, който не е изпълнил изискванията за прилагане на метода на вътрешния модел, представя пред заместник-председателя план за своевременно достигане на изискванията или удостоверява пред заместник-председателя, че резултатът от неизпълнението е несъществен.

Стойност на експозицията

45. За целите на настоящия метод стойността на експозицията се измерва на ниво нетираща съвкупност. Методът определя прогнозно разпределение на промените в пазарната стойност на нетиращата съвкупност, дължащи се на промени в пазарни величини, като например лихвени проценти или валутни курсове. Методът изчислява стойност на експозицията за нетиращата съвкупност за всяка бъдеща дата в зависимост от промените на пазарните величини. Методът може да отчита и промените в обезпеченията по маржин сделки.

46. Инвестиционният посредник може да отчете наличието на финансови обезпечения, които са приемливи съгласно т. 10 от приложение № 6 и чл. 68 при определяне на прогнозното разпределение на промените в пазарната стойност на нетиращата съвкупност, ако обезпечението отговаря на изискванията за метода на вътрешния модел относно количество, качество и необходима информация.

47. Стойността на експозицията се изчислява като произведение на коефициента алфа и ефективната очаквана положителна експозиция.

48. Коефициентът алфа е 1,4, а ефективната очаквана положителна експозиция се изчислява чрез оценка на очакваната експозиция (ЕЕ) като средна експозиция на бъдеща дата t , където средната стойност се взема от възможни бъдещи стойности на съответни фактори за пазарен риск. Методът оценява очакваната експозиция в поредица от бъдещи дати t_1, t_2, t_3 и т.н.

49. Ефективната очаквана експозиция се изчислява рекурсивно по следната формула:

$$EEE_k = \max(EEE_{k-1}; EE_k)$$

където:

EEE_k е ефективната очаквана експозиция в момент t_k ;

EE_k - очакваната експозиция в момент ;

t_0 - текущата дата;

EEE_0 е равна на текущата експозиция.

50. Ефективната очаквана положителна експозиция е средната стойност на ефективната очаквана експозиция през първата година на бъдещата експозиция. Ако всички договори в нетиращата съвкупност са с падеж за срок по-малък от една година, очакваната положителна експозиция е средната стойност на очакваната експозиция, докато настъпи падежът на всички договори в нетиращата съвкупност. Ефективната очаквана положителна експозиция се изчислява като средно-претеглена стойност от ефективната очаквана експозиция и се изразява чрез следната формула:

$$EEPE = \sum_{k=1}^m EEE_k * \Delta t_k$$

където:

$EEPE$ е ефективната очаквана положителна експозиция;

$\Delta t_k = t_k - t_{k-1}$ е времевият период, изразен като разлика между две дати;

t_m е времето до падежа на най-дългосрочния договор, но не повече от 1 година.

51. Размерът на ефективната очаквана експозиция и на върховата експозиция се изчисляват с помощта на разпределение на експозициите, което отчита възможните отклонения от нормалното разпределение.

52. Инвестиционният посредник може да изчислява стойността на експозицията по начин, различен от посочения в т. 47, ако методът за изчисление е по-строг и получената от него стойност за всяка насрещна страна е не по-малка от тази получена по т. 47.

53. С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да използва собствени оценки за коефициента алфа, който е равен на съотношението на вътрешния капитал, базиращ се на пълна симулация на кредитния риск на експозицията към всички насрещни страни (числител) и вътрешен капитал, базиращ се на очакваната положителна експозиция (знаменател). Коефициентът алфа не може да е по-малък от 1,2. В знаменателя очакваната положителна експозиция се използва, като че е фиксирана сума. Инвестиционният посредник трябва да удостовери, че вътрешните оценки на коефициента алфа отчитат в числителя значителни източници на стохастична зависимост на разпределение на пазарните стойности на сделки или на портфейли от сделки при насрещните страни. Вътрешните оценки на коефициента алфа трябва да вземат предвид броя на експозициите в портфейлите.

54. Инвестиционният посредник трябва да изчислява числителя и знаменателя на коефициента алфа по последователен начин съгласно методологията, спецификациите на параметрите и състава на портфейла. Използваният метод трябва да се базира на метод на вътрешния капитал на инвестиционния посредник, да бъде добре документиран и да подлежи на установяване на валидността, което се извършва от независимо лице. Инвестиционният посредник трябва да преглежда оценките си най-малко на тримесечна основа и по-често, когато съставът на портфейла се променя с течение на времето. Инвестиционният посредник оценява и риск на метода.

55. Използването на пазарни рискови фактори за измерване на волатилност и корелация при съвместна симулация на пазарните и кредитните рискове следва да бъде базирано на

кредитните рискови фактори с цел отразяване потенциалното влошаване на параметрите за волатилност или корелация при икономически спад.

56. Когато нетиращата съвкупност е предмет на маржин споразумение, очакваната положителна експозиция е една от следните величини:

56.1. ефективната очаквана положителна експозиция без отчитане на маржин споразумението;

56.2. прагът по маржин споразумението плюс увеличението, което отразява възможно увеличение на експозицията по време на рисковия маржин период. Увеличението се изчислява като очаквано увеличение на експозицията от нетиращата съвкупност, започвайки от текуща експозиция нула през рисковия маржин период. Този период се счита за не по-малък от пет работни дни за нетираща съвкупност, състояща се от репо-сделки, подлежащи на ежедневно преизчисляване и допълване до минималния размер на обезпечението и десет работни дни за останалите нетиращи съвкупности;

56.3. оценката на очакваната експозиция, ако методът за изчисляването ѝ отчита ефекта от наличието на маржин и е получено одобрение от заместник-председателя.

57. Методът на инвестиционния посредник за оценка на очакваната положителна експозиция следва да отговаря на изискванията, посочени в т. 58 - 84.

58. Инвестиционният посредник следва да разполага със звено за контрол на кредитния риск на насрещната страна, което:

58.1. отговаря за устройството и въвеждането на система за управление на този риск, включително и за началната и периодичната проверка за валидност на метода;

58.2. контролира целостта на входящите данни и изработва и анализира отчети, основани на изходящите данни от метода за измерване на риска, включително извършва оценка на връзката между мерките за рисковите експозиции и ограниченията за кредитиране и търгуване;

58.3. е независимо от звената, отговарящи за откриването, подновяването или търгуването на експозициите;

58.4. разполага с подходящо квалифицирани служители и се отчита пряко пред отговорните ръководни лица;

58.5. участва в ежедневните процеси по планиране, наблюдение, управление и контрол на кредитния риск и общия рисков профил на инвестиционния посредник.

59. Инвестиционният посредник трябва да разполага с надеждни и цялостни правила, процеси и системи за оценка на кредитния риск на насрещните страни. Управлението на риска включва установяване, измерване, управление, одобрение и вътрешно отчитане на кредитния риск на насрещните страни.

60. Правилата за управление на риска на инвестиционния посредник отчитат пазарния, ликвидния, правния и операцияния риск, които имат връзка с кредитния риск на насрещната страна. Инвестиционният посредник не трябва да извършва дейност с дадено лице, без да оцени неговата кредитоспособност и да отчете кредитния риск, възникващ преди и по време на сепълмента. Рисковете се управляват по подходящ начин на ниво насрещна страна (събирайки експозициите към кредитния риск на насрещната страна с другите кредитни експозиции) и на ниво предприятие.

61. Управляващите органи и отговорните ръководни лица активно участват в процеса за контрол на кредитния риск на насрещната страна и разглеждат това като съществен аспект от дейността на инвестиционния посредник. Отговорните ръководни лица следва да са осведомени за ограниченията и допусканията на използвания метод и влиянието, което могат да имат върху достоверността на изходящите данни. Те вземат предвид несигурността на пазарната среда и оперативните особености и са осведомени как тези елементи са отразени в метода.

62. Дневните отчети на инвестиционния посредник за експозиция с кредитен риск на насрещната страна се преглеждат от отговорните ръководни лица, които могат да наредят на отделни служители, които управляват кредитни позиции или търгуват, да намалят заетите позиции или да вземат решение за намаляване на цялостната експозиция на инвестиционния посредник за кредитен риск на насрещната страна.

63. Системата за управление на кредитния риск на насрещната

страна се ползва заедно с вътрешни кредитни ограничения и ограничения за търгуване. Тези ограничения следва да са свързани с модела за измерване на риска на инвестиционния посредник по последователен във времето начин, които са добре разяснени на служителите, които управляват кредитни позиции или търгуват, както и на отговорните ръководни лица.

64. Системата за измерване на кредитния риск на насрещната страна включва измерване на използването на кредитни линии в рамките на деня и в неговия край. Инвестиционният посредник измерва текущата експозиция със и без отчитане на обезпеченията. Инвестиционният посредник изчислява и наблюдава върхова експозиция или потенциална бъдеща експозиция на ниво портфейл и на ниво насрещна страна при избран от нея доверителен интервал и отчита големите или концентрираните позиции, включително по групи свързани насрещни страни, по отрасли, по пазари и др.

65. Инвестиционният посредник разполага и редовно ползва изчерпателни стрес-тестове, с които допълва анализа на кредитния риск на насрещната страна, като тестовете са основани на ежедневните резултати от метода за измерване на риска. Резултатите от стрес-тестовите периодично се преглеждат от отговорните ръководни лица и се отразяват в правилата и ограниченията на кредитния риск на насрещната страна. Ако стрес-тестовите установят уязвимост при дадени условия, инвестиционният посредник предприема мерки за противодействие на съответните рискове.

66. Инвестиционният посредник разполага с установена практика за спазването на документираните вътрешни правила, контроли и процедури за функционирането на системата за управление на кредитния риск на насрещната страна. Тази система следва да е добре документирана и да включва разяснение на използваните емпирични техники за измерване на кредитния риск на насрещната страна.

67. Инвестиционният посредник осъществява редовно независим преглед на системата си за управление на кредитния риск на насрещната страна чрез вътрешен одит. Този преглед включва дейността на звената, посочени в т. 58.3, както и на независимото звено за контрол на кредитния риск на насрещната страна. Прегледът на цялостния процес по управление на кредитния риск на насрещната страна се извършва периодично и включва най-малко следното:

67.1. наличието на подходяща документация за системата и процеса за управление на кредитния риск на насрещната страна;

67.2. организацията на звеното за контрол на кредитния риск на насрещната страна;

67.3. цялостното използване на мерките за кредитния риск на насрещната страна в ежедневното управление на риска;

67.4. процеса на одобрение на методите и системите за оценка на риск, използвани от звеното за осчетоводяване и звеното за извършване на сделките;

67.5. начина на утвърждаване на значимите промени в процеса за измерване на кредитния риск на насрещната страна;

67.6. степента на кредитния риск на насрещната страна, обхваната от метода за измерване на риска;

67.7. целостта на управленската информационна система;

67.8. точността и изчерпателността на данните за кредитния риск на насрещната страна;

67.9. потвърждаване на съвместимостта, навременността и надеждността на информацията, използвана във вътрешните модели, включително независимостта на информационните източници;

67.10. точността и уместността на допусканията за коефициентите за волатилност и корелация;

67.11. точността на изчисленията, включително тези по числено преобразуване на риска;

67.12. потвърждаване точността на използвания метод чрез бек-тестовите.

Тест за използването

68. Полученото в резултат на метода, използван за изчисляване на ефективната очаквана положителна експозиция, разпределение на експозициите следва да бъде неразделна част от ежедневния процес по управление на кредитния риск на насрещната страна. Резултатът от метода следва да играе основна роля при

разрешаването на заеми, управлението на кредитния риск на насрещната страна, вътрешното разпределение на капитала и корпоративното управление на инвестиционния посредник.

69. Инвестиционният посредник поддържа исторически данни за методите, използвани при определяне на разпределението на експозициите към кредитен риск на насрещната страна. По този начин инвестиционният посредник удостоверява, че използва метод за изчисляване на разпределението на експозициите, въз основа на който се базира изчисляването на очакваната положителна експозиция, който отговаря на минималните изисквания, посочени в това приложение, в продължение на най-малко една година преди разрешението от заместник-председателя.

70. Методът, използван за получаване разпределението на експозициите, е част от рамката за управление на кредитния риск на насрещната страна, която включва установяване, измерване, управление, одобрение и вътрешно отчитане на този риск. Тази рамка включва измерване на използването на кредитните линии (сумиране на експозициите към кредитен риск на насрещната страна с останалите кредитни експозиции към тях) и вътрешно разпределение на капитала. Инвестиционният посредник управлява и измерва текущата експозиция със и без отчитане на обезпеченията в зависимост от случая. Тестът за използване е приемлив, когато инвестиционният посредник прилага и други измерители на кредитния риск на насрещната страна, като върхова експозиция или потенциална бъдеща експозиция, базиращи се на разпределението на експозицията, получено от метода за изчисляване на очакваната положителна експозиция.

71. Инвестиционният посредник разполага със системи, позволяващи дневно оценяване на очакваната експозиция, освен ако удостовери пред заместник-председателя, че е оправдано по-рядко оценяване на експозициите за кредитен риск на насрещната страна. Инвестиционният посредник изчислява очакваната експозиция спрямо прогнозни времеви хоризонти, които подходящо отразяват времевата структура на бъдещи парични потоци и падежните дати на договорите по начин, който съответства на съществеността и състава на експозициите.

72. Експозицията следва да се измерва, наблюдава и контролира за целия срок на договорите в нетиращата съвкупност (не само до едногодишния хоризонт). Инвестиционният посредник разполага с процедури за установяване и контрол на рисковете към насрещни страни, към които експозицията се увеличава след едногодишния хоризонт. Прогнозното увеличение на експозицията следва да се отчети от метода на вътрешния капитал на инвестиционния посредник.

73. Инвестиционният посредник следва да разполага с процеси за надеждно стрес-тестване на достатъчността на капитала за кредитен риск на насрещната страна. Получените резултати от стрес-тестовите се съпоставят с очакваната положителна експозиция и се разглеждат от инвестиционния посредник като част от условията в чл. 142, ал. 3 и 4. Стрес-тестването включва установяване на възможни събития или бъдещи промени в икономическата среда, които могат да имат неблагоприятно влияние върху кредитните експозиции на инвестиционния посредник и оценка на възможностите на инвестиционния посредник за противодействие срещу такива промени.

74. Инвестиционният посредник провежда стрес-тест на експозициите си към кредитен риск на насрещната страна, включващ съвместни шокови промени в пазарните и кредитните рискови фактори. Стрес-тестовите на експозициите към кредитен риск на насрещната страна обхващат риска от концентрация (към отделна насрещна страна или група от насрещни страни), риска от промяна в корелационните зависимости между пазарните и кредитните рискове и риска, че закриване на позициите към насрещната страна може да повлияе на пазарните цени.

75. Инвестиционният посредник следва да обръща особено внимание на експозиции, пораждащи общ утежняващ риск в значима степен.

76. Инвестиционният посредник следва да разполага с процедури за установяване, наблюдение и контрол на случаите на специфичен утежняващ риск от началото на сделката до окончателния ѝ сепълмент.

77. Методът за оценка на очакваната положителна експо-

зиция трябва своевременно, пълно и консервативно да отразява условията и обстоятелствата по сделките, включващи поне условната стойност на договорите, датите на падеж, базовите активи, наличните нетиращи и маржин споразумения, при спазване на следните изисквания:

77.1. условията и обстоятелствата по сделките се съхраняват в база данни, предмет на редовен и периодичен одит;

77.2. процесът по признаване на нетиращите споразумения включва преглед от правния отдел за потвърждаване правната валидност на нетирането, резултатът от който се записва в базата данни от независимо звено;

77.3. въвеждането на данните за условията и обстоятелствата по сделките при прилагане на метода също е предмет на вътрешен одит; инвестиционният посредник следва да разполага с процес, който текущо сравнява метода и системите, съдържащи изходящите данни, и потвърждава, че условията и обстоятелствата на сделките са отразени правилно при изчисляването на очакваната положителна експозиция;

78. При използването на метода се спазват следните изисквания по отношение на използваните данни:

78.1. текущите експозиции се изчисляват въз основа на текущите пазарни данни;

78.2. когато за оценяването на коефициентите на волатилност и корелация се използват исторически данни, те трябва да са поне тригодишни, като се осъвременяват тримесечно или по-често, ако пазарните условия го изискват; данните трябва да покриват максимално пълен набор от икономически условия на стопанския цикъл;

78.3. цените, предоставени от различните структурни звена, подлежат на утвърждаване от независимо звено, като се въвеждат своевременно и цялостно в модела и се съхраняват в база данни, предмет на редовен и периодичен одит;

78.4. инвестиционният посредник разполага и с добре разработен процес за цялостност на данните, с който отстранява грешки и аномалии в наблюденията;

78.5. когато методът използва заместваща информация въз основа на пазарни данни, включително за нови продукти, за които няма тригодишна история, следва да са налични вътрешни правила, които установяват подходящата заместваща информация; също така инвестиционният посредник емпирично удостоверява, че тази информация осигурява консервативна оценка на базисния риск при неблагоприятни пазарни условия;

78.6. когато моделът отчита влиянието на обезпечението върху промените в пазарната стойност на нетиращата съвкупност, инвестиционният посредник следва да разполага с подходящи исторически данни за прогнозиране стойността на обезпечението.

79. Методът подлежи на процес по утвърждаване. Процесът трябва да е ясно обособен в правилата и процедурите на инвестиционния посредник и определя необходимите тестове за осигуряване целостта на метода и установява условията, при които допусканията на метода са нарушени и биха довели до подценяване на очакваната положителна експозиция. Процесът по утвърждаване включва преглед на изчерпателността на метода.

80. Инвестиционният посредник следва да наблюдава присъщите рискове и да разполага с процеси за оценка на очакваната положителна експозиция при значителни нива на тези рискове, което включва:

80.1. установяване и управление на експозицията към специфичен утежняващ риск;

80.2. за експозиции с нарастващ рисков профил след първата година - периодично сравнение на оценката за очаквана положителна експозиция за едногодишен период с тази, отчитаща цялата продължителност на експозицията;

80.3. за експозиции с остатъчен падеж по-малък от една година - периодично сравнение на разменната стойност (текущата експозиция) и реализирания профил на експозицията.

81. Преди да включи в нетираща съвкупност дадена сделка, инвестиционният посредник прилага вътрешна процедура за потвърждаване, че тази сделка е обхваната от валиден договор за нетиране съгласно това приложение.

82. Инвестиционен посредник, който отчита влиянието на

обезпеченията при изчисленията за редуциране на кредитния риск на насрещната страна, следва да разполага с вътрешна процедура за гарантиране на съответствие с условията за правна сигурност по приложение № 6.

83. Методът на инвестиционния посредник за изчисляване на очакваната положителна експозиция отговаря на следните изисквания за установяване на валидността:

83.1. качествените изисквания за валидност по глава единадесета;

83.2. лихвените проценти, валутните курсове, цените на капиталовите инструменти и стоките и другите фактори на пазарен риск се прогнозира за дългосрочен хоризонт за измерване на експозицията към кредитния риск на контрагентите; използването на прогностичния модел за факторите на пазарен риск следва да се утвърждава въз основа на продължителен времеви хоризонт;

83.3. ценовите методи, използвани при изчисляването на експозицията към кредитен риск на насрещните страни при даден сценарий на бъдещи шокови промени във факторите на пазарния риск, се проверяват в рамките на процеса по утвърждаване на модела; методът за оценяване на опции следва да взема предвид нелинейната зависимост спрямо факторите на пазарен риск;

83.4. методът за очакваната положителна експозиция следва да включва информация за обстоятелствата по всяка сделка, които:

83.4.1. обуславят включването ѝ в дадена нетираща съвкупност при изчисляването на сумарната експозиция на тази съвкупност; инвестиционният посредник следва да се увери, че сделката се отнася от метода в подходящата нетираща съвкупност;

83.4.2. позволява отчитане на налично маржин споразумение; методът обхваща текущия и бъдещите размери на маржин депозита, естеството на споразумението (едностранно или двустранно), честотата на заявките за допълване на маржин депозита, рисковия маржин период, прага по маржин споразумението и минималния размер на прехвърляемите средства; методът трябва да включва пазарно оценяване на стойността на обезпечението или да прилага изискванията по приложение № 6;

83.5. процесът по утвърждаване на метода включва постоянно, историческо бек-тестване върху представителни портфейли от сделки с насрещни страни; инвестиционният посредник провежда такова бек-тестване върху известен брой представителни портфейли по сделки с насрещни страни (действителни или хипотетични); представителните портфейли се избират въз основа чувствителността им към съществените рискови фактори и корелационните зависимости, на които инвестиционният посредник е изложен.

84. Когато резултатите от бек-тестовите показват, че методът не е достатъчно точен, се:

- спира прилагането му; или

- увеличава капиталовото изискване съгласно чл. 156, ал. 1, т. 1; или

- прилагат други подходящи мерки за подобряване на метода.

VII. Нетиращи споразумения

85. За намаляване на кредитния риск на насрещната страна заместник-председателят може да признае следните видове договорно нетиране:

85.1. двустранен договор за новация между инвестиционен посредник и насрещната страна, съгласно който вземанията и задълженията между тях се прихващат по начин, установяващ нетна сума към всеки момент от действието на договора, като се създава законово обвързващ нов договор, който отменя предходните договорни вземания и задължения;

85.2. споразумение за кръстосано нетиране на продукти между инвестиционни посредници, които са получили разрешение от заместник-председателя да използват метода на вътрешните модели; нетирането между сделки, въведени от членове на една и съща финансова група, не се признава за целите на изчисляване на капиталовите изисквания;

85.3. други двустранни споразумения между инвестиционен посредник и насрещна страна.

86. За целите на нетиращите споразумения насрещна страна е всяко лице (включително физически лица), което има пъл-

номощията да сключва споразумение за договорно нетиране. Споразумение за кръстосано нетиране на продукти е писмено двустранно споразумение между инвестиционния посредник и насрещна страна, по силата на което се създава едно договорно задължение, обхващащо съвкупност от двустранни рамкови споразумения и сделки, спадащи към различни продуктови категории. Споразумение за кръстосано нетиране на продукти не включва друго нетиране, освен на двустранна основа.

87. По смисъла на кръстосано нетиране на продукти за различни продуктови категории се считат следните:

87.1. репо-сделки, обратни репо-сделки, сделки по предоставяне/получаване на ценни книжа или стоки в заем;

87.2. маржин сделки;

87.3. договорите, посочени в приложение № 10.

88. Заместник-председателят може да признае договорно нетиране като намаляващо кредитния риск на насрещната страна само при следните условия:

88.1. инвестиционният посредник следва да има споразумение за договорно нетиране с насрещната страна, по силата на което се създава задължение, обхващащо всички включени сделки, че в случай на неизпълнение, несъстоятелност, ликвидация или други подобни събития на страна по договора ще се определи само едно задължение, което е нетната сума на стойностите по пазарна оценка на всички включени сделки;

88.2. инвестиционният посредник е представил на заместник-председателя писмено мотивирано становище, потвърждаващо, че в случай на оспорване пред компетентните административни органи и съдилища те биха признали, че вземането и задължението на инвестиционния посредник е ограничено до нетната сума по т. 88.1 в съответствие със:

88.2.1. законодателството на държавата, където е регистрирана насрещната страна;

88.2.2. законодателството спрямо сделките, включени в нетиращото споразумение;

88.2.3. законодателството, приложимо спрямо договорите и споразуменията, необходими за изпълнение на нетиращото споразумение;

88.3. инвестиционният посредник е въвел процедури за проверка на валидността и съответствието на нетиращото споразумение с приложимите закони;

88.4. инвестиционният посредник съхранява цялата изискуема документация;

88.5. инвестиционният посредник отчита ефекта от нетирането в оценката за сумарната експозиция към кредитен риск на всяка насрещна страна и управлява кредитния риск към тях на този принцип;

88.6. кредитният риск към всяка насрещна страна е сумиран по начин, водещ до една валидна експозиция, обхващаща нетираните сделки; резултатът от това сумиране се използва при определянето на кредитните лимити и разпределението на капитала.

89. Нетиращото споразумение, което съдържа клауза, позволяваща на изправната страна да извършва само ограничени плащания или да не извършва плащания към неизправната страна дори и в случаите, когато неизправната страна е кредитор за нетна сума („walkway“ клауза), не може да бъде признато като намаляващо кредитния риск.

90. Споразуменията за кръстосано нетиране на продукти следва да отговарят на следните критерии:

90.1. нетната сума по т. 88.1 е нетната сума на положителните или отрицателни стойности при закриване на всички включени отделни двустранни рамкови споразумения и на положителните и отрицателните пазарни стойности на отделните сделки (Cross-Product Net Amount);

90.2. становището по т. 88.2 се отнася за валидността и влизането в сила на споразумението за кръстосано нетиране на продукти и влиянието върху основните клаузи на включените двустранни рамкови споразумения;

90.3. инвестиционният посредник разполага с процедури съгласно т. 88.3, удостоверяващи, че всички сделки, включени в нетиращата съвкупност, са включени в становището;

90.4. инвестиционният посредник спазва изискванията за признаване на двустранно нетиране и изискванията на глава

дванадесета, раздел III за редуциране на кредитния риск, по отношение на всяко включено отделно двустранно рамково споразумение и сделка.

91. За да бъде издадено разрешение по т. 88, заместник-председателят проверява правната валидност на нетиращото споразумение по приложимото законодателство и, когато е необходимо, се консултира със съответните компетентни органи.

Ефекти от признаване на нетиращите споразумения

92. Отразяването на нетиращите споразумения при установяване стойността на експозициите по метода на пазарната оценка се извършва, както следва:

92.1. при договори за новация, разменната стойност т. 12 - 15 се изчислява спрямо нетните суми на сделките, обхванати от нетиращите споразумения;

92.2. при други нетиращи споразумения стойността на експозицията е сумата от:

92.2.1. сбора от текущите разменни стойности на договорите, включени в нетиращото споразумение; когато сборът изразява задължение на инвестиционния посредник, текущата разменна стойност е нула;

92.2.2. потенциалната бъдеща кредитна експозиция за всички договори, включени в нетиращото споразумение, която инвестиционния посредник може да намали съгласно следната формула:

$$PCE_{net} = 0.4 * PCE_{gross} + 0.6 * NGR * PCE_{gross}$$

където:

PCE_{net} е намалената (нетната) стойност на потенциалната бъдеща кредитна експозиция за всички договори с дадена насрещна страна, обхванати от нетиращото споразумение;

PCE_{gross} - сумата от стойностите на потенциалната бъдеща кредитна експозиция за всички договори с дадена насрещна страна, обхванати от нетиращото споразумение, изчислени чрез умножаване на техните условни суми със съответния процент от таблица № 1 в това приложение;

NGR - съотношението между нетната разменна стойност за всички договори, обхванати от нетиращото споразумение с дадена насрещна страна (числител) и брутната разменна стойност за всички договори, включени в споразумението (знаменател);

Напълно съчетани договори, включени в нетиращото споразумение, се отчитат като един договор с условна стойност, равна на размера на нетното вземане. За напълно съчетани се считат валутни форуърдни договори или подобни на тях, когато паричните потоци стават дължими на една и съща дата, деноминирани са изцяло или частично в една валута и главниците са равни на съответните парични потоци.

93. При прилагането на метода на първоначалната експозиция:

93.1. напълно съчетани договори, включени в нетиращото споразумение, могат да се отчитат като един договор с условна главница, равностойна на постъпленията; условните суми на главниците се умножават по процентите, дадени в табл. № 3;

93.2. за всички останали договори, включени в нетиращото споразумение, приложимият процент може да бъде намален, така както е посочено в табл. № 6.

Таблица № 6

Първоначален падеж	Лихвени договори	Валутни договори
До една година	0,35 %	1,50 %
Между една и две години	0,75 %	3,75 %
Допълнително намаление за всяка следваща година	0,75 %	2,25 %

Забележка:

Инвестиционният посредник за лихвените договори може, с разрешение на заместник-председателя, да избере оригинален падеж или остатъчен падеж.

Приложение № 4

към глава дванадесета, раздел I

Стандартизиран метод

1. Рискови тегла

1.1. Експозиции към национални правителства или централни банки

1.1.1. Извън случаите в т. 1.1.2 - 1.1.7 за експозициите към национални правителства или централни банки се прилага 100% рисково тегло.

1.1.2. Експозиции по т. 1.1.3, за които има присъдена оценка от АКР, получават рисково тегло в зависимост от отнасянето на кредитната оценка към една от шестте степени в скалата за кредитно качество в табл. № 1.

Таблица № 1

Кредитно качество	1	2	3	4	5	6
Рисково тегло	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %

1.1.3. За експозиции към Европейската централна банка (ЕЦБ) се прилага 0 % рисково тегло.

1.1.4. За експозициите към национални правителства и централните банки на държави членки в националната им валута се прилага 0 % рисково тегло.

1.1.5. Ако компетентен орган от трета държава, която прилага надзорни изисквания, еквивалентни на изискванията по тази наредба, е определил рисково тегло, по-ниско от това по т. 1.1.1 и 1.1.2 за експозициите в националната им валута към нейното национално правителство или централна банка, заместник-председателят може да разреши на инвестиционният посредник да използва рисковото тегло за тези експозиции по същия начин.

1.1.6. Кредитна оценка, изготвена от АЕК, може да бъде призната от заместник- председателя, ако отговаря на едно от следните условия:

а) да е обща рискова оценка от всички участници в Организация за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) съгласно „Споразумение относно указания за кредити за експортно застраховане“; или

б) АЕК публикува своите кредитни оценки и АЕК, участващи в ОИСР, са съгласни с методиката на оценка, като кредитната оценка е обвързана с една от осемте минимални премии за експортно застраховане (МПЕЗ), одобрени от ОИСР.

1.1.7. За определяне на рисковите тегла на експозиции с присъдена кредитна оценка от призната АЕК се прилага рисково тегло по табл. № 2.

Таблица № 2

МПЕЗ	0	1	2	3	4	5	6	7
Рисково тегло	0 %	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

1.2. Експозиции към регионални правителства и местни органи

1.2.1. С изключение на случаите по т. 1.2.2-1.2.4 експозиции към регионални правителства и местни органи трябва да бъдат рисково претеглени като експозиции към институции. Преференциално третиране за краткосрочни експозиции по смисъла на т. 1.6.9, 1.6.10 и 1.6.12 не се прилага.

1.2.2. Експозиции към регионални правителства или местни органи се квалифицират като експозиции към национални правителства само ако оценката за кредитно качество на местните органи е еквивалентна на оценката за националното правителство и при условие, че съществуват едновременно способности за генериране на приходи от страна на местния орган и институционална уредба, ефектът от която е минимизиран на риска от неизпълнение. Комисията публикува списък на регионалните правителства и местните органи в държавата, класифицирани за рисково тегло като национални правителства.

1.2.3. Експозиции към църкви и други религиозни общности, регистрирани като юридически лица по националното им законодателство, формиращи приходи от разрешените им по закон дейности, се разглеждат като експозиции към предприятия от публичния сектор.

1.2.4. Ако компетентен орган от трета държава, прилагащ надзорни изисквания, еквивалентни на изискванията по тази наредба, приравнява експозициите към регионални правителства или местни органи на експозиции към тяхното национално правителство, то заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник да определя рисковите тегла на експозиции към съответните регионални правителства или местни органи по същия начин.

1.3. Експозиции към административни органи или сдружения с нестопанска цел

1.3.1. С изключение на случаите по т. 1.3.2 до 1.3.6 експозиции към административни органи или сдружения с нестопанска цел получават 100 % рисково тегло.

1.3.2. С изключение на случаите по т. 1.3.3 до 1.3.6 експозиции към предприятия от публичния сектор получават 100% рисково тегло.

1.3.3. Заместник-председателят може да разреши експозиции към предприятия от публичния сектор да се класифицират като експозиции към институции. Преференциално третиране за краткосрочни експозиции по смисъла на т. 1.6.9, 1.6.10 и 1.6.12 не се прилага.

1.3.4. В изключителен случай експозиции към предприятия от публичния сектор се класифицират като експозиции към националното правителство по седалище на предприятието, ако заместник-председателят прецени, че експозицията носи същия риск поради гаранции от правителството.

1.3.5. Когато компетентни органи на държава членка класифицират експозициите към предприятия от публичния сектор в тази държава като експозиции към институции или към национално правителство, заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник да прилага същите рисковите тегла.

1.3.6. Ако компетентни органи в трета държава прилагат надзорни изисквания, еквивалентни или по-строги от изискванията по тази наредба и класифицират експозициите към предприятия от публичния сектор в тази държава като експозиции към институции, то заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник да прилага същите рискови тегла.

1.4. Експозиции към международни банки за развитие.

1.4.1. За целите на глава дванадесета, раздел I Американската инвестиционна корпорация, Черноморската банка за търговия и развитие и Централната американска банка за икономическа интеграция се приемат за международни банки за развитие.

1.4.2. С изключение на случаите по т. 1.4.3 и 1.4.4 експозиции към международни банки за развитие трябва да се класифицират като експозиции към институции съгласно т. 1.6.7-1.6.10. Преференциално третиране за краткосрочни експозиции по смисъла на т. 1.6.9, 1.6.10 и 1.6.12 не се прилага.

1.4.3. Експозиции към следните международни банки за развитие получават 0 % рисково тегло:

- а) Международна банка за възстановяване и развитие;
- б) Международна финансова корпорация;
- в) Американска банка за развитие;
- г) Азиатска банка за развитие;
- д) Африканска банка за развитие;
- е) Банка за развитие към Съвета на Европа;
- ж) Скандинавска инвестиционна банка;
- з) Карибска банка за развитие;
- и) Европейска банка за възстановяване и развитие;
- й) Европейска инвестиционна банка;
- к) Европейски инвестиционен фонд;
- л) Международна агенция за застраховане на инвестициите.

1.4.4. Рисково тегло от 20 % се прилага към невнесената част от капитала на Европейския инвестиционен фонд.

1.5. Експозиции към международни организации

Експозиции към следните международните организации получават 0 % рисково тегло:

- а) Европейска общност;
- б) Международен валутен фонд;
- в) Банка за международни разплащания.

1.6. Експозиции към институции

1.6.1. Инвестиционният посредник при определянето на рисковите тегла за експозиции към институции прилага един от двата метода в т. 1.6.4 - 1.6.5 или 1.6.7 - 1.6.10.

1.6.2. С изключение на случаите по т. 1.6.1-1.6.14 експозициите към финансови институции, обект на надзор от комисията и обект на надеждни изисквания, еквивалентни с тези на инвестиционен посредник, трябва да бъдат рисково претеглени като институции.

1.6.3. На експозиции към институции без рейтинг не може да се припише рисково тегло по-ниско от това, което се прилага към съответното национално правителство.

1.6.4. Експозициите към институции получават рисково тегло в зависимост от кредитното качество на съответното национално правителство по седалище на институцията по табл. № 3.

Таблица № 3

Оценки за кредитно качество на централното правителство	1	2	3	4	5	6
Рисково тегло	20%	50%	100%	100%	100%	150%

1.6.5. На експозиции към институции със седалище в държава, където националното правителство е без рейтинг се

приписва рисково тегло не по-голямо от 100 %.

1.6.6. На експозициите с първоначален ефективен падеж до 3 месеца се приписва рисково тегло от 20 %.

1.6.7. На експозиции към институции с първоначален ефективен падеж повече от 3 месеца и с кредитна оценка от призната АКР се приписва рисково тегло по табл. № 4.

Таблица № 4

Кредитно качество	1	2	3	4	5	6
Рисково тегло	20 %	50 %	50 %	100 %	100 %	150 %

1.6.8. На експозициите, които нямат присъдена кредитна оценка, се приписва рисково тегло 50 %.

1.6.9. На експозиции към институции с първоначален ефективен падеж до 3 месеца и с кредитна оценка от призната АКР се приписва рисково тегло по табл. № 5.

Таблица № 5

Кредитно качество	1	2	3	4	5	6
Рисково тегло	20 %	20 %	20 %	50 %	50 %	150 %

1.6.10. На експозициите, които нямат присъдена кредитна оценка, но с първоначален ефективен падеж до 3 месеца, се приписва рисково тегло 20 %.

1.6.11. Ако методът по т. 1.6.7 - 1.6.10 се прилага за експозиции към институции, то взаимодействието с краткосрочните оценки е, както следва:

а) ако експозицията няма краткосрочна оценка, общото третиране за краткосрочни експозиции, определено в т. 1.6.9, се прилага за всички експозиции към институцията с три месеца остатък до падежа;

б) ако експозицията има краткосрочна оценка и тази оценка определя използването на по-благоприятно рисково тегло от това при използването на общото третиране на краткосрочните експозиции, определено в т. 1.6.9, тогава краткосрочната оценка се използва само за конкретната експозиция; за останалите краткосрочни експозиции се ползва общото третиране за краткосрочни експозиции в т. 1.6.9;

в) ако експозицията има краткосрочна оценка и тази оценка определя използването на по-неблагоприятно рисково тегло от това при използването на общото третиране на краткосрочните експозиции, определено в т. 1.6.9, тогава за всички експозиции се прилага рисковото тегло от краткосрочната оценка.

1.6.12. На експозиции към институции в съответната национална валута с остатъчен падеж до 3 месеца се приписва рисково тегло, определено по методите в т. 1.6.4 и 1.6.5 и т. 1.6.7 - 1.6.10, но с една степен по-неблагоприятно от съответното рисково тегло за експозиции към националното правителство по седалище, определено съгласно т. 1.1.4 и т. 1.1.5.

1.6.13. Експозиции в националната валута на кредитополучателя с остатъчен падеж до 3 месеца не могат да получават рисково тегло по-ниско от 20 %.

1.6.14. Инвестиции в акции или други инструменти, емитирани от институции, върху които се осъществява надзор, получават рисково тегло от 100 %, освен ако не са приспаднати от собствения капитал

1.7. Експозиции към търговски предприятия

1.7.1. На експозиции към търговски предприятия, за които има присъдена оценка от призната АКР, се приписва рисково тегло в зависимост от отнасянето на кредитната оценка към степените в скалата за кредитно качество по табл. № 6.

Таблица № 6

Кредитно качество	1	2	3	4	5	6
Рисково тегло	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

1.7.2. На експозиции към търговски предприятия, за които няма присъдена кредитна оценка, се приписва 100 % рисково тегло или рисковото тегло за национално правителство по седалище, ако е по-високо от 100 %.

1.8. Експозиции на дребно

На експозиции, които отговарят на критериите по чл. 107, ал. 2, се приписва рисково тегло 75 %.

1.9. Експозиции, обезпечени с недвижим имот

1.9.1. С изключение на случаите по т. 1.9.2-1.9.15 експозиции, напълно обезпечени с недвижим имот, получават рисково тегло 100%.

1.9.2. Експозиции или част от дадена експозиция, обезпечени с ипотеки върху жилищен имот, който е обитаван или ще бъде обитаван, или отдаван под наем от собственика или ползвателя, получават рисково тегло 35 %.

1.9.3. Експозиции към наемател на имот на лизинг, като инвестиционният посредник е наемодател, а наемателят има право да придобие имота, получават рисково тегло от 35%, като се гарантира, че експозициите са обезпечени от собствеността върху имота.

1.9.4. За да се приложат рисковите тегла по т. 1.9.2 - 1.9.3, трябва да са спазени следните условия:

а) стойността на имота не се влияе от кредитното качество на длъжника, включително когато стойността на имота и състоянието на кредитополучателя са повлияни от макроикономически фактори;

б) рискът към кредитополучателя не се влияе от промени в състоянието на ипотекирания имот или право на строеж, а от способността му да изплаща задълженията си от други източници; изплащането на кредита не трябва да зависи от паричните постъпления от имота, служещ за обезпечение;

в) изпълнени са минималните изисквания и правилата за използване на недвижимо имущество като обезпечение по приложение № 6;

г) стойността на имота превишава съществено експозицията.

1.9.5. За експозиции, които са обезпечени с ипотека на жилищни имоти, разположени в Република България, не се прилагат изискванията по т. 1.9.4, буква „б“.

1.9.6. Ако компетентен орган от държава членка разреши третирането по т. 1.9.5 за експозиции, които са обезпечени с ипотека на жилищни имоти, разположени в съответната държава, заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник да ползва 35% рисково тегло за такива експозиции.

1.9.7. На експозиции или част от дадена експозиция, обезпечени с ипотеки на офиси или други търговски помещения, разположени в Република България, се присписва рисково тегло 50%.

1.9.8. На експозиции от лизинг на офиси или други търговски помещения, разположени в Република България, при които инвестиционният посредник е наемодател, а ползвателят има право за покупка на имота, се присписва рисково тегло 50% при условие, че експозициите са обезпечени от собствеността върху имота.

1.9.9. За да се приложат правилата по т. 1.9.7 и 1.9.8, трябва да са спазени следните условия:

а) стойността на имота не се влияе от кредитното качество на длъжника, включително когато стойността на имота и състоянието на кредитополучателя са повлияни от макроикономически фактори;

б) рискът към кредитополучателя не се влияе от промени в състоянието на ипотекирания имот или право на строеж, а от способността му да изплаща задълженията си от други източници; изплащането на кредита не трябва да зависи от паричните постъпления от имота, служещ за обезпечение;

в) изпълнени са минималните изисквания и правилата по приложение № 6 за използване на недвижимо имущество като обезпечение.

1.9.10. Рисковото тегло от 50% се присписва за онази част от заема, която не надвишава ограниченията, изчислени съгласно едното от следните условия:

а) 50 % от пазарната стойност на ипотекирания имот;

б) 50% от пазарната стойност на ипотекирания имот или 60 % от началния размер на ипотечния заем, като се използва по-ниската стойност от двете.

1.9.11. Рисково тегло от 100 % трябва да се припише за тази част от кредита, превишаваща ограниченията по т. 1.9.10.

1.9.12. Заместник-председателят може да признае рисковото тегло 50% съгласно т. 1.9.7 и 1.9.8, разрешено от компетентните органи в друга държава членка за експозиции, обезпечени с ипотеки на имоти с търговско предназначение, разположени на тяхна територия.

1.9.13. За експозиции, които са обезпечени с ипотека на имоти с търговско предназначение, разположени в Република

България, не се прилагат изискванията по 1.9.9, буква „б“, ако нивата на загубите не превишават следните ограничения:

а) загубите за годината от кредити, обезпечени с имоти с търговско предназначение до 50 % от пазарната цена, не превишават 0,3 % от неизплатените кредити, обезпечени с имоти с търговско предназначение;

б) общите загуби за годината от кредити, обезпечени с имоти с търговско предназначение, не трябва да превишават 0,5% от неизплатените кредити, обезпечени с имоти с търговско предназначение.

1.9.14. Ако едно от двете ограничения по т. 1.9.13 не е изпълнено за дадена година, се прилагат условията по т. 1.9.9, буква „б“, докато в последващ период не се достигнат отново условията по т. 1.9.13.

1.9.15. Заместник-председателят може да признае третирането по т.1.9.13, разрешено от компетентните органи в друга държава членка, за експозиции, обезпечени с ипотеки на имоти с търговско предназначение, разположени на тяхна територия.

1.10. Просрочени позиции

1.10.1. С изключение на случаите по т. 1.10.2-1.10.5 на необезпечената част от всяка позиция, просрочена за повече от 90 дни и която е значима за риска, се присписва рисково тегло, както следва:

а) 150%, ако начислените провизии са под 20% от необезпечената част на експозицията;

б) 100%, ако начислените провизии са не по-малко от 20% от необезпечената част на експозицията;

1.10.2. За целите на определянето на обезпечената част на просрочените позиции приемливи обезпечения и гаранции са тези, приети за целите на редукцията на кредитния риск.

1.10.3. Когато просрочена позиция е с обезпечение, различно от това, прието за целите на редукцията на кредитния риск, на същата се присписва 100% рисково тегло.

1.10.4. На експозициите по т. 1.9.2 - 1.9.7 се присписва 100% рисково тегло, когато са просрочени с 90 дни.

1.10.5. На експозициите по т. 1.9.8. – 1.9.17. се присписва 100% рисково тегло, когато са просрочени с 90 дни.

1.11. Високорискови категории позиции

Експозиции, свързани с висок риск, като инвестиции в дружества с рисков капитал и инвестиции в акции от извънборсово търгувани предприятия, получават рисково тегло 150%.

1.12. Експозиции към облигации с обезпечение

1.12.1. „Облигации с обезпечение“ са ипотечни облигации, обезпечени с някой от следните активи:

а) експозиции към или гарантирани от национални правителства, централни банки, предприятия от публичния сектор, регионални правителства и местни органи в ЕС;

б) експозиции към или гарантирани от национални правителства от трета държава, централни банки от трета държава, банки за развитие, международни организации, които отговарят на кредитно качество степен 1 по това приложение, и експозиции към или гарантирани от предприятия на публичния сектор от трета държава, регионални правителства и местни органи от трета държава, които са рисково претеглени като експозициите към институции или национални правителства и централните банки съгласно точки 1.2.1, 1.2.2, 1.3.3 или 1.3.4, както и тези, които отговарят на кредитно качество степен 1 по това приложение или които отговарят на кредитно качество степен 2 по това приложение, при условие че не превишават 20% от номиналната сума от неизплатените облигации с покритие от емитентите;

в) експозиции към институции, които отговарят на кредитно качество степен 1 по това приложение; общата сума на експозиция от този вид не може да превишава 15% от номиналната сума от неизплатените покрити облигации от емитента; експозиции, произтекли от предаване и управление на плащания на длъжници, или изплащане на дълг на заеми, обезпечени с недвижими имоти, на притежателите на покрити облигации, не се обхващат в 15% лимит; експозициите към институциите в ЕС с падеж не по-голям от 100 дни не се включват в изискванията за кредитно качество степен 1, но тези институции трябва да отговарят минимум за кредитно качество степен 2;

г) заеми, обезпечени с ипотека върху жилищен имот, експозиции към дружества със специална цел - секюритизация, по наци-

оналното законодателство на държави - членки на Европейския съюз, ако размерът от правата за разпореждане върху имота заедно с правата за разпореждане от предходните ипотечи не надхвърля 80% от стойността на заложения имот и тези дружества са с кредитно качество степен 1; експозиции, произтекли от предаване и управление на плащания на длъжници, или изплащане на дълг, заеми, обезпечени от недвижими имоти, на притежателите на покрити облигации не обхващат 80% лимит;

д) заеми, обезпечени с ипотека върху имоти с търговско предназначение само в случаите, когато размерът от правата за разпореждане върху имота заедно с правата за разпореждане от предходните ипотечи не надхвърля 60% от стойността на заложения имот, допустимо е съотношението между заема и справедливата цена на ипотека да достигне максимум 70%, ако справедливата цена на активите, предоставени като покритие на облигациите, надхвърля номиналната стойност на оставащите за изплащане облигации най-малко с 10% и вземанията на притежателите на покрити облигации отговарят на изискванията за правна сигурност по приложение № 6; вземанията на держателите на облигации с покритие трябва да имат привилегировано положение пред всички други вземания по обезпечението;

е) заеми, обезпечени с кораби, ако размерът от правата за разпореждане върху кораба заедно с правата за разпореждане от предходните ипотечи не надхвърля 60% от стойността на кораба; за „обезпечени“ се считат активите като тези в букви „а“, „в“, „с“, „д“, „е“, когато са в изключителна полза на притежателите на облигациите за тяхната защита срещу загуби.

1.12.2. В случаите на облигации, обезпечени с недвижими имоти, трябва да са изпълнени минималните изисквания и правилата за оценка, установени в приложение № 6.

1.12.3. Въпреки третирането по т. 1.12.1-1.12.2, облигации с обезпечение, издадени преди 31 декември 2007г., се считат за приемливи до настъпването на техния падеж.

1.12.4. Облигации с обезпечение се определят с рисково тегло съгласно рисковото тегло на необезпечените експозиции към същия емитент по следния начин:

- а) ако експозицията към институцията е с рисково тегло 20%, обезпечените облигации са с рисково тегло 10 %;
- б) ако експозицията към институцията е с рисково тегло 50%, обезпечените облигации са с рисково тегло 20 %;
- в) ако експозицията към институцията е с рисково тегло 100 %, обезпечените облигации са с рисково тегло 50 %;
- г) ако експозицията към институцията е с рисково тегло 150 %, обезпечените облигации са с рисково тегло 100 %.

1.13. Позиции, свързани със секюритизация

Рисковите тегла за такива позиции се определя съгласно глава дванадесета, раздел IV.

1.14. Краткосрочни експозиции към институции и търговски предприятия

Краткосрочни експозиции към институции или търговски предприятия, за които има присъдена оценка от призната АКР, получават рисково тегло в зависимост от отнасянето им към една от степените в скалата за оценка на кредитното качество по табл. № 7.

Таблица № 7

Кредитно качество	1	2	3	4	5	6
Рисково тегло	20 %	50 %	100 %	150 %	150 %	150 %

1.15. Експозиции към предприятие за колективно инвестиране

1.15.1. С изключение на случаите по т. 1.15.2-1.15.8 експозиции към предприятие за колективно инвестиране получават рисково тегло 100%.

1.15.2. Експозиции към предприятие за колективно инвестиране, за което има присъдена оценка от призната АКР, получават рисково тегло в зависимост от отнасянето им към една от степените в скалата за оценка на кредитното качество по табл. № 8.

Таблица № 8

Кредитно качество	1	2	3	4	5	6
Рисково тегло	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

1.15.3. На експозиции към предприятие за колективно инвестиране, което по преценка на заместник-председателя се счита за високорисково, се приписва рисково тегло 150%.

1.15.4. Инвестиционният посредник определя рисковите тегла за експозиции към предприятие за колективно инвестиране по т. 1.15.6 - 1.15.8, ако са изпълнени следните условия:

а) управляващото дружество е обект на надзор в Република България или друга държава членка, или дейността му е лицензирана от комисията, ако:

- управляващото дружество е обект на надзор, съпоставим с този в Европейския съюз;
- комисията е подписала договор за сътрудничество със съответния компетентен орган;

б) проспектът или друг еквивалентен документ включва:

- категориите активи, в които предприятието за колективно инвестиране има право да инвестира;
- методите за изчисляване на инвестиционните ограничения, в случай че са установени такива; и

в) дейността на предприятието за колективно инвестиране подлежи на отчетност най-малко на годишна база, което позволява оценка на дейността, активите, пасивите и приходите през отчетния период.

1.15.5. Когато предприятието за колективно инвестиране от трета държава е одобрено съгласно т. 1.15.4, буква „а“ от компетентните органи на държава членка, заместник-председателят може да признае това одобрение, без да извършва отделни действия по одобряването.

1.15.6. Когато инвестиционният посредник е информиран за базовите активи в предприятието за колективно инвестиране, той изчислява средно рисково тегло към предприятието за колективно инвестиране в съответствие с метода по глава дванадесета, раздел I.

1.15.7. Когато инвестиционният посредник не е информиран за базовите активи в предприятие за колективно инвестиране, той може да изчисли средно рисково тегло към предприятие за колективно инвестиране в съответствие с изискванията в глава дванадесета, раздел I, но се приема, че предприятието за колективно инвестиране първоначално инвестира до максималния позволен размер в класовете експозиции, изискващи най-високото капиталово изискване, а последващо инвестициите се извършват в низходящ ред до достигане на максималния общ лимит за инвестиране.

1.15.8. Инвестиционният посредник, след разрешение на комисията, може да възложи на трети лица извършването на оценки за рискови тегла на експозиции към предприятие за колективно инвестиране по методите в т. 1.15.6 и 1.15.7, при условие че гарантира коректността на изчисленията.

1.16. Други позиции

1.16.1. Нетекущи материални активи получават 100% рисково тегло.

1.16.2. Авансово платени суми и начислени вземания, за които инвестиционният посредник не може да определи съответната насрещна страна, получават рисково тегло 100%.

1.16.3. Паричните средства и еквивалентни на тях парични позиции получават 0% рисково тегло, а тези парични средства, които са в процес на събиране - 20% рисково тегло.

1.16.4. Заместник-председателят може да разреши 10% рисково тегло за експозиции към институции, които са обект на надзор и работещи на междубанковия пазар и дългови пазари и чиито активи са обезпечени с позиции, принадлежащи към групите с рисково тегло 0% или 20%, гарантиращи тяхното обезпечение.

1.16.5. Инвестиции в акции или други форми на участие, с изключение на тези, които са приспаднати от собствения капитал, получават рисково тегло 100%.

1.16.6. Злато - борсов стандарт в собствен трезор или в депозитар, получава рисково тегло 0%.

1.16.7. В случаи на продажба на активи и репо-сделки и безусловни форуърд покупки се прилага рисковото тегло на актива по сделката.

1.16.8. Когато инвестиционният посредник осигурява кредитна защита едновременно за няколко експозиции, при условие че *n*-поредното неизпълнение измежду експозициите

води до плащане, с което договорът се приключва, рисковите тегла на тези експозиции се изчисляват, както следва:

а) когато продуктът има присъдена оценка от АКР, се прилагат рискови тегла съгласно глава дванадесета, раздел IV;

б) когато продуктът няма присъдена оценка, рисковите тегла на експозициите в кошницата се сумират, като се изключват „n-1“ на брой експозиции, до максимален размер рисково тегло от 1250% и се умножават по номиналния размер на кредитната защита, осигурена от съответния кредитен дериватив; изключените от сумирането „n-1“ на брой експозиции се определят въз основа на изключване на онези експозиции, имащи по-благоприятно третиране за риск в сравнение с всяка една от останалите експозиции, участващи в сумирането.

2. Призване на АКР и „съотнасяне“ на тяхната кредитна оценка

2.1. Методология

2.1.1. Комисията осъществява процес по проверка на точността, систематичността и последователността на методологията за разпределяне на кредитните оценки и проверка на нейната валидност на база исторически данни.

2.1.2. Методологията трябва да е независима от външно политическо влияние или принуда и от икономически натиск, който може да повлияе на кредитната оценка.

2.1.3. Независимостта на методологията се оценява от комисията съгласно следните фактори:

- а) собственост и организационна структура на АКР;
- б) източници на приходи на АКР;
- в) служители в АКР и тяхната квалификация;
- г) управленска структура на АКР.

2.1.4. Комисията проверява дали кредитната оценка от АКР подлежи на текущ преглед и дали реагира адекватно на промени във финансовите условия. Такъв преглед трябва да се осъществява след всяко значимо събитие и поне веднъж годишно.

2.1.5. Методологията за оценка на всеки пазарен сегмент трябва да се базира на следните стандарти:

- а) бек-тестване за поне една година;
- б) редовността на процеса по преглед на АКР;
- в) АКР трябва да изпраща на комисията обхвата на взаимоотношенията си с лицата в ръководството на оценените компании.

2.1.6. АКР трябва да информира комисията за съществените промени в методологията, която използват.

2.1.7. Принципите на методологията, използвана от АКР, трябва да са публично достъпни и да позволяват на потенциалните потребители да преценят тяхната същественост.

2.2. Индивидуална кредитна оценка

2.2.1. Кредитната оценка от АКР трябва да е призната на пазара за правдоподобна и потребителите да я смятат за надеждна.

2.2.2. Правдоподобността се оценява от комисията съгласно следните фактори:

- а) пазарен дял на АКР;
- б) приходи и източници на финансови ресурси на АКР;
- в) дали се правят преценки съобразно рейтинг;
- г) поне два инвестиционни посредника да ползват услугите на АКР за индивидуална кредитна оценка при емисии облигации и/или оценка на кредитен риск.

2.2.3. АКР трябва да предлага достъпни и еквивалентни условия към тези инвестиционни посредници, които проявяват интерес към индивидуална кредитна оценка.

2.2.4. АКР трябва да предлага кредитна оценка и на инвестиционни посредници, които са извън страната при условия, еквивалентни на тези в страната.

2.3. „Съотнасяне“

2.3.1. Във връзка с обособяването между сравнителните степени на риск, изразени в различни кредитни оценки, комисията трябва да вземе предвид количествени фактори като дългосрочно ниво на неизпълнение, обвързано с всички позиции с еднаква кредитна оценка. За насоро създадени АКР и за тези, които имат малки архиви за неизпълнения, АКР определя какво разбира под дългосрочно ниво на неизпълнение, обвързано с всички позиции с еднаква кредитна оценка.

2.3.2. Във връзка с обособяването между сравнителните степени на риск, изразени в различни кредитни оценки, комисията приема фактори за качество като: групата от лица, на които

АКР издава кредитна оценка, обхвата на кредитните оценки на АКР, значението на всяка кредитна оценка и определението на АКР за неизпълнение.

2.3.3. Комисията съотнася нивата на неизпълнение за всяка кредитна оценка от дадено АКР с бенчмарк, основан на базата на ниво на неизпълнение на друг АКР, за да се представи еквивалентно ниво на кредитен риск.

2.3.4. Ако по преценка на комисията нивото на неизпълнение, съответстващо на кредитна оценка от дадено АКР, е съществено и по-високо от бенчмарк, тя може да заложи по-висока степен на кредитно качество съгласно скалата на кредитна оценка от АКР.

2.3.5. Ако комисията е увеличила рисковите тегла за определена кредитната оценка от дадено АКР и в последващ етап АКР докаже, че нивото на неизпълнение не е съществено и по-високо от бенчмарк, комисията може да възстанови първоначалната степен на кредитно качество съгласно скалата на кредитна оценка от АКР.

2.4. Използване на кредитна оценка от АКР за определяне на рисковите тегла

2.4.1. Инвестиционният посредник може да избере една или повече АКР за определяне на рисковите тегла на активите и задбалансовите позиции.

2.4.2. Инвестиционният посредник, избрал да ползва кредитна оценка за даден клас експозиции, трябва да използва оценките последователно за всички експозиции, принадлежащи към този клас.

2.4.3. Инвестиционният посредник, който използва оценките на дадена АКР, трябва да ги прилага последователно.

2.4.4. Използват се единствено кредитни оценки, които отчитат едновременно както размера на главницата, така и на дължимите лихви.

2.4.5. Ако е налице само една кредитна оценка, присъдена от АКР, тогава тази кредитна оценка се използва за определяне на рисковото тегло.

2.4.6. Ако са налице кредитни оценки, присъдени от две АКР, и те отразяват използването на различни рискови тегла, се прилага по-високото рисково тегло

2.4.7. Ако са налице кредитни оценки, присъдени от три или повече АКР, се използват двете оценки, определящи използването на най-ниски рискови тегла. Ако те са различни, се взема тази, съответстваща на по-високо рисково тегло, а ако са еднакви, се прилага съответното им рисково тегло.

2.4.8. Ако е налице кредитна оценка на дадена програма за емисия или финансов инструмент, който обхваща позицията, представляваща експозицията, то тази кредитна оценка се ползва за определяне на рисковото тегло на позицията.

2.4.9. Ако не е налице кредитна оценка на дадена позиция, но е налице кредитна оценка на дадена програма за емисия или финансов инструмент, която не обхваща позицията, представляваща експозицията, или пък ако е налице обща кредитна оценка на емитента, тогава се използва тази кредитна оценка, ако определя по-високо рисково тегло, отколкото друга възможност за определяне на рисково тегло. Наличната кредитна оценка ще се използва и в случай, че определя по-ниско рисково тегло и дадената експозиция е с ниво, равно или по-голямо в дадена програма за емисия или финансов инструмент или спрямо по-големи необезпечени експозиции към този емитент.

2.4.10. В случаите по т. 1.12.1-1.12.4 не се прилага третирането по т. 2.4.8 и 2.4.9.

2.4.11. Кредитна оценка на емитент в група от други емитенти не може да се ползва за друг емитент от същата група.

2.4.12. Краткосрочна кредитна оценка може да се ползва само за текущи активи и извънбалансови позиции, представляващи експозиции към институции и търговски предприятия.

2.4.13. Всяка краткосрочна кредитна оценка се използва само за позицията, за която е направена съответната оценка, и не може да се ползва за определяне на рискови тегла за която и да е друга позиция.

2.4.14. Независимо от третирането по т. 2.4.13, ако финансов инструмент с присъден краткосрочен рейтинг получава 150% рисково тегло, тогава всички нерейтинговани необезпечени експозиции към същия емитент независимо дали са краткосрочни или дългосрочни получават също 150% рисково тегло.

2.4.15. Независимо от третирането по т. 2.4.13., ако

финансов инструмент с присъден краткосрочен рейтинг получава 50% рисково тегло, тогава нерейтингованите краткосрочни експозиции, получават 100% рисково тегло.

2.4.16. Кредитна оценка, присъдена на позиция в националната валута на длъжника, не може да се ползва за определяне на рисковите тегла за друга експозиция към същия длъжник, но в чужда валута.

2.4.17. Независимо от третирането по т. 2.4.16, когато експозиция възниква от участието на инвестиционния посредник в кредит, който е бил продължен от Международна банка за развитие, чието кредитно качество е признато на пазара, комисията може да разреши кредитната оценка на позиция на длъжника в национална валута да бъде използвана за определяне на рисково тегло.

Приложение № 5
към глава дванадесета, раздел II

Метод на вътрешния рейтинг

Раздел I

Рискови тегла на експозицията и очаквана загуба

1. Изчисляване на рисковите тегла за кредитен риск

1.1. Рисково претегленият размер на експозиции към търговски предприятия, институции, национални правителства и централни банки

1.1.1. Рисково претегленият размер на експозиции към търговски предприятия, институции, национални правителства и централни банки се изчислява съгласно следните формули: Корелационен коефициент $(R) = 0.12x(1-EXP(-50*PD))/(1-EXP(-50))+0.24*[1-(1-EXP(-50*PD))/(1-EXP(-50))]$ Матуритетен фактор $(b) = (0.11852-0.05478*\ln(PD))^2$ Рисково тегло $RW = (LGD*N[(1-R)^{-0.5}*G(PD) + (R/(1-R))^{0.5}*G(0.999)] - PD * LGD) * (1 - 1.5*b)^{-1} * (1 + (M - 2.5)*b) * 12.5 * 1.06$

Ако $PD = 0$, и RW ще е равно на 0.

Ако $PD = 1$:

- за просрочени експозиции, спрямо които инвестиционният посредник прилага стойностите на LGD , определени в т. 2.1.7 на раздел II, RW ще е равно на 0;

- за просрочени експозиции, спрямо които инвестиционният посредник използва собствени оценки на параметъра LGD , RW ще бъде $\text{Max}\{0, 12.5 * (LGD - EL_{BE})\}$, където:

EL_{BE} е най-добрата оценка на инвестиционния посредник за очакваните загуби за просрочените експозиции съгласно т. 2.4.10 на раздел IV.

Рисково претегленият размер на експозициите е равен на рисковото тегло, умножено по стойността на експозицията.

1.1.2. Рисково претегленият размер на всяка експозиция, който отговаря на условията по т. 18 и 27 от приложение № 6, може да бъде коригиран по следната формула:

Рисково претеглен размер на експозиция = $RW * \text{стойност на експозицията} * (0.15 + 160 * PD_{pp})$, където:

$PD_{pp} = PD$ на продавача на защита.

При изчисляването на рисковото тегло (RW) на експозицията се използва формулата по т. 1.1.1. Рисково претеглената стойност се изчислява с използване на PD на длъжника и LGD на сравнима директна експозиция към продавача на защита. Матуритетният фактор (b) се изчислява, като се използва пониската стойност от PD на продавача и PD на длъжника.

1.1.3. За експозиции към търговски предприятия, при които годишните продажби на консолидирана основа са по-малко от левовата равностойност на 50 млн. евро, инвестиционният посредник може да използва следната корелационна формула: $\text{Correlation}(R) = 0.12x(1-EXP(-50*PD))/(1-EXP(-50))+0.24*[1-(1-EXP(-50*PD))/(1-EXP(-50))]-0.04*(1-(S-5)/45)$, където:

S представлява годишните продажби в млн. евро (като стойността на S е между левовите равностойности на 5 млн. евро и 50 млн. евро). Ако отчетените продажби са по-малки от левовата равностойност на 5 млн. евро, се приема, че са равни на левовата равностойност на 5 млн. евро; при закупените вземания общите годишни продажби са средно претеглената на индивидуална основа.

Инвестиционният посредник заменя параметъра общи продажби на консолидирана основа с параметъра общо активи на консолидирана основа, когато вторият е по-значим индикатор.

1.1.4. За експозиции по специализирано кредитиране, при условие че оценката на инвестиционния посредник за параметъра PD не отговаря на минималните изисквания от раздел IV, за рискови тегла се прилагат теглата, посочените в табл. № 1.

Таблица № 1

Остатъчен падеж	Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
По-малко от 2,5 години	50 %	70 %	115 %	250 %	0 %
2,5 или повече години	70 %	90 %	115 %	250 %	0 %

Заместник-председателят може да разреши на инвестиционния посредник да прилага 50% преференциално рисково тегло за всички експозиции в категория 1 и 70% рисково тегло за експозициите в категория 2, при условие че инвестиционният посредник притежава добри характеристики на защита и риск за съответната категория.

При определянето на рисковите тегла за експозиции по специализирано кредитиране инвестиционният посредник трябва да отчете следните фактори: финансово състояние, политическа и правна среда, особености на конкретната сделка и/или актив, стабилност на приходите на спонсора и предприемача, включително от публично правно партньорство.

1.1.5. Експозициите по закупени вземания от търговски предприятия следва да отговарят на минималните изисквания, посочени в т. 2.7.1 до 2.7.5 от раздел IV. За тези експозиции, които в допълнение на условията по предходното изречение отговарят и на условията по т. 1.2.5 и ако третирането на тези експозиции като експозиции към търговски предприятия съгласно изискванията на раздел IV утежнява инвестиционния посредник, се позволява изчисляването на риска да се приравни към експозициите на дребно по раздел IV.

1.1.6. Експозиции по закупени вземания от търговски предприятия, отстъпки при закупуване, обезпечения или частични гаранции, осигуряващи първа защита срещу загуби от неизпълнение и/или разсейване, могат да бъдат третирани като позиции за първа загуба при секюритизиране на позиции, базирано на вътрешен рейтинг.

1.1.7. Когато инвестиционният посредник осигурява кредитна защита едновременно за няколко експозиции, при условие че n -то по ред неизпълнение между експозициите води до плащане, с което се приключва договорът, тогава рисковите тегла на тези експозиции, ако е налице кредитна оценка от призната АКР, се прилагат рискови тегла съгласно глава дванадесета, раздел IV. Ако няма присъдена оценка, рисковите тегла на експозициите се сумират, като се изключват „ $n-1$ “ на брой експозиции, като рисково претегленият размер на експозициите плюс очакваните загуби, умножени по 12,5, не превишават условият размер на кредитната защита от кредитния дериватив, умножена по 12,5. Изключените от сумирането „ $n-1$ “ на брой експозиции се определят въз основа на изключване на онези експозиции, имащи по-ниско рисково тегло в сравнение с всяка една от останалите експозиции, участващи в сумирането.

1.2. Рисково претеглен размер на експозиции на дребно

1.2.1. Рисково претегленият размер на експозиции на дребно се определя съгласно следните формули:

Корелационен коефициент $(R) = 0.03x(1-(EXP(-35*PD))/(1-EXP(-35))+0.16*[1-(1-EXP(-35*PD))/(1-EXP(-35))]$

Рисково тегло $RW = (LGD*N\{(1-R)^{-0.5}*G(PD)+(R/(1-R))^{0.5}\}$ Ако $PD = 1$ (експозиция в неизпълнение), RW ще бъде $\text{Max}\{0, 12.5 * (LGD - EL_{BE})\}$, където EL_{BE} е най-добрата оценка от инвестиционния посредник за размера на очакваната загуба от експозиция в неизпълнение, изчислена съгласно т. 2.4.8 от раздел IV.

Рисково претегленият размер на експозиции на дребно е равен на рисковото тегло, умножено по стойността на експозицията.

1.2.2. Размерът на рисково претеглени експозиции към малки и средни предприятия по чл. 113, ал. 1, т. 4 и отговарящи на условията по т. 18 и 27 от приложение № 6 може да се изчисли съгласно т. 1.1.2.

1.2.3. Размерът на корелационния коефициент по т. 1.2.1 за експозиции на дребно, които са обезпечени с недвижимо имущество, се заменя с 0,15.

1.2.4. Размерът на корелационния коефициент по т. 1.2.1 за револвиращите експозиции на дребно се заменя с 0,04.

За да бъдат определени като револвиращи експозиции на дребно, експозициите следва да отговарят на следните условия:

а) експозициите са към физически лица;
б) експозициите са револвиращи, необезпечени и безусловно отменяеми от страна на инвестиционния посредник до размера на неусвоената част; за целите на тази точка за револвираща експозиция се определя тази, при която балансът на потребителя се изменя по негово желание чрез теглене и връщане в рамките, установени от инвестиционния посредник; неусвоени ангажменти по кредити могат да се считат за безусловно отменяеми, ако условията позволяват на инвестиционния посредник да ги прекрати до размера, до който това е допустимо;

в) максималната експозиция към отделно физическо лице е левовата равностойност на 100 000 евро;

г) инвестиционният посредник е в състояние да удостовери, че употребата на корелационния коефициент е ограничена за отделните портфейли, особено за такива с ниска стойност на PD, които имат слаба променливост на нивото на загубите в сравнение със средното ниво на загуби; заместник-председателят осъществява надзор на нивото на загубите на револвиращи експозиции на дребно на отделните портфейли и на целия портфейл от револвиращи експозиции на дребно, като може да обменя информацията за типичните характеристики на тези експозиции с други компетентни органи;

д) заместник-председателят е приел, че третирането на револвиращи експозиции на дребно е в съответствие с базовите рискови характеристики на отделните портфейли.

1.2.5. Експозиции по закупени вземания се третираат като експозиции на дребно, когато в допълнение към условията по т. 2.7.1 - 2.7.5 от раздел IV са изпълнени и следните изисквания:

а) вземанията са закупени от продавачи, които не са свързани с инвестиционния посредник и не включват задължения, произтичащи пряко или косвено от инвестиционния посредник;

б) вземането на продавача от длъжника произтича от сделка помежду им като несвързани лица; не се третираат като такива експозиции на вътрешнофирмени вземания и вземания по контраметки на дружества, които търгуват помежду си;

в) инвестиционният посредник, закупуващ вземанията, разполага с право на иск за всички постъпления по изкупеното вземане или пропорционален дял от тях;

г) портфейлът от закупени вземания е достатъчно диверсифициран.

1.2.6. Експозиции по закупени вземания, възстановяеми отбиви при покупки, обезпечения или частични гаранции, осигуряващи първа защита срещу загуби от неизпълнение и/или разсейване, могат да бъдат третирани като позиции за първа загуба при секюритизиране на позиции, базирано на вътрешен рейтинг.

1.2.7. За нееднородни портфейли от закупени вземания на дребно, при които закупуващият ги инвестиционен посредник не е в състояние да разграничи експозициите, обезпечени с недвижимо имущество, и револвиращи експозиции на дребно от други експозиции на дребно, се прилага най-високото рисково тегло по формулата за експозиции на дребно.

1.3. Рисково претеглен размер на експозиции към акции

а) инвестиционният посредник може да прилага различни методи за различните портфейли, в случай че инвестиционният посредник прилага такава политика; при условие че инвестиционният посредник прилага различни методи, той трябва да удостовери, че се прилага последователно и не се употребяват самоцелно за постигане на по-ниски изисквания;

б) независимо от третирането по буква „а“ заместник-председателят може да разреши прилагането на рискови тегла за експозиции в акции към дружество за спомагателни услуги съгласно третирането за други активи, които нямат характер на кредитни вземания.

1.3.1. Опростен метод за изчисляване на рисково тегло

а) Размерът на рисково претеглените експозиции по опростения метод се изчислява, като стойността на експозицията се умножи по следните рискови тегла:

Рисково тегло (RW) = 190% за експозиции към акции от извънборсово търгувани предприятия, които са в добре диверсифициран портфейл.

Рисково тегло (RW) = 290% за експозиции към борсово търгувани акции.

Рисково тегло (RW) = 370% за всички други експозиции към акции.

б) Къси преки позиции и позиции по деривативни инструменти в инвестиционен портфейл могат да се нетират срещу дълги позиции в същите ценни книжа, при условие че първите са предназначени за хеджиране за период най-малко от една година; всички други къси позиции се третират като дълги позиции, като към тяхната абсолютна стойност се прилага съответното рисково тегло; във връзка с несъчетаните позиции по падеж се прилага методът за експозиции към търговски предприятия по т. 1.16 от раздел II.

в) Инвестиционният посредник може да вземе предвид наличието на кредитна защита с гаранция за експозиции към акции съгласно методите по глава дванадесета, раздел III.

1.3.2. Метод с PD/LGD оценки за изчисляване на рисково тегло

а) Размерът на рисково претеглените експозиции по PD/LGD метод се изчислява по формулите в т. 1.1.1. Когато инвестиционният посредник не разполага с достатъчна информация за установяване наличието на неизпълнение съгласно т. 2.1.1 - 2.1.5. от раздел IV, рисковото тегло на капиталовите експозиции се умножава по коефициент 1,5.

б) За всяка експозиция нивото на очакваната загуба, умножено по 12,5, сумирано с размера на рисково претеглената експозиция, не може да превишава размера на експозицията, умножен по 12,5.

в) При изчисляване на рисково претеглените експозиции към акции инвестиционният посредник може да вземе предвид наличието на кредитна защита с гаранция съгласно методите по глава дванадесета, раздел III. За експозицията към продавача се прилага LGD в размер 90%. По отношение на експозициите към акции от извънборсово търгувани предприятия в достатъчно диверсифициран портфейл се прилага LGD в размер 65%, като за целта параметърът М се приема 5 години.

1.3.3. Метод на вътрешните модели

а) Размерът на рисково претеглените експозиции е равен на потенциалната загуба, изчислена посредством вътрешен модел за оценка и стойността на риск, умножена по 12,5. При установяване размера на потенциалната загуба се използва 99%-ов едностранен доверителен интервал за разликите между доходността през тримесечието и съответния безрисков лихвен процент, изчислени на база на извадка за достатъчно дълъг период.

Рисково претегленият размер на отделна експозиция не трябва да бъде по-малък от сумата на минималната рисково претеглена експозиция съгласно PD/LGD метод и съответния размер на очакваната загуба, умножена по 12,5, като PD се изчислява по т. 3.1, буква „а“ от раздел II, а LGD по т. 3.2 от раздел II.

б) Инвестиционният посредник може да отчете наличието на кредитна защита с гаранция по отношение на позициите си в акции.

1.4. Рисково претеглени експозиции към активи, които нямат характер на кредитни вземания

Размерът на рисково претеглените експозиции към активи, които нямат характер на кредитни вземания, се установява, като към стойността на експозицията се прилага 100% рисково тегло, освен когато експозициите представляват остатъчна стойност и тогава рисково претегленият размер на експозицията се изчислява, като към стойността на експозицията се прилага 100% рисково тегло и се разделя на срока на договора, посочен в години.

2. Изчисляване на рискови тегла за риск от разсейване при закупени вземания

Рискови тегла към експозиции на дребно и към търговски предприятия за риск от разсейване при закупени вземания се изчисляват съгласно формулата в т. 1.1.1, като параметрите PD и LGD се изчисляват съгласно раздел II, а стойността на експо-

зицията се изчислява съгласно раздел III и М се приема за една година. При условие че инвестиционният посредник удостовери пред заместник-председателя, че рискът от разсейване е несъществен, не се изчислява капиталово изискване за този вид риск.

3. Изчисляване размера на очакваната загуба

3.1. Когато не е упоменато друго, стойността на параметрите PD и LGD се установява съгласно раздел II, а стойността на експозицията - съгласно раздел III.

3.2. Размерът на очакваната загуба от експозиции към търговски предприятия, институции, национални правителства, централни банки и експозиции на дребно се изчислява съгласно следната формула:

Очаквана загуба (EL) = PD x LGD, и

Размер на очакваната загуба = EL x стойността на експозицията

За позиции в неизпълнение (PD=1), когато инвестиционният посредник използва собствена оценка на LGD, EL трябва да бъде EL_{ВЕ} - най-добрата оценка от инвестиционния посредник за очакваната загуба за позицията в неизпълнение съгласно т. 2.4.8 от раздел IV.

За експозиции, които са обект на третиране в т. 1.1.2, EL е 0.

3.3. Стойността на EL за експозиции по специализирано кредитиране, когато инвестиционният посредник използва методите по т. 1.1.4, се определя съгласно табл. № 2.

Таблица № 2

Остатъчен падеж	Категория 1	Категория 2	Категория 3	Категория 4	Категория 5
По-малко от 2,5 години	0 %	0,4 %	2,8 %	8 %	50 %
2,5 години или повече	0,4 %	0,8 %	2,8 %	8 %	50 %

Ако заместник-председателя е издал разрешение на инвестиционния посредник преференциално да прилага 50% рисково тегло за експозиции в категория 1 и 70% рисково тегло за експозиции в категория 2, EL за експозициите в категория 1 ще е 0%, а за експозиции в категория 2 - 0,4%.

3.4. Размерът на очакваната загуба при експозиции към акции, спрямо които се прилага методът по т. 1.3.1, букви „а“ - „в“, се определя, като се умножава очакваната загуба (EL) по стойността на експозицията, като EL е, както следва:

3.4.1. 0,8% за експозиции към акции от извънборсово търгувани предприятия, държани в достатъчно добре диверсифицирани портфейли;

3.4.2. 0,8% за експозиции към борсови капиталови експозиции;

3.4.3. 2,4% за експозиции към всички останали капиталови експозиции.

3.5. Размерът на очакваната загуба при експозиции към акции, когато инвестиционният посредник изчислява размера на рисково претеглените експозиции съгласно т. 1.3.2, букви „а“ - „в“, се изчислява по следните формули:

Очаквана загуба (EL) = PD x LGD, и

Размер на очакваната загуба = EL x стойност на експозицията

3.6. Размерът на очакваната загуба за експозиции към акции, където рисковите тегла са изчислени съгласно т. 1.3.3, букви „а“ - „б“, е 0%

3.7. Размерът на очакваната загуба при риск от разсейване на закупените вземания се изчислява по следните формули:

Очаквана загуба (EL) = PD x LGD, и

Размер на очакваната загуба = EL x стойност на експозицията

4. Третиране на размера на очакваните загуби

Размерът на очакваната загуба, изчислен в съответствие с т. 3.2, 3.3 и 3.7, се приспада от сумата на преоценките и провизиите за тези експозиции. Отбивите по закупените експозиции в неизпълнение съгласно т. 1.1 на раздел III се третира като преоценки. Размерът на очакваните загуби от секюритизирани експозиции, както и свързаните с тях преоценки и провизии не се включват при изчислението.

Раздел II

PD, LGD и падеж (M)

1. Експозиции към търговски предприятия, институции и национални правителства и централни банки

1.1. PD за експозиции към търговски предприятия или институции е 0,03%.

1.2. За закупени вземания от търговски предприятия, за които инвестиционният посредник не може да удостовери, че оценките за PD изпълняват минималните изисквания по раздел IV, параметърът PD се определя съгласно следните принципи:

1.2.1. за първостепенни вземания от търговски предприятия PD е равен на размера на EL, разделен на LGD за тези вземания;

1.2.2. за второстепенни вземания от търговски предприятия PD е равен на размера на EL;

1.2.3. ако инвестиционният посредник използва собствени оценки за LGD за експозиции към търговски предприятия и може да разграничи чрез оценката си за EL параметрите PD и LGD за тези вземания, се използва стойността на PD.

1.3. Стойността на PD към длъжник в неизпълнение е 100%.

1.4. При установяването на стойността на параметъра PD инвестиционният посредник може да вземе предвид наличието на кредитна защита с гаранция по глава дванадесета, раздел III. Заместник-председателят може да признае продавачи на кредитна защита с гаранция, различни от тези, признати по приложение № 6.

1.5. Инвестиционният посредник, използващ собствени LGD оценки, може да коригира PD, като вземе предвид наличието на кредитна защита с гаранция съгласно т. 1.10.

1.6. За закупени вземания към търговски предприятия стойността на параметъра PD при риск от разсейване е равна на EL за риска от разсейване. Когато инвестиционният посредник използва собствени оценки за параметъра LGD за експозиции към търговски предприятия и може да разграничи чрез оценката си за EL параметрите PD и LGD за риск от разсейване, се използва стойността на PD. При установяването на стойността на параметъра PD инвестиционният посредник може да вземе предвид наличието на кредитна защита с гаранция по глава дванадесета, раздел III. Заместник-председателят може да признае продавачи на кредитна защита с гаранция, различни от тези по приложение № 6. Инвестиционният посредник, използващ собствени LGD оценки, може да коригира PD, като вземе предвид наличието на кредитна защита с гаранция съгласно т. 1.10.

1.7. Инвестиционният посредник трябва да използва следните стойности на LGD:

1.7.1. за първостепенни необезпечени експозиции - 45%;

1.7.2. за второстепенни необезпечени експозиции - 75%

1.7.3. инвестиционният посредник може да вземе под внимание и приеме обезпечена кредитна защита и кредитна защита с гаранция при изчисляването на LGD по глава дванадесета, раздел III.

1.7.4. за облигации с обезпечение по смисъла на приложение № 4 - 12,5%;

1.7.5. за закупени първостепенни вземания към търговски предприятия, при които инвестиционният посредник не е в състояние да удостовери, че оценката му за PD отговаря на изискванията по раздел IV - 45%;

1.7.6. за закупени второстепенни вземания към търговски предприятия, при които инвестиционният посредник не е в състояние да удостовери, че оценката му за PD отговаря на изискванията по раздел IV - 100%;

1.7.7. за риск от разсейване при закупени вземания от търговски предприятия - 75%.

1.8. До 31 декември 2010 г. за обезпечените облигации, определени в т. 1.12.1- 1.12.3 от приложение № 4, се използва LGD, което е 11,25%, ако:

1.8.1. активите, определени в т. 1.12.1, букви „а“ - „в“ от приложение № 4, обезпечаващи облигациите, са с 1 степен кредитно качество от това приложение;

1.8.2. активите, определени в т. 1.12.1, букви „г“ - „д“ от приложение № 4, се използват като обезпечение и при които LGD е с ограничение до 10% от номиналната стойност на емисията облигации;

1.8.3. активите определени в т. 1.12.1, буква „е“ от приложение № 4, не са използвани за обезпечение; или

1.8.4. обезпечените облигации имат кредитна оценка от призната АКР, която ги е разпределила в най-добрата категория на кредитните оценки.

1.9. Независимо от третирането по т. 1.7 и 1.8 при опреде-

лянето на риска от разсейване и риска от неизпълнение, когато инвестиционният посредник използва собствени оценки за LGD за експозиции към търговски предприятия и може да разграничи чрез оценката си за EL параметрите PD и LGD, за изкупените вземания се използва така установената стойност на параметъра LGD.

1.10. Независимо от третирането по т. 1.7 и 1.8 инвестиционният посредник, използващ собствени оценки на параметъра LGD за експозиции към търговски предприятия, институции, национални правителства и централни банки, може да коригира стойността на параметрите PD или LGD при наличие на кредитна защита с гаранция, когато са изпълнени минималните изисквания по раздел IV и след разрешение от заместник-председателя. Инвестиционният посредник не може да прилага рискови тегла за гарантирани експозиции, установени на база коригираните стойности на PD или LGD, които са по-ниски от приложимите рискови тегла в сравнение с директната експозиция към гаранта.

1.11. Независимо от третирането по т. 1.7, 1.8 и 1.10 за целите на т. 1.1.4 от раздел I, LGD за сравнима директна експозиция към продавач на защита е равна на LGD, присъден за нехеджиран инструмент от гаранта или на нехеджиран инструмент към длъжника. Изборът на вариант за сравнение се определя от наличието на обстоятелства, от които е видно, че в случай на едновременно неизпълнение на гаранта и длъжника размерът на възстановените суми зависи от финансовото състояние на гаранта или длъжника.

1.12. За целите на т. 1.13 инвестиционният посредник трябва да приложи падеж M за експозиции, възникващи от репосделки или сделки за предоставяне/получаване в заем на ценни книжа или стоки, равен на 0,5 години, а за всички останали експозиции - 2,5 години. Заместник-председателят може да изиска от инвестиционния посредник да прилага M за всички експозиции, както е определено по т. 1.13.

1.13. Инвестиционен посредник, който използва собствени оценки за LGD и конверсионни коефициенти за експозиции към търговски предприятия, институции, национални правителства и централни банки, изчислява M за всяка една експозиция съгласно изискванията в т. 1.14 - 1.16 като M не трябва да бъде по-голям от 5 години и спазвайки следните условия:

а) за инструменти, свързани с планирани парични потоци, M се изчислява съгласно следната формула:

$$M = \max\{1; \min\{\sum_{t=1}^T t * CF_t / \sum_{t=1}^T CF_t ; 5\}\},$$

където CF_t е размерът на t-тия паричен поток, дължим съгласно договора (главници, лихви, такси);

б) за деривативни инструменти, обект на рамкови нетиращи споразумения, стойността на M е равна на среднопретегления остатъчен падеж на експозицията, но не по-малко от една година, като за претеглянето се използват базовите количества на експозициите;

в) за експозиции по напълно или почти напълно обезпечени сделки с деривативни инструменти по приложение №10, както и за експозиции по напълно или почти напълно обезпечени маржин сделки, обект на рамкови нетиращи споразумения, стойността на M е равна на среднопретегления остатъчен падеж на експозицията, но не по-малко от 10 дни, като за претеглянето се използват базовите количества на експозициите;

г) когато инвестиционният посредник използва собствени оценки за PD по отношение на закупени вземания към търговски предприятия, стойността на M за получените суми се приравнява към среднопретегления падеж на закупените вземания с падеж над 90 дни; същата стойност на M се използва и по отношение на неполучените суми от даден ангажимент за покупка, при условие че този ангажимент съдържа договорни ограничения, условия за предсрочно погасяване или други условия, които предпазват инвестиционния посредник от значително влошаване на качеството на бъдещите вземания, които инвестиционният посредник се е ангажирал да закупи в рамките на определен срок; при отсъствие на такива клаузи, M за неполучените суми се изчислява като сбор от срока на най-отдалеченото във времето потенциално вземане съгласно условията по ангажимента и остатъчния срок на този ангажимент, като стойността на M не може да бъде по-малка от 90 дни;

д) за всички останали инструменти, освен посочените в тази буква, или когато инвестиционният посредник не е в състояние да изчисли M в съответствие с буква „а“, M е равен на максималния период (в години), в рамките на който длъжникът се освобождава напълно от своите договорни задължения, но не по-малко от 1 година;

е) инвестиционният посредник, използващ вътрешни модели съгласно приложение № 3 за експозициите, за които са ползвани тези модели и при условие, че най-дългосрочният падеж по договор в нетиращата съвкупност е по-дълъг от една година, изчислява M съгласно следната формула:

$$M = \min \left(\frac{\sum_{k=1}^{ik \leq 1 \text{ year}} Effective E E_k * \Delta t_k * df_k + \sum_{k=1}^{maturity} EE_k * \Delta t_k * df_k}{\sum_{k=1}^{ik \leq 1 \text{ year}} Effective E E_k * \Delta t_k * df_k}; 5 \right)$$

където df_k = безрисков дисконтов фактор за бъдещ период t_k, а останалите параметри са определени съгласно метода на вътрешните модели по приложение № 3.

Инвестиционен посредник, използващ вътрешен модел за изчисляване на едностранна корекция на кредитната оценка, може с разрешение на заместник-председателя да използва ефективна кредитна дюрация, изчислена посредством вътрешния модел.

За договори, които имат първоначален падеж по-малко от година, трябва да се използва формулата по буква „а“.

ж) за целите на 1.1.2 от раздел I M трябва да бъде ефективният падеж на кредитната защита, но не по-малко от 1 година.

1.14. Независимо от третирането по т. 1.13, букви „а“, „б“, „г“ и „д“ M трябва да е най-малко един ден за:

1.14.1. напълно или почти напълно обезпечени кредитни деривативи съгласно приложение № 10;

1.14.2. напълно или частично обезпечени маржин сделки;

1.14.3. операции по репосделки или сделки по предоставяне/получаване в заем на ценни книжа или стоки.

За тези инструменти е необходимо да са предвидени ежедневен преглед на маржин депозита и ежедневна преоценка, както и възможности, които позволяват бърза реализация на обезпечението в случай на неизпълнение или неплащане на дължимите средства за попълване на маржин депозита.

За останалите краткосрочни експозиции, които не са част от съществуващо финансиране на длъжника, M трябва да е най-малко един ден.

1.15. Заместник-председателят може да разреши за експозиции към търговски предприятия, които са със седалище в Република България или други държави членки и имат консолидирани продажби и консолидирани активи по-малко от левовата равностойност на 500 млн. евро, да изчисляват M по формулата по т. 1.12. Заместник-председателят по своя преценка може да повиши сумата на общите активи до левовата равностойност на 1000 млн. евро за търговски предприятия, инвестиращи в недвижимо имущество.

1.16. Несъответствията по падеж трябва да се третират съгласно разпоредбите по глава дванадесета, раздел III.

2. Експозиции на дребно

2.1. PD за експозиции на дребно е най-малко 0,03%.

2.2. PD за длъжник при експозиция в неизпълнение е 100%.

2.3. Стойността на PD за риск от разсейване по закупени вземания е равна на EL за риск от разсейване. Ако инвестиционният посредник е в състояние да разграничи чрез оценката си за EL параметрите PD и LGD, той използва така установената оценка на PD.

2.4. При установяване стойността на PD може да бъде взето предвид наличието на кредитна защита с гаранция съгласно т. 2.6. По отношение на риска от разсейване, когато инвестиционният посредник не използва собствени оценки за LGD, трябва да са спазени разпоредбите по глава дванадесета, раздел III. Заместник-председателят може да признае продавач на кредитна защита с гаранция, различен от тези, признати по приложение № 6.

2.5. Оценката на инвестиционния посредник за стойността на LGD трябва да отговаря на изискванията в раздел IV и да бъде одобрена от заместник-председателя. Стойността на LGD за риск от разсейване при закупени вземания е 75%. Ако инвестиционният посредник е в състояние да разграничи чрез оценката си за EL параметрите PD и LGD, той използва така установената оценка на LGD.

2.6. С разрешение на заместник-председателя кредитна защита с гаранция може да бъде взета предвид при установяване на PD или LGD, ако отговаря на минималните изисквания по т. 2.6.4 - 2.6.9 на раздел IV. Инвестиционният посредник не може да прилага рискови тегла за гарантирани експозиции, установени на база коригираните стойности на PD и LGD, които са по-ниски от приложимите рискови тегла в сравнение с директна експозиция към гаранта.

2.7. Независимо от третирането по т. 2.6 за целите на т. 1.2.2 от раздел I стойността на LGD за сравнима пряка експозиция към продавач на защита е равна на LGD, присъден на нехеджиран инструмент от гаранта или на нехеджирано улеснение към длъжника. Изборът на вариант за сравнение се определя от наличието на обстоятелства, които удостоверяват, че в случай на едновременно неизпълнение на гаранта и длъжника размерът на възстановените суми зависи от финансовото състояние на гаранта или длъжника.

3. Прилагане на метода PD/LGD по отношение на експозиции към акции

3.1. Оценката на PD се определя съгласно принципите за експозиции към търговски предприятия. За експозиции към акции се използват следните минимални стойности на PD:

3.1.1. 0,09 % за експозиции към борсово търгувани акции, при които инвестицията е част от дългосрочни взаимотношения с клиент;

3.1.2. 0,09 % за експозиции към неборсово търгувани акции, където възвръщаемостта на инвестицията се базира на редовни и периодични парични потоци, които не са от капиталови печалби;

3.1.3. 0,40 % за експозиции към борсово търгувани акции, включващи други къси позиции, посочени в т. 1.3.1, буква „б“ от раздел I;

3.1.4. 1,25 % за всички други експозиции към акции, включващи други къси позиции, посочени в т. 1.3.1, буква „б“ от раздел I.

3.2. Стойността на LGD за експозиции към акции от извънборсово търгувани предприятия, включени в достатъчно диверсифициран портфейл, е 65 %.

3.3. За всички останали експозиции стойността на параметъра LGD е 90 %.

3.4. Стойността на M за всички експозиции е 5 години.

Раздел III

Стойност на експозициите

1. Експозиции към търговски предприятия, институции, национални правителства и централни банки и експозиции на дребно

1.1. Освен ако не е предвидено друго, стойността на балансовите експозиции е равна на брутната сума преди извършване на корекции в техния размер. Изречение първо се прилага и за активите, закупени на цена, различна от дължимата сума. За закупени активи разликата между дължимата сума и нетната стойност, отразена в баланса на инвестиционния посредник, се означава като отбив, в случай че дължимата сума е по-голяма, и премия, ако е по-малка.

1.2. В случаите, когато инвестиционният посредник използва рамкови нетиращи споразумения по отношение на репо-сделки или сделки по предоставяне/получаване в заем на ценни книжа или стоки, стойността на експозицията се изчислява съгласно глава дванадесета, раздел III.

1.3. В случай на балансово нетиране между кредити и депозити за установяване стойността на експозицията инвестиционният посредник прилага методите по глава дванадесета, раздел III.

1.4. Стойността на експозицията по лизингови договори е равна на дисконтираните минимални лизингови вноски.

„Минимални лизингови вноски“ са плащанията за срока на договора за лизинг, които лизингополучателят е длъжен или може да бъде задължен да извърши, както и която и да е опция за преговаряне (т.е. право, упражняването на което е разумно допустимо). Всяка гарантирана остатъчна стойност, отговаряща на условията по т. 19 от приложение № 6, отнасящи се до признаване на продавачи на защита, както и на минималните изисквания за признаване на други видове

гаранции, предвидени по т. 22-24 в приложение № 6, също се включва в минималните лизингови вноски.

1.5. За инструментите по приложение № 10 стойността на експозицията се определя съгласно методите, посочени в приложение № 3.

1.6. Стойността на експозициите за определяне на рисково претеглените стойности на закупени вземания е равна на текущия размер на тези експозиции, намалени с капиталовите изисквания за риск от разсейване, преди редуцията на кредитния риск.

1.7. За експозиции в ценни книжа или стоки, репо-сделки или сделки по предоставяне или получаване в заем на ценни книжа или стоки, сделки с удължен сетълмент или маржин сделки, стойността на експозицията се определя в съответствие с изискванията за оценка на активите и задбалансовите позиции съгласно приложимите счетоводни стандарти. В случаите, когато се прилага комплексен метод за финансово обезпечение съгласно приложение № 6, стойността на експозицията се увеличава с размера на корекцията за променливост за тези ценни книжа или стоки. Стойността на експозицията по репо-сделки, сделки по предоставяне или получаване в заем на ценни книжа или стоки, сделки с удължен сетълмент или маржин сделки, може да се определи съгласно приложение № 3 или чрез вътрешния модел по приложение № 6.

1.8. Независимо от третирането по т. 1.7 стойността на претеглената експозиция за кредитен риск към централна насрещна страна се установява по т. 8 от приложение № 3 при условие, че експозициите на тази централна насрещна страна са напълно обезпечени на ежедневна база.

1.9. Стойността на посочените по-долу експозиции се определя, като размерът на неусвоените суми се умножи по конверсионен коефициент, както следва:

1.9.1. 0% конверсионен коефициент по отношение на кредитни линии, които инвестиционният посредник може да отмени безусловно по всяко време и без предизвестие или които позволяват автоматично отменяне на ангажимента при влошаване състоянието на кредитополучателя; инвестиционният посредник трябва активно да следи финансовото състояние на длъжника, като системата му за вътрешен контрол следва да идентифицира незабавно всяко влошаване на кредитното му качество; неусвоените кредитни линии на дребно могат да се третират като безусловно отменяеми, когато условията по договора позволяват на инвестиционния посредник да се откаже от ангажимента си до максималния размер, до който това е допустимо, съгласно отнасящото се до защита на потребителите и свързаното с нея законодателство;

1.9.2. 20 % конверсионен коефициент по отношение на експозиции в издадени или потвърдени от инвестиционния посредник краткосрочни акредитиви, възникнали в резултат от движението на стоки;

1.9.3. 0% конверсионен коефициент по отношение на неусвоени суми по закупени револвиращи вземания, при условие че тези ангажименти са безусловно отменяеми или дават възможност на инвестиционния посредник да ги отмени по всяко време и без предизвестие; инвестиционният посредник следва активно да следи финансовото състояние на длъжника, като системата му за вътрешен контрол следва да идентифицира незабавно всяко влошаване на кредитното му качество;

1.9.4. 75 % конверсионен коефициент по отношение на други кредитни линии и споразумения от типа револвиращи секюритизирани позиции към един или няколко инвестиционни посредници; и

1.9.5. собствени оценки за конверсионни коефициенти по отношение на експозиции по т. 1.9.1 - 1.9.4 в случаите, когато инвестиционният посредник отговаря на минималните изисквания за използване на собствени оценки и при условие, че е получил разрешение от заместник-председателя.

1.10. Когато даден ангажимент е основание за продължаване на друг ангажимент, инвестиционният посредник трябва да използва по-ниския от двата конверсионни коефициента, приложими за съответните индивидуални ангажименти.

1.11. Всички други задбалансови експозиции, които не са посочени в т. 1.1-1.9, получават следните конверсионни коефициенти:

1.11.1. 100 % за позиции с пълен риск;

1.11.2. 50 % за позиции със среден риск;

1.11.3. 20 % за позиции със среден/нисък риск;

1.11.4. 0 % за позиции с нисък риск.

Задбалансовите експозиции се разпределят в рискови категории съгласно приложение № 2.

2. Експозиции към акции

Стойността на експозицията е стойността, представена във финансовите отчети. Приемливи измерители за експозиции към акции са, както следва:

2.1. за инвестиции, които се отчитат по справедлива стойност, при които промените в стойността се отчитат директно чрез приходите и собствените средства в баланса, стойността на експозицията е равна на справедливата стойност, посочена в баланса;

2.2. за инвестиции, които се отчитат по справедлива стойност, при които промените в стойността не се отчитат чрез приходите, а като компонент на печалбата след отчитане на дължимите данъци, стойността на експозицията е равна на справедливата стойност, посочена в баланса;

2.3. за инвестиции, които се отчитат въз основа на цената на придобиване или на по-ниската стойност между цената на придобиване и пазарната стойност, стойността на експозицията следва да бъде цената на придобиване или пазарната стойност, посочена в баланса.

3. Други активи, които нямат характер на кредитни задължения

Стойността на експозицията към други активи, които нямат характер на кредитни задължения, е равна на стойността, посочена във финансовите отчети.

Раздел IV

Минимални изисквания за използване на метода, основан на вътрешен рейтинг

1. Рейтингови системи

Общи положения

а) Рейтингова система е съвкупност от всички методи, процеси, контролни механизми, начини за събиране на данни и информационни системи, които участват при оценката на кредитния риск, отнасянето на експозициите по категории или рейтингови групи, както и определянето на количествени оценки за неизпълнение и загуби за даден вид експозиция.

б) Когато инвестиционен посредник използва повече от една рейтингова система, основанието за отнасяне на даден дължник или сделка към дадена рейтингова система следва да бъде документирано и прилагано по начин, който съответства адекватно на нивото на риска.

в) Оценъчните критерии и процеси за отнасяне на експозиции към отделни рейтингови системи подлежат на периодичен преглед за адекватността и приложимостта им спрямо текущия портфейл и външни условия.

1.1. Структура на рейтинговата система

Когато инвестиционен посредник използва преки оценки за рисковите параметри, тези оценки могат да се разглеждат като резултат върху дадена категория от непрекъсната рейтингова скала.

1.1.1. Експозиции към търговски предприятия, институции, национални правителства и централни банки

а) Рейтинговата система взема предвид рисковите характеристики на длъжника и сделката.

б) Рейтинговата система съдържа рейтингова скала, която дава количествена оценка на риска от неизпълнение на длъжника. Рейтинговата скала следва да има най-малко 7 категории за редовни длъжници и една категория за длъжници в неизпълнение.

в) Рискова категория на длъжника е категория от рейтинговата скала, в която се отнасят длъжници по обособени критерии за присъждане на оценка на параметъра PD. Инвестиционният посредник следва ясно да документа и обоснове връзката между категорията на длъжника по отношение на нивото на риска от неизпълнение, характерен за всяка рискова категория, и използваните критерии за разграничаване на това ниво на риск от неизпълнение.

г) Инвестиционният посредник с портфейли, съсредоточени в определен пазарен сегмент и диапазон на риск от неизпълнение, следва да разполагат с достатъчно категории длъжници в рам-

ките на този диапазон за избягване от неоправдана концентрация на длъжници в рамките на дадена рискова категория. Значителна концентрация на длъжници в рамките на една рискова категория е допустима единствено при наличие на убедителни данни, удостоверяващи, че категорията обхваща сравнително тесен интервал на параметъра PD и че нивото на риска от неплащане при всички длъжници в рисковата категория попада в този интервал.

д) За да получи разрешение от заместник-председателя за използването на собствени оценки на параметъра LGD при изчисляване на капиталовите изисквания, една рейтингова система трябва да включва обособена рейтингова скала за класифициране на отделните сделки в рискови категории, отразяващи специфичните особености по отношение на параметъра LGD.

е) Рискова категория сделки е рискова категория от рейтинговата скала за сделките, в която те се отнасят по обособени критерии за присъждане на оценка на параметъра LGD. Определението за категорията включва както описание на това как се отнасят експозициите в съответната категория, така и критериите за разграничаване на отделните нива на риск по категории.

ж) Значителна концентрация на сделки в рамките на дадена рискова категория е допустима единствено при наличие на убедителни данни, удостоверяващи, че категорията обхваща разумно тесен интервал на параметъра LGD и че нивото на риска от неплащане при всички сделки в рисковата категория попада в този интервал.

з) Инвестиционен посредник, използващ методите, посочени в т. 1.1.4 от раздел I за определяне на рискови тегла за експозиции по специализирано кредитиране, не е длъжен да има рейтингова скала на длъжника, която да дава количествена оценка на риска от неизпълнение на длъжника за посочените експозиции. За тези експозиции инвестиционният посредник трябва да има не по-малко от 4 категории за редовни длъжници и поне една категория за длъжници в неизпълнение.

1.1.2. Експозиции на дребно

а) Рейтинговата система за експозиции на дребно трябва да отчита риска на длъжника и сделката, както и всичките им съществени характеристики.

б) Степента на разграничаване на рисковите категории следва да осигури достатъчен брой експозиции в дадена категория или група за адекватно количествено измерване и потвърждаване характеристиките за загуба по категории или рейтингови групи. При разпределението на експозициите и длъжниците в рисковите категории или рейтингови групи следва да се избягва прекомерна концентрация.

в) процесът за отнасяне на експозициите по рискови категории или рейтингови групи трябва да гарантира адекватно разграничаване на риска, групиране на достатъчно еднородни експозиции и точно и последователно измерване на характеристиките за загубата по рискови категории или рейтингови групи. За закупени вземания групирането следва да отразява практиките на продавача и разнородността на клиентите.

г) Инвестиционният посредник трябва да отчита следните рискови фактори при отнасяне на експозициите по рискови категории или рейтингови групи:

- рискови характеристики на длъжника;
- рискови характеристики на сделката, включително видове продукти и/или обезпечения, като се вземат предвид случаите, при които няколко експозиции имат едно и също обезпечение;
- наличие на просрочие, освен в случаите, когато инвестиционният посредник удостовери пред заместник-председателя, че просрочието не представлява съществен рисков фактор за експозицията.

1.2. Отнасяне по рискови категории или рейтингови групи

1.2.1. Всеки инвестиционен посредник следва да разполага с конкретни дефиниции, процеси и критерии за отнасяне на експозициите по рискови категории или рейтингови групи в дадена рейтингова системата и да отговаря на следните изисквания:

а) дефинициите за рискови категории или рейтингови групи и критериите са достатъчно подробни, за да позволят на лицата, отговорни за присъждане на рейтинг, да отнасят длъжниците или сделките, представляващи сходни рискове, към една и съща рискова категория или рейтингова група; това отнасяне се извършва последователно по групи

дейности, структурни звена и географски райони;

б) документирането на рейтинговия процес следва да позволява на трети лица да установят отнасянето на експозициите към рисковите категории или рейтингови групи, както и да оценят дали това отнасяне е уместно;

в) критериите следва да бъдат в съответствие с вътрешните правила и стандарти за кредитиране и с политиката за третиране на проблемни длъжници или сделки на инвестиционния посредник.

1.2.2. Инвестиционният посредник взема предвид цялата приложима информация при отнасяне на длъжниците и сделките към рисковите категории или рейтингови групи. Информацията следва да бъде актуална и да позволява на инвестиционния посредник да прогнозира бъдещото състояние на експозицията. По-ограничената информация, с която разполага инвестиционния посредник, изисква по-консервативен подход при отнасяне на експозициите към длъжниците и сделките по рисковите категории или рейтингови групи. Когато инвестиционният посредник използва външни рейтинги като база при определяне на вътрешния рейтинг, той трябва да се увери, че се отчита и наличието на друга приложима информация.

1.3. Отнасяне на експозиции

1.3.1. Експозиции към търговски предприятия, институции, национални правителства и централни банки

а) В процеса по разрешаване на кредити всеки длъжник се отнася към съответна категория длъжници.

б) Инвестиционен посредник, на когото е разрешено да използва собствени оценки на параметъра LGD и/или конверсионните коефициенти, отнася всяка експозиция към съответната рискова категория сделки като елемент от процеса по разрешаване на заеми.

в) инвестиционен посредник, който използва методите, посочени в т. 1.1.4 от раздел I за отнасяне на рисковите тегла на експозиции по специализирано кредитиране, отнася всяка от тези експозиции към рисковите категории съгласно т. 1.1.1, буква „з“.

г) На всяко отделно юридическо лице, към което инвестиционния посредник има експозиция, се присъжда отделен рейтинг. Инвестиционният посредник следва да удостовери пред заместник-председателя, че прилага адекватна политика за третирането на индивидуалните клиенти и групи свързани клиенти.

д) Отделни експозиции към един и същ длъжник се отнасят в една и съща рискова категория длъжници, независимо от различията в естеството на всяка отделна сделка. Разрешава се отделните експозиции към един и същ длъжник да бъдат отнесени в множество категории, ако:

- експозициите са изложени на риск от трансфер между държавите, който зависи от това дали са в местна или в чуждестранна валута;

- експозиции, при които свързаните с дадена експозиция гаранции могат да бъдат отразени в корекция на отнасянето към дадена рискова категория;

- когато законодателството, свързано със защита на потребителите, търговска тайна или друго правно ограничение, възпрепятства обмяната на данни, отнасящи се до клиента.

1.3.2. Експозиции на дребно

Всяка експозиция се отнася към определена рискова категория или рейтингова група като елемент от процеса по разрешаване на кредити.

1.3.3. Инвестиционният посредник документира изключенията при отнасяне на експозициите към рискова категория или рейтингова група, когато въз основа на експертно мнение е пренебрегнат процесът по отнасяне, както и отговорните служители, одобрили тези изключения. Инвестиционният посредник анализира последващото състояние на експозициите и документира действията на съответния отговорен служител.

1.4. Цялостност на процеса по отнасяне

Експозиции към търговски предприятия, институции, национални правителства и централни банки

а) Отнасянето и прегледа на отнасянето следва да се извършва или одобрява периодично от независимо лице, което няма пряка полза от вземането на решения за разрешаване на кредити.

б) Инвестиционният посредник най-малко веднъж годишно актуализира рисковата категория или рейтинговата група на

длъжника или сделката. Високорисковите длъжници и проблемните експозиции подлежат на по-чести прегледи. Инвестиционният посредник актуализира отнасянето, когато е налице нова съществена информация за длъжника или експозицията.

в) Инвестиционният посредник трябва да има ефективен процес за получаването и съответното актуализиране на информацията за характеристиките на длъжника, които ще окажат влияние на PD, и информацията за характеристиките на сделката, които ще окажат влияние на LGD и/или конверсионния коефициент.

г) Инвестиционният посредник веднъж годишно актуализира отнасянето на длъжника и сделките, преразглежда характеристиките за загуба и просрочията за всяка отделна група със сходни рискови характеристики, както и поне веднъж годишно извършва преглед на представителна извадка от индивидуални експозиции в рамките на всяка една група, за да потвърди, че тези експозиции са отнесени към правилната група.

1.5. Прилагане на модели

В случаите, когато инвестиционният посредник прилага статистически или други автоматизирани методи и модели за отнасяне на експозиции към рискова категория или рейтингова група, се спазват следните изисквания:

а) инвестиционният посредник удостоверява пред заместник-председателя, че моделът притежава добра прогностична способност и не води до изкривяване при изчисляване на капиталовите изисквания и не показва съществени отклонения; входящите променливи трябва да дават надеждна и ефективна база на прогнозните резултати;

б) инвестиционният посредник е установил процес за проверка на входящите данни в модела, в това число и оценка на тяхната точност, пълнота и адекватност;

в) инвестиционният посредник е удостоверил, че използваните данни за създаване на модела са представителни за съвкупността от настоящите и длъжници или експозиции;

г) инвестиционният посредник е установил периодичен процес на утвърждаване на модела, който включва наблюдение на резултатите и стабилността на модела, преглед на спецификациите на модела и сравняване на резултатите от модела с настъпилите събития;

д) инвестиционният посредник, в допълнение към статистическия модел, използва експертно мнение и преглед на отнасянията по рисковите категории и рейтингови групи на модела, с цел да обезпечи подходящото му използване; прегледът следва да е насочен към откриване и ограничаване на грешки, свързани със слабостите на модела; експертното мнение трябва да отчита цялата приложима информация, която не е обхваната от модела; съвместното използване на експертното мнение и резултатите от модела се документират.

1.6. Документиране на рейтинговите системи

1.6.1. Инвестиционният посредник документира структурата и функционалните характеристики на използваните рейтингови системи. Документацията следва да удостоверява спазването на минималните изисквания в този раздел и включва разграничаването на портфейлите, критериите за присъждане на рейтинги, отговорностите и задълженията на лицата, които присъждат рейтинги на длъжници и експозиции, честота на прегледа на присъдените рейтинги, контрол на рейтинговия процес от ръководните лица.

1.6.2. Инвестиционният посредник документира обосновката и анализите за избор на критерии за присъждане на рейтинг, както и всички значими промени на този процес, като се посочват промените, направени в процеса на присъждане. Документират се и организацията по присъждане на рейтинги, включваща процеса на присъждане на рейтинги, и структурата на вътрешния контрол на този процес.

1.6.3. Инвестиционният посредник документира конкретните вътрешни определения за неизпълнение и загуба и удостоверява съответствието им с определенията, посочени в тази наредба.

1.6.4. В случаите, когато инвестиционният посредник използва статистически модели в процеса на присъждане на рейтинг, той следва да документира методологията им, като документацията следва да:

а) дава подробно описание на теоретичните принципи, допусканията и/или математическите и емпиричните основи

на отнасянията на оценките към категории, отделни длъжници, експозиции или групи, както и източниците на данни, използвани за оценка на модела;

б) установява шателен статистически процес (включително тестове с използване на данни извън извадката и извън обхващания времеви период) за утвърждаване на модела;

в) установява обстоятелствата, при които моделът не работи ефективно.

1.6.5. При използване на модел, създаден от трето лице, инвестиционният посредник трябва да гарантира, че отговаря на всички условия.

1.7. Поддържане на база данни

Инвестиционният посредник събира и съхранява данни относно вътрешните рейтинги съгласно изискванията на чл. 147 и 148, чл. 152, ал. 1 и чл. 153, ал. 1 - 3.

1.7.1. Експозиции към търговски предприятия, институции и национални правителства и централни банки

а) инвестиционният посредник събира и съхранява следната информация:

- изчерпателни исторически данни за рейтингите на длъжниците и признатите гаранции;

- датите, на които са присъдени рейтингите;

- основните данни и методологията, използвани за присъждане на рейтинг;

- отговорните лица за присъдените рейтинги;

- идентификация на длъжниците и експозициите, които са били в неизпълнение;

- датата на възникване и обстоятелствата, обусловили неизпълнението;

- данни за прогнозните стойности за параметъра PD и действителните нива на неизпълнение, за рейтинговите категории и движението между тях;

Инвестиционният посредник, който не използва собствени оценки за параметъра LGD и/или конверсионните коефициенти, събира и съхранява данни, даващи възможност за сравнение между действителните нива на LGD и стойностите, посочени в т. 2.1.7 от раздел II, както и между постигнатите конверсионни коефициенти и стойностите по т. 1.9 на раздел III.

б) инвестиционен посредник, използващ собствени оценки за параметъра LGD и/или конверсионни коефициенти, събира и съхранява следната информация:

- изчерпателни исторически данни за рейтингите на сделките, оценките за параметъра LGD и конверсионните коефициенти, свързани с всяка рейтингова скала;

- датите, на които са присъдени рейтингите и са изготвени оценките;

- основните данни и методологията, използвана за определяне на рейтинга на сделката, оценките за параметъра LGD и конверсионните коефициенти;

- отговорните лица, присъдили рейтинг на сделката, изготвили оценка на параметъра LGD или конверсионен коефициент;

- данни за прогнозните и реализиралите се стойности за параметъра LGD, както и за конверсионните коефициенти, отнасящи се за експозициите в неизпълнение;

- данни за параметъра LGD на експозицията преди и след оценка на ефекта на гаранцията/или кредитния дериватив за онези инвестиционни посредници, при които чрез LGD, повлиян от гаранцията/или кредитния дериватив, се редуцира кредитният риск.

- данни за компонентите на загубата за всяка експозиция в неизпълнение.

1.7.2. При експозиции на дребно инвестиционният посредник събира и съхранява следната информация:

- данни, използвани за отнасяне на експозициите по рискови категории или рейтингови групи;

- данни за оценките на параметрите PD, LGD и конверсионните коефициенти, отнасящи се до категориите или групите експозиции;

- идентификация на длъжниците и експозициите, които са били в неизпълнение;

- за експозиции в неизпълнение - данни за рисковите категории и рейтинговите групи, в които са били отнесени експозициите през годината, предшестваща неизпълнението,

както и данни за реализиралите се стойности на параметъра LGD и конверсионните коефициенти;

- данни за нивата на загуба при квалифицираните револвиращи експозиции на дребно.

1.8. Използване на стрес-тестове за оценка на капиталовата адекватност

1.8.1. Инвестиционният посредник следва да разполага с надеждна процедура за стрес-тестване за целите на оценката на капиталовата адекватност. Стрес-тестовите включват идентифициране на възможни събития или бъдещи промени в икономическите условия, които биха оказали неблагоприятен ефект върху експозициите и оценката на възможността инвестиционният посредник да устои на такива промени.

1.8.2. Инвестиционният посредник редовно провежда стрес-тестове, оценяващи ефекта от промяната в определени специфични условия върху общите капиталови изисквания за кредитен риск. Тестовите се избират от инвестиционния посредник и подлежат на надзор от заместник-председателя. Тестовите, които се прилагат, следва да бъдат обосновани, приемливо консервативни и в състояние да оценят поне ефекта от умерена рецесия. Инвестиционният посредник отчита и оценява потенциалната миграция на експозициите между рейтингови класове при прилагането на стрес-тест сценарии. Портфейлите, подложени на стрес-тестове, трябва да обхващат възможно най-голяма част от експозициите на инвестиционния посредник.

1.8.3. Инвестиционният посредник, който използва процедурите, посочени в т. 1.1.4 от раздел I, следва да отчете и ефекта от влошаване на кредитното качество на продавача на кредитна защита като част от метода за стрес-тестване, особено когато продавачът вече не отговаря на критериите за признаване.

2. Количествено измерване на риска

2.1. Неизпълнение

2.1.1. Неизпълнение е събитие, настъпило по отношение на даден длъжник, когато поне едно от следните условия е изпълнено:

а) инвестиционният посредник счита, че длъжникът няма да изплати изцяло своите задължения към него, към предприятието майка или към някое от дъщерните му дружества, без да се предприемат действия по реализиране на залога, ако има такъв;

б) длъжникът е в просрочие повече от 90 дни по съществена част от задължението си към инвестиционния посредник, предприятието майка или някое от дъщерните му предприятия.

Просрочие по задължение по различните видове експозиции е, както следва:

- За овъдрафти просрочие е налице, когато длъжникът е нарушил договорения лимит или договорения лимит е бил намален до размер, по-малък от усвоените от длъжника суми, или длъжникът е изтеглил значителна сума без одобрение от инвестиционния посредник. Договорен лимит е лимитът, за който е бил уведомен длъжникът.

- За експозиции на дребно и експозиции към предприятия от публичния сектор заместник-председателят определя броя дни, от които започва да тече просрочието съгласно т. 2.1.5.

- В случаите на експозиции към търговски предприятия заместник-председателят може да определи броя дни, след който започва да тече просрочието.

- В случаите на експозиции на дребно инвестиционният посредник може да прилага определението за неизпълнение при сделка.

- Във всички случаи експозицията в просрочие следва да надвишава праг, определен от заместник-председателя, който отразява едно разумно ниво на риска.

2.1.2. Признаците за вероятност за неизпълнение включват следните събития:

а) инвестиционният посредник е спрял текущото начисляване на лихви и в резултат от значително влошаване на кредитното качество на експозицията е извършена обезценка от страна на инвестиционния посредник, след като същият е поел експозицията;

б) инвестиционният посредник е продал задължението, реализирайки съществена икономическа загуба от влошеното му кредитно качество;

в) поради влошаване финансовото състояние и платежоспособността на длъжника инвестиционният посредник се е съгласил да реструктурира кредитното задължение чрез даване на

отстъпки (опрощаване или отлагане плащането на главница, лихви и такси), водещи до намаляване размера на задължението; това се прилага и за реструктуриране на собствения капитал при капиталови експозиции, оценени чрез метода PD/LGD,

г) инвестиционният посредник е поискал откриване на процедура за обявяване на длъжника в несъстоятелност или е предприел подобни постъпки поради неизплатеното кредитно задължение на длъжника към него, предприятието майка или някое от неговите дъщерни предприятия,

д) длъжникът е поискал или е обявен в несъстоятелност или е получил сходна защита и това би довело до забавяне погасяването или неизпълнение на кредитното задължение към инвестиционния посредник, предприятието майка или някое от неговите дъщерни предприятия.

2.1.3. Инвестиционният посредник, използващ външни данни, които сами по себе си са несъвместими с определението за неизпълнение, удостоверява пред заместник-председателя, че е извършил подходящи корекции с цел постигане на съответствие с определението за неизпълнение.

2.1.4. В случаите, когато инвестиционният посредник прецени, че за експозиция, която е била в неизпълнение, но вече не са налице обстоятелствата да се счита за такава, той може да присъди рейтинг на длъжника или сделката, съответстващ на редовна експозиция. Ако впоследствие се установи, че са налице условията по определението за неизпълнение, се счита, че е настъпило ново неизпълнение.

2.1.5. За експозиции на дребно и експозиции към предприятия от публичния сектор, при условие че насрещните страни са от държава членка, заместник-председателят определя точния брой дни, от които започва да тече просрочието, с които всички инвестиционни посредници следва да се съобразяват съгласно условията за неизпълнение, посочени в т. 2.1.1. Определеният брой следва да бъде в рамките на 90-180 дни и може да бъде различен за различни сделки. За експозиции към такива насрещни страни, намиращи се на териториите на други държави членки, компетентните органи определят брой дни, от които започва да тече просрочието, които не надвишават броя, определен от компетентните органи на съответната държава членка.

2.2. Общи изисквания за оценяване на параметрите

2.2.1. Собствените оценки на инвестиционния посредник за рисковите параметри PD, LGD, EL и конверсионни коефициенти обхващат всички относими данни, информация и методи. Оценките се извличат от историческия опит и емпиричните доказателства и не трябва да се базират единствено на експертно мнение. Оценките трябва да бъдат правдоподобни и базирани на съществените фактори, определящи рисковите параметри. По-ограничената информация изисква прилагане на по-консервативен подход на оценка.

2.2.2. Инвестиционният посредник следва да бъде в състояние да представи подробна разбивка за реализираните загуби по отношение честотата на неизпълнение, LGD, конверсионния коефициент или загубата, когато се използват EL оценки, разграничавайки факторите, които той е счел за определящи стойността на рисковите параметри. Инвестиционният посредник удостоверява, че оценките му са представителни за дългосрочен период.

2.2.3. В процеса на оценяване инвестиционният посредник отчита всички промени в практиката по кредитиране или в процеса на възстановяване на дължимите суми през периодите на наблюдение съгласно т. 2.3.8, 2.3.13, 2.4.10, 2.4.14, 2.5.7 и 2.5.9. Оценките на инвестиционния посредник следва да отразяват очакваното техническо развитие и нови данни. Оценките на инвестиционния посредник подлежат на актуализиране при поява на нова информация, но не по-рядко от една година.

2.2.4. Извадката от експозиции, използвана при оценяването, съответстващите им стандарти за кредитиране и другите имащи отношение характеристики трябва да са сравними с общата съвкупност от експозиции и вътрешни правила за кредитиране на инвестиционния посредник, който удостоверява, че икономическите или пазарните условия, които обуславят данните, отразяват текущата и очаквана пазарна среда. Броят на експозициите в извадката и използваният за количественото измерване период са достатъчни за гарантиране точността и устойчивостта на оценките.

2.2.5. За закупените вземания оценките трябва да отразяват цялата съществена и съотносима информация на разположение на инвестиционния посредник купувач, свързана с качеството на тези вземания, включително информация за подобни групи, предоставена от продавача, от инвестиционния посредник купувач или от външни източници. Закупуващият инвестиционен посредник оценява достоверността на информацията, получена от продавача.

2.2.6. Инвестиционният посредник коригира оценките с определена коригираща добавка, изразяваща възможни грешки при изчисленията. Когато методите и използваната информация са неудовлетворителни и ако възможността от грешки е голяма, добавката също следва да бъде по-голяма.

2.2.7. Когато инвестиционният посредник използва различни оценки за изчисляване на рискови тегла и за вътрешни цели, те се документират и тяхната приемливост се удостоверява пред заместник-председателя

2.2.8. Ако инвестиционен посредник използва данни, които са от други инвестиционни посредници, с които са в една група, той удостоверява, че:

- рейтинговите системи и критериите на другите инвестиционни посредници в групата са подобни на неговите;
- групата е представителна за портфейла, за който са използвани данните;

- инвестиционния посредник използва данните последователно във времето за оценка на рисковите параметри.

2.2.9. Когато инвестиционният посредник използва данни, които са от други инвестиционни посредници, отговорността за целостта и завършеността на рейтинговите системи остава негова. Инвестиционният посредник трябва да удостовери пред заместник-председателя, че разбира и прилага правилно рейтинговата си система, както и че наблюдава и проверява рейтинговия процес.

2.3. Специфични изисквания за оценката на параметъра PD
Експозиции към търговски предприятия, институции, национални правителства и централни банки

2.3.1. Инвестиционният посредник трябва да изчислява оценката за параметъра PD за всяка категория длъжници въз основа на дългосрочна усреднена стойност на годишния процент на неизпълнение.

2.3.2. По отношение на закупени вземания на търговски предприятия инвестиционният посредник може да базира оценките си за параметъра EL по категории длъжници въз основа на дългосрочна усреднена стойност на годишния процент на неизпълнение.

2.3.3. Ако инвестиционен посредник установява дългосрочните усреднени стойности на оценките на параметрите PD и LGD за закупени вземания на търговски предприятия въз основа на оценката за EL, както и очаквани стойности за параметрите PD и LGD, оценките му за общите загуби трябва да съответстват на общите изисквания за параметрите PD и LGD, установени в този раздел, и полученият параметър LGD отговаря на изискването от т. 2.4.1.

2.3.4. Инвестиционният посредник трябва да използва техниките за оценка на параметъра PD заедно с анализ. Инвестиционният посредник следва да отчита значението на експертните оценки при комбиниране на резултатите от техниките и при коригирането на ограниченията за употреба на техники и информация.

2.3.5. В случаите на използване на собствени данни за измерване на параметъра PD анализът следва да показва, че измерванията са в съответствие с вътрешните правила за кредитиране и ясно да посочва различията в рейтинговата система, обуславяща данните и текущата рейтингова система. Когато правилата за кредитиране или рейтинговите системи са обект на промяна, инвестиционният посредник трябва да използва по-голяма коригираща добавка при измерването на параметъра PD.

2.3.6. Когато инвестиционният посредник измерва нивата на неизпълнение чрез съпоставяне на своите вътрешни рискови категории към скала, използвана от АКР, той съотнася установените нива на неизпълнение и рискови категории на тези агенции към своите при спазване на следните условия:

а) процесът на съотнасяне се основава на съпоставяне на вътрешните рейтингови критерии с тези, използвани от АКР,

и на сравняване на вътрешните и външните рейтинги за общите длъжници;

б) избягват се неточности или непоследователност при използване на метода или изходните данни;

в) критериите на външните агенции, използвани при количествената оценка, засягат само риска от неизпълнение, без да се вземат предвид характеристиките на сделката;

г) анализът, извършван от инвестиционния посредник, включва съпоставка и документирание на използваните от външните агенции определения за неизпълнение с изискванията по т. 2.1.1 - 2.1.5.

2.3.7. Когато инвестиционният посредник използва прогностични статистически модели за определяне на неизпълнение, оценката за параметъра PD може да се изчислява на база средна стойност на оценките за вероятността от неизпълнение за отделните длъжници в дадена рискова категория, като моделите следва да отговарят на изискванията по т. 1.5.1.

2.3.8. Независимо дали инвестиционният посредник използва външни, вътрешни или групови източници на данни или комбинация от трите за оценка на параметъра PD, използваният исторически период на наблюдение при установяване на вероятността от неизпълнение трябва да е най-малко пет години за поне един източник. Когато периодът на наблюдение за някой източник на данни е по-продължителен, инвестиционният посредник използва по-дългия период. Изречение първо се прилага и за метода PD/LGD за акции.

Експозиции на дребно

2.3.9. Инвестиционният посредник изчислява оценката за параметъра PD за всяка рискова категория или рейтингова група длъжници въз основа на дългосрочна усреднена стойност на годишния процент на неизпълнение.

2.3.10. Независимо от третирането по т. 2.3.9, инвестиционният посредник може да изчисли PD на база реализираните загуби и съответната оценка на LGD.

2.3.11. Инвестиционният посредник използва вътрешните данни като първичен източник на информация за оценяването на характеристиките за загуба при отнасянето на експозициите към рисковите категории или рейтинговите групи. Инвестиционният посредник може да използва външни данни (в това число и групови данни) или статистически модели, ако може да удостовери наличието на голяма степен на съответствие между:

- вътрешния процес на отнасяне на експозициите към рисковите категории или рейтингови групи и процеса, използван в източника на външни данни;
- вътрешния рисков профил на инвестиционния посредник и състава на външните данни.

При закупени вземания на дребно инвестиционният посредник може да използва вътрешни и външни данни за сравнение. Инвестиционният посредник трябва да използва всички приложими източници на данни за сравнение.

2.3.12. Когато инвестиционният посредник установява дългосрочните усреднени стойности на оценките на параметрите PD и LGD въз основа на оценката за общите загуби, както и очакваните стойности за параметрите PD и LGD, оценките му за загубите трябва да съответстват на изискванията за параметрите PD и LGD, установени в този раздел, и полученият параметър LGD трябва да отговаря на изискването за оценка на параметрите PD и LGD, посочени в този раздел, като резултатът следва да е съвместим с параметъра LGD по т. 2.4.1.

2.3.13. Независимо дали инвестиционният посредник използва външни, вътрешни или групови източници на данни или комбинация от трите за оценка на характеристиките за загуба, използваният исторически период на наблюдение трябва да е най-малко пет години за поне един източник. Когато периодът на наблюдение за някой източник на данни е по-продължителен, инвестиционният посредник използва по-дългия период. Ако инвестиционният посредник може да предвиди размера на загубата по-точно с по-актуални данни и след разрешение на заместник-председателя, не е необходимо да се отдава еднаква значимост на историческите данни.

2.3.14. Инвестиционният посредник установява и анализира очакваните промени в стойностите на рисковите параметри за времето на кредитната експозиция (ефекти на сезонност).

2.4. Специфични изисквания към използването на собствени LGD оценки

2.4.1. Инвестиционният посредник установява оценката на параметъра LGD въз основа на усреднените реализирани стойности по отделни категории или групи сделки, претегляйки наблюдаваните неизпълнения в използваните данни (средна претеглена стойност на неизпълнения).

2.4.2. Инвестиционният посредник използва оценки за параметъра LGD, характерни за период на икономически спад, ако те са по-консервативни от дългосрочните усреднени стойности. При условие, че рейтинговата система се очаква да дава относително постоянни във времето стойности на параметъра LGD по категории или групи, се правят корекции на оценките на рисковите параметри за ограничаване на влиянието на икономическия спад върху капитала.

2.4.3. Инвестиционният посредник следва да отчита степента на зависимост между риска, свързан с длъжника, и този, свързан с обезпечението или предоставящата го страна, като случаете, при които е налице съществена степен на зависимост, се разглеждат по-консервативно.

2.4.4. При различие между валутите на задължението и обезпечението, оценката на параметъра LGD подлежи на по-консервативно третиране от страна на инвестиционния посредник.

2.4.5. При наличие на обезпечение оценките на параметъра LGD не следва да се базират единствено на оценката на пазарната стойност на обезпечението, а да отчитат последиците от потенциалната невъзможност на инвестиционния посредник за бързо разпореждане с обезпечението или неговата реализация.

2.4.6. За да вземе предвид наличието на обезпечение при оценяването на параметъра LGD, инвестиционният посредник следва да разполага с вътрешни правила за управление на обезпеченията, правна сигурност и управление на риска съгласно изискванията по приложение № 6.

2.4.7. Когато инвестиционният посредник взема предвид наличието на обезпечение при определяне на стойността на експозицията за кредитен риск на насрещната страна съгласно раздели V и VI от приложение № 3, всяка сума от обезпечението, за която се очаква да бъде възстановена, не участва в оценките за параметъра LGD.

2.4.8. В случай на експозиция, която вече е в неизпълнение, инвестиционният посредник използва сбора на своята най-достоверна оценка на очакваната загуба за всяка една експозиция при текущите икономически условия, вземайки предвид състоянието на експозицията и вероятността за допълнителни неочаквани загуби през периода на удовлетворяване.

2.4.9. Включените в отчета за приходи и разходи на инвестиционния посредник неплатени допълнителни начисления за забава се добавят към оценката за размера на експозицията и загубата.

Експозиции към търговски предприятия, институции, национални правителства и централни банки

2.4.10. Оценките за параметъра LGD се основават на данни за поне пет години от поне един източник. Данните се натрупват за всяка следваща година след въвеждането на метода на вътрешния рейтинг до достигане на период от седем години за този източник. Когато периодът на наблюдение за някой източник на подходящи данни е по-дълъг, инвестиционният посредник използва по-дългия период.

Експозиции на дребно

2.4.11. Независимо от прилагането по т. 2.4.1 оценките на параметъра LGD могат да бъдат изчислени чрез реализираните загуби и съответните оценки за PD.

2.4.12. Независимо от прилагането по т. 2.5.3 инвестиционният посредник може да отрази в своите конверсионни коефициенти или оценката на параметъра LGD бъдещите усвоявания на суми.

2.4.13. За закупени вземания на дребно инвестиционният посредник може да използва вътрешни и външни данни за оценяване на параметъра LGD.

2.4.14. Оценките за параметъра LGD се базират на данни от период на наблюдение най-малко пет години. Независимо от прилагането по т. 2.4.1 не е необходимо инвестиционният посредник да отдава еднакво значение на историческите данни в случая, когато той може да демонстрира пред заместник -

председателя, че с по-скорошни данни по-добре може да предвиди нивата на загуба.

2.5. Специфични изисквания към собствените оценки на конверсионните коефициенти

2.5.1. Инвестиционният посредник оценява размера на конверсионните коефициенти по категории или групи сделки въз основа на усреднените реализирани стойности по отделни категории или групи сделки, претегляйки всички наблюдавани неизпълнения от използваните източници на данни (среднопретеглена стойност на неизпълнения).

2.5.2. Инвестиционният посредник използва оценки за конверсионните фактори, характерни за период на икономически спад, ако те са по-консервативни от дългосрочните усреднени стойности. При условие че рейтинговата система се очаква да дава относително постоянни във времето стойности на конверсионните коефициенти по категории или групи, се правят корекции на оценките за ограничаване на влиянието на икономическия спад върху капитала.

2.5.3. Оценките на инвестиционния посредник за конверсионните коефициенти трябва да отразяват потенциалния размер на допълнително усвоените суми от длъжника до и след възникване на неизпълнението. Оценката за конверсионните коефициенти следва да се основава на по-висока степен на консерватизъм, когато може да се очаква по-силна положителна корелация между честотата на неизпълненията и величината на конверсионните коефициенти.

2.5.4. При установяване на конверсионните коефициенти инвестиционният посредник отчита своята специфична политика и стратегия по отношение наблюдението на клиентските сметки и плащанията. Инвестиционният посредник взема предвид и способността и намерението си да предотвратява бъдещи усвоения на суми при обстоятелства, близки до тези при неизпълнение, като нарушение на договорни ограничения или други технически събития.

2.5.5. Инвестиционният посредник следва да разполага с подходящи системи и процедури за ежедневно наблюдение на сумите по сделките, относителния дял на усвоените суми по ангажменти и промените в усвоените суми по длъжници и категории.

2.5.6. Когато инвестиционният посредник използва различни оценки за изчисляване на конверсионните коефициенти за надзорни и за вътрешни цели, те се документират и тяхната приемливост се удостоверява пред заместник-председателя.

Експозиции към търговски предприятия, институции и национални правителства и централни банки

2.5.7. Оценките за конверсионните коефициенти се основават на данни за поне пет години от поне един източник на информация. Данните се натрупват за всяка следваща година до достигане на период от седем години за този източник. Когато периодът на наблюдение за някой подходящ източник на данни е по-продължителен, инвестиционният посредник използва по-дългия период.

Експозиции на дребно

2.5.8. Независимо от прилагането по т. 2.5.3 инвестиционният посредник може да отрази бъдещи тегления в конверсионните си коефициенти или в оценките си на параметъра LGD.

2.5.9. Оценките за конверсионните коефициенти при експозиции на дребно се базират на исторически период на наблюдение най-малко пет години. Независимо от прилагането по т. 2.5.1 не е необходимо инвестиционният посредник да отдава еднакво значение на историческите данни, в случай че може да удостовери пред заместник-председателя, че по-скорошните данни са по-добър прогностичен фактор за бъдещите усвоени суми.

2.6. Минимални изисквания за оценка на ефекта от използването на гаранции и кредитни деривативи.

2.6.1. Изискванията, по т. 2.6.2 - 2.6.9 не се прилагат за гаранции, предоставени от институции и национални правителства и централни банки в случаите, когато инвестиционният посредник е получил одобрение за прилагане на метода по глава дванадесета, раздел I за експозиции към такива лица. В този случай се прилагат изискванията по глава дванадесета, раздел III.

2.6.2. За гаранции на дребно изискванията по т. 2.6.3 - 2.6.9 се прилагат и при разпределението на експозициите по

категории или групи, както и оценката на параметъра PD.

2.6.3. Инвестиционният посредник следва да разполага с ясни критерии за видовете гаранции, които признава при изчисляване размера на рисковото претеглените експозиции.

2.6.4. За признатите гаранции инвестиционният посредник прилага правилата като тези за дължниците по т. 1.2.1. - 1.4.

2.6.5. Гаранцията следва да е неотменяема от страна на гаранта, валидна до пълното удовлетворяване на задължението (до размера на сумата и съдържанието на гаранцията), изготвена в писмена форма и правно допустима в съответното законодателство, където са активите, предмет на гаранцията. Гаранции, съдържащи условия, съгласно които гарантът може да не бъде задължен да изпълни нейните условия (условни гаранции), могат да бъдат признати при условие, че са одобрени от заместник-председателя. Инвестиционният посредник следва да удостовери, че критериите за определяне отразяват възможния ефект за промяна в редуцията на риска.

2.6.6. Инвестиционният посредник следва да разполага с ясни критерии за промяна на рисковите категории, рейтинговите групи, оценките на параметъра LGD, както и критерии за процеса на разпределение на експозициите по категории или групи в случай на приемливи закупени вземания и такива на дребно, като тези критерии трябва да отразяват влиянието на наличните гаранции за изчисляване на размера на рисковопретеглените експозиции. Тези критерии следва да отговарят на минималните изисквания по т. 1.2.1. - 1.4.

2.6.7. Критериите трябва да бъдат реалистични, да вземат предвид способността и намерението на гаранта да изпълни задължението си, вероятния момент на плащането от гаранта, степента на взаимозависимост между способността на гаранта за изпълнение на гаранцията със способността на длъжника да изплати задължението си и остатъчния риск от длъжника.

2.6.8. Минималните изисквания към гаранциите по този раздел се прилагат и при използване на кредитни деривативи към едно лице. При несъответствие между базисното вземане и референтното задължение по кредитен дериватив или задължение, използвано за определяне настъпването на кредитно събитие, се прилагат изискванията по т. 26 от приложение № 6. Тези изисквания се прилагат и за разпределяне на експозиции на дребно и приемливи закупени вземания по категории или групи.

2.6.9. Критериите следва да отчитат структурата на плащанията по кредитния дериватив и да оценяват нейното влияние върху размера и моментите на възстановяване на суми и остатъчния риск. Инвестиционният посредник следва да отчита размера на другите форми на остатъчен риск.

2.7. Минимални изисквания за закупени вземания

2.7.1. Условията по сделката следва да гарантират, че при всички предвидими обстоятелства инвестиционният посредник е в състояние да контролира и да се разпореджа с всички парични постъпления по вземането. Когато длъжникът извършва плащания към продавача или обслужващото лице, инвестиционният посредник проверява редовно дали тези плащания се прехвърлят изцяло съгласно договорните условия. Обслужващо лице е предприятие, което ежедневно управлява група от закупени вземания или свързаните с тях кредитни експозиции. Инвестиционният посредник трябва да разполага с процедури, осигуряващи защита на собствеността върху вземанията и паричните постъпления при несъстоятелност или от законови пречки, които могат съществено да възпрепятстват кредитора при ликвидирането или прехвърлянето на вземанията или при запазване на контрола върху паричните постъпления.

2.7.2. Инвестиционният посредник трябва да извършва наблюдение на качеството на закупените вземания и финансовото състояние на продавача и обслужващото лице, като:

- оценява зависимостта на качеството на закупените вземания от финансовото състояние на продавача и обслужващото лице и разполага с вътрешни правила и процедури, осигуряващи подходяща защита срещу непредвидени обстоятелства, включително определяне на вътрешен рисков рейтинг за всеки продавач и обслужващо лице;

- разполага с ясни и ефективни правила и процедури за избор на продавач и обслужващо лице; инвестиционният посредник извършва периодичен преглед на отчетите, изготвени от

продавачите и обслужващите лица, за установяване на измами, оперативни слабости, кредитната политика на продавача и правилата за събиране на вземания на обслужващото лице; констатациите от тези прегледи се документират;

- оценява характеристиките на групата от закупени вземания, в това число и на авансови такива, историята на просрочията към продавача, необслужваните задължения и провизиите за тях, условията на плащане и възможността за прихващания срещу насрещни вземания;

- разполага с ефективни правила и процедури за наблюдение на концентрацията в общата експозиция към отделен длъжник в групата и между отделните групи закупени вземания;

- осигурява своевременно подробни данни за падежната структура и разсейването на вземанията в съответствие с критериите му за закупуване на вземания, както и ефективни способи за наблюдение и потвърждение на практиките на продавача за придобиване на вземания и ефекта от разсейване.

2.7.3. Инвестиционният посредник трябва да разполага със системи и процедури за ранно разпознаване на влошаването на финансовото състояние на продавача и качеството на закупените вземания, насочени към възникващите проблеми. По-специално инвестиционният посредник трябва да изготви ясни и ефективни правила, процедури и информационни системи за наблюдение на нарушенията на договорните ограничения и ясни и ефективни политики и процедури за предприемане на правни действия и уреждане на проблемни закупени вземания.

2.7.4. Инвестиционният посредник трябва да разполага с ясни и ефективни правила и процедури за контрол върху закупените вземания, кредити и парични наличности. По-специално вътрешни правила трябва да определят всички съществени елементи на програмите за закупуване на вземания, включително размер на авансовите плащания към продавача, приемливите обезпечения, изискуемата документация, лимитите за концентрация и управлението на паричните постъпления. Тези елементи следва да отчетат всички присъщи и съществени фактори, в това число финансовото състояние на продавача и обслужващото лице, концентрацията на риск, тенденциите в качеството на закупените вземания и клиентите на продавача. Вътрешните системи трябва да позволяват авансово плащане само при предоставяне на определената документация и съответното обезпечение.

2.7.5. Инвестиционният посредник трябва да разполага с ефективен вътрешен процес за оценка спазването на всички вътрешни правила и процедури, който включва: периодичен одит на всички критични фази в програмата за закупуване на вземания; потвърждение за разграничението в задълженията за оценяване на продавача и на обслужващото лице и оценяване на длъжника, а също така и за оценяване на продавача и на обслужващото лице и задълженията за целеви одит на продавача и на обслужващото лице; както и оценка на операциите, квалификацията и опита на персонала,

3. Утвърждаване на вътрешни оценки

3.1. Инвестиционният посредник трябва да разполага с изчерпателни процедури за утвърждаване на точността и целостта на рейтинговите системи, процесите и оценката на всички относими рискови параметри. Инвестиционният посредник трябва да удостовери пред заместник-председателя, че вътрешният процес по утвърждаване позволява последователна и съдържателна оценка на резултатите от системите за присъждане на вътрешни рейтинги и оценяване на риска.

3.2. Инвестиционният посредник трябва периодично да сравнява очакваните стойности на параметъра PD с реализираните нива на изпълнение за всяка рискова категория, когато тези нива са извън очакваното допустимо отклонение за дадената категория, инвестиционният посредник трябва да анализира причините за това. Когато използва собствени оценки за параметъра LGD и/или конверсионните коефициенти, инвестиционният посредник извършва аналогичен анализ. При такива анализи се използват възможно най-дълги редове от исторически данни, като използваните методи и данни се документират и осъвременяват поне веднъж годишно.

3.3. Инвестиционният посредник извършва утвърждаване и посредством други количествени техники и сравнение с относими източници на външни данни. Използваните данни

следва да са подходящи за портфейла, да се актуализират периодично и да покриват уместен период на наблюдение. Вътрешната оценка на резултатите на рейтинговата система трябва да се базира на възможно най-дълъг времеви период.

3.4. Използваните методи и данни при утвърждаването чрез количествени техники следва да бъдат съпоставими във времето. Промени в методите, начините за проверка на валидността, както и данните (източници на данни и разглеждани периоди) се документират.

3.5. Когато използва собствени оценки за EL, инвестиционният посредник следва да разполага с надеждни вътрешни процедури в случаи, при които отклоненията на реализираните от очакваните стойности на рисковите параметри или конверсионните коефициенти са значителни, за да поставят коректността на оценките под съмнение. Тези процедури трябва да вземат предвид стопанската цикличност и системната променливост в нивата на изпълнение. Когато реализираните стойности продължават да са по-високи от очакваните, оценките се завишават, за да отразят историческите данни за неизпълненията и загубите.

4. Изчисляване на рисковопретеглена стойност на експозиции към акции чрез използване на вътрешни модели

4.1. Капиталови изисквания и количествено определяне на риска

За целите на изчисляването на изискванията за експозиции към акции инвестиционният посредник спазва следните стандарти:

4.1.1. Изчислената стойност на потенциалната загуба трябва да е устойчива спрямо настъпване на неблагоприятни пазарни промени, оказващи влияние върху дългосрочния рисков профил на портфейлите. Използваните данни при установяването на разпределението на доходността отразяват най-дългия период, за който има налична и съдържателна информация за рисковия профил за експозиции към акции на инвестиционния посредник. Използваните данни следва да бъдат достъпни, за да осигурят консервативни, статистически значими и надеждни оценки за загубите, които не се основават единствено на субективно или експертно мнение. Инвестиционният посредник удостоверява пред заместник-председателя, че заложените при използваните стрес-тестове шокове осигуряват консервативна оценка на потенциалните загуби за съответния дългосрочен пазарен или стопански цикъл. Инвестиционният посредник допълва емпиричния анализ на наличните данни с корекции, обусловени от различни фактори за получаване на достъпно реалистични и консервативни резултати от модела. При изграждане на моделите за стойност на риск (VaR) за измерване на потенциалните тримесечни загуби, инвестиционният посредник може да използва тримесечни данни или по-краткосрочни данни, преобразувани в тримесечен еквивалент чрез подходящ аналитичен метод, подкрепен от емпирични доказателства и чрез разработен и документиран анализ. Този метод се прилага последователно във времето и със степен на консервативност, по-висока, когато наличните данни са ограничени.

4.1.2. Използваните модели следва да обхващат в подходяща степен всички съществени рискове, свързани с доходността на акциите, включително общия и специфичния пазарен риск на експозициите на портфейла на инвестиционния посредник. Вътрешните модели обясняват по подходящ начин историческите колебания в цените, обхващат величината и промените в състава на потенциалните концентрации и резултатите им са устойчиви в неблагоприятна пазарна среда. Съвкупността от използваните при оценяването рискови експозиции трябва да съответства в голяма степен или да е сравнима с експозициите към акции на инвестиционния посредник.

4.1.3. Вътрешният модел съответства на рисковия профил и структурата на портфейла от акции. Когато инвестиционният посредник притежава експозиции, които са предмет на съществена нелинейна зависимост, вътрешният модел следва да обхваща адекватно свързания с тези инструменти риск.

4.1.4. Съотнасянето на отделните позиции към техни анализи, пазарни индекси и рискови фактори следва да бъде правдоподобно и добре обосновано.

4.1.5. Инвестиционният посредник удостоверява чрез емпиричен анализ уместността на рисковите фактори, включително

способността им да обхващат общия и специфичния риск.

4.1.6. При оценките за променливостта на доходността на експозициите към акции се използват относимите и наличните данни, информация и методи. Използват се проверени от независимо лице вътрешни или външни данни (в това число и групови данни).

4.1.7. Въведени са прецизни и изчерпателни процедури за стрес тестове.

4.2. Процедури и контролни механизми за управление на риска

По отношение на разработването и използването на вътрешни модели за целите на установяване на капиталовите изисквания инвестиционният посредник въвежда правила, процедури и контролни механизми за обезпечаване цялостността на модела и моделиращия процес, които включват:

4.2.1. Вътрешният модел е неразделна част от цялостната управленска информационна система и от управлението на позициите в акции в инвестиционния портфейл. Моделът е неразделна част и от инфраструктурата за управление на риска в случаите, когато той се използва за измерване и оценяване доходността на портфейла от акции със и без отчитане на риска, за разпределяне на икономическия капитал по експозиции и за оценяване на общата капиталова адекватност и процеса по управление на инвестициите.

4.2.2. Създаване на управленски системи, процедури и контролни функции, обезпечавачи периодичен и независим преглед на всички елементи на процеса по използване на вътрешния модел, в това число одобрението на промени в моделите, преглед на входящите данни и резултатите на модела (напр. потвърждаване оценките на риска). Този преглед оценява точността, пълнотата и уместността на входящите данни и резултатите на модела с цел откриване и ограничаване на потенциални грешки, дължащи се на известните слабости и установяване на нови. Прегледът може да се извършва от независимо вътрешно звено или независима трето лице.

4.2.3. Подходящи системи и процедури за наблюдение на инвестиционните ограничения и на рисковите експозиции на позициите в акции.

4.2.4. Звената, отговорни за проектиране и внедряване на модела, следва да бъдат функционално независими от звената, отговорни за управлението на индивидуалните инвестиции.

4.2.5. Подходяща квалификация и компетентност на лицата, отговорни за отделните етапи на процеса по моделиране.

4.3. Утвърждаване и документация

4.3.1. Инвестиционният посредник разполага с надеждни системи за утвърждаване точността и целесъобразността на вътрешните модели и процеса на моделиране, като всички съществени елементи се документират.

4.3.2. Инвестиционният посредник използва процеса на вътрешно утвърждаване за последователна и съдържателна оценка на резултатите от вътрешните модели и процесите по моделиране.

4.3.3. Използваните данни и техники за количествено утвърждаване следва да бъдат съпоставими във времето, като всяка тяхна промяна (както в източниците на данни, така и в разглежданите периоди) се документира.

4.3.4. Инвестиционният посредник периодично сравнява и документира действителната доходност, включваща реализирани и нереализирани печалби и загуби, със съответните резултати от модела чрез използване на исторически данни за възможно най-дълъг период. Инвестиционният посредник документира използваните методи и данни при тези сравнения. Анализите и документацията се актуализират поне веднъж годишно.

4.3.5. Инвестиционният посредник извършва утвърждаване и посредством други количествени техники и сравнение с относими източници на външни данни. Използваните данни следва да са подходящи за портфейла, да се актуализират периодично и да покриват уместен период на наблюдение. Вътрешната оценка на резултатите от използването на моделите се базира на възможно най-дълъг времеви период.

4.3.6. Инвестиционният посредник следва да разполага с надеждни вътрешни процедури за случаи, при които отклоненията на реализираните от очакваните стойности на доходността по позициите са значителни, за да поставят коректността на оценките под съмнение. Тези стандарти следва

да са съобразени със стопанската цикличност и системните колебания в доходността. Всички корекции в резултат на прегледите, направени в съответствие с изискванията за извършване на преглед, се документират.

4.3.7. Вътрешният модел и процесът на моделиране се документират, в това число и отговорностите на лицата, включени в процесите по моделиране, преглед и одобрение.

5. Корпоративно управление и контрол

5.1. Корпоративно управление

5.1.1. Всички съществени аспекти на рейтинговия процес и процеса по оценяване следва да бъдат одобрени от управленските органи на инвестиционния посредник или определена от него комисия и отговорните ръководни лица. Те трябва да познават рейтинговите системи на инвестиционния посредник и да разбират свързаните с тях управленски отчети.

5.1.2. Отговорните ръководни лица уведомяват управленските органи или упълномощените от него лица за съществените промени или отклонения от установените правила, които оказват съществено влияние върху рейтинговите системи.

5.1.3. Отговорните ръководни лица следва да познават структурата и функционирането на рейтинговите системи и да следят текущо за правилната им работа. Звената за контрол на кредитния риск информират тези лица за резултатите от рейтинговия процес, нуждаещите се от подобрение области и действията за отстраняване на вече установените слабости.

5.1.4. Анализът на профила на кредитния риск, базиран на вътрешни рейтинги, е основна част от управленските отчети, предоставяни на лицата по-горе. Те задължително включват рисковия профил и оценките на съответните рискови параметри по категории, миграцията между рисковите категории, сравнение на реализираните с очакваните нива на неизпълнение, загуби при неизпълнение и конверсионни коефициенти и резултатите от направените стрес-тестове. Периодичността на докладване се определя от значимостта, вида и получателя на информацията.

5.2. Контрол на кредитния риск

5.2.1. Звеното за контрол на кредитния риск е независимо от управленските органи на инвестиционния посредник и звената по създаване или подновяването на експозициите и се отчита директно пред отговорните ръководни лица. Звеното е отговорно за структурирането или избора, приложението, надзора и резултатите на рейтинговата система, също така редовно изготвя и анализира доклади за резултатите на рейтинговата система.

5.2.2. Звеното за контрол на кредитния риск има следните задължения:

- тестване и наблюдение на рисковите категории и групи;
- изготвяне и анализ на обобщени отчети, съдържащи данни или резултати от и за рейтинговите системи;
- въвеждане на процедури за потвърждаване правилното прилагане на определенията за рискови категории или рейтингови групи по структурни звена и географски региони;
- преглед и документиране на промените в рейтинговия процес, в това число и причините за тях;
- периодичен преглед на прогностичната способност на рейтинговите критерии, като всяка промяна в рейтинговия процес, критериите или индивидуалните рейтингови параметри се документира и съхранява;
- контрол на рейтинговите модели, активно участие в структурирането или избора, приложението и утвърждаването на моделите, използвани в рейтинговия процес;
- надзор върху моделите, използвани в рейтинговия процес;
- текущ преглед и извършване на промени в моделите, използвани в рейтинговия процес.

5.2.3. Инвестиционният посредник, използващ данни съгласно т.2.2.9. -2.2.10, може да възлага на трети лица следните дейности:

- изготвяне на данни, отнасящи се до тестването и наблюдаването на категории и групи;
- изготвяне на обобщени доклади от рейтинговата система на инвестиционния посредник;
- изготвяне на данни, отнасящи се до прегледа на рейтинговите критерии за оценка, ако същите предоставят възможност за предвиждане на риска;

- документиране на промените в рейтинговия процес, критерии или отделни рейтингови параметри;

- изготвяне на данни, отнасящи се до непрекъснатия преглед и изменение на моделите, използвани в рейтинговия процес.

5.2.4. Инвестиционен посредник, прилагащ т. 5.2.3, трябва да:

а) разполага със цялата информация от третите лица, която е необходима за установяване спазването на изискванията;

б) осигури достъп за извършване проверки на място до същата степен, до която такива могат да се извършват спрямо инвестиционния посредник.

5.3. Вътрешен контрол

Специализираната служба за вътрешен контрол или друго съвместимо независимо одитиращо звено извършва веднъж годишно преглед на дейността на инвестиционния посредник и рейтинговите му системи, в това число дейността по кредитиране и оценка на рисковите параметри и конверсионните коефициенти.

Приложение № 6 към глава дванадесета, раздел III Редукция на кредитния риск

Общи положения

1. За изчисляване на рисково претеглените експозиции по стандартизирания метод по глава дванадесета, раздел I, или по метода на вътрешния рейтинг по глава дванадесета, раздел II, инвестиционният посредник може да отчита редукция на кредитния риск при спазване на изискванията от това приложение.

2. Правила за прилагане на редукция на кредитния риск.

2.1 Инвестиционните посредници, които отчитат редукция на кредитен риск или очаквана загуба, са длъжни да прилагат правила и процедури за ефективно управление и контрол на рисковете, произтичащи от действията по редукция на кредитния риск.

2.2. Когато се отчита редукцията на кредитния риск или очакваната загуба, инвестиционният посредник извършва и цялостна оценка на кредитния риск на базовата експозиция.

2.3. Инвестиционният посредник следи и контролира чрез подходящи писмени правила и процедури остатъчния риск, произтичащ от по-ниска ефективност от очакваната на използваните техники за редукция на кредитния риск.

2.4. При репо-сделки нетният размер на експозицията се счита за базова експозиция.

Обезпечена кредитна защита

3. Нетиране на балансови позиции с една насрещна страна

3.1. Балансовите позиции на насрещната страна могат да се нетират, когато е налице споразумение за нетиране с инвестиционния посредник.

3.2. Нетирането по т. 3.1 се прилага, когато са налице следните условия:

3.2.1. предвидено е, че в случай на неизпълнение, неплатежоспособност или несъстоятелност едната страна дължи на другата нетния размер на задължението;

3.2.2. инвестиционният посредник е удостоверил, че споразумението за нетиране е правно валидно и приложимо във всички случаи по съответните законодателства, включително в случай на неплатежоспособност или несъстоятелност на насрещната страна;

3.2.3. инвестиционният посредник е в състояние да установи по всяко време вземанията и задълженията, предмет на споразумението за нетиране;

3.2.4. инвестиционният посредник наблюдава и контролира рисковете, свързани с прекратяването на кредитното обезпечение; и

3.2.5. инвестиционният посредник наблюдава и контролира експозициите на нетна основа.

3.3. Нетирането по т. 3.1 на балансови позиции не се признава, когато се извършва въз основа на рамково споразумение за нетиране на репо-сделки, сделки по предоставяне/получаване в заем на ценни книжа или други сделки, сключени на капиталовия пазар. В тези случаи се прилагат изискванията по т. 5 - 7.

4. Дебитни и кредитни балансови позиции на клиент могат да се нетират, когато е в сила договор за залог, независимо дали той е сключен самостоятелно, представлява част от основното задължение, част от рамков договор или от

договор при общи условия.

5. Рамкови споразумения за нетиране на репо-сделки, сделки по предоставяне/получаване в заем на ценни книжа или стоки и други сделки, сключени на капиталовия пазар

5.1. Инвестиционен посредник, използващ комплексен метод по т. 34, може да извърши нетиране между позиции, обект на рамкови договори за нетиране на репо-сделки, сделки по предоставяне/получаване в заем на ценни книжа или стоки и други сделки, сключени на капиталовия пазар, когато рамковият договор за нетиране на изискванията по т.6.

5.2. Освен на изискванията по глава седма приетото обезпечение и получените ценни книжа по силата на рамково споразумение за нетиране трябва да отговарят на критериите по т. 8 - 10.

6. Рамковите споразумения за нетиране по т. 5 се признават за целите на редукция на кредитния риск, когато отговарят едновременно на следните условия:

6.1. споразумението е правно валидно и приложимо в съответните законодателства, включително в случай на неплатежоспособност или несъстоятелност на насрещната страна;

6.2. споразумението осигурява на изправната страна правото да прекрати и приключи своевременно всички сделки, обект на споразумението, в случай на неизпълнение, неплатежоспособност или несъстоятелност на другата страна по споразумението;

6.3. Споразумението урежда нетирането между доходите и загубите по сделките, като едната страна дължи на другата единствено нетния размер на задължението;

6.4. Инвестиционният посредник отговаря на минималните изисквания за признаване на финансови обезпечения съгласно т. 11.

Финансови обезпечения

7. Инвестиционният посредник може да прилага опростен метод или комплексен метод за редукция на кредитния риск при използване на финансови обезпечения.

8. Финансовите обезпечения, които се признават, са:

8.1. Парични депозити и приравнени на тях парични инструменти, държани от инвестиционния посредник.

8.2. Дългови ценни книжа, издадени от национални правителства или централни банки, които получават четвърта или по-висока степен на кредитно качество въз основа на оценка, присъдена от призната АКР, и включват:

8.2.1. издадени от регионални или местни органи, дългови ценни книжа, експозициите в които съгласно стандартизирания метод се разглеждат като експозиции към националното правителство, съгласно чието законодателство са издадени;

8.2.2. издадени от предприятия от публичния сектор, дългови ценни книжа, които се третират като експозиции към националното правителство по т. 1.4.43 от приложение № 4;

8.2.3. издадени от международни банки за развитие или международни организации, дългови ценни книжа, за които при стандартизирания метод се прилага нулево рисково тегло.

8.3. Дългови ценни книжа, издадени от институции или други лица, които получават трета или по-висока степен на кредитно качество въз основа на оценка, присъдена от призната АКР, и включват:

8.3.1. дългови ценни книжа, издадени от регионални или местни органи, които съгласно стандартизирания метод не се третират като експозиции към националното правителство, съгласно чието законодателство са издадени;

8.3.2. дългови ценни книжа, издадени от предприятия от публичния сектор, които се третират като експозиции към институции съгласно стандартизирания метод;

8.3.3. дългови ценни книжа, издадени от международни банки за развитие, различни от тези, получаващи 0% рисково тегло при стандартизирания метод.

8.4. Дългови ценни книжа с присъдена от призната АКР краткосрочна оценка, съответстваща на трета или по-благоприятна степен за кредитно качество.

8.5. Акции и конвертируеми облигации, включени в основен борсов индекс.

8.6. Злато.

8.7. При условие, че ценната книга има две кредитни оценки от признати АКР, се взема предвид по-ниската оценка. В случаите, когато има повече от две кредитни оценки от

признати АКР, се вземат двете най-високи, когато са еднакви, а ако те се различават, се взема предвид по-ниската от двете.

9. Финансови обезпечения могат да бъдат и:

9.1. Дългови ценни книжа, които нямат присъдена кредитна оценка от призната АКР, ако отговарят на следните критерии:

9.1.1. дълговите ценни книжа се котира на призната борса;

9.1.2. дълговите ценни книжа са квалифицирани като първостепенен дълг;

9.1.3. всички други дългови ценни книжа от същия ранг на институцията емитент имат присъдена кредитна оценка, съответстваща на трета или по-добра степен на кредитно качество;

9.1.4. инвестиционният посредник декларира, че не разполага с информация относно присъждането на кредитна оценка, по-неблагоприятна от трета степен на кредитно качество; и

9.1.5. инвестиционният посредник е в състояние да удостовери пред комисията, че пазарната ликвидност на инструмента е достатъчно висока за целите на обезпечението.

9.2. Дялове в предприятия за колективно инвестиране, ако са изпълнени следните изисквания:

9.2.1. имат ежедневни публично оповестени цени на обратно изкупуване;

9.2.2. предприятието за колективно инвестиране инвестира само в инструменти по т. 8.1 - 9.1.

9.3. Използването от страна на предприятието за колективно инвестиране на деривативни инструменти с цел хеджиране на риска не ограничава признаването на дяловете му за приемливо обезпечение съгласно т. 9.2.

10. Допълнителните финансови обезпечения, които се признават по комплексния метод, са:

10.1. акции и конвертируеми облигации, невключени в основен борсов индекс, но допуснати до на призната борса; и

10.2. дялове в предприятия за колективно инвестиране, които имат ежедневни публично оповестени цени на обратно изкупуване и освен в инструментите по т. 9.2.2 могат да инвестират и в инструментите по т. 10.1.

11. Минимални изисквания към финансовите обезпечения

Обезпеченията по т. 8 се признават за целите на редуцицията на кредитния риск, когато са изпълнени следните условия:

11.1. условия за ниска корелация:

11.1.1. да не е налице съществена положителна корелация между кредитното качество на длъжника и стойността на обезпечението;

11.1.2. ценните книжа да не са издадени от длъжника или от лице от същата група, освен в случаите на издадени от длъжника облигации с покритие, съгласно изискванията на стандартизирания метод, когато книгата са приети като обезпечение по споразумения за обратно изкупуване и са изпълнени изискванията по буква „а“;

11.2. изисквания за правна сигурност - инвестиционният посредник спазва всички договорни и нормативни изисквания и приема всички необходими действия относно приложимостта на договорите за обезпечение спрямо съответните законодателства;

11.3. Оперативни изисквания:

11.3.1. договорите за обезпечение са документирани;

11.3.2. инвестиционният посредник разполага с документирани правила и процедури относно приеманите обезпечения по вид и размер;

11.3.3. налице е ясна и надеждна процедура за своевременно реализиране на обезпеченията и контрол на свързаните с този процес рискове, включително: неизпълнение или промяна в размера на кредитното обезпечение; неправилна оценка на обезпечението; рискове при реализацията на обезпечението; риск от концентрация, произтичащ от придобиване на обезпечението; влияние върху общия рисков профил на посредника;

11.3.4. инвестиционният посредник преоценява обезпечението по пазарни цени поне веднъж на всеки шест месеца или по-често, когато е налице или се очаква намаление в пазарната му стойност;

11.3.5. в случаите, когато обезпечението се държи от трета страна - залогодържател, инвестиционният посредник е предприел необходимите действия, за да се увери, че третата страна отчита обезпечението отделно от своите активи;

11.3.6. в случаите на използване на опростения подход за редуцицията на кредитния риск остатъчният срок на обез-

печението не може да бъде по-малък от остатъчния срок на експозицията, която обезпечават.

Други обезпечения

12. Парични депозити и приравнени парични инструменти
12.1. Паричен депозит или приравнен на него паричен инструмент, предоставени по силата на договор за залог при кредитна институция в полза на инвестиционния посредник, се признава за приемлива кредитна защита, когато са изпълнени следните условия:

12.1.1. вземането на длъжника от тази кредитна институция е действително, безусловно и неотменимо, заложено или преотстъпено в полза на инвестиционния посредник, и е правно валидно и приложимо в съответните законодателства;

12.1.2. кредитна институция залогодържател е уведомена за учредяване на залога или преотстъпването му, като в резултат от уведомлението залогодържателят е в състояние да извърши плащанията единствено към инвестиционния посредник или друга, посочена от него страна.

12.2. За целите на установяване ефекта от кредитно обезпечение паричен депозит при кредитна институция залогодържател се приравнява на гаранция от тази кредитна институция, като се спазват изискванията на т. 56 и 57.

13. Животозастрахователни полици

13.1. Животозастрахователни полици, предоставени като залог в полза на инвестиционния посредник, се признават за приемлива кредитна защита, като за стойност се приема откупната стойност на полицата.

13.2. Кредитната защита под формата на животозастрахователна полица следва да отговаря на следните условия:

13.2.1. застрахователят е признат като приемлив гарант за предоставяне на кредитна защита в съответствие с т. 19;

13.2.2. застрахователната полица е предоставена като залог или преотстъпена в полза на инвестиционния посредник и споразумението има действие и е приложимо във всички съответни законодателства;

13.2.3. застрахователят е уведомен за залога или преотстъпването на полицата, в резултат на което не може да отмени полицата или изплащането на суми по нея без съгласието на инвестиционния посредник;

13.2.4. откупната стойност на полицата е неснижаема по размер;

13.2.5. инвестиционният посредник има право да предаде полицата и да получи своевременно откупната стойност в случай на неизпълнение от страна на заемополучателя;

13.2.6. инвестиционният посредник е уведомен от застрахователя за всички случаи, които предвиждат неплащане по полицата;

13.2.7. кредитната защита трябва да е предоставена най-малко за срока на погасяване на заема; в случай че полицата изтича преди изтичането на срока на заема, инвестиционният посредник трябва да осигури сумата, получена по полицата, да продължи да служи като гаранция до изтичането на срока на заема.

13.3. Животозастрахователните полици се разглеждат като гаранция на застрахователното дружество в съответствие с т. 54.2, като се прилагат изискванията по т. 56 и 57.

14. Инструменти, изкупувани при поискване

14.1. Инструменти, издадени от други институции, които ще бъдат обратно изкупени при поискване, се признават за приемлива кредитна защита, когато отговарят на следните изисквания:

14.1.1. институцията издател има кредитна оценка, отговаряща на първа степен кредитно качество за експозиции към кредитни институции по стандартизирания метод;

14.1.2. институцията може да удостовери пред заместник-председателя, че пазарната ликвидност на инструмента е достатъчно висока.

14.2. Инструментите по т. 14.1 се разглеждат като гаранция на институцията емитент в съответствие с т. 54.2. Изискванията по т. 56 и 57 се прилагат съответно и за тази гаранция.

14.3. Стойността на кредитната защита се определя, както следва:

14.3.1. когато инструментът се изкупува по номинална стойност - по номиналната стойност;

14.3.2. когато инструментът се изкупува по пазарни цени - по стойността, изчислена като за дългови ценни книжа съгласно т. 8.3.3.

Допълнителни обезпечения и продавачи на защита при прилагане на метода на вътрешния рейтинг

15. Когато инвестиционният посредник изчислява рисково-претеглените си експозиции и очакваните загуби чрез метода на вътрешния рейтинг, освен обезпеченията по т. 11 до 14 и гаранциите, издадени от лицата по т. 19, се признават и обезпеченията в т. 16.

16. Недвижимо имущество

16.1. Жилищен имот, отговарящ на изискванията по т. 16.2 - 16.4, т. 17.2 - 17.4, който е или ще бъде обитаван или отдаван под наем от собственика, както и офиси и други търговски обекти, се признават за приемливо обезпечение, ако са изпълнени следните условия:

16.1.1. справедливата стойност на имота не се влияе съществено от кредитното качество на длъжника; това изискване не се взема предвид, когато стойността на имота и състоянието на кредитополучателя са повлияни от макроикономически фактори;

16.1.2. рискът от неплатежоспособност на кредитополучателя не се влияе съществено от промени в състоянието на имота или правото на строеж, а от способността на длъжника да използва други източници за изплащане на задълженията си; погасяването на кредита не зависи съществено от паричните постъпления от имота, служещ за обезпечение.

16.2. Инвестиционният посредник извършва преоценка на недвижимия имот най-малко веднъж годишно, ако е търговски обект, и веднъж на три години, ако е жилищен имот. Преоценка се извършва и при значими промени в условията на пазара.

16.3. Когато е налице информация, указваща възможна съществено намаление в стойността на имота, последващата оценка на имота подлежи на преглед от независим оценител.

16.4. Когато заемът превишава левовата равностойност на 3 милиона евро или 5% от собствените средства на инвестиционния посредник, оценката на имота подлежи на преглед от независим оценител на всеки две години.

17. За да бъде признато за обезпечение дадено недвижимо имущество по т. 16, следва да са изпълнени следните условия:

17.1. инвестиционният посредник изрично е определил в своите правила за кредитиране видовете имоти, приемани като обезпечение;

17.2. инвестиционният посредник разполага с процедури за наблюдение адекватността на застрахователното покритие на недвижимото имущество;

17.3. ипотеката е валидна и приложима в съответните законодателства, своевременно и надлежно вписана и реализируема в разумни срокове;

17.4. инвестиционният посредник извършва периодичен преглед за спазване от клиента на условията по договорите за кредит и обезпечение, както и други законови изисквания;

17.5. стойността на обезпечението е пазарната стойност на имота при спазване на следните изисквания:

17.5.1. установяването на пазарната стойност следва да бъде ясно документирано;

17.5.2. пазарната стойност отчита наличието на спекулативни елементи;

17.5.3. пазарната стойност отчита наличието на други тежести върху имота.

18. Институции, застрахователни, презастрахователни дружества и агенции за експортно кредитиране се признават за продавачи на кредитна защита, когато са изпълнени следните условия:

18.1. продавачът има достатъчен професионален опит при осигуряването на защита;

18.2. продавачът е обект на надзорни изисквания, еквивалентни на изискванията по тази наредба, или към момента на предоставяне на защитата е имал присъдена оценка от призната АКР, отговаряща на трета или по-висока степен за кредитно качество според стандартизирания метод;

18.3. към момента на предоставяне на кредитната защита или впоследствие на продавача е присъден вътрешен рейтинг, съответстващ на вероятност от неизпълнение (PD), равна или по-ниска от отговарящата на втора степен за кредитно качество по стандартизирания метод;

18.4. продавачът има текущ вътрешен рейтинг, съответ-

стващ на вероятност от неизпълнение (PD), равна или по-ниска от отговарящата на трета степен за кредитоспособност по стандартизирания метод;

18.5. когато продавачът на кредитна защита е АЕК, издадените от правителство насрещни гаранции не се признават.

Защита с гаранции

19. Гаранти могат да бъдат:

19.1. национални правителства и централни банки;

19.2. регионални и местни органи;

19.3. международни банки за развитие;

19.4. международни организации, получаващи 0% рисково тепло по стандартизирания метод;

19.5. предприятия от публичния сектор, експозиции към които се приравняват на експозиции към институции или към национални правителства по стандартизирания метод;

19.6. институции;

19.7. други юридически лица, включително предприятия майки, дъщерни дружества и асоциирани предприятия на инвестиционния посредник, които имат присъдена оценка от призната АКР, съответстваща на втора или по-висока степен на кредитно качество.

20. Кредитни деривативи

20.1. Приемливи като обезпечение са следните кредитни деривативи, сложни кредитни деривативи или такива, които имат подобна икономическа същност:

20.1.1. суап за кредитно неизпълнение;

20.1.2. суап за обща доходност;

20.1.3. ценни книжа, свързани с кредитен риск до размера на тяхното парично покритие.

20.2. Кредитната защита не се признава, когато инвестиционният посредник е закупил суап за обща доходност и отчита нетните постъпления по сделката като нетен доход, а не отчита съответното намаление в стойността на покрития актив.

21. Вътрешно хеджиране

21.1. Когато инвестиционният посредник осъществява вътрешно хеджиране, използваните кредитни деривативи се признават за кредитна защита, когато кредитният риск от търговския портфейл е прехвърлен на външна трета страна (признат продавач на кредитна защита).

21.2. Когато е изпълнено условието по т. 21.1, се прилагат правилата за изчисляване на рисковопретеглените експозиции и очаквани загуби при защита с гаранции.

22. Гаранциите и кредитните деривативи се признават за обезпечение, когато са изпълнени следните изисквания:

22.1. Кредитната защита е пряка.

22.2. Степента на покритие от кредитната защита е ясно определена и неоспорима.

22.3. Кредитната защита е валидна и приложима в съответните законодателства.

22.4. Договорът за кредитна защита не съдържа клаузи, изпълнението на които е извън прекия контрол на инвестиционния посредник, така че:

22.4.1. да позволи на гаранта да прекрати договора едностранно;

22.4.2. да повиши действителните разходи за защитата, резултат от влошаване кредитното качество на обезпечената експозиция;

22.4.3. да попречи на гаранта да изпълни задължението за своевременно плащане, в случай че първоначалният длъжник не извърши някое от дължимите плащания в срок; или

22.4.4. да позволи намаляване на срока на действие на защитата от страна на гаранта.

22.5. Инвестиционният посредник следва да удостовери, че:

22.5.1. разполага със системи за управление на потенциална концентрация на риск, произтичащ от използването на гаранции и кредитни деривативи; и

22.5.2. стратегията за използване на гаранции и кредитни деривативи съответства на рисковия профил на инвестиционния посредник.

23. Насрещни гаранции

23.1. Когато дадена експозиция е обезпечена с гаранция, покритата от своя страна с насрещна гаранция, същата може да се третира като експозиция към издателя на насрещната гаранция, ако той е:

23.1.1. национално правителство или централна банка;

23.1.2. регионален или местен орган, който се третира като

национално правителство по стандартизирания метод;

23.1.3. международна банка за развитие, получаваща 0% рисковото тегло по стандартизирания метод;

23.1.4. предприятието от публичния сектор, експозициите към което се третира като експозиции към национално правителство или към институции съгласно стандартизирания метод.

23.2. Гаранциите се признават, когато са изпълнени следните изисквания:

23.2.1. насрещната гаранция покрива всички елементи на риска по вземането;

23.2.2. пряката и насрещната гаранция отговарят на изискванията в т. 22 и 24, с изключение на изискването по т. 22.1; и

23.2.3. покритието е надеждно и не съществуват обстоятелства, които да предполагат по-ниска ефективност в сравнение с пряка гаранция, издадена от същия гарант.

24. Допълнителни изисквания за признаване на гаранции

24.1. Гаранциите по т. 22.1 - 22.4 и т. 23.1 трябва да отговарят на следните допълнителни изисквания:

24.1.1. в случай на неизпълнение от страна на клиента инвестиционният посредник има право да изиска своевременно плащане от страна на гаранта за всички дължими суми по вземането, по отношение на което е предоставена гаранцията, независимо дали е заведен иск срещу длъжника;

24.1.2. гаранцията е изрично документирано задължение, поето от гаранта;

24.1.3. гаранцията покрива всички очаквани от длъжника плащания, а когато определени видове плащания са изключени от обхвата на гаранцията, стойността ѝ се коригира съобразно ограниченото покритие.

24.2. В случаи на гаранции, предоставени по одобрени взаимни схеми за гарантиране, или насрещни гаранции, издадени от лицата по т. 23.1, изискванията по т. 24.1 се считат за изпълнени, ако е спазено поне едно от следните условия:

24.2.1. инвестиционният посредник има правото в установен срок да получи от гаранта пропорционално на покритието на гаранцията плащане, определено на база оценка на икономическата загуба, която инвестиционният посредник би понесъл; или

24.2.2. инвестиционният посредник може да удостовери пред заместник-председателя, че икономическата загуба е покрита от предоставената гаранция.

24.3. Икономическа загуба по смисъла на т. 24.2.2 са загубите вследствие на неиздължени плащания от страна на длъжника, включително лихви и други видове плащания.

25. Допълнителни изисквания за признаване на кредитни деривативи:

25.1. Кредитните деривативи по т. 20.1 се признават, когато са спазени и допълнителните изисквания по т. 25.2 - 25.6.

25.2. Кредитните събития по кредитния дериватив включват:

25.2.1. просрочване на дължими плащания по условията на базовото задължение, като гратисният период по дериватива е същият или по-кратък от този на основното задължение;

25.2.2. обявяване в неплатежоспособност и несъстоятелност;

25.2.3. преструктуриране на базовите задължения, включително опрощаване или отлагане на плащания по главница, лихви или такси, което води до загуба от кредитно естество.

25.3. Ако условието по т. 25.2.3 не е спазено, кредитното покритие може да бъде признато в намален размер съгласно т. 54.

25.4. Настъпването на кредитно събитие се установява от лицата, изрично определени в договора за обезпечение, като поне едно от тях не е продавач на защитата. Получателят на защитата има право и възможност да уведоми продавача за настъпването на кредитно събитие.

25.5. За кредитни деривативи, допускащи паричен сетълмент, трябва да бъде въведен процес за надеждно оценяване на загубата, включващ ясно определен период за оценка на базовото задължение след настъпване на кредитно събитие.

25.6. Когато сетълментът по кредитен дериватив предполага прехвърляне на базовото задължение от получателя към продавача на защита, условията на базовото задължение не следва да възпрепятстват навременното му прехвърляне.

26. Несъответствие между базовото и референтното задължение при кредитен дериватив (т.е. задължението, използвано за определяне на паричния сетълмент или на активите, разрешени

за доставка) или между базовото задължение и задължението, което се използва за определяне дали е настъпило кредитно събитие, е допустимо, когато са изпълнени следните условия:

26.1. референтното задължение или задължението, което се използва за определяне дали е настъпило кредитно събитие, е със същия или по-нисък ранг от базовото задължение; и

26.2. базовото и референтното задължение, съответно задължението, което се използва за определяне дали е настъпило кредитно събитие, са на един длъжник и са налице правно валидни клаузи, уреждащи „свързано неизпълнение“ (cross default).

27. Изисквания към продавачите на защита при третиране по т. 1.1.2, раздел I от приложение № 5.

27.1. За кредитна защита, произтичаща от гаранции или кредитни деривативи, следва да са изпълнени следните изисквания:

27.1.1. Базовото задължение е:

а) експозиция към търговско предприятие по чл. 113, с изключение на застрахователни и презастрахователни дружества;

б) експозиция към регионални или местни органи, предприятия от публичния сектор, която не се третира като експозиция към национално правителство или централни банки по чл. 113, или

в) експозиция към малки и средни предприятия, която се третира като експозиция на дребно по чл. 113, ал. 4;

27.1.2. Длъжниците по базовите задължения не са от една група с продавача на защита.

27.1.3. Експозициите са хеджирани посредством някой от следните инструменти:

а) гаранции, включително кредитни деривативи, третирани като такива, издадени от едно лице;

б) група от кредитни деривативи за първо неизпълнение - третирането се прилага спрямо дериватива, който има най-нисък размер на рисковопреетеглената експозиция;

в) група от кредитни деривативи за n-то неизпълнение - като получената защита се признава, когато преди това е призната защита за (n-1-то) неизпълнение или n-1 експозиции вече са изпаднали в неизпълнение; третирането се прилага спрямо задължението с най-нисък размер на рисковопреетеглена експозиция.

27.1.4. Кредитната защита отговаря на изискванията по т. 22 и т. 24 - 26.

27.1.5. Рисковото тегло на експозицията преди прилагането на кредитната защита не е обусловено от наличието ѝ.

27.1.6. Инвестиционният посредник има право да изиска плащане от продавача на защитата, без да е необходимо предприемане на правни действия срещу длъжника, като установява, доколкото е възможно намерението на продавача на защита за плащане в случай на кредитно събитие.

27.1.7. Кредитната защита осигурява пълно покритие на хеджираната част от експозицията срещу загуби от кредитните събития, посочени в договора.

27.1.8. Прехвърляемостта на заемите, ценните книжа или условните задължения е правно валидна, когато сетълментът предполага прехвърляне на базовото задължение. Когато инвестиционният посредник възнамерява да достави задължение, различно от базовото задължение, той следва да се увери, че това задължение е достатъчно ликвидно и е способен да го закупи.

27.1.9. Условията по договорите за кредитна защита са потвърдени в писмена форма от продавача на защитата и от посредника.

27.1.10. Инвестиционният посредник има процедури за установяване на възможна висока корелационна зависимост между платежоспособността на продавача на защита и тази на длъжника по базовата експозиция, дължаща се на обща зависимост от рискови фактори, различни от систематичния риск.

27.1.11. В случай на защита срещу риск от разсейване продавачът на закупени вземания и продавачът на защита не са от една група.

Изчисляване на коригирана стойност на експозиция

28. За изчисляване ефекта от прилагането на кредитна защита инвестиционният посредник използва един от следните методи:

28.1. Опростен метод - може да се използва само от инвестиционен посредник, прилагащ стандартизиран метод за кредитен риск;

28.2. Комплексен метод - може да се използва само от инвестиционни посредници, прилагащи стандартизиран метод или метод на вътрешния рейтинг без изчисляване на собствени конверсионни коефициенти

28.3. Вътрешен модел

29. Парични средства, ценни книжа и стоки, получени или предоставени при репо сделки и сделки по предоставяване/получаване в заем на ценни книжа или стоки, се третираат като финансови обезпечения.

30. Дълговите ценни книжа, които отговарят на изискванията за кредитни деривативи по т. 22 – 26, обвързани с отпуснати от инвестиционния посредник заеми, се признават за паричен залог по т. 8.

31. При балансово нетиране със заеми или депозити кредитиращата институция ги третира като залог на парични средства.

Опростен метод

32. При опростения метод инвестиционните посредници използват рисковите тегла, посочени в т. 33, като стойността на признатото обезпечение е неговата пазарна стойност.

33. Към непокритата част от експозицията се прилага рисково тегло, съответстващо на необезпечена експозиция към кредитополучателя. Към покритата с финансово обезпечение част от експозицията се прилага рисково тегло, съответстващо на обезпечението съгласно стандартизирания метод, като рисковото тегло е най-малко 20%, освен в случаите по т. 33.1 - 33.4.

33.1. Рисиково тегло от 0% се прилага спрямо обезпечената част от експозиция, произтичаща от репо-сделки или сделки по предоставяване/получаване в заем на ценни книжа или стоки, отговаряща на критериите по т. 43, ал. 2. Когато насрещната страна по сделката не е основен пазарен участник, се прилага рисково тегло 10%.

33.2. Рисиково тегло от 0% се прилага спрямо обезпечената част от стойността на деривативни инструменти, за които са изпълнени следните изисквания:

33.2.1. предмет са на ежедневна преоценка по пазарни цени;

33.2.2. обезпечението е паричен депозит или подобен инструмент;

33.2.3. валутите на обезпечението и деривативният инструмент съвпадат.

33.3. Рисиково тегло от 10% се прилага спрямо обезпечената част от стойността на деривативни инструменти, обезпечени с дългови ценни книжа, издадени от:

Период на реализация

20-дневен 10-дневен 5-дневен

Акции и конвертируеми облигации, включени в основен индекс

Парични средства

Злато

33.3.1. регионални и местни органи, експозициите към които се третираат като експозиции към национални правителства

33.3.2. международни банки за развитие и международни организации, получаващи 0% рисиково тегло по стандартизирания метод.

33.3.3. Рисиково тегло от 0% се прилага за инструменти, при които обезпечението е деноминирано в същата валута и е изпълнено едно от следните условия:

33.4.1. обезпечението е паричен депозит или подобен инструмент;

33.4.2. обезпечението е дългови ценни книжа по т. 33.2, като пазарната му стойност е намалена с 20%.

Комплексен метод

34. При използването на комплексен метод инвестиционният посредник отчита променливостта в пазарната стойност на обезпеченията чрез използването на надзорни или собствени корекции.

35. Инвестиционен посредник, който използва собствени корекции за променливост, следва да прилага този метод за всички експозиции към кредитен риск, с изключение на тези експозиции, които формират несъществуващи портфейли.

35.1. Когато обезпечението се състои от няколко признати позиции, размерът на корекцията за променливост се изчислява съгласно следната формула:

$$H = \sum \alpha_i H_i$$

където:

α_i е съотношението между стойността на i -тия инструмент и стойността на цялото обезпечение, а H_i е приложимата за инструмента надзорна корекция.

35.2. Когато обезпечението е деноминирано във валута, различна от тази на основната експозиция, към корекцията за променливост в стойността на обезпечението по т. 34 се добавя

корекция за променливост на валутния курс.

35.3. В случаите по т. 35.2, когато експозицията е в извънборсови деривативни инструменти, предмет на одобрени от заместник-председателя споразумения за нетиране, се прилага само една корекция за променливост на валутния курс. Това нетиране се прилага независимо от броя на валутите по сделките, обхванати от нетиращото споразумение.

36. Надзорни корекции за променливост

36.1. При метода на надзорни корекции за променливост, когато инвестиционният посредник извършва ежедневна преоценка на обезпечението, се използват коефициентите от табл. № 1 - 4.

Таблица № 1. Надзорни корекции за променливост

Степен на кредитно качество на дълговата ценна книга	Остатъчен срок	Корекции за променливост (%) за дългови инструменти, емитирани от лицата по т. 8.2			Корекции за променливост (%) за дългови инструменти, емитирани от лицата по т. 8.3 и 8.4		
		20-дневен	10-дневен	5-дневен	20-дневен	10-дневен	5-дневен
1	≤ 1 г.	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
	>1 ≤ 5 г.	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 5 г.	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
2 - 3	≤ 1 г.	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	>1 ≤ 5 г.	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243
	> 5 г.	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
4	≤ 1 г.	21,213	15	10,607	-	-	-
	>1 ≤ 5 г.	21,213	15	10,607	-	-	-
	> 5 г.	21,213	15	10,607	-	-	-

Таблица № 2

Степен на кредитно качество на дълговата ценна книга	Корекции за променливост (%) за дългови инструменти с краткосрочна кредитна оценка, емитирани от лицата по т. 8.2			Корекции за променливост (%) за дългови инструменти с краткосрочна кредитна оценка, емитирани от лицата по т. 8.3 и 8.4		
	20-дневен	10-дневен	5-дневен	20-дневен	10-дневен	5-дневен
1	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
2 - 3	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414

Таблица № 3. Други обезпечения

Таблица № 4. Корекции за променливост (%) при несъответствие на валутите		
Период на реализация		
20-дневен	10-дневен	5-дневен
11,314	8	5,657

36.2. Когато инвестиционният посредник не извършва ежедневна преоценка, се спазват изискванията по т. 42.

36.3. При определянето на корекциите за променливост по т. 36.1., периодите за реализация се приемат, както следва:

36.3.1. при обезпечени кредитни сделки: двадесет работни дни;
36.3.2. при репо-сделки с предмет ценни книжа и при сделки по предоставяне/получаване в заем на ценни книжа: пет работни дни;

36.3.3. други сделки, сключени на капиталовия пазар: десет работни дни.

36.4. Експозиции в ценни книжа или стоки, придобити или предоставени чрез репо-сделки, или сделки по предоставяне/получаване в заем на ценни книжа и стоки, които не отговарят на изискванията по т. 8 и 9, се използва корекцията за променливост като за невключени в основен индекс акции, търгувани на призната борса.

36.5. За експозиции в дялове на предприятия за колективно инвестиране се използва среднопретеглена корекция за променливост за активите, в които е инвестирало предприятието, като се вземат предвид периодите на реализация за всеки един актив съгласно т. 36.3, 36.4, 36.6. Когато инвестиционният посредник не разполага с информация относно активите, в които са инвестициите, корекцията за променливост е максималната корекция, приложима към активите, в които предприятието за колективно инвестиране има право да инвестира.

36.6. При експозиции в дългови ценни книжа без присъден рейтинг, отговарящи на критериите по т. 9.1, се използва корекцията за променливост за ценни книжа, издадени от институции или корпоративни предприятия с външна кредитна оценка, съответстваща на втора или трета степен за кредитно качество.

Собствени корекции за променливост

37. С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да използва собствени корекции за променливост на обезпечението, когато са спазени качествените изискванията по т. 38 - 40 и количествените изисквания по т. 41.

37.1. При експозиции в дългови ценни книжа с инвестиционен рейтинг, присъден от призната АКР, инвестиционният посредник може да изчисли корекция за променливост по категории дългови книжа.

37.2. При определяне на видовете категории по т. 37.1 инвестиционният посредник отчита вида на техния издател, кредитната оценка на книгата, техния остатъчен срок и модифицираната им дюрация. Корекциите за променливост следва да са представителни за дълговите ценни книжа, включени в съответната категория.

37.3. При експозиции в дългови ценни книжа с рейтинг, присъден от призната АКР, по-нисък от инвестиционния, както и за другите обезпечения инвестиционният посредник изчислява корекции за променливост поотделно за всяка експозиция.

37.4. При определяне на корекцията за променливост на обезпечението или за несъответствие на валутите не се вземат предвид корелационните зависимости между основната експозиция, обезпечението и/или валутния курс.

38. Количествени критерии

38.1. При изчисляване на собствените корекции за променливост инвестиционният посредник използва 99-процентов едностранен доверителен интервал на разпределение.

38.2. Когато не се извършва ежедневна преоценка на обезпеченията, се спазват изискванията по т. 42.

38.3. Инвестиционният посредник актуализира оценките си за корекциите за променливост най-малко веднъж на три месеца или по-често, когато пазарните условия налагат това.

39. Период на реализация

39.1. При определяне на собствените корекции за променливост инвестиционният посредник трябва да спазва следните изисквания за период на реализация: 20 работни дни за секюритизирани заемни сделки; 5 работни дни за репо-сделки; 10 работни дни за други сделки, извършени на капиталовия пазар.

39.2. Когато инвестиционният посредник определя корекциите за променливост на база по-къс или по-дълъг период на реализация от определения по т. 39.1, привеждането към необходимия период за реализация се извършва съгласно времеви корен квадратен съгласно следната формула:

където:

$$H_M = H_N \sqrt{T_M/T_N}$$

H_M е необходимата корекция за променливост;

T_M - съответстващият на H_M период на реализация;
 H_N - установената корекция за променливост за периода T_N , използван като база.

39.3. Инвестиционният посредник следва да увеличи периода на реализация, когато съществуват обстоятелства, предполагащи влошаване ликвидността на обезпечението.

39.4. Инвестиционният посредникът провежда стрес-тестове за установяване дали използваните историческите данни водят до подценяване на очакваната променливост.

40. Използваният исторически период за наблюдение при изчисляване на корекциите за променливост следва да бъде с продължителност най-малко една година.

40.1. Когато инвестиционният посредник претегля наблюденията или използва други методи за наблюдение, ефективният период на наблюдение следва да бъде поне една година, като среднопретегленият интервал между отделните наблюдения не може да бъде по-малък от 6 месеца.

40.2. В случай на повишено колебание на пазарните цени заместник-председателят може да изисква корекциите за променливост да се изчисляват за по-кратки периоди на наблюдение.

40.3. Корекциите за променливост трябва да се преизчисляват веднъж на три месеца, когато инвестиционният посредник обновява наблюденията си, и по-често, ако има съществена промяна на пазарните цени.

Качествени критерии

41. Инвестиционният посредник използва оценките за променливост в ежедневния процес по управление на риска, включително и по отношение на вътрешните лимити по експозиции.

41.1. Инвестиционният посредник следва да установи процедури за наблюдение и спазване на вътрешните правила и механизми за контрол на системите за оценка на корекциите за променливост и употребата им в процеса на управление на риска.

41.2. Определянето на корекциите за променливост е обект на редовен преглед в рамките на процеса на вътрешен контрол на инвестиционния посредник, като най-малко веднъж годишно се извършва преглед и одобрение на:

41.2.1. използването на корекциите в ежедневния процес по управление на риска;

41.2.2. съществените промени в процедурата за определяне на корекциите за променливост;

41.2.3. последователността, актуалността, надеждността и независимостта на използваните източници на данни; и

41.2.4. точността и целесъобразността на допусканията за променливост.

42. Когато инвестиционният посредник не извършва ежедневна преоценка на обезпеченията, надзорните и собствените корекции за променливост се определят съгласно времеви корен квадратен съгласно следната формула:

$$H = H_M \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}}$$

където:

H е необходимата корекция за променливост;

H_M - корекцията за променливост при ежедневна преоценка;

N_R - броят работни дни между преоценките;

T_M - периодът на реализация за конкретния тип сделки.

Условия за прилагане на 0% корекция за променливост

43. За експозиции по репо-сделки и сделки по предоставяне/получаване в заем на ценни книжа инвестиционният посредник може да прилага нулев процент корекция за променливост, когато са изпълнени условията по т. 43.3.

43.1. Когато в друга държава членка е разрешено прилагането на 0% корекция за променливост по отношение на репо-сделки и сделки по предоставяне/получаване в заем на държавни ценни книжа, издадени от тази държава членка, инвестиционният посредник може да приложи нулев процент корекция за тези сделки.

43.2. Прилагането на 0% корекция за променливост не е разрешено, когато инвестиционният посредник използва метода на вътрешните модели.

43.3. За прилагане нулев процент (0%) корекция за променливост трябва да са изпълнени едновременно следните условия:

43.3.1. експозицията и обезпечението представляват парични средства или дългови ценни книжа, издадени от

национални правителства или централни банки, отговарящи на изискванията по т. 8.2 и получаващи 0% рисково тегло съгласно стандартизирания метод;

43.3.2. експозицията и обезпечението са деноминирани в една валута;

43.3.3. падежът на сделката не надвишава един работен ден, освен когато експозицията и обезпечението са предмет на ежедневна преценка по пазарни цени или поддържане на обезпечение по маржин сметка;

43.3.4. в случай на нарушаване условията по маржин сметката периодът от последната пазарна преценка до реализацията на обезпечението не надхвърля 4 работни дни;

43.3.5. сделката е уредена посредством система за сетълмент, предназначена за такъв вид сделки;

43.3.6. насрещната страна по сделката е институционален инвеститор;

43.3.7. споразумението е документирано съгласно общоприетите правила за подобен вид сделки;

43.3.8. условията по сделката предвиждат незабавно плащане в случай на неизпълнение на задълженията по сделката, включително задължението да преведе паричните средства или ценните книжа или да осигури изискуемия размер по маржин сметката.

44. Инвестиционни посредници, използващи комплексния метод за финансови обезпечения, изчисляват нетна коригирана стойност на експозицията съгласно следната формула:

$$E^* = \max \{0, [E_{VA} - C_{VAM}]\},$$

където:

E^* е нетната коригирана стойност на експозицията;

$$E_{VA} = E \times (1 + H_E),$$

където:

E_{VA} е коригираната стойност на експозицията (при експозиции в извънборсови деривативни инструменти $E_{VA} = E$);

E - стойността на необезпечената експозиция;

H_E - корекцията за променливост на експозицията;

$$C_{VAM} = C_{VA} \times M,$$

където:

C_{VAM} е коригираната стойност на обезпечението;

M - корекцията за несъответствие на падежите по формула 10;

$$C_{VA} = C \times (1 - H_C - H_{FX}),$$

където:

C_{VA} е коригираната стойност на обезпечението преди отчитане на несъответствия на падежите;

C - стойността на обезпечението;

H_C - корекцията за променливост на обезпечението;

H_{FX} - корекцията за несъответствие на валутите;

Независимо от използвания метод за кредитен риск за целите на т. 44 инвестиционните посредници използват стойността на задбалансовите позиции преди прилагане на конверсионни коефициенти.

Изчисляване на очакваните загуби и размера на рисково-претеглените активи

45. За стойност на експозицията по стандартизирания метод за кредитен риск се приема нетната коригирана стойност на експозицията, изчислена по реда на т. 44.

45.1. Инвестиционен посредник, използващ метод на вътрешния рейтинг за кредитен риск без изчисляване на собствени конверсионни коефициенти, изчислява нетна коригирана стойност на експозицията съгласно формула по т. 35.1, като спазва следните изисквания:

45.1.1. използва надзорни корекции за променливост, като се отчитат несъответствието на валутите и падежите, както и изискванията по т. 42;

45.1.2. прилага се 10-дневен период на реализация.

45.2. Коригираната оценка на параметъра „Загуба при неизпълнение“, която се използва при прилагане на метода на вътрешния рейтинг, се установява съгласно следната формула:

$$LGD^* = LGD \times (E^*/E),$$

където:

LGD^* е коригираната оценка на параметъра LGD за целите на метода на вътрешния рейтинг;

LGД - оценката на параметъра LGD спрямо необезпечената експозиция;

E^* - коригираната стойност на експозицията съгласно формулата по т. 44;

E - стойността на необезпечената експозиция;

Рамкови споразумения за нетиране на репо сделки, сделки по предоставяне/получаване в заем на ценни книжа или стоки и други сделки, извършени на капиталовия пазар

46. Коригираната стойност на позициите по рамкови споразумения за нетиране на репо сделки, сделки по предоставяне/получаване в заем на ценни книжа или стоки, както и други сделки, сключени на капиталовия пазар, се установява съгласно следната формула:

$$E^* = \max \{0, [(\sum(E) - \sum(C)) + \sum(|NPS| \times H_{sec}) + (\sum|E_{fx}| \times H_{fx})]\},$$

където:

E^* е коригираната стойност на експозицията;

E - стойността на всяка отделна експозиция в рамковото споразумение при липса на кредитна защита;

C - стойността на получените/предоставени в заем парични средства или ценни книжа и стоки;

NPS - нетната позиция в един и същ вид ценни книжа или стоки;

E_{fx} - нетната положителна или отрицателна позиция за всяка валута, различна от валутата на сетълмента;

H_{sec} - корекцията за променливост за съответния вид ценна книга или стока;

H_{fx} - корекцията за променливост за съответната чуждестранна валута.

46.1. Нетната позиция на всеки вид ценна книга или стока, предмет на рамково споразумение, се установява, като от общата стойност на предоставените ценни книжа или стоки се изважда стойността на получените в заем ценни книжа или стоки от същия вид. Ценни книжа от един вид са ценни книжа, издадени от едни емитент, на една и съща дата, с еднакви падежи и при еднакви условия.

46.2. Нетната позиция във всяка валута, различна от валутата на сетълмента по рамковото споразумение, се установява като разлика между:

46.2.1. стойността на предоставените ценни книжа и парични средства, деноминирани в тази валута, и

46.2.2. стойността на получените в заем ценни книжа и парични средства, деноминирани в същата валута.

46.3. Корекцията за променливост за вид ценни книжа или парични средства трябва да се приложи към абсолютната стойност на положителната или отрицателната нетна позиция на ценните книжа от този вид.

46.4. Корекцията за променливост на валутния риск трябва да се прилага към положителната или отрицателната позиция за всеки вид валута, различен от валутата на сетълмента по рамковото споразумение

47. Използваните от инвестиционния посредник собствени или надзорни корекции за променливост следва да отговарят на изискванията по т. 38 - 43.

48. Несъответствие между падежите се третира съгласно т. 58-60.

49. За стойност на експозицията по стандартизирания метод или по метода на вътрешния рейтинг за кредитен риск се приема коригираната стойност на експозицията, изчислена по реда на т. 46.1.

Вътрешни модели

50. За изчисляване на коригирания размер на експозициите инвестиционният посредник може да прилага вътрешен модел, който отчита корелационните зависимости между инструментите, предмет на общо споразумение за нетиране, както и тяхната ликвидност. Резултатът от използването на вътрешния модел е оценка на потенциалната промяна в стойността на необезпечената част от експозицията.

50.1 Вътрешният модел се използва независимо от модела за кредитен риск, който инвестиционният посредник е избрал.

50.2. С разрешение от заместник-председателя инвестиционният посредник може да използва вътрешния си модел и за маржин заемни сделки, когато те са покрити от двустранно рамково споразумение за нетиране.

50.3. Инвестиционният посредник прилага този метод за всички насрещни страни и ценни книжа, с изключение на несъществените портфейли, за които е разрешено използването

на надзорни или собствени корекции за променливост, и деривативните инструменти, за които се прилага чл. 66-70

50.4. Инвестиционният посредник има право да прилага вътрешен модел, при условие че е получил разрешение за прилагане на вътрешен модел за управление на риска съгласно чл. 134.

51. С разрешение от заместник-председателя инвестиционен посредник, който не използва вътрешен модел за управление на риска, може да използва вътрешен модел по т. 50, когато са изпълнени следните изисквания:

51.1. Инвестиционният посредник е внедрил цялостна и надеждна система за управление на риска, произтичащ от сделките, предмет на рамкови споразумения за нетиране.

51.2. Вътрешният модел, използван от инвестиционния посредник за изчисление на потенциалната променливост на цените, е неразделна част от ежедневния процес на управление на риска и обхваща достатъчен брой рискови фактори за измерване на съществените ценови рискове.

51.3. Инвестиционният посредник разполага с отдел за контрол на риска, който:

51.3.1. е независим от звената за осъществяване на сделките;

51.3.2. разполага със служители, подходящо квалифицирани за прилагането на усъвършенствани модели в областта на управлението на риска;

51.3.3. е отговорен за разработването и внедряването на системата за управление на риска;

51.3.4. изготвя ежедневни отчети и анализи на изходните данни от системата за управление на риска, както и предлага конкретни мерки за спазване на установените лимити;

51.3.5. предоставя отчетите на компетентните ръководни лица, оправомощени да вземат решения относно корекции в размера на отделни позиции или на общата рискова експозиция;

51.4. инвестиционният посредник разполага с достоверни исторически данни за осигуряване на точността на оценките за риска, получени от бек-тестове на вътрешния модел за период от поне една година.

51.5. Инвестиционният посредник периодично провежда задълбочени стрес-тестове, резултатите от които се преглеждат от компетентните ръководни лица и се вземат предвид при определянето на правилата по управление на риска.

51.6. Инвестиционният посредник разполага с процедури за наблюдение и спазване на документираните вътрешни правила и механизми за контрол, отнасящи се до цялостното функциониране на системата за измерване на риска.

51.7. Звеното за вътрешен одит на инвестиционния посредник провежда периодичен преглед на системите за измерване на риска, обхващащ дейността на звеното за търговия и звеното за контрол на риска.

51.8. Поне веднъж годишно посредникът провежда преглед на системата за управление на риска.

51.9. Изпълнени са изискванията по приложение № 3.

52. Изчислението на потенциалната промяна в стойността на необезпечената част от експозицията е предмет на следните изисквания:

52.1. потенциалната промяна в стойността се изчислява поне веднъж дневно.

52.2. Използва се 99-процентов едностранен доверителен интервал.

52.3. Прилагат се следните периоди на реализация:

52.3.1. При репо сделки с предмет ценни книжа и при сделки по предоставяне/получаване в заем на ценни книжа - пет работни дни;

52.3.2. други сделки, сключени на капиталовия пазар: десет работни дни.

52.4. Използваният исторически период за наблюдение следва да бъде с продължителност най-малко една година, а в случай на повишено колебание на пазарните цени - по-кратък;

52.5. Инвестиционният посредник актуализира оценките си за корекциите за променливост най-малко веднъж на три месеца или по-често, когато пазарните условия налагат това.

52.6. С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да използва емпирични корелационни зависимости в рамките на рисковите категории и между тях, при условие че удостовери, че системата за измерване на

зависимостите е надеждна и цялостно интегрирана.

53. Стойността на коригираната експозиция при използването на вътрешни модели се определя съгласно следната формула: $E^* = \max \{0, [(\Sigma E - \Sigma C) + (VaR)]\}$,

където:

E^* е коригираната стойност на експозицията;

E - стойността на всяка отделна експозиция в рамковото споразумение при липса на кредитна защита;

C - стойността на получените/предоставените в заем парични средства или ценни книжа и стоки;

VaR - стойността под риск, получена от вътрешния модел.

Рисковопреглените експозиции се изчисляват въз основа на данни от модела към предишния работен ден.

Защита с гаранции

Изчисляване на рисковопреглените експозиции и очакваните загуби

54. Стойността на защитата чрез гаранция е стойността на сумата, която продавачът на защита е поел задължението да плати в случай на неизпълнение от страна на длъжника или при настъпване на други определени кредитни събития.

54.1. В случай на кредитни деривативи, които не включват като кредитно събитие опрощаване или отлагане плащането на главницата, лихви или такси, което води до загуби от кредитен характер за инвестиционния посредник, стойността на кредитната защита се намалява, както следва:

54.1.1. когато сумата, която продавачът на защита се е задължил да плати в случай на кредитно събитие, не надвишава стойността на защитената експозиция, стойността на защитата се намалява с 40%;

54.1.2. когато сумата, която продавачът на защита се е задължил да плати в случай на кредитно събитие, надвишава стойността на защитената експозиция, стойността на защитата се намалява до 60% от стойността на експозицията.

54.2. В случай на несъответствие между валутата на експозицията и валутата на обезпечението стойността на защитата се установява съгласно следната формула:

$$G^* = G \times (1 - N_{FX}),$$

където:

G^* е коригираната стойност на кредитната защита;

G - стойността на кредитната защита;

N_{FX} - надзорната или собствената корекция за променливост при несъответствие на валутите.

55. Когато инвестиционен посредник прехвърля към продавач на защита част от риска по дадена експозиция, разпределен в един или повече траншове с различен риск, се прилагат разпоредбите на приложение № 7. Прагът на същественост на загубите, под който не се извършват плащания, се третира като задържана от инвестиционния посредник позиция срещу първи по ред загуби.

56. Инвестиционен посредник, прилагащ стандартизиран метод, претегля експозициите, както следва:

56.1. частта от експозицията, напълно покрита с признати гаранции, се претегля с рисковото тегло на продавача на защита след корекция на стойността на защитата за несъответствие на падежите;

56.2. непокритата част от експозицията се претегля с рисковото тегло на длъжника;

56.3. за частично гарантирани експозиции, при които покритата и непокритата част са еднакви по ранг, инвестиционният посредник установява рисковопрегления размер на експозицията съгласно следната формула:

$$RWE = (E - G_A) \times r + G_A \times g,$$

където:

RWE е рисковопрегленият размер на експозицията;

E - размерът на експозицията;

G_A - стойността на гаранцията след отчитане на несъответствие във валутите и падежите съгласно формулата по т. 60.2;

r - рисковото тегло на длъжника;

g - рисковото тегло на гаранта.

57. Инвестиционен посредник, прилагащ метода на вътрешния рейтинг, претегля експозициите, както следва:

57.1. спрямо покритата част на експозицията се прилага оценката за рисковия параметър PD на гаранта или друга стойност на PD между това на гаранта и това на длъжника,

когато пълно заместване не е оправдано; при определяне на размера на покритата част се отчитат корекциите за несъответствие на валутите и падежите;

57.2. за частта от подчинена експозиция, покрита с първостепенни гаранции, може да бъде присъдена оценка на параметъра LGD, съответстваща на първостепенни експозиции;

57.3. за необезпечената част от експозицията се присъжда оценка на параметрите PD и LGD за базисната експозиция.

Несъответствие между падежите

58. Несъответствие между падежите е налице, когато остатъчният срок на кредитната защита е по-кратък от този на обезпечената експозиция.

58.1 При несъответствие между падежите кредитна защита не се признава, когато е налице някое от следните условия:

58.1.1. първоначалният падеж на защитата е по-малък от една година; или

58.1.2. остатъчният срок на защитата е по-малък от 3 месеца.

59. Ефективен падеж на базовата експозиция е най-дългият период, посочен в договора, след изтичането на който длъжникът следва да изпълни изцяло своите задължения, но не повече от 5 години.

59.1. За падеж на покритието се приема:

59.1.1. когато гарантът има правото едностранно да прекрати защитата - срокът до най-ранната дата, на която това право може да бъде упражнено;

59.1.2. когато при наличие на интерес от страна на инвестиционния посредник той има право да прекрати едностранно защитата преди договорния срок, съгласно условията по договора - срокът до най-ранната дата, на която това право може да бъде упражнено;

59.1.3. във всички останали случаи – срокът до най-ранната дата, на която защитата може да бъде прекратена или нейният срок изтича.

59.2. Когато защита чрез кредитен дериватив може да бъде прекратена преди края на гратисен период, след изтичането на който неизпълнението се признава за настъпило, срокът до падеж се намалява с този гратисен период.

60. При прилагане на опростен метод за сделки, предмет на обезпечена кредитна защита, не се признава защита, когато е налице несъответствие между падежите на експозицията и на обезпечението.

60.1. При прилагане на комплексния метод за сделки, предмет на обезпечена кредитна защита, падежите на обезпечението и на експозицията се отчитат при изчисляване коригираната стойност на залога съгласно следната формула:

$$C_{VAM} = C_{VA} \times M,$$

където:

C_{VAM} е стойността на обезпечението, коригирана за несъответствие на падежите;

C_{VA} - коригираната стойност на обезпечението съгласно формулата по т. 44 преди отчитане на несъответствие на падежите;

$$M = (t-t^*) / (T-t^*),$$

където:

t е по-малката величина от остатъчния срок на защитата (в години) и T;

T - остатъчният срок на експозицията (в години), но не повече от 5 години;

t* - 0,25 (3 месеца);

60.2. При сделки, предмет на защита с гаранции, падежите на кредитната защита и на експозицията се вземат предвид при коригираната стойност на защитата съгласно следната формула:

$$G_A = G^* \times M,$$

където:

G_A е стойността на защитата, коригирана за несъответствие на падежите;

G^* - стойността на защитата, коригирана за валутно несъответствие съгласно формулата по т. 54.2;

M се изчислява съгласно формулата по т. 60.1.

Комбинирана защита по стандартизирания метод

61. Когато инвестиционен посредник, прилагаш стандартизиран метод за кредитен риск, използва повече от една защита по отношение на дадена експозиция, той следва да раздели експозицията на отделни части, покрити от различните инструменти за защита, и да изчислява рисковопрегледения размер на всяка част поотделно. Инвестиционният посредник следва да приложи същия метод и по отношение на инструменти на защита, предоставени от един продавач, но притежаващи различни падежи.

Защита срещу кредитен дериватив на група от експозиции

62. Защита чрез кредитен дериватив за първо неизпълнение се признава, като при изчисляването на рисковопрегледения размер на експозициите и очаквани загуби се допуска, че е защитена единствено експозицията, която би имала най-нисък рисковопрегледен еквивалент, ако не беше защитена. Кредитна защита се признава само когато размерът ѝ е по-голям или равен на стойността на експозицията.

63. Защита чрез кредитен дериватив за n-то неизпълнение се признава, когато преди това е призната защита от 1-во до n-1-во неизпълнение, или за n-1 експозиции от групата е настъпило неизпълнение. При изчисляване на рисковопрегледения размер на експозициите и очаквани загуби за защитена се приема експозицията с най-нисък рисковопрегледен еквивалент, която не е приета за защитена по дериватив за предходно по ред неизпълнение.

64. Изчисляване на рисковопрегледени експозиции и очаквани загуби

64.1. Когато съотношението между стойността на обезпечението и стойността на експозицията е под първия изискуем праг на обезпеченост по таблица № 5, LGD се изчислява съгласно правилата за третиране на необезпечени експозиции съгласно приложение № 5.

64.2. Когато съотношението между стойността на обезпечението и стойността на експозицията превишава втория изискуем праг на обезпеченост, стойността на параметъра LGD се определя съгласно таблица № 5.

Таблица № 5. Минимални стойности на параметъра LGD спрямо обезпечената част от експозицията

	Първи изискуем праг на обезпеченост (C*)	Втори изискуем праг на обезпеченост (C**)	LGD за първостепенни или подобни условни вземания	LGD за подчинени или подобни условни вземания
Вземания	0%	125%	35%	65%
Жилищни имоти	30%	140%	35%	65%
Други обезпечения	30%	140%	40%	70%

64.3. Когато съотношението между стойността на обезпечението и стойността на експозицията не е достигнало втория изискуем праг за цялата експозиция, то тя се разделя на:

64.3.1. експозиция, при която се достига втория изискуем праг; и

64.3.2. остатъчна експозиция.

65. Когато рисковопрегледените експозиции и очакваните загуби се изчисляват по метода на вътрешния рейтинг и дадена експозиция е обезпечена с финансов залог или друго приемливо обезпечение, инвестиционният посредник разделя коригираната стойност на експозицията на части, покрити от отделните видове обезпечения, а остатъчната експозиция се третира като необезпечена.

66. Стойностите на параметъра LGD се изчисляват за всяка част поотделно.

Приложение № 7
към глава дванадесета, раздел IV
Секюритизация

1. По смисъла на това приложение:

1.1. Допълнителен спред е сумата от финансовите вземания и получените други приходи и такси за секюритизирани експозиции, намалени с разходите.

1.2. Опция за крайно изкупуване (clean-up call option) е договорна възможност за инициатора да закупи обратно или да закрие секюритизиращите позиции, преди всички базови експозиции да бъдат погасени, когато стойността на

неизплатените експозиции стигне под определено ниво.

1.3. Ликвидно улеснение е секюритизираща позиция, възникваща от договорно споразумение за предоставяне на финансиране, което осигурява съвременност на изплащането на паричните потоци към инвеститорите.

1.4. *Kirb* е параметър, равен на сумата от 8% от стойността на рисковопреетеглените експозиции, които трябва да се изчислят съгласно глава дванадесета, раздел II по отношение на секюритизираните експозиции, ако те не са били секюритизирани и стойността на очакваната загуба, произтичаща от тези експозиции, изчислени съгласно същите разпоредби.

1.5. Метод, базиран на рейтингите, е метод за изчисляване на стойността на рисковопреетеглените експозиции за секюритизиращите позиции в съответствие с точка 6.3.3.

1.6. Метод на надзорната формула е метод за изчисляване на стойността на рисковопреетеглените експозиции за секюритизиращите позиции в съответствие с точка 6.3.4.

1.7. Позиция, на която не е присъден рейтинг - означава секюритизираща позиция, която няма кредитна оценка от призната АКР, съгласно чл. 123.

1.8. Позиция с присъден кредитен рейтинг е секюритизираща позиция, която има кредитна оценка от призната АКР, съгласно чл. 123.

1.9. Програма за покрити с активи търговски ценни книжа е програма за секюритизация, като книгата, които се издават по тази програма, са предимно под формата на търговски ценни книжа с първоначален матуритет до една година.

2. Минимални изисквания за признаване на значително прехвърляне на кредитния риск при традиционна секюритизация.

Инвестиционният посредник инициатор при традиционната секюритизация може да изключи секюритизираните експозиции от изчисляването на размера на рисковопреетеглените експозиции и размера на очакваната загуба, ако значителен кредитен риск, свързан със секюритизираните експозиции, бъде прехвърлен на трето лице и трансферът отговаря на следните условия:

2.1. Документацията по секюритизацията отразява с достатъчно висока точност икономическата същност на сделката.

2.2. Инвестиционният посредник инициатор и неговите кредитори нямат достъп до секюритизираните експозиции.

2.3. Емитираните ценни книжа не представляват задължения за плащане на инвестиционния посредник инициатор.

2.4. Лицето, на което се прехвърля, е дружество със специална цел - секюритизация.

2.5. Инвестиционният посредник инициатор не осъществява пряк или непряк контрол върху прехвърлените експозиции. Инвестиционният посредник инициатор може да осъществява пряк контрол върху прехвърлените експозиции, ако има правото да ги изкупи обратно, за да извлече ползи, или ако е задължен да поеме отново прехвърления риск. Запазването на правата или задълженията по отношение обслужването на експозицията е пряк контрол върху експозицията.

2.6. Когато е налице „опция за крайно изкупуване“, следва да бъдат изпълнени следните условия:

2.6.1. опцията се упражнява по решение на инвестиционния посредник инициатор;

2.6.2. опцията може да бъде упражнена само когато 10% или по-малко от първоначалната стойност на секюритизираната експозиция остава неизплатена; и

2.6.3. опцията не е с цел избягване на прехвърлянето на загубите към позиции за кредитно подобрене или други позиции, държани от инвеститорите, и не е структурирана да осигури по друг начин кредитно подобрене.

2.7. Документацията за секюритизиране не може да съдържа клаузи, които предвиждат увеличаване на доходността на държателите на секюритизиращите позиции в отговор на влошаване на кредитното качество на базовите експозиции.

2.8. С изключение на случаите на предсрочно погасяване документацията за секюритизиране не може да съдържа клаузи:

2.8.1. които изискват позициите в секюритизацията да бъдат подобрени от инвестиционния посредник инициатор или изискват нарастване на доходността на инвеститорите в отговор на влошаването на кредитното качество на секюритизираните експозиции; или

2.8.2 за нарастване доходността на лицата, държащи позиции по секюритизация, в отговор на влошаването на кредитното качество на базовия актив.

3. Минимални изисквания за признаване на значително прехвърляне на кредитния риск при синтетична секюритизация.

Инвестиционният посредник инициатор при синтетична секюритизация може да изчислява размера на рисковопреетеглените експозиции и размера на очакваната загуба за секюритизираните експозиции съгласно т. 4.1 и 4.2, ако значителен кредитен риск е прехвърлен на трето лице чрез обезпечена кредитна защита или кредитна защита с гаранция и прехвърлянето отговаря на следните условия:

3.1. Документацията по секюритизацията отразява с достатъчно висока точност икономическата същност на сделката.

3.2. Кредитната защита, на основата на която кредитният риск е прехвърлен, е приемлива и отговаря на изискванията по глава дванадесета, раздел III за признаване на кредитна защита. За целите на тази точка дружество със специална цел - секюритизация не се признава за приемлив продавач на защита с гаранция.

3.3. Инструментите, използвани за прехвърляне на кредитния риск, не трябва да съдържат условия, които:

3.3.1. установяват значими прагове на същественост, под които кредитната защита не се счита за изискуема, ако настъпи кредитното събитие;

3.3.2. позволяват прекратяване на защитата поради влошаване на кредитното качество на базовите експозиции;

3.3.3. изискват секюритизиращите позиции да бъдат подобрени от инвестиционния посредник инициатор, с изключение на случаите на предсрочно погасяване;

3.3.4. предвиждат нарастване на цената на кредитната защита или доходността на държателите на секюритизиращи позиции при влошаване на кредитното качество на базовите експозиции.

4. Изчисляване на стойността на рисковопреетеглените експозиции за секюритизираните експозиции при синтетична секюритизация от инвестиционния посредник инициатор.

4.1. При изчисляването на стойността на рисковопреетеглените експозиции за секюритизираните експозиции, когато са изпълнени условията по т. 3, инвестиционният посредник инициатор трябва да прилага съответната методология за изчисляване по т. 6, а не тези по глава дванадесета, раздел I, отчитайки разпоредбите по т. 4.3. За инвестиционните посредници, изчисляващи стойността на рисковопреетеглените експозиции и стойността на очакваната загуба по глава дванадесета, раздел II, стойността на очакваната загуба за тези експозиции е нула.

4.2. Разпоредбите по т. 4.1 се прилагат за всички експозиции, включени в секюритизацията. За целите на т. 4.3 инвестиционният посредник инициатор изчислява размера на рисковопреетеглените експозиции за всички секюритизиращи траншове в съответствие с т. 6, включително тези, свързани с признаването на редуцията на кредитния риск, отчитайки разпоредбите по т. 4.3.

4.3. Третиране на несъответствия в падежите при синтетична секюритизация.

4.3.1. При изчисляване стойността на рисковопреетеглените експозиции съгласно т. 4.1 всяко несъответствие в падежите между кредитната защита, чрез която се получава разделяне на траншове, и секюритизираните експозиции се отчита съгласно т. 4.3.2 и 4.3.3.

4.3.2. Падежът на секюритизираните експозиции се определя от експозицията с най-дълъг падеж, но не по-дълъг от 5 години. Падежът на кредитната защита се определя съгласно приложение № 6.

4.3.3. Инвестиционният посредник инициатор не отчита падежно несъответствие при изчисляването на стойността на рисковопреетеглените експозиции за траншовете, на които е приписано рисково тегло 1250%, съгласно т. 6. За всички останали траншове третирането на несъответствието в падежите, посочено в приложение № 6, се изчислява в съответствие със следната формула:

$$RW^* = [RW (SP) \times (t-t^*) / (T-t^*)] + [RW (Ass) \times (T-t) / (T-t^*)],$$

където:

RW^* е стойност на рисковопреетеглените експозиции за целите на чл. 21, т. 1;

$RW (Ass)$ - стойност на рисковопреетеглените експозиции за

експозициите, ако не са секюритизирани, изчислени на пропорционална база;
 RW (SP) - стойността на рисковопреглените експозиции съгласно т. 4.1, ако има съответствие в падежите;
 T - матуритетът на базовата експозиция, в години;
 t - матуритетът на кредитната защита, в години; и
 t* - 0,25.

5. Кредитни оценки на АКР

5.1. За да бъде приложена при изчисляване на стойността на рисковопреглените експозиции съгласно т. 6, кредитната оценка от призната АКР трябва да отговаря на следните изисквания:

5.1.1. Нещъществува несъответствие между видовете плащания, отразени в кредитната оценка, и видовете плащания, предвидени в договора за възникване на секюритизиращата позиция.

5.1.2. Кредитната оценка е публично достъпна на пазара. Това обстоятелство е налице, когато кредитните оценки са публикувани на интернет страницата на лицето, на което е извършена оценката.

5.1.3. Кредитните оценки, които са достъпни само за ограничен брой лица, не се считат за публично достъпни.

5.2. Използване на кредитни оценки

5.2.1. Инвестиционният посредник може да определи една или повече признати АКР, чиито кредитни оценки прилага при изчисляване стойността на рисковопреглените експозиции съгласно глава дванадесета, раздел IV.

5.2.2. Инвестиционният посредник трябва да използва кредитните оценки от определената АКР последователно за своите секюритизиращи позиции.

5.2.3. В случаите по т. 5.2.4 и 5.2.5 инвестиционният посредник не може да използва кредитните оценки, дадени от различни АКР, за своите позиции в траншове в рамките на същата структура.

5.2.4. Ако една позиция има две кредитни оценки на определена от инвестиционния посредник АКР, той използва по-ниската кредитна оценка.

5.2.5. Ако една позиция има повече от две кредитни оценки от АКР, се използват двете най-високи кредитни оценки. Ако те са различни, се използва по-ниската от тях.

5.2.6. Ако кредитната защита е приемлива съгласно глава дванадесета, раздел III и е предоставена директно на дружество със специална цел - секюритизация, и тази защита се отразява в кредитната оценка от АКР на позицията, може да се използва рисковото тегло, съответстващо на кредитната оценка. Ако защитата не е приемлива съгласно глава дванадесета, раздел III, кредитната оценка не се признава. Ако кредитната защита не се предоставя на дружество със специална цел - секюритизация, а директно на секюритизирана позиция, кредитната оценка не се признава.

5.2.7. Заместник-председателят определя степените кредитно качество, които се дават на всяка кредитна оценка, присъдена от АКР, съгласно критериите в т. 6.

6. Изчисление

6.1. Изчисляване стойността на рисковопреглените експозиции

6.1.1. За целите на чл. 122 стойността на рисковопреглените експозиции на секюритизиращите позиции се изчислява чрез приписване към стойността на експозицията на позиция на съответно рисково тегло.

6.1.2. При спазване разпоредбите на т. 6.1.3:

а) ако инвестиционният посредник изчислява стойността на рисковопреглените експозиции по т. 6.2, стойността на експозицията на балансова секюритизираща позиция следва да бъде нейната балансова стойност;

б) ако инвестиционният посредник изчислява стойността на рисковопреглените експозиции по т. 6.3, стойността на експозицията на балансова секюритизираща позиция следва да се определи чрез корекция на стойността;

в) стойността на експозиция на задбалансова секюритизираща позиция е нейната номинална стойност, умножена по конверсионен коефициент, съгласно това приложение; този конверсионен коефициент следва да е 100%, освен ако не е предвидено друго в това приложение.

6.1.3. Стойността на експозиция на секюритизираща позиция, възникваща от деривативен инструмент по приложение

№ 10, се определя в съответствие с приложение № 3.

6.1.4. Ако секюритизиращата позиция е обект на обезпечена кредитна защита, стойността на експозицията на тази позиция може да се модифицира в съответствие с изискванията на приложението № 6.

6.1.5. Ако инвестиционният посредник има две или повече секюритизиращи позиции, които се припокриват, се изисква до размера на припокриването да включва в изчисляването на стойността на рисковопреглените експозиции само позиция или част от позиция, водеща до по-висока стойност на рисковопреглените експозиции. Налице е „припокриване“, когато позицията, изцяло или частично, е изложена на същия риск, така че за припокриващите се части има само една експозиция.

6.2. Изчисляване на стойността на рисковопреглените експозиции по стандартизирания метод.

6.2.1. При спазване разпоредбите на т. 6.2.3 стойността на рисковопреглените експозиции на секюритизираща позиция, получила оценка, трябва да се изчисли чрез прилагане към стойността на експозицията на рисково тегло, съответстващо на степените на кредитно качество в съответствие с табл. № 1 и № 2.

Таблица № 1. Други позиции, различни от тези с краткосрочна кредитна оценка

Степен на кредитно качество	1	2	3	4	5 и по-ниско
Рисково тегло	20%	50%	100%	350%	1250%

Таблица № 2. Позиции с краткосрочна кредитна оценка

Степен на кредитно качество	1	2	3	Всички други кредитни оценки
Рисково тегло	20%	50%	100%	1250%

6.2.2. При спазване разпоредбите на т. 6.2.4, буква „б“ и т. 6.2.6.3 стойността на рисковопреглените експозиции на секюритизиращите експозиции без присъдена оценка трябва да се изчислява чрез прилагане на рисково тегло от 1250%.

6.2.3. Инвестиционният посредник инициатор и спонсор, изчисляващ стойността на рисковопреглените експозиции за секюритизиращи позиции, може да се ограничи до стойността на рисковопреглените експозиции, която би получила позицията, ако не е секюритизирана, ако се приписва 150% рисково тегло на всички просрочени позиции и на позициите, принадлежащи към „надзорни високорискови категории“ между секюритизираните експозиции.

6.2.4. Третирание на позициите без присъдена рейтингова оценка:

а) Инвестиционните посредници, които имат секюритизиращи позиции, които не са получили рейтингова оценка, могат да приложат подхода по т. 6.2.4, буква „б“ за изчисляване на размера на рисковопреглените експозиции за тези позиции, при условие че съвкупността от секюритизирани експозиции е известен през цялото време.

б) Инвестиционният посредник може да приложи среднопреглено рисково тегло, което би приложил инвестиционен посредник, държащ експозиции към секюритизирани експозиции съгласно глава дванадесета, раздел I, умножено по коефициент за концентрация. Този коефициент за концентрация е равен на сумата от номиналния размер на всички траншове, разделен на сумата от номиналния размер на траншове, подчинени или равностойни на транша, в който позицията е държаща, включително самия транш. Полученото рисково тегло не трябва да е по-високо от 1250% или по-ниско от рисковото тегло, приложимо за транш с присъдена рейтингова оценка от по-висок ранг. Ако инвестиционният посредник не може да определи рисковото тегло, което би трябвало да се припише за секюритизираните експозиции по глава дванадесета, раздел I, той приписва на позицията рисково тегло от 1250%.

6.2.5. Третиране на секюритизиращи позиции в транш, който е позиция с втора по ред загуба или по-добра позиция в програми за покрити с активи търговски ценни книжа:

а) отчитайки възможностите за по-благоприятно третиране съгласно разпоредбите, засягащи ликвидните улеснения в т. 6.2.6, инвестиционният посредник може да прилага за секюритизиращите позиции, отговарящи на условията по буква „б“, рисково тегло, което е по-високо от 100% или най-високото рисково тегло, което би било приложено за секюритизирана експозиция по глава дванадесета, раздел I от инвестиционен посредник, държащ експозицията;

б) за да се приложат разпоредбите по буква „а“, секюритизиращите позиции следва да са:

аа) транш, който е позиция с втора по ред загуба или по-добра позиция при секюритизацията, и траншът с първа по ред загуба осигурява значимо кредитно подобрение за транша с втора по ред загуба;

бб) с кредитно качество, еквивалентно или по-добро от инвестиционен рейтинг;

вв) държани от инвестиционен посредник, който няма позиция в транша с първа по ред загуба.

6.2.6. Третиране на ликвидни улеснения без оценка:

6.2.6.1. Приемливи ликвидни улеснения:

а) за определяне стойността на експозицията се прилага конверсионен фактор 20% към номиналната стойност на ликвидното улеснение с първоначален падеж до една година и конверсионен коефициент 50% към номиналната стойност на ликвидното улеснение с първоначален падеж над една година, когато са изпълнени следните условия:

аа) документацията за ликвидното улеснение следва ясно да определи и ограничи обстоятелствата, при които ликвидното улеснение може да бъде използвано;

бб) улеснението не може да се използва за осигуряване на кредитно подпомагане за покриване на вече настъпили загуби;

вв) улеснението не може да се използва за осигуряване на постоянно или периодически финансиране на секюритизация;

гг) плащанията на база улеснението не трябва да са подчинени спрямо вземания от инвеститорите, различни от вземания, възникващи по отношение на лихвени или валутни деривативни инструменти, такси или други подобни плащания, и не може да се отлага или откаже плащане;

дд) улеснението не може да бъде използвано, след като са изчерпани всички приложими кредитни подобрения, от които се ползва ликвидното улеснение;

ее) улеснението трябва да включва условия, в резултат на които се намалява автоматично сумата, която може да бъде изтеглена от сумата на експозициите, които са в неизпълнение, като „неизпълнение“ е по смисъла на глава дванадесет, раздел II, или ако съвкупността от секюритизирани експозиции съдържа инструменти с рейтингова оценка, улеснението се прекратява, ако средната оценка на кредитно качество на съвкупността падне под инвестиционен рейтинг;

б) приложимото рисково тегло от инвестиционния посредник, държащ експозициите, е най-високото рисково тегло, което се приписва на секюритизирана позиция по глава дванадесета, раздел I.

6.2.6.2. Ликвидни улеснения, които могат да се ползват в случай на общ пазарен срив - инвестиционният посредник при определяне стойността на експозицията прилага конверсионен коефициент 0% към номиналния размер на ликвидното улеснение, което може да бъде ползвано само в случай на общ пазарен срив, ако условията, посочени в т. 6.2.6.1, буква „а“, са изпълнени. Общ пазарен срив по смисъла на тази точка е, когато повече от едно дружество със специална цел - секюритизация по различни сделки не е в състояние да преиздаде търговски ценни книжа с падеж и това състояние не е резултат от влошаване на кредитното качество на дружествата със специална цел секюритизация или на кредитното качество на секюритизираните експозиции.

6.2.6.3. Улеснения за парични аванси - за да определи стойността на експозицията, инвестиционният посредник прилага конверсионен коефициент от 0% към номиналния размер на ликвидното улеснение, което е безусловно отменяемо, при условие че изискванията по т. 6.2.6.1 са изпълнени и погасяването на усво-

ните суми по улеснението са приоритетни пред другите по парични потоци, възникващи от секюритизираните експозиции.

6.2.7. Допълнителни капиталови изисквания за секюритизиращи експозиции с клауза за предсрочно погасяване:

6.2.7.1. Като допълнение към стойността на рисковопредадените експозиции, изчислена за секюритизиращи позиции, общият посредник инициатор трябва да изчислява рисковопредадените експозиции съгласно методите в т. 6.2.7.2 - 6.2.7.7, когато продава револвиращи експозиции, които са секюритизирани и съдържат клауза за предсрочно погасяване:

6.2.7.2. Инвестиционният посредник трябва да изчисли стойността на рисковопредадените експозиции по отношение на участието на инициатора и участието на инвеститора:

6.2.7.3. За секюритизационни програми, където рисковопредадените експозиции обхващат револвиращи и не револвиращи експозиции, инвестиционният посредник трябва да приложи подходите, посочени в тази разпоредба в т. 6.2.7.4 - 6.2.7.8, букви „а“ - „з“, за тази част от експозициите, съдържаща револвиращите експозиции:

6.2.7.4. По смисъла на т. 6.2.7 - 6.2.7.8, букви „а“ - „з“, инициатора е стойността на онази част от усвоените секюритизирани експозиции, пропорцията на която е на общата стойност на усвоените суми по секюритизираните експозиции определя частта на паричните потоци, които не са налични, за да се направи плащане към търговските секюритизиращи позиции. „Участието на инвеститора“ е стойността на оставащата част от усвоените секюритизирани експозиции:

6.2.7.5. Експозицията на инвестиционния посредник, който е с неговите права като инициатор, не следва да се счита за секюритизираща позиция, а за пропорционална на секюритизираните експозиции, но преди да бъдат секюритизирани.

6.2.7.6. Изключения от третирането при предсрочно погасяване.

Инвестиционните посредници инициатори не са длъжни да предоставят капиталови изисквания по т. 6.2.7 в следните случаи:

а) при секюритизация на револвиращи експозиции, когато съгласно която инвеститорите поемат риска, използването на суми от заемополучателя, така че базовото улеснение не се прехвърля на инвеститора, а на посредник инициатор дори ако е направено погасяване, се изключва от капиталовото изискване;

б) при секюритизация, при която клаузата за погасяване се задейства само от събития, които не са свързани с обслужването на секюритизираните активи и инвестиционния посредник инициатор, такива като събитията в данъчните закони и норми се изключват от капиталовото изискване по т. 6.2.7.

6.2.7.7. Максимални капиталови изисквания:

а) За инвестиционния посредник инициатор, капиталовите изисквания по т. 6.2.7, общата стойност на рисковопредадените експозиции за неговите права по участието на инвеститорите и стойността на рисковопредадените експозиции, изчислен съгласно т. 6.2.7, не трябва да превишава по-голямото от:

аа) стойността на рисковопредадените експозиции по отношение на позициите ѝ в инвеститорската експозиция;

бб) стойността на рисковопредадените експозиции по отношение на позициите ѝ в инвеститорската експозиция от инвестиционния посредник, държащ експозициите, все едно че те не са били секюритизирани, но са равни на участието на инвеститорите.

б) Намалението на нетните печалби, ако такива възникват от капитализация на бъдещи доходи съгласно т. 6 и 7, трябва да се третира независимо от максималната стойност по буква „а“.

6.2.7.8. Изчисляване стойността на рисковопредадените експозиции:

а) Стойността на рисковопредадените експозиции по отношение на в съответствие с т. 6.2.7.1, трябва да се определя чрез умножаване на размера на инвеститорското участие в съответния конверсионен коефициент, както е посочено в букви „б“ - „к“, и среднопредтегленото рисково тегло.

следва да се приложи към секюритизираните експозиции.

б) Предсрочното погасяване се счита за „контролирано“, когато са изпълнени следните условия:

аа) инвестиционният посредник инициатор има подходящ план за управление на капитала и ликвидността в случай на предсрочно погасяване;

бб) в рамките на периода на сделката има пропорционално разделяне на получените лихви, главници, разходи, загуби и погасявания, определени пропорционално на неплатените суми, посочени в един или няколко срока през всеки месец;

вв) погасителният период се счита за достатъчен, за да може 90% от общия дълг (участието на инициатора и инвеститорите), който е неизплатен в началото на периода на предсрочно погасяване, да бъде изплатен или признат за неизплатен в началото на периода на предсрочно погасяване;

гг) скоростта на изплащането е не по-голяма от тази, която би се достигнала при линейно погасяване при периода, посочен в буква „в“.

в) В случаи на секюритизация с клауза за предсрочно погасяване на експозиции на дребно, които са неусвоени и безусловно отменими без предварително уведомление, където предпоставка за предприемане на предсрочно погасяване е спадането на допълнителния спред под определено равнище, инвестиционният посредник следва да го сравнява с размера на посоченото в клаузата ниво на тримесечния допълнителен спред, при достигането на който се извършва установяване на допълнителния спред.

г) Когато секюритизацията не изисква да се установи допълнителен спред, това ниво следва да е 4,5 процентни пункта по-високо от нивото на допълнителния спред, при който се предприема предсрочно погасяване.

д) Приложимите конверсионни коефициенти следва да се определят от нивото на актуалния тримесечен среден допълнителен спред в съответствие с табл. № 3.

Таблица № 3

	Секюритизация, обект на контролирано предсрочно погасяване	Секюритизация, обект на неконтролирано предсрочно погасяване
3-месечен среден допълнителен спред	Конверсионен коефициент	Конверсионен коефициент
Над ниво А	0 %	0 %
Ниво А	1 %	5 %
Ниво В	2 %	15 %
Ниво С	10 %	50 %
Ниво D	20 %	100 %
Ниво E	40 %	100 %

е) В табл. № 3 „Ниво А“ означава нива на допълнителен спред, по-малки от 133,33% от ниво на блокиране (trapping level) от допълнителния спред, но не по-малко от 100% от това ниво на блокиране, „Ниво В“ означава нива на допълнителен спред, по-малки от 100% от нивото на блокиране от допълнителния спред, но не по-малко от 75% от това ниво на блокиране, „Ниво С“ означава нива на допълнителен спред по-малки от 75%, но не по-малки от 50% от това ниво на блокиране, „Ниво D“ означава нива на допълнителен спред по-малки от 50% от нивото на блокиране от допълнителния спред, но не по-малки от 25% от това ниво на блокиране, и „Ниво E“ означава нива на допълнителен спред, по-малки от 25% от нивото на блокиране от допълнителния спред.

ж) В случай на секюритизация при предсрочно погасяване на експозициите на дребно, които са независими и безусловно отменяеми без предизвестие и където предсрочно погасяване е започнато от количествена стойност, различна от тримесечния среден допълнителен спред, може да се приложи подход, близък до този, предписан в букви „в“, „в“, „в“, „в“ за определяне на посочения конверсионен коефициент.

з) Когато комисията има намерение да одобри подхода в съответствие с буква „ж“ с оглед на конкретна секюритизация, следва първо да информира съответните компетентни власти на всички други страни членки. Преди този подход да стане част от общата политика на компетентните власти, касаеща секюритизации с клауза за предсрочно погасяване от въпросния вид, комисията следва да се консултира със съответните компетентни власти на всички страни членки и да вземе предвид изказаните мнения. Изразените мнения в такава консултация и приложените подход следва да бъдат публично оповестени от компетентните по въпроса власти.

и) Всички други секюритизации, обект на револвиращи експозиции с клауза за контролирано предсрочно погасяване, следва да бъдат обект на конверсионен коефициент от 90 %.

к) Всички други секюритизации, обект на револвиращи експозиции с клауза за неконтролирано предсрочно погасяване, следва да бъдат обект на конверсионен коефициент от 100 %.

6.2.8. Признаване на смекчаването на кредитния риск на секюритизиращи позиции - когато кредитната защита е получена за секюритизираща позиция, изчисляването на размера на рисковопреглените експозиции може да бъде променено в съответствие с приложение № 6.

6.2.9. Намаление на размера на рисковопреглените експозиции:

а) По отношение на секюритизираща позиция, за която е присъдено рисково тегло от 1250%, инвестиционният посредник може, като алтернатива на включването на позицията в нейните изчисления на размера на рисковопреглените експозиции, да извади от собствените си средства стойността на позицията. За тези цели изчисляването на стойността на експозицията може да окаже влияние върху приемливо обезпечената кредитна защита по начин, непротиворечаш на т. 6.2.8.

б) Когато инвестиционният посредник използва алтернативата, посочена в буква „а“, 12,5 пъти намалената сума в съответствие с тази точка следва, за целите на т. 6.2.2, да се извади от сумата, посочена в т. 6.2.2, за да се изчисли максималният размер на рисково-преглените експозиции.

6.3. Изчисляване на стойността на рисковопреглените експозиции при използване на метод, базиран на вътрешните рейтинги:

6.3.1. Йерархия на методите:

6.3.1.1. За целите на чл. 122 размерът на рисковопреглените експозиции за секюритизиращата позиция следва да се изчисли в съответствие с т. 6.3.1.2 - 6.3.8.

6.3.1.2. За позиции, които са получили оценка, или позициите, по отношение на които може да се използва подразбира се оценка, следва да се използва методът, базиран на рейтингите, описан в т. 6.3.3 за изчисляване стойността на рисковопреглените експозиции.

6.3.1.3. За позиции, които не са получили оценка, следва да се използва методът на надзорната формула, изложен в т. 6.3.4.2 - 6.3.4.5, освен когато е разрешено да се използва методът на вътрешната оценка, изложен в т. 6.3.1.7, букви „а“ и „б“.

6.3.1.4. Инвестиционен посредник, различен от инициатора, или инвестиционен посредник спонсор, може да използва метода на надзорната формула само след разрешение на заместник-председателя.

6.3.1.5. Рисково тегло от 1250% следва да се присъди за секюритизиращите позиции, които нямат присъден рейтинг и по отношение на които не може да се използва подразбира се оценка, когато инвестиционният посредник инициатор или спонсор не може да изчисли K_{irb} и не е получил разрешение да използва метода на вътрешната оценка на позициите в програмата за покрити с активи търговски ценни книжа, и в случаите на други инвестиционни посредници, които не са получили разрешение да използват метода на надзорната формула или за позициите в програмата за покрити с активи търговски ценни книжа метода на вътрешната оценка.

6.3.1.6. Използване на подразбира се оценки

Когато следните минимални операционни изисквания са удовлетворени, институцията следва да присъди на позицията без оценка подразбира се кредитна оценка, еквивалентна на кредитната оценка на най-главните позиции с оценка

(референтни позиции), които са подчинени на въпросната секюритизираща позиция, която не е получила оценка:

а) референтните позиции трябва да са подчинени спрямо секюритизиращата позиция без оценка;

б) падежът на референтните позиции трябва да съвпада или да е по-дълъг от този на въпросната позиция без оценка;

в) подразбиращата се оценка трябва периодично да се актуализира, за да се отразят промените в кредитната оценка на референтните позиции.

6.3.1.7. Подход на вътрешната оценка на позиции в програмата за покрити с активи търговски ценни книжа:

а) Заместник-председателят разрешава на инвестиционния посредник да присъди на позицията без оценка от програмата за покрити с активи търговски ценни книжа рейтинг, както е посочено в буква „б“, когато:

аа) позициите в търговски ценни книжа, емитирани по програмата за покрити с активи търговски ценни книжа, са с присъдена оценка;

бб) инвестиционният посредник докаже пред заместник-председателя, че вътрешните оценки на кредитното качество на позициите отразяват публично достъпна методология за оценка от една или повече АКР за оценката на ценните книжа, покрити с този тип секюритизирани експозиции;

вв) съгласно буква „бб“, инвестиционният посредник следва да включва тези АКР, които са присъдили външен рейтинг за търговските ценни книжа, издадени от програмата за покрити с активи търговски ценни книжа; количествени елементи, като стресфактори, използвани при съотнасяне на позицията към група с дадено кредитно качество, трябва да са поне толкова консервативни като тези, използвани от въпросната АКР;

гг) при разработването на методология за вътрешна оценка инвестиционният посредник трябва да вземе предвид съответните публикувани методологии за присъждане на оценки на АКР, които присъждат оценка на търговските ценни книжа по програмата за покрити с активи търговски ценни книжа; това обстоятелство трябва да бъде документирано от инвестиционния посредник и периодично актуализирано, както е посочено в буква „е“;

дд) инвестиционният посредник следва да докаже, че методологията за вътрешна оценка на инвестиционния посредник включва рейтингови степени на оценката; тези рейтингови степени трябва да са в съответствие с кредитната оценка от АКР; това съответствие трябва да бъде документирано;

ее) методологията за вътрешна оценка следва да се използва от инвестиционния посредник в процеса на управление на вътрешния риск, включително при вземане на информационни решения и при процеса на разпределянето на капитала; жж) външни или вътрешни одитори, АКР или отделът по управление на риска следва да осъществяват периодични прегледи на процеса на присъждане на вътрешна оценка и качеството на експозициите на инвестиционния посредник по програмата за покрити с активи търговски ценни книжа; ако вътрешният одит на инвестиционния посредник или отделът по управление на риска изпълнява прегледа, тези функции следва да са независими от програмата за покрити с активи търговски ценни книжа, а така също и от клиентските взаимоотношения;

зз) инвестиционният посредник трябва да следи представянето на своите вътрешни оценки, за да оцени представянето на своята методология за вътрешна оценка и ако е необходимо, трябва да прави корекции на методологията, когато представянето на експозициите постоянно се отклонява от тези, посочени във вътрешната оценка;

ии) програмата за покрити с активи търговски ценни книжа следва да съдържа стандарти във формата на кредитни и инвестиционни ръководства; в случай на закупуване на активи ръководителят по програмата за покрити с активи търговски ценни книжа следва да отчете типа на закупените активи, типа и паричната стойност на експозицията, възникваща от предоставянето на ликвидните улеснения и кредитните подобрения, разпределянето на загубите, правната и икономическата несвързаност на прехвърлените активи с дружеството, продаващо активите; трябва да се направи кредитен анализ на рисковия профил на продавача на активи и да се включи анализ на миналите и

очакваните финансови резултати, текущата пазарна позиция, очакваната конкурентоспособност в бъдеще, ливъридж, паричните потоци, лихвеното покритие и рейтинга на дълга; като допълнение трябва да се направи и преглед на стандартите на продавача относно способността на обслужване и процеса на събиране на вземанията;

кк) установените стандарти на програмата за покрити с активи търговски ценни книжа трябва да установят приемливи критерии за активите, които:

- забраняват закупуването на активи, които имат значително просрочие и са в неизпълнение;

- осъществяват лимитиране на свръхконцентрацията към индивидуални длъжници или географски области;

- осъществяват лимитиране на срока за закупуване на активите;

лл) програмата за покрити с активи търговски ценни книжа трябва да обхваща политики и процедури, които да вземат предвид оперативната възможност и кредитното качество на обслужването; програмата за покрити с активи търговски ценни книжа следва да смекчи риска за продавача посредством различни методи, като такива, базирани на текущото кредитно качество, което би изключило възможността от смесване на средства;

мм) агрегираната оценка на загубата на обема от актива, която програмата за покрити с активи търговски ценни книжа се счита, че е закупила, трябва да взема предвид всички източници на потенциален риск, като кредитен риск и риск от разсейване; ако предоставеното от продавача кредитно подобрение се базира само на загуби, свързани с кредита, тогава трябва да се образуват допълнителни резерви за риск от разсейване, ако този риск от разсейване е съществен за конкретен обем експозиции; при измерване на изискваното ниво на подобрение програмата трябва да прегледа исторически данни за няколко години, включително загуби, неизпълнения, разсейване, и нивото на обращаемост на вземанията; и

нн) програмата за покрити с активи търговски ценни книжа следва да включва структурни клаузи за закупуването на експозиции с цел защита срещу потенциално кредитно влошаване на базовия портфейл;

оо) изискването методологията за оценка от АКР да бъде публично достъпна може да се отмени от заместник-председателя поради специфични особености на секюритизацията.

б) Позициите без оценка следва да се отнесат от инвестиционния посредник към една от рейтинговите степени, описани в т. 6.3.1.7. Позицията следва да се отнесе към рейтинг съобразно съответствието на кредитната оценка към рейтингова степен, както е посочено в т. 6.3.1.7. Когато този рейтинг в началото на секюритизацията е инвестиционен рейтинг или по-добър, то следва да се приема за одобрена кредитна оценка от АКР за целите на изчисляването на размера на претеглените експозиции.

6.3.2. Максимален размер на рисковопретеглените експозиции - за инвестиционния посредник инициатор, инвестиционния посредник спонсор или други инвестиционни посредници, които могат да изчислят K_{irb}, размерът на рисковопретеглените експозиции, изчислен по отношение на техните позиции в секюритизацията, може да бъде ограничен до тези, които пораждат капиталови изисквания по чл. 21, т. 1, равен на 8% от стойността на рисковопретеглените експозиции, която би се изискала, ако активите не са секюритизирани и са в баланса на инвестиционния посредник плюс размера на очакваната загуба за тези експозиции.

6.3.3. Метод, базиран на рейтингите

По метода, базиран на рейтингите, стойността на рисковопретеглените експозиции за секюритизиращи позиции с присъден рейтинг трябва да се изчислява чрез приписване на кредитни тегла на експозициите съобразно степента на кредитното качество, към която кредитната оценка се съотнася съгласно чл. 124, като е посочено в табл. № 4 и № 5, умножена по 1,06.

Таблица № 4. Други позиции, различни от тези с краткосрочна кредитна оценка

Таблица № 5. Позиции с краткосрочна кредитна оценка

Степен на кредитно качество (С К К)	Рисково тегло		
	А	В	С
С К К 1	7 %	12 %	20 %
С К К 2	12 %	20 %	35 %
С К К 3	60 %	75 %	75 %
Всички други кредитни оценки	1250 %	1250 %	1250 %

а) Ако отговарят на изискванията по букви „б“ и „в“, рисковите тегла в колона А на всяка таблица се приписват, когато позицията е най-първостепенният трансх на секюритизация. Когато се определя дали трансхът е първостепенен, не се изисква да се вземат предвид сумите, дължими по лихвени или валутни деривативи, дължими такси или други подобни плащания.

б) Рисково тегло от 6% се прилага за позиция в първостепенния трансх на секюритизация, когато този трансх е първостепенен във всички отношения на друг трансх на секюритизиращи позиции, които биха получили рисково тегло 7% по т. 46, при условие че:

аа) инвестиционният посредник докаже пред заместник-председателя, че това е оправдано поради лошите качества на поглъщане на подчинените трансхове в секюритизацията; и

бб) позицията има външна кредитна оценка, която съответства на степен на кредитно качество 1 в табл. № 4 или № 5, или ако е без присъдена оценка изискванията в разпоредбите по т. 46 са изпълнени, където „референтни позиции“ са използвани, за да означават позиции на подчинените трансхове, които биха получили рисково тегло 7% по т. 46.

в) Рисковите тегла в колона С на всяка таблица следва да бъдат прилагани, когато позицията е в секюритизация, където действителният брой на секюритизираните експозиции е по-малко от 6. При изчисляването на действителния брой на секюритизираните експозиции многобройните експозиции на един дължник следва да бъдат третираны като една експозиция. Действителният брой на експозициите се изчислява като:

$$N = \frac{\sum_{i=1}^m EAD_i}{\sum_{i=1}^m EAD_i^2}$$

където EAD_i представлява сумата от стойността на всички експозиции на i-тия дължник. В случай на пресекуритизация (секюритизация на секюритизирани експозиции) инвестиционният посредник трябва да вземе под внимание броя на секюритизиращите експозиции в групата, а не броя на базовите експозиции в началната група, от които произлизат базовите секюритизиращи експозиции. Ако размерът на портфейла, свързан с най-голямата експозиция - С1, е налице, инвестиционният посредник може да изчисли N като 1/С1.

г) Рисковите тегла в колона В следва да бъдат приложени към всички други позиции.

д) Намаляване на кредитния риск на секюритизиращите експозиции може да бъде прието в съответствие с точки 6.3.6.1 до 6.3.6.3 буква „а“.

6.3.4. Метод на надзорната формула

6.3.4.1. При секюритизиращите позиции по т. 6.3.5.4 по метода на надзорната формула рисковото тегло за секюритизиращата позиция трябва да бъде по-високо от 7% или да се приложи рисковото тегло в съответствие с т. 6.3.4.2.

6.3.4.2. При секюритизиращите позиции по т. 6.3.5.4 рисковото тегло, което следва да се прилага за експозицията, трябва да бъде:

$$12,5 \times (S [L + T] - S [L])/T,$$

където:

$$S[x] = \begin{cases} x & \text{за } x \leq Kirbr \\ Kirbr + K[x] - K[Kirbr] + (d \cdot Kirbr/\omega) \left(1 - e^{-\omega(Kirbr-x)/Kirbr}\right) & \text{за } Kirbr < x \end{cases}$$

където:

$$h = (1 - Kirbr/ELGD)^N$$

$$c = Kirbr/(1-h)$$

$$v = [ELGD - Kirbr]/(1-h) - c^2 + 0,25(1-ELGD)Kirbr/N$$

$$f = [(v + Kirbr^2/(1-h) - c^2) + [(1-Kirbr)Kirbr - v]/(1-h)]\tau$$

$$g = [(1-c)c]/f - 1$$

$$a = g \cdot c$$

$$b = g \cdot (1-c)$$

$$d = 1 - (1-h) \cdot (1 - Beta[Kibr; a, b])$$

$$K[x] = (1-h) \cdot ((1 - Beta[x + Beta[x; a + 1, b]c])$$

$$\tau = 1000, u$$

$$\omega = 20.$$

Тук Beta[x; a, b] представлява комулативното бета-разпределение с параметри а и b, определени за дадена стойност на х.

Т (честота на трансха, в който се държи позицията) се измерва като съотношение между (а) номиналната стойност на трансха към (b) сумата от стойността на секюритизираните експозиции. За целите на изчисляването на Т-стойността експозицията на деривативните инструменти, описани в приложение № 10, когато текущата разменна стойност е отрицателна стойност, следва да се отчита потенциалната бъдеща кредитна експозиция, изчислена съгласно приложение № 3.

Kirbr е съотношението на (а) Kirb към (b) сумата от стойността на секюритизираните експозиции. Kirbr се представя като десетична дроб.

L - (ниво на кредитно подобрене) се измерва като съотношение между номиналната стойност на всички трансхове, подчинени на въпросния трансх, в който се държи позицията, към сумата на стойностите на всички секюритизирани позиции. Капитализираният бъдещ доход не трябва да се включва при изчисляването на L. Сумите, дължими от насрещни страни по деривативни инструменти, описани в приложение № 10, които представляват трансхове, подчинени на въпросния трансх, могат да се оценят по текущата им разменна стойност без потенциалната бъдеща кредитна експозиция при изчисляване на нивото на подобрене.

N е ефективен брой на експозициите, изчислени в съответствие с т. 6.3.3, буква „в“.

ELGD - претеглената средна стойност на LGD се изчислява, както следва:

$$ELGD = \frac{\sum_{i=1}^m LGD_i \cdot EAD_i}{\sum_{i=1}^m EAD_i}$$

където LGD_i представлява средната стойност на LGD, свързана с експозицията на i-тия дължник, където LGD се определя в съответствие с глава дванадесета, раздел II. В случай на последваща секюритизация LGD се взема за 100% при секюритизирани позиции. Когато рисковете от неизпълнение и разсейване на закупените вземания се третират в съвкупност в рамките на секюритизацията, т.е. налице е резерв или свръхобезпечение, което да покрие загубите от който и да е източник, LGD следва да се определя като претеглена средна стойност на LGD за кредитен риск и 75% от LGD за риска от разсейване. Теглата трябва да бъдат изчислени поотделно като капиталови изисквания за кредитен риск и съответно за риск от разсейване.

6.3.4.3. Опростен метод

Ако стойността на най-голямата секюритизирана експозиция - C₁, е не по-голяма от 3% от сумата на секюритизираните експозиции, то за целите на метода на надзорната формула инвестиционният посредник може да определи стойност на LGD = 50%, а N се определя от:

или

$$N = 1/C_1$$

C_m е съотношението на сумата на стойностите на „m“-те най-големи експозиции към сумата на секюритизираните експозиции. Стойността на „m“ може да се определи от инвестиционния посредник.

6.3.4.4. За секюритизация, включваща експозиции на дребно, заместник-председателят може да разреши при

прилагането на метода на надзорната формула за улеснение да се използва : $h = 0$ и $v = 0$.

6.3.4.5. Редукцията на кредитния риск при секюритизиращите експозиции може да се признае по т. 6.3.6.1, 6.3.6.2 и т. 6.3.6.3., букви „б“ и „в“.

6.3.5. Ликвидни улеснения

6.3.5.1. Разпоредбите на т. 6.3.5.2-6.3.5.4 се прилагат за целите на определянето на стойността на секюритизираща позиция без оценка под формата на определен тип ликвидно улеснение.

6.3.5.2. Конверсионен коефициент 20% се прилага към номиналната стойност на ликвидното улеснение, което може да бъде изтеглено само в случай на общ пазарен срив и в случай че отговаря на условията за „приемливо ликвидно улеснение“, посочени в т. 6.2.6.1.

6.3.5.3. Конверсионен коефициент 0% се прилага за номиналната стойност на ликвидното улеснение, ако отговаря на условията по т. 6.2.6.3.

6.3.5.4. Изключително третиране, когато K_{irb} не може да се изчисли:

а) ако инвестиционният посредник докаже пред заместник-председателя, че не е целесъобразно да изчислява размера на рисковопреетеглените експозиции за секюритизираните експозиции, така че все едно не са били секюритизирани, инвестиционният посредник може след одобрение на заместник-председателя временно да прилага метода, описан в буква „б“, за изчисляване на рисковопреетеглените стойности на секюритизирани позиции без присъдена оценка под формата на ликвидно улеснение, които отговарят на условията за „приемливо ликвидно улеснение“ в т. 6.2.6.1, буква „а“ или попадат под условията на т. 6.3.5.3;

б) най-високото рисково тегло, което би се приложило съгласно глава дванадесета, раздел I за която и да е секюритизирана експозиция, може да се приложи за секюритизираща позиция, представляваща ликвидно улеснение; за определяне стойността на експозицията се използва конверсионен коефициент 50% за номиналната стойност на ликвидното улеснение, ако улеснението е с оригинален матуриретен срок до една година. Ако ликвидното улеснение отговаря на условията по т. 6.3.5.3, се прилага конверсионен коефициент 20%; в други случаи трябва да се прилага конверсионен коефициент 100%.

6.3.6. Признаване редукцията на кредитния риск за секюритизиращи позиции

6.3.6.1. Приемлива обезпечена кредитна защита се ограничава до тази, която е приемлива при изчисляване стойността на рисковопреетеглените експозиции съгласно глава дванадесета, раздел I, както е посочено в глава дванадесета, раздел III, а при признаването следва да се спазват съответните минимални изисквания, посочени в тези разпоредби.

6.3.6.2. Приемлива кредитна защита с гаранция и източниците на такава защита се ограничават до тези, които са приемливи съгласно глава дванадесета, раздел III, а при признаването следва да се спазват съответните минимални изисквания, посочени в тези разпоредби.

6.3.6.3. Изчисляване на капиталовите изисквания за секюритизиращите позиции с прилагане на редукция кредитен риск:

а) Метод, базиран на рейтингите - ако стойността на рисковопреетеглените експозиции е изчислена с използване на метода, базиран на рейтинги, стойността на експозицията и/или рисковопреетегления размер на секюритизиращата позиция, по отношение на която се прилага кредитната защита, може да бъде коригиран в съответствие с разпоредбите на приложение № 6, които се прилагат за изчисляване на стойността на рисковопреетеглените експозиции по глава дванадесета, раздел I;

б) Метод на надзорната формула - пълна кредитна защита:

аа) ако размерът на рисковопреетеглените експозиции се изчислява с използването на метода на надзорната формула, инвестиционният посредник трябва да определи „ефективно рисково тегло“ на позицията; „ефективно рисково тегло“ на позицията се изчислява, като се раздели стойността на рисковопреетеглената експозиция на стойността на експозицията и полученото се умножи по 100;

бб) в случай на обезпечена кредитна защита рисковопреетегленият размер на секюритизиращата позиция трябва да се изчисли като произведение между коригираната с обезпечена защита експозиция (E^* , изчислено съгласно глава дванадесета, раздел III за

изчисляване на размера на рисковопреетеглените експозиции по глава дванадесета, раздел I, приемайки стойността на секюритизиращата позиция за E) и ефективното рисково тегло; вв) в случай на кредитна защита с гаранция рисковопреетегленият размер на секюритизиращата позиция трябва да се изчисли, като се умножи G_A (стойността на защитата, коригирана за всички валутни и матуриретен несъответствия в съгласие с разпоредбите на приложение № 6) с рисковото тегло на източника на защитата; полученото трябва да се събере с произведението между стойността на секюритизиращата позиция минус G_A и ефективното рисково тегло.

в) Метод на надзорната формула - частична защита:

аа) ако редукцията на кредитния риск покрива „първа загуба“ или загубите на пропорционална база на секюритизиращата позиция, инвестиционният посредник може да приложи от т. 6.3.6.3 буква „б“;

бб) във всички останали случаи инвестиционният посредник трябва да третира секюритизиращата позиция като състояща се от две или повече позиции, като позицията с по-ниско кредитно качество се приема за непокрита позиция; за целите на изчисляване на рисковопреетегления размер на тази позиция се прилагат разпоредбите по т. 6.3.4.1-6.3.4.5, след като се извършат следните корекции: Т се коригира с „ e^{**} “ в случай на обезпечена кредитна защита, и с Т-г в случай на кредитна защита с гаранция, където e^{**} представлява съотношението на E^* към общата стойност на базисния пул, където E^* е коригираната стойност на секюритизиращата позиция, изчислена в съответствие с разпоредбите на приложение № 6, които се прилагат за пресмятането на рисковопреетеглените експозиции по глава дванадесета, раздел I, вземайки стойността на секюритизирана позиция за E ; а г е съотношение между номиналната стойност на кредитната защита (коригирани за всякакви валутни и несъответствия в падежите в съответствие с разпоредбите на приложение № 6) и сумата на стойността на секюритизираната експозиция; в случаи на кредитна защита с гаранция рисковото тегло на продавач на защитата трябва да се прилага спрямо тази част от позицията, която не е включена в коригираната стойност на „Г“.

6.3.7. Допълнителни капиталови изисквания за секюритизации на револвиращи експозиции с клауза за предсрочно погасяване:

6.3.7.1. При изчислението на стойността на рисковопреетеглените експозиции за техните секюритизиращи позиции инвестиционният посредник следва да изчисли размера на рисковопреетеглените експозиции в съответствие с методологията, изложена в т. 6.2.7.1-6.2.7.8., когато той продава револвиращи секюритизационни експозиции, която съдържа клауза за предсрочно погасяване.

6.3.7.2. За целите на т. 6.3.7.1 точки 6.3.7.3 и 6.3.7.6 трябва да заместят т. 6.2.7.4 и 6.2.7.5.

6.3.7.3. За целите на тези разпоредби „участието на инвестиционния посредник инициатор“ следва да бъде сумата от:

а) стойността на онази част от усвоените суми от групата по секюритизацията, пропорцията на която по отношение на сумата от общата група по секюритизираните позиции определя частта от паричните потоци, генерирани от главните и лихвени вземания и други подобни суми, които не са достатъчни, за да се правят плащания към тези, имащи секюритизиращи позиции; и

б) стойността на онази част от неувоените суми по кредитните линии, усвоените суми от които са били за секюритизиране, пропорцията от която към общата сума от тези неувоени суми е същата като пропорцията на стойността на експозицията, описана в буква „а“ към експозиционната стойност на групата от усвоени суми по секюритизацията.

6.3.7.4. За да се квалифицира като такъв, участието на инвестиционния посредник инициатор не трябва да бъде подчинено на участието на инвеститорите.

6.3.7.5. „Участието на инвеститорите“ е стойността на онази част от усвоените суми от съвкупността, попадащи под т. 6.3.7.3, буква „а“, увеличена със стойността на онази част от неувоените суми по кредитни линии от съвкупността, усвоените суми от които са били за секюритизиране, попадащи под т. 6.3.7.3, буква „б“.

6.3.7.6. Експозицията на инвестиционния посредник инициатор, свързана с права му за участието на инвестиционния посредник инициатор, описан в т. 6.3.7.3, буква „а“, не следва да бъде считана за секюритизираща позиция, а за пропорционална експозиция

към секюритизирани експозиции по усвоените суми, но преди да бъдат секюритизирани, в сума, равна на тази, описана в т. 6.3.7.3, буква „а“. Инвестиционният посредник инициатор следва да има пропорционална експозиция за неувоени суми по кредитните линии, усвоените суми от които са били за секюритизирани, в сума, равна на тази, описана в т. 6.3.7.3, буква „б“.

6.3.8. Редукция на стойността на рисковопреглените експозиции

6.3.8.1. Стойността на рисковопреглените експозиции на секюритизиращата позиция, на която е приписано рисково тегло от 1250 %, може да се намали със стойност 12,5 пъти по-голяма от стойността на всяка коригирана стойност, направена от инвестиционния посредник за секюритизирани експозиции. В степенята, до която тези коригиращи стойности са взети предвид по изречение първо, те не трябва да се вземат предвид при изчисленията, посочени в т. 4 на раздел I от приложение № 5.

6.3.8.2. Стойността на рисковопреглените експозиции на секюритизиращата позиция може да бъде намален с 12,5 пъти сумата от всяка коригираща стойност, направена от инвестиционния посредник по отношение на позицията.

6.3.8.3. За секюритизиращата позиция, на която се приписва 1250 % рисково тегло, инвестиционният посредник може да приспадне от собствения капитал стойността на експозицията, като възможност за включването на позицията при изчисляването на стойността на рисковопреглените експозиции.

6.3.8.4. За целите на оценката на експозициите по т. 6.3.8.3:

а) стойността на експозицията може да се изчисли на базата на стойността на рисковопреглените експозиции, като се вземат предвид всички редукции, направени в съответствие с т. 6.3.8.1 - 6.3.8.2;

б) при изчисляването на стойността на експозицията може да окаже влияние приемлива обезпечена защита по начин, съвместим с методологията, определена в т. 6.3.6; и

в) ако е използван методът на надзорната формула за изчисляване стойността на рисковопреглените експозиции и $L < KIRBR$ и $[L+T] > KIRBR$, позицията може се третира като две позиции с L, равно на KIRBR за първостепенната от позициите.

6.3.8.5. Ако инвестиционният посредник се възползва от възможността по точка 6.3.8.3, с 12,5 пъти от стойността, приспадналата по тази точка за целите на т. 6.3.2, той трябва да намали стойността по т. 6.3.2, като максимална стойност на рисковопреглената експозиция, изчислявана от посочените в разпоредбата инвестиционни посредници.

Приложение № 8
към глава тринадесета, раздел I

Капиталови изисквания за операционен риск

1. Метод на базисния индикатор

1.1. При прилагане на метода на базисния индикатор инвестиционният посредник изчислява капиталови изисквания за операционен риск, равни на 15% от базисния индикатор, който се изчислява като средна стойност от сумата на нетния приход от лихви и нетния приход, различен от лихви на база тригодишен период.

1.2. Когато за дадена година сумата на нетния приход е отрицателна или равна на нула, не се включва в изчисляването на индикатора. Базисният индикатор се изчислява като сума от положителните стойности, разделена на броя им.

1.3. Следните елементи на отчета за доходи, съставляващи базисния индикатор, се включват в изчисленията с техния положителен или отрицателен знак:

1.3.1. вземания по лихви и други подобни приходи;

1.3.2. задължения по лихви и други подобни разходи;

1.3.3. приход от акции и други ценни книжа с променлив/фиксирани доход;

1.3.4. вземания по такси и комисиони;

1.3.5. задължения по такси и комисиони;

1.3.6. нетна печалба или загуба по финансови операции;

1.3.7. друг оперативен приход.

1.4. Базисният индикатор се изчислява преди приспадането на провизиите и оперативните разходи. Оперативните разходи включват възнагражденията за външни услуги, предоставени от трети лица, които не са предприятие майка или дъщерно дружество на инвестиционния посредник, или дъщерно дружество на предприятието майка, която е предприятието майка и на инвестиционния посредник. Разходите за външни услуги, предоставени от трети лица, се приспадат ако са извършени от

дружество, върху което се упражнява надзор по тази наредба.

1.5. При изчисляването на базисния индикатор не се включват:

1.5.1. реализирани печалби/загуби от продажба на позиции в инвестиционния портфейл;

1.5.2. извънредни приходи;

1.5.3. получени застрахователни обезщетения.

2. Стандартизиран метод

2.1. Капиталовото изискване при стандартизирания метод се определя като сума от капиталовите изисквания, изчислени по отделни групи дейности, съгласно таблица № 1 и се изражава със следната формула:

$$K = \left[\sum_{years_{1-3}} \max \left[\sum (GI_{1-8} \times \beta_{1-8}), 0 \right] \right] / 3$$

където:

K е капиталовото изискване при стандартизирания метод;

GI_{1-8} - нетният годишен доход по групи дейности;

β_{1-8} = фиксиранят процент съгласно табл. № 1 от това приложение.

Таблица № 1. Групи дейности на инвестиционните посредници

Групи дейности	Списък на дейностите	Проценти
Корпоративни финанси	Поемане на финансови инструменти и/или пласиране на финансови инструменти на база ангажимент; Услуги, свързани с поемане на емисии; Предоставяне на инвестиционни съвети; Консултации на дружества относно капиталовата структура, промишлената стратегия и свързани с това въпроси, както и консултации и услуги, свързани със сливания и покупка на предприятия; Инвестиционни проучвания и финансов анализ и други форми на общи препоръки по сделки с финансови инструменти.	18%
Търгуване и продажби	Търгуване за собствена сметка; Брокерски услуги; Получаване и подаване на поръчки за един или няколко финансови инструмента; Изпълнение на поръчки от името на клиенти; Пласиране на финансови инструменти без ангажимент; Операции по многостранна търговска система (MTF).	18%
Брокерски услуги на дребно (Дейности с отделни физически лица или с малки и средни предприятия*)	Получаване и подаване на поръчки за един или няколко финансови инструмента; Изпълнение на поръчки от името на клиенти; Пласиране на финансови инструменти без ангажимент.	12%
Търговско банкиране	Предоставяне на заеми; Гаранции и ангажименти.	15%
Банкиране на дребно (Дейности с отделни физически лица или с малки и средни предприятия*)	Предоставяне на заеми; Гаранции и ангажименти.	12%
Агентски услуги	Съхранение и администриране на финансови инструменти по сметки на клиенти, включително попечителство и свързани услуги като управление на парични средства/обезпечения.	15%
Управление на активи	Управление на портфейли; Управление на позиции в колективни инвестиционни схеми; Други форми на управление на активи.	12%

* *Забележки:* Относно малките и средни предприятия:

1. клиентските отношения трябва да са с малки и средни предприятия;

2. клиентските отношения трябва да са с такива характеристики, че операционният риск, свързан с тях, трябва да е доказано редуциран; и

3. обемът на поръчките на всеки клиент трябва да е подобен и относително малък.

2.2. Нетните годишни доходи по групи дейности се умножават по съответните коефициенти от табл. № 1 и се сумират за всяка година. Когато полученият резултат за дадена година е отрицателна величина, той се заменя с нула.

2.3. Инвестиционните посредници разработват и приемат писмени политики и критерии за разпределение на нетния годишен доход по отделните групи дейности. Критериите подлежат на преглед и актуализация при въвеждането на нови или промяна на вече съществуващи дейности и рискове.

2.4. Разпределяне на дейностите по отделни групи се извършва при спазване на следните критерии:

2.4.1. всички дейности се разпределят в съответните групи изчерпателно и без повторения;

2.4.2. дейностите, които не могат да бъдат разпределени в дадена група, но които са спомагателни към друга дейност, се разпределят към групата на дейността, която подпомагат; когато повече от една дейност се обслужва от една спомагателна дейност, се използва обективен критерий за разпределяне;

2.4.3. ако дейността не може да бъде разпределена в някоя група, тогава тя се отнася към групата с най-високо капиталово изискване; същият метод се прилага за всяка свързана с нея спомагателна дейност;

2.4.4. инвестиционният посредник използва вътрешни модели за разпределение на нетния годишен доход между групите дейности; разходите, извършени в една група дейност, които се отнасят към друга група, могат да бъдат преразпределени към втората група чрез използване на начин, основан на вътрешно прехвърляне на разходи между двете групи дейности;

2.4.5. разпределянето на дейностите по отделни групи за изчисляване на капиталово изискване за операционен риск трябва да е съвместимо с категориите, използвани за кредитен и пазарен риск;

2.4.6. управителният орган е отговорен за политиката по разпределение на дейностите по отделни групи;

2.4.7. процесът по разпределение на дейността на инвестиционния посредник по отделни групи е обект на независим преглед и контрол.

2.5. Инвестиционният посредник отговаря на изисквания по чл. 142, ал. 2 и чл. 95, ал. 8 за управление на риска при прилагането на стандартизиран метод;

2.6. Инвестиционният посредник, прилагащ стандартизиран метод, трябва да отговаря и на следните допълнителни критерии:

2.6.1. да разполага с добре документирана система за оценка и управление на операционния риск, с ясно дефинирани отговорности за идентифициране на експозициите към операционен риск, съхраняване на информацията, включително за претърпени съществени загуби;

2.6.2. системата по т. 2.6.1 трябва да е обект на периодичен и независим преглед и да е интегрирана в цялостния процес за управление на рисковете на инвестиционния посредник; резултатите от системата са неразделна част от процеса по наблюдение и контрол на профила на операционния риск;

2.6.3. да е въвел система за отчитане на операционния риск пред управителния орган и съответни процедури, позволяващи приемане на подходящи действия.

3. *Усъвършенствани методи за измерване*

Общи положения

С разрешение на заместник-председателя инвестиционният посредник може да използва усъвършенствани методи за изчисляване на капиталовите си изисквания за операционен риск след оценка на адекватността на прилагания метод, нивото на сложност на операциите и процедурите му и равнището на операционния риск.

Заместник-председателят дава разрешение по предходното

изречение, когато са:

а) спазени минималните общи изисквания, посочени в т. 2.5; б) изпълнени качествените и количествените критерии по т. 3.1 - 3.2.1;

3.1. Качествени критерии

Системата за управление на операционния риск в инвестиционния посредник трябва да отговаря на следните качествени критерии:

3.1.1. вътрешната система за измерване на операционен риск е неразделна част от ежедневния процес за управление на риска в инвестиционния посредник;

3.1.2. в инвестиционния посредник е създадено независимо звено по управление на операционния риск;

3.1.3. отчетността за експозициите и загубите от операционен риск се изготвя на всяко тримесечие; инвестиционният посредник разработва процедури за приемане на подходящи корективни действия;

3.1.4. системата за управление на риска е надлежно документирана; инвестиционният посредник осигурява спазването на нормативната уредба и политиката при третиране на несъответствие с нея;

3.1.5. процесът по управление на операционния риск и системите за измерването му са обект на периодични прегледи от вътрешни и/или външни одитори;

3.1.6. одобряването на системата за измерване на операционния риск от заместник-председателя включва следните елементи:

- потвърждаване, че процесът по вътрешно одобряване работи по подходящ начин;

- потвърждаване, че информационните потоци и процесите, свързани със системата за измерване на риска, са прозрачни и достъпни.

3.2. Количествени критерии

3.2.1. Изчисляване на капиталовото изискване за операционен риск:

а) Инвестиционният посредник изчислява капиталовото изискване за операционен риск, като включва очакваната и неочакваната загуба (при форсмажорни обстоятелства), освен ако удостовери, че очакваната загуба е обхваната от приетите вътрешни политики. Капиталовото изискване се изчислява въз основа на 99,9-процентов доверителен интервал за загуби от операционен риск в рамките на едногодишен период.

б) В системата за измерване на операционния риск се прилагат елементи за надеждност, които включват: използване на вътрешни и външни данни, сценарийен анализ, фактори, отразяващи бизнес средата, и механизми за вътрешен контрол. Инвестиционният посредник разполага с документиран метод за претегляне значимостта на елементите в цялостната система за управление на операционния риск;

в) Системата за управление на риска обхваща основните рискови фактори, влияещи на формата на „опашката“ при разпределянето на загубите.

г) Инвестиционният посредник може да използва корелации за намаляване на оценките на загубите от операционен риск спрямо индивидуалните оценки на загубите от отделните събития. При признаването за надзорни цели инвестиционният посредник трябва да докаже пред заместник-председателя, че системите за оценяване на корелациите са надеждни, обхващат цялостно операциите му и отчитат несигурността на резултатите, съпътстващи този тип измервания, особено в кризисни периоди. Инвестиционният посредник документира допусканията си за наличието на корелации чрез използването на подходящи количествени и качествени техники.

д) Прилагането на системата за управление на риска е последователно и избягва двойното отчитане на количествени оценки или техники за редуциране на риска, отчетени на друго място в капиталовата адекватност на инвестиционния посредник.

3.2.2. Вътрешни данни

а) Създадените от инвестиционния посредник вътрешни системи за измерване на операционен риск се основават на исторически данни за период от най-малко пет години. Когато инвестиционният посредник прилага за първи път усъвършенстван метод, може да използва тригодишен период.

б) Инвестиционният посредник разпределя историческите

данни за загубите по групи дейности и видове операционни събития съгласно табл. № 1 и 2 от това приложение, използвайки документирани обективни критерии за разпределяне, като тези данни при поискване се предоставят на заместник-председателя. Загубите от операционен риск, които са отчитани като кредитен риск и исторически са включвани във вътрешната база данни за кредитен риск, се включват в базата данни за операционен риск и се класифицират отделно. Не подлежат на изискване за операционен риск, които продължават да се третират като кредитен риск при изчисляване на минималните капиталови изисквания. Загубите от операционен риск, които са свързани с пазарения риск, се включват в обхвата на капиталовото изискване за операционен риск.

в) Вътрешните данни за загуби на инвестиционния посредник трябва да са изчерпателни и да обхващат всички съществени дейности и експозиции от всички структурни звена. Инвестиционният посредник удостоверява, че всички невключени от него дейности или експозиции (индивидуално и/или в комбинация една с друга) не оказват съществено влияние върху цялостното измерване на риска. Инвестиционният посредник определя подходящ минимален праг за загубите, които да се включват във вътрешните данни.

г) Инвестиционният посредник поддържа база от данни с минимални характеристики за всяко възникнало операционно събитие.

д) Инвестиционният посредник прилага критерии за разпределяне на загуба, възникнала вследствие на събитие от централизирана функция или дейност, обслужваща повече от една група дейности, както и на загуби от свързани във времето събития.

е) Инвестиционният посредник разполага с документирани процедури за оценка на уместността и степента на използваемост на историческите данни за загуби, включително за тези случаи, при които е използвана субективна преценка, до каква степен тя може да бъде използвана и кой е оправомощен да вземе такива решения.

3.2.3. Външни данни

Системата за измерване на операционния риск в инвестиционния посредник се основава и на подходящи външни данни, особено когато има причина да се счита, че инвестиционният посредник е изложен на редки, но потенциално тежки загуби. Инвестиционният посредник създава организиран процес за определяне на ситуациите, при които използва външни данни и методология за обработка на тези данни. Условията и практиката за използване на външни данни се документират и са обект на периодичен независим преглед.

3.2.4. Сценарни анализ

Заедно с външните данни инвестиционният посредник използва сценарни анализ за оценка на експозицията си към особено неблагоприятни събития. В тези случаи той разчита на опита и мнението на експерти по управление на риска, за да изготви обосновани оценки на загуби от такива събития. За постигането на по-голяма точност на тези оценки те трябва периодично да се проверяват и актуализират чрез сравняване на историческия опит с действителните събития.

3.2.5. Фактори на бизнес средата и механизми за вътрешен контрол:

а) методологията на инвестиционния посредник за оценка на операционния риск обхваща факторите, оказващи влияние върху бизнес средата и механизмите за вътрешен контрол, които могат да променят рисковия ѝ профил;

б) изборът на всеки фактор като значим източник на риск за засегнатите групи дейности трябва да бъде доказан и се основава на историческия опит и експертно мнение;

в) чувствителността на оценките за риска към промени във факторите и претеглянето на влиянието на различните фактори трябва да са добре обосновани; освен обхващането на промените в риска, дължащи се на подобрение в механизмите на вътрешния контрол, системата на инвестиционния посредник трябва да обхваща и потенциалното нарастване на риска, дължащо се на увеличаване на сложността или обема на дейностите;

г) прилаганите дейности по букви „а“ - „в“ трябва да са документирани и подлежат на независим преглед от инвестиционния посредник, както и от заместник-председателя; процесът и резултатите трябва да се валидират и периодично

да се актуализират след сравнение на загубите на база историческа информация и подходящи външни данни.

3.3. Редуциране на риска чрез застраховане и други механизми за прехвърляне на риска:

3.3.1. Инвестиционният посредник може да признае ефекта, редуциращ риска от сключени застрахователни договори и други механизми за прехвърляне на риска при прилагане на усъвършенствани методи за измерване на операционен риск, когато са спазени следните условия:

а) застрахователят е лицензиран да извършва застрахователна или презастрахователна дейност;

б) застрахователят има присъдена оценка от призната АКР, отговаряща на трета или по-благоприятна степен за кредитно качество съгласно стандартизирания метод за кредитен риск;

в) застрахователната полица трябва да има първоначален срок не по-малък от една година; за полици с по-малък остатъчен срок инвестиционният посредник прилага процентни намаления към застрахователната сума, отразяващи намаляващия остатъчен срок; за полици с остатъчен срок под една година инвестиционният посредник изчислява намаленията по линеен метод - от 0% за полици с остатъчен срок от 365 дни до 100% за полици с остатъчен срок от 90 дни;

г) застрахователната полица има минимален период за предизвестие при прекратяване на договора от 90 дни;

д) застрахователната полица не съдържа изключения или ограничителни условия, които влизат в сила след надзорни мерки или в случай на несъстоятелност на инвестиционен посредник, които не позволяват на друг инвестиционен посредник, синдик или ликвидатор да възстановят понесените от инвестиционния посредник щети или разходи, освен по отношение на събития, възникнали след откриване на производството по несъстоятелност или ликвидация на инвестиционния посредник; покритието на застрахователната полица може да изключва глоби, санкции или други загуби от принудителни административни мерки, наложени от заместник-председателя;

е) изчисленията за редуциране на риска следва да отразяват застрахователното покритие по начин, който недвусмислено отразява и съответства на действителната възможност за възникване на загуби и последици от тях, които инвестиционният посредник е отчел при цялостната си оценка на размера на капитала за операционен риск;

ж) застраховката се предоставя от трето лице; в случай на застраховане чрез дъщерно или свързано предприятие експозицията трябва да се прехвърли на независима трета страна, например чрез презастраховане, за да отговаря на утвърдените критерии;

з) рамката за признаване на застраховката е добре обоснована и описана.

3.3.2. Инвестиционният посредник оповестява начина, по който използва застраховане за целите на редуциране на операционния си риск.

3.3.3. Методологията на инвестиционния посредник за признаване на покритието по застрахователни полици трябва да отразява следните елементи чрез подходящи намаления:

а) остатъчния срок на застрахователната полица, когато е по-малък от една година;

б) срока за прекратяване на застрахователната полица, когато е по-малък от една година;

в) несигурността на плащанията и несъответствията между покритието по полиците и загубите.

3.3.4. Намалението на капиталовото изискване, резултат от признаването на застрахователното покритие, не може да превишава 20% от капиталовото изискване за операционен риск преди признаване на техниките за редуциране на риска.

3.3.5. Инвестиционният посредник може да признае ефекта, редуциращ риска, както и други прехвърлящи риска механизми, в случай че може да докаже пред заместник-председателя, че се постига значителен намаляващ ефект.

4. Използване на усъвършенствани методи в група:

4.1. В случаите, когато усъвършенстваният метод за измерване се използва от инвестиционен посредник майка в Европейския съюз и неговите дъщерни дружества или дъщерни дружества на финансов холдинг от Европейския съюз, трябва да има описание на методологията, използвана за разпределение на капитала

за операционен риск между различните дружества в групата.

4.2. Описанието на методологията по т. 4.1 трябва да включва и описание на възможностите за диверсификация на риска и отражението в системата за оценка на риска.

5. Комбинирано приложение на различни методи:

5.1. Приложение на усъвършенствани методи в комбинация с други методи:

5.1.1. Инвестиционният посредник може да използва усъвършенствани методи за оценка в комбинация с метода на базисния индикатор или на стандартизирания метод при следните условия:

а) комбинираното използване на методите обхваща всички операционни рискове в инвестиционния посредник; използваната методология трябва да покрива дейностите и географските райони, в които той оперира, структурните звена на инвестиционния посредник;

б) изискуемите критерии за прилагане на стандартизирания метод и съответно на усъвършенствания метод за оценка на операционния риск са изпълнени за дейностите, които покриват.

5.1.2. За всеки отделен случай заместник-председателят може да наложи следните допълнителни условия:

а) към датата на въвеждане на усъвършенствания метод преобладаваща част от операционните рискове в инвестиционния посредник са обхванати от този метод за оценка;

б) инвестиционният посредник е поел ангажимент да въведе усъвършенстван метод за съществената част от операциите си в рамките на времеви график, одобрен от заместник-председателя.

5.2. Инвестиционният посредник може да използва комбинация между метода на базисния индикатор и стандартизирания метод само в изключителни случаи, които изискват преходен период за изчисляване по стандартизирания метод.

5.3. Използването на комбинацията между метода на базисния индикатор и стандартизирания метод по т. 5.2 е условно и за определен период от време, за който инвестиционният посредник е получил разрешение от заместник-председателя и след изтичането на който прилага стандартизирания метод.

6. Класификация на операционните събития, водещи до загуба:

Приложение № 9
към глава девета

Изчисляване на капиталовите изисквания във връзка с големите експозиции

1. Изискването по чл. 84, ал. 5, т. 2 се изчислява чрез отделяне на посочените елементи от общата експозиция към отделни клиенти или групи от свързани клиенти, възникнали от сделките в търговския портфейл, на които са приписани най-високите изисквания за специфичен риск съгласно глава шеста или отговарят на изискванията по глава седма, и чиято обща сума е равна на превишението над лимитите за големите експозиции по чл. 84, ал. 5, т. 1.

2. Когато превишението над лимитите за големите експозиции не продължава повече от десет дни, допълнителното капиталово изискване относно тези позиции е равно на 200% от изискванията по т. 1.

3. След изтичането на 10-дневния период от момента на превишаване на ограниченията по елементи на това превишение се приписва подходящо избрана позиция от съответния ред на колона 1 от табл. № 1 в поредност от най-ниските към най-високите изисквания за специфичен риск, определени съгласно глава шеста, или изискванията, определени съгласно глава седма.

4. Допълнителното капиталово изискване е равно на общата сума на установените за тези експозиции изисквания за специфичен риск, определени съгласно глава шест и/или изискванията по глава седма, умножена по съответните коефициенти, определени в колона 2 на табл. № 1.

Таблица № 1

Приложение № 10

Списък на деривативните инструменти

1. Договори върху лихвен процент:

- а) лихвени суапове в една валута;
- б) базови суапове;
- в) договор за форуърден курс;
- г) лихвени фючърси;
- д) закупени лихвени опции;
- е) други договори върху лихвен процент с подобни характеристики.

2. Договори за валутни курсове и договори, чийто базов актив е злато:

- а) лихвени суапове в различни валути;
- б) форуърдни договори за валутни курсове;
- в) валутни фючърси;
- г) закупени валутни опции;
- д) други подобни договори за валутни курсове, както и други договори, подобни на договорите по букви „а“-, „д“-, чийто базов актив е злато.

3. Всякакви други извънборсови деривативни инструменти във връзка с индекси или параметри по т. 1, букви „а“-, „д“ и т. 2, букви „а“-, „г“-, включително като минимум деривативните финансови инструменти по §1, т. 2 ЗППЦК, букви „вв“-, „е“-, както и букви „зз“ и „и“.

4. Договори за ценни книжа или стоки:

- а) суапове с базов актив стоки или ценни книжа;
- б) форуърдни договори с базов актив стоки или ценни книжа;
- в) фючърси с базов актив стоки или ценни книжа;
- г) опции и варианти с базов актив стоки или ценни книжа;
- д) други договори с подобни характеристики.

5. Кредитни деривативи:

- а) суапове за кредитно неизпълнение;
- б) суапове за обща доходност;
- в) ценни книжа, обвързани с кредити;
- г) други инструменти с подобни характеристики.

**НАРЕДБА № 37
от 29 ноември 2006 г.**

за признаването на приетите пазарни практики*

Чл. 1. С наредбата се уреждат:

1. факторите, които се отчитат от Комисията за финансов надзор, наричана по-нататък „комисията“, при признаването на приетите пазарни практики;
2. процедурата за съгласуване при признаването на приетите пазарни практики;
3. оповестяването на решенията за признаване на приетите пазарни практики.

Чл. 2. Приети пазарни практики са практики, които обосновано се очакват на един или повече пазари на финансови инструменти и са признати от комисията по реда на тази наредба.

Чл. 3. (1) При признаването на приета пазарна практика комисията отчита най-малко следните фактори:

1. нивото на прозрачност на съответната пазарна практика спрямо целия пазар;
2. необходимостта да се защити ефективното функциониране на пазарните механизми и правилното взаимодействие на търсенето и предлагането;
3. степента, до която съответната пазарната практика въздейства върху пазарната ликвидност и ефективност;
4. степента, до която съответната пазарната практика отчита механизмите за търговия на съответния пазар и позволява на участниците на пазара да реагират правилно и своевременно на новата пазарна ситуация, създадена с тази практика;
5. присъщия за пазарната практика риск, пряк или непряк, за интегритета на съответните пазари в Република България или другите държави членки, където финансовите инструменти са допускани за търговия, независимо дали са регулирани пазари или не;
6. резултата от проучването на комисията или други компетентни органи от държави членки относно пазарната практика и по-специално дали съответната пазарна практика нарушава разпоредби, предвидени за предотвратяване на пазарните злоупотреби на съответния пазар, или на други, пряко или непряко свързани пазари в държавите членки;

Превидени над ограниченията, Коefициентът на ликвидност на съответния пазар, включително дали е регулиран пазар или не, видовете финансови инструменти, които се търгуват на него, и видовете пазарни инструменти, които са допускани за участие на професионални инвеститори на съответния пазар. 400%
От 80% до 100%
От 100% до 250%
Над 250%
Когато в случаите по ал. 1, т. 2 комисията анализира влиянието на съответната пазарна практика върху основните пазарни параметри, като специфичните условия на пазара преди установяването на пазарната практика, средната претеглена цена в рамките на една търговска сесия или цената на затваряне.

Чл. 4. Комисията не може да счита практики, особено нови или развиващи се пазарни практики, за неприемливи единствено защото те не са били предварително признати от нея.

Чл. 5. Комисията преразглежда периодично признатите от нея пазарни практики и отчита съществените промени в пазарната среда, като промяна в правилата за търговия или пазарната инфраструктура.

Чл. 6. (1) Комисията съгласува проекта на решение за признаване на приетите пазарни практики със:

1. представителните организации на емитентите, инвестиционните посредници и инвеститорите, регулирания пазар и други участници на пазара на финансови инструменти;
  2. компетентните органи на другите държави членки, по-специално с тези от тях, където съществуват пазари със сходни характеристики относно начина на организация, обема и видовете сделки.
- (2) Комисията уведомява лицата по ал. 1 преди признаването на пазарната практика. Уведомяването се извършва чрез изпращането на проекта до лицата по ал. 1 чрез публикуването му в интернет или чрез оповестяването му по друг подходящ начин.
- (3) Лицата по ал. 1 могат да представят предложения и възражения до комисията в определения от комисията срок, който не може да бъде по-кратък от 1 месец.
- (4) Алинеи 1-3 се прилагат и при изменения и допълнения на приетите пазарни практики, признати от комисията по реда

* ДВ, бр. 101 от 2006 г.

на тази наредба.

Чл. 7. (1) Комисията публикува решението за признаване на приетата пазарна практика в официалния бюлетин на комисията и на нейната страница в интернет.

(2) Решението трябва да съдържа подробно описание на приетата пазарна практика и факторите, които са отчетени за признаването ѝ, особено в случаите, когато е взето различно решение относно нейното признаване на пазарите в другите държави членки.

(3) Комисията изпраща незабавно решението по ал. 1 на Комитета на европейските регулатори по ценни книжа.

Чл. 8. Когато е започната проверка за установяване на нарушение във връзка с поведение, което е предмет на съгласуване съгласно чл. 6, ал. 1, комисията може да отложи съгласуването на пазарната практика до приключване на проверката и евентуалното налагане на глоба или имуществена санкция или прилагане на принудителна административна мярка.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Наредбата се издава на основание § 4 от заключителните разпоредби във връзка с чл. 6, ал. 4 от Закона срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти и е приета с решение № 71-Н от 29.11.2006 г. на Комисията за финансов надзор.

§ 2. Наредбата влиза в сила от 1 януари 2007 г.

Председател: Ап. Апостолов

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 2003 г. за проспектите при публично предлагане на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа*

(обн., ДВ, бр. 90 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 12 от 2006 г.)

§ 1. В чл. 3, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 1 накрая съюзът „и“ се заличава.
2. Създават се т. 3 и 4:
„3. за всеки инвеститор, който е предявил иск относно съдържанието на проспекта, може да възникне задължение за заплащане на разноските за превод на проспекта при образуването на съдебното производство, и
4. лицата, които са изготвили резюмето, включително неговия превод, носят отговорност за вреди само ако съдържашата се в него информация е заблуждаваща, невярна или противоречи на другите части на проспекта.”

§ 2. В чл. 23 се създават ал. 4 и 5:

- „(4) В случаите, когато не се изисква публикуване на проспект, съществената информация, предоставена от емитента или предложителя на определена категория инвеститори, включително информацията, разкрита на срещи, свързани с предлагане на ценни книжа, се разкрива на всички инвеститори от съответната категория, до които се отнася публичното предлагане.
- (5) Когато се изисква публикуването на проспект, информация по ал. 4 се включва в него или в допълнение към проспекта по реда на чл. 85 ЗППЦК.“

§ 3. В чл. 27, т. 2 думите „важната информация, влияеща върху цената на ценните книжа“ се заменят с „вътрешната информация по смисъла на чл. 4 от Закона срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти, която пряко се отнася до него“.

§ 4. В чл. 28 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се отменя.
2. Алинея 2 се изменя така:
„(2) Информацията за фактите и обстоятелствата, изброени в приложение № 9, могат да се считат за вътрешна информация, ако отговаря на условията по чл. 4 от Закона срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти. Изброените в приложението факти и обстоятелства не са изчерпателни и не е задължително да съставляват вътрешна информация за емитента.“

3. В ал. 3 думите „емитента до“ се заменят с „емитента незабавно, но не по-късно от“, а думите „а когато то подлежи на вписване в търговския регистър - до края на работния ден, следващ деня на узнаване за вписването, но не по-късно от 7 работни дни от вписването“ се заличават.

* ДВ, бр. 101 от 2006 г.

§ 5. В чл. 29 думите „информацията по този раздел се представя“ се заменят с „периодичните отчети се представят“.

§ 6. Член 30 се отменя.

§ 7. Създава се чл. 30а:

„Чл. 30а. (1) В случаите, когато емитентът отложи представянето на вътрешна информация съгласно чл. 13 от Закона срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти, той е длъжен да контролира достъпа до вътрешната информация, за да запази нейната поверителност.

(2) Емитентът е длъжен:

1. да приеме подходящи мерки, за да предотврати достъпа на лица до вътрешната информация, с изключение на лицата, на които им е необходима за упражняване на техните функции в емитента;

2. да запознае всички лица, които имат достъп до вътрешната информация, със законовите им задължения във връзка с тази информация и с предвидените санкции при нарушаване на тези задължения или неправилното разпространяване на вътрешната информация; за изпълнението на задължението за запознаване на съответните лица се съставя документ, удостоверяващ неговото изпълнение.

(3) Емитентът е длъжен да уведоми комисията за вътрешната информация по ал. 1 при нарушаване на нейната поверителност незабавно след узнаването на това обстоятелство, но не по-късно от края на работния ден, следващ деня на узнаване на съответното обстоятелство.“

§ 8. В чл. 32 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) създава се нова т. 4:

„4. за публичните дружества - информацията по приложение № 11;“;

б) досегашната т. 4 става т. 5.

2. В ал. 2 думите „ал. 1, т. 4“ се заменят с „ал. 1, т. 5“.

§ 9. В чл. 35, ал. 1 се създава т. 5:

„5. за инвестиционните дружества от затворен тип - информацията по приложение № 11.“

§ 10. В чл. 41, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 4:

„4. информацията по приложение № 11;“

2. Досегашните т. 4 и 5 стават съответно т. 5 и 6.

§ 11. Създава се чл. 45а:

„Чл. 45а. (1) Емитентът е длъжен да публикува вътрешната информация на своята страница в интернет за срок от 1 година след публикуването ѝ в бюлетина на регулирания пазар съгласно чл. 44.

(2) Задължението по ал. 1 се изпълнява най-късно до края на деня, следващ публикуването на вътрешната информация в бюлетина на регулирания пазар.

(3) Информацията, публикувана на страницата на емитента в интернет, трябва да е идентична по съдържание с информацията, публикувана в бюлетина на регулирания пазар.“

§ 12. В допълнителните разпоредби се създава § 2а:

„§ 2а. Разпоредбите по чл. 27, т. 2 относно представянето на вътрешна информация, чл. 28, чл. 30а и чл. 45а се прилагат и за емитентите на финансови инструменти по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителната разпоредба на Закона срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти, които са допуснати до търговия на регулиран пазар, или за които емитентът е поискал допускане до търговия на такъв пазар.“

§ 13. В приложение № 5 към чл. 3, ал. 3, т. 2, в т. 5.2 се създава буква „м“ със следното съдържание:

„м) посочване кога и при какви обстоятелства публичното предлагане може да бъде отменено или спряно и дали отмяната може да възникне след започване на търговията.“

§ 14. В приложение № 7 към чл. 9, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 2 „Инвестиционна информация“ се създават точки 2.6, 2.7 и 2.8 със следното съдържание:

„2.6. Категории активи, в които на инвестиционното дружество е разрешено да инвестира, включително:

а) информация дали има право да извършва сделки с деривативни финансови инструменти; в случай, че устройствените актове на инвестиционното дружество позволяват извършва-

нето на такива сделки - информация дали тези сделки могат да бъдат извършвани с цел хеджиране на рискове или с цел постигане инвестиционните цели на дружеството;

б) информация относно възможните последици от използването на финансови деривативни инструменти за рисковия профил на дружеството.

2.7. Когато инвестиционното дружество инвестира основно в категории активи по чл. 195 ЗППЦК, различни от ценни книжа и инструменти на паричния пазар, или възпроизвежда индекс, съставен от дялови или дългови ценни книжа - посочване на този аспект на инвестиционната му политика.

2.8. Ако нетната стойност на активите на инвестиционното дружество е възможно да бъде подложена на колебания (волатилност) поради състава или техниките за управление на портфейла му - посочване на това обстоятелство.“

2. В т. 3 „Икономическа информация“ се създава точка 3.5 със следното съдържание:

„3.5. Ако инвестиционното дружество инвестира съществена част от своите активи в други колективни инвестиционни схеми или инвестиционни дружества от затворен тип - максималния размер на възнаграждението за управление, което се заплаща от инвестиционното дружество, и максималния размер на възнагражденията за управление, които се заплащат от всяка колективна инвестиционна схема или инвестиционно дружество от затворен тип (ако дейността на последното се управлява от управляващо дружество), в която то има намерение да инвестира.“

§ 15. В приложение № 8 към чл. 9, ал. 2 в т. 2 „Инвестиционна информация“ се създава точка 2.5 със следното съдържание:

„2.5. информацията съгласно т. 2.6-2.8 от приложение № 7.“

§ 16. Заглавието на приложение № 9 към чл. 28, ал. 2 се изменя така:

„Вътрешна информация (примерен списък на факти и обстоятелства)“.

§ 17. В приложение № 10 към чл. 32, ал. 1, т. 2, чл. 35, ал. 1, т. 2, чл. 41, ал. 1, т. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. VII.

„VII. Анализ и разяснение на информацията по приложение № 11.“

2. Досегашната т. VII става т. VIII.

§ 18. Създава се приложение № 11 към чл. 32, ал. 1, т. 4, чл. 35, ал. 1, т. 5 и чл. 41, ал. 1, т. 4 със следното съдържание:

„Приложение № 11
към чл. 32, ал. 1, т. 4,
чл. 35, ал. 1, т. 5
и чл. 41, ал. 1, т. 4

Информация относно публичното дружество

1. Структура на капитала на дружеството, включително ценните книжа, които не са допуснати до търговия на регулиран пазар в Република България или друга държава членка, с посочване на различните класове акции, правата и задълженията, свързани с всеки от класовете акции, и частта от общия капитал, която съставлява всеки отделен клас.

2. Ограничения върху прехвърлянето на ценните книжа, като ограничения за притежаването на ценни книжа или необходимост от получаване на одобрение от дружеството или друг акционер.

3. Информация относно прякото и непряко притежаване на 5 на сто или повече от правата на глас в общото събрание на дружеството, включително данни за акционерите, размера на дяловото им участие и начина, по който се притежават акциите.

4. Данни за акционерите със специални контролни права и описание на тези права.

5. Системата за контрол при упражняване на правото на глас в случаите, когато служители на дружеството са и негови акционери и когато контролът не се упражнява непосредствено от тях.

6. Ограничения върху правата на глас, като ограничения върху правата на глас на акционерите с определен процент или брой гласове, кратен срок за упражняване на правата на глас или системи, при които със сътрудничество на дружеството финансовите права, свързани с акциите са отделени от притежаването на акциите.

7. Споразумения между акционерите, които са известни на дружеството и които могат да доведат до ограничения на прехвърлянето на акции или правото на глас.

8. Разпоредбите относно назначаването и освобождаването

на членовете на управителните органи на дружеството и относно извършването на изменения и допълнения в устава.

9. Правомощията на управителните органи на дружеството, включително правото да взема решения за издаване и обратно изкупуване на акции на дружеството.

10. Съществени договори на дружеството, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола на дружеството при осъществяване на задължително търгово предлагане, и последиците от тях, освен в случаите, когато разкриването на тази информация може да причини сериозни вреди на дружеството; изключението по преходното изречение не се прилага в случаите, когато дружеството е длъжно да разкрие информацията по силата на закона.

11. Споразумения между дружеството и управителните му органи или служители за изплащане на обезщетение при напускане или уволнение без правно основание или при прекратяване на трудовите правоотношения по причини, свързани с търгово предлагане.“

Допълнителна разпоредба

§ 19. В чл. 31, ал. 1, т. 3, чл. 33, т. 2, чл. 34, т. 3, чл. 37, ал. 1, т. 5, чл. 38, т. 3, чл. 39, ал. 2, т. 4, чл. 40, т. 3 и чл. 41, ал. 2, т. 2 думите „важната информация, влияеща върху цената на ценните книжа, по чл. 28“ се заменят с „вътрешната информация“.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 20. Наредбата се издава на основание § 16, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби във връзка с чл. 82, ал. 4, чл. 90, т. 4, чл. 92а, ал. 1 и 9, чл. 94, ал. 2, т. 2 и 6, чл. 95, ал. 2, чл. 100, ал. 1 и 2, чл. 114а, ал. 1, чл. 120, чл. 187, ал. 1, т. 4, чл. 191 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа, чл. 12, ал. 1, т. 9, чл. 25, ал. 1, т. 3 и ал. 2, т. 5 и 6 от Закона за дружествата със специална инвестиционна цел и чл. 4, ал. 4 и чл. 12, ал. 7 от Закона срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти и е приета с решение № 72-Н от 29.11.2006 г. на Комисията за финансов надзор.

§ 21. Наредбата влиза в сила от 1 януари 2007 г.

Председател: **Ап. Апостолов**

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № 11 от 2003 г. за лицензите за извършване на дейност като фондова борса, организатор на неофициален пазар на ценни книжа, инвестиционен посредник, инвестиционно дружество, управляващо дружество и дружество със специална инвестиционна цел*

(ДВ, бр. 109 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 84 и 104 от 2005 г.)

§ 1. В чл. 1, ал. 1 в края на изречението се добавя „и за извършване на уведомяване по чл. 74б и чл. 210, ал. 5 във връзка с чл. 74б от същия закон“.

§ 2. В чл. 5, ал. 2 думите „чуждестранно юридическо лице“ се заменят с „юридическо лице от трета държава“.

§ 3. В чл. 7, ал. 2 думите „чуждестранно юридическо лице“ се заменят с „юридическо лице от трета държава“.

§ 4. В чл. 9, ал. 1 след думите „във връзка с чл. 74а, ал. 1“ се добавя „и за извършване на уведомяване по чл. 74б и чл. 210, ал. 5 във връзка с чл. 74б“.

§ 5. В чл. 18 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 2:

а) в буква „а“, подбуква „вв“ думите „други инструменти“ се заменят с „други финансови инструменти“;

б) в буква „б“ подбуква „вв“ се отменя.

2. Точки 9 и 10 се изменят така:

„9. данни за името (собствено, бащино и фамилно), единния граждански номер (ЕГН) и адресната регистрация на лицата, които притежават пряко или непряко 10 или над 10 на сто от капитала или от гласовете в общото събрание на инвестиционния посредник, определени съгласно чл. 148 ЗППЦК, или могат да го контролират, както и за дела им от капитала и за

* ДВ, бр. 101 от 2006 г.

броя на притежаваните от тях гласове;

10. данни за наименованието, седалището, предмета на дейност, номера и партидата на вписването в търговския регистър и единния идентификационен код на юридическите лица, които притежават пряко или непряко 10 или над 10 на сто от капитала или от гласовете в общото събрание на инвестиционния посредник, определени съгласно чл. 148 ЗППЦК, или могат да го контролират, както и за дела им от капитала и за броя на притежаваните от тях гласове;“.

3. Точка 12 се изменя така:

„12. данни за наименованието, седалището, предмета на дейност, номера и партидата на вписването в търговския регистър, актуално удостоверение за вписването в търговския регистър и единния идентификационен код на дружествата, в които инвестиционният посредник притежава пряко или непряко 10 или над 10 на сто от гласовете в общото събрание, определени съгласно чл. 148 ЗППЦК, или може да ги контролира;“.

4. Създава се т. 17:

„17. данни за лицата, с които заявителят се явява свързано лице.“

§ 6. В чл. 19, ал. 1 се създава т. 7:

„7. декларация дали лицето е член на управителен или контролен орган или по друг начин участва в управлението на друг инвестиционен посредник, кредитна институция или застраховател от държава членка, както и данни за това участие.“

§ 7. В чл. 20 се правят следните изменения и допълнения:

1. Текстът преди т. 1 се изменя така:

„Чл. 20. Към заявлението по чл. 9, ал. 1 за лицата, които притежават пряко или непряко 10 или над 10 на сто от капитала или от гласовете в общото събрание на инвестиционния посредник, определени съгласно чл. 148 ЗППЦК, или могат да го контролират, се прилагат:“.

2. Точка 1 се изменя така:

„1. заверен препис от удостоверението за вписване в търговския регистър, както и актуално удостоверение за вписването в търговския регистър или аналогични документи, издавани от чуждестранни държавни органи, ако са юридически лица;“.

3. Точка 3 се изменя така:

„3. удостоверение от данъчната служба или аналогичен документ, издаван от чуждестранни държавни органи, от който да е видно дали лицето има неизплатени данъчни задължения;“.

4. Създава се т. 7:

„7. данните по чл. 18, т. 17.“

§ 8. В чл. 22 се правят следните изменения:

1. В текста преди т. 1 думите „в чужбина“ се заменят с „в трета държава“.

2. В т. 1 думите „в чужбина“ се заменят с „в трета държава“, а думите „с какви ценни книжа“ - със „с какви финансови инструменти“.

3. В т. 3 думите „в чужбина“ се заменят с „в трета държава“.

§ 9. В чл. 23 се правят следните изменения:

1. В текста преди т. 1 думите „Чуждестранно юридическо лице“ се заменят с „Юридическото лице от трета държава“.

2. В т. 1 думите „в страната“ се заменят с „в Република България“, а думите „ценни книжа“ с „финансови инструменти“.

3. В т. 3 и 4 думите „пазара на ценни книжа“ се заменят с „капиталовия пазар“, а думите „чуждестранното юридическо лице“ - с „юридическото лице“.

4. В т. 5 думите „пазара на ценни книжа“ се заменят с „капиталовия пазар“, а думите „юридическо лице“ - с „юридическото лице“.

5. В т. 6:

а) в текста преди буква „а“ думите „пазара на ценни книжа“ се заменят с „капиталовия пазар“, а думите „юридическо лице“ с „юридическото лице“;

б) в буква „а“ думите „юридическо лице“ се заменят с „юридическото лице“;

в) в буква „б“ думите „юридическо лице и клона му в страната“ се заменят с „юридическото лице и клона му в Република България“;

г) в буква „в“ думите „юридическо лице“ се заменят с „юридическото лице“;

д) в буква „г“ навсякъде думите „юридическо лице“ се заменят с „юридическото лице“, а думите „пазара на ценни книжа“ - с „капиталовия пазар“.

6. В т. 7 думите „юридическо лице“ се заменят с „юридическото лице“.

7. В т. 8 думите „юридическо лице в страната“ се заменят с „юридическото лице в Република България“.

8. В т. 9 думите „чуждестранното юридическо лице“ се заменят с „юридическото лице“, а думите „юридическо лице“ в края на изречението - с „юридическото лице“.

9. В т. 10 думите „юридическо лице“ се заменят с „юридическото лице“.

10. В т. 11 думите „юридическо лице“ се заменят с „юридическото лице“, а думите „на страната“ - с „на Република България“.

11. В т. 12:

а) в буква „а“ думите „юридическо лице“ се заменят с „юридическото лице“;

б) в буква „б“ думите „пазара на ценни книжа“ се заменят с „капиталовия пазар“, а думите „юридическо лице“ - с „юридическото лице“;

в) в буква „е“ думите „юридическо лице“ се заменят с „юридическото лице“.

§ 10. В чл. 24 думите „юридическо лице в страната“ се заменят с „юридическото лице от трета държава в Република България“.

§ 11. В чл. 25, ал. 3 се правят следните изменения:

1. Текстът преди т. 1 се изменя така:

„(3) Към уведомлението по чл. 746 ЗППЦК за придобиване или прехвърляне от едно лице на 10 или повече от 10 на сто от капитала или от гласовете в общото събрание на инвестиционния посредник, определени съгласно чл. 148 ЗППЦК, или за придобиване на участие, което му дава възможност да го контролира, както и за последващо придобиване на дялово участие от това лице, към заявлението по чл. 9, ал. 1 се прилагат:“;

2. В т. 1 думите „т. 9 и 10“ се заменят с „т. 9-12“;

3. В т. 2 думите „чрез свързани лица“ се заменят с „непряко, определени съгласно чл. 148 ЗППЦК“;

4. Точка 3 се изменя така:

„3. данни за дяловете или акциите, както и за гласовете в общото събрание, определени съгласно чл. 148 ЗППЦК, които лицето възнамерява да придобие, както и общият размер на дела в капитала, и от гласовете в общото събрание на инвестиционния посредник, определен съгласно чл. 148 ЗППЦК след придобиването;“.

§ 12. В чл. 26 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 8 се изменя така:

„8. данни за наименованието, седалището, адреса на управление за банката, с която е сключен договор за депозитарни услуги, а за местна банка и банка от трета държава, получила лицензия от Българската народна банка за извършване на банкова дейност на територията на Република България чрез клон, и номера и партидата на вписването в търговския регистър, единния идентификационен код и заверен препис от лицензията на Българската народна банка;“.

2. Създава се нова т. 14:

„14. правилата за управление на риска;“.

3. Досегашната т. 14 става т. 15.

§ 13. В чл. 30 точка 1 се изменя така:

„1. заверен препис от удостоверение за вписване в търговския регистър и актуално удостоверение за вписването в търговския регистър на банката депозитар, ако е местна банка или банка от трета държава, получила лицензия от Българската народна банка за извършване на банкова дейност на територията на Република България чрез клон;“.

§ 14. В чл. 32 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в текста преди т. 1 след думите „за промяна в“ се добавя „правилата за управление на риска“ и се поставя запетая;

б) в т. 1 след думите „съответно за промяна в“ се добавя „правилата за управление на риска“ и се поставя запетая;

в) в т. 2 след думите „съответно на“ се добавя „правилата за управление на риска“ и се поставя запетая.

2. В ал. 2 навсякъде думата „депозитаря“ се заменя с „банката депозитар“.

§ 15. В чл. 33 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 2 думите „и 2“ се заменят с „и 3“.

2. Създава се т. 17:

„17. данни за лицата, с които управляващото дружество се явява свързано лице.“

§ 16. В чл. 35 в текста преди т. 1 думите „чрез свързани лица“ се заменят с „непряко“.

§ 17. В чл. 36 думите „чл. 203, ал. 2 ЗППЦК“ се заменят с „чл. 203, ал. 3 ЗППЦК“.

§ 18. В чл. 37 думите „чуждестранно юридическо лице по чл. 202, ал. 10“ се заменят с „юридическо лице от трета държава по чл. 202, ал. 11“.

§ 19. В чл. 37а се правят следните изменения:

1. В ал. 1:

а) в т. 3 след думите „на проспекта му“ се поставя запетая и се добавя „на правилата за управление на риска“;

б) в т. 8 в края на изречението се добавя „и правилата за управление на риска“;

в) точка 10 се изменя така:

„10. данни за наименованието, седалището, адреса на управление за банката, с която е сключен договор за депозитарни услуги, а за местна банка и банка от трета държава, получила лицензия от Българската народна банка за извършване на банкова дейност на територията на Република България чрез клон, и номера и партидата на вписването в търговския регистър, единния идентификационен код и заверен препис от лицензията на Българската народна банка;“.

2. В ал. 3 точка 1 се изменя така:

„1. заверен препис от удостоверението за вписване в търговския регистър и актуално удостоверение за вписването в търговския регистър на банката депозитар, ако е местна банка или банка от трета държава, получила лицензия от Българската народна банка за извършване на банкова дейност на територията на Република България чрез клон;“.

§ 20. В чл. 37б, ал. 1 навсякъде след думите „договорния фонд“ се поставя запетая и се добавя „правилата за управление на риска“, а думата „или“ се заличава.

§ 21. В чл. 48:

1. Създават се нови ал. 2-5:

„(2) Комисията се консултира със съответните компетентни органи от друга държава членка, преди да се произнесе по заявлението за издаване на лиценз в случаите по чл. 63, ал. 2 и чл. 204, ал. 3 ЗППЦК.

(3) В случаите по ал. 2, когато преценява дали са изпълнени изискванията на закона, на които трябва да отговарят лицата по чл. 60 и чл. 62, ал. 2, т. 7 ЗППЦК, комисията изисква информация за тях от съответните компетентни органи от друга държава членка, когато тези лица участват в управлението или имат дялово участие в друго лице от същата група.

(4) В случаите по чл. 746 ЗППЦК, когато лицето, което възнамерява да придобие пряко или непряко 10 или повече от 10 на сто от капитала или от гласовете в общото събрание на български инвестиционен посредник, е инвестиционен посредник, кредитна институция или застраховател, лицензиран в друга държава членка, или предприятие майка на инвестиционен посредник, кредитна институция или застраховател, лицензиран в друга държава членка, или друго физическо или юридическо лице, контролиращо инвестиционен посредник, кредитна институция или застраховател, лицензиран в друга държава членка, и ако в резултат на такова придобиване българският инвестиционен посредник може да стане дъщерно дружество на приобретателя или да мине под негов контрол, комисията преценява придобиването след консултация със съответния компетентен орган.

(5) В случаите по чл. 210, ал. 5 във връзка с чл. 746 ЗППЦК, когато лицето, което възнамерява да придобие пряко или непряко 10 или повече от 10 на сто от капитала или от гласовете в общото събрание на българско управляващо дружество, е управляващо дружество, кредитна институция или застраховател, лицензиран в друга държава членка, или дружество майка на управляващо дружество, кредитна институция или застраховател, лицензиран в друга държава членка, или друго физическо или юридическо лице, контролиращо управляващо дружество, кредитна институция или застраховател, лицензиран в друга държава членка, и ако в резултат на такова придобиване българското управляващо дружество може да стане дъщерно дружество на приобретателя или да мине под негов контрол, комисията преценява придо-

биването след консултация със съответния компетентен орган.“

2. Досегашната ал. 2 става ал. 6 и в нея след думите „във връзка с чл. 74а, ал. 1“ се поставя запетая и се добавя „съответно преценява уведомяването по чл. 74б и по чл. 210, ал. 5 във връзка с чл. 74б“.

3. Досегашните ал. 3, 4 и 5 стават съответно ал. 7, 8 и 9.

§ 22. Създава се чл. 49а:

„Чл. 49а. (1) Комисията изготвя и поддържа актуален списък на регулираните пазари, получили лиценз за извършване на дейност при условията и по реда на ЗППЦК и подзаконовите актове по неговото прилагане, и го публикува на интернет страницата си.

(2) Комисията предоставя списъка по ал. 1 заедно с правилата за извършване на дейност на всеки регулиран пазар, включен в списъка, на другите държави членки и на Европейската комисия. При промяна в съдържанието на списъка по ал. 1, както и на правилата за извършване на дейност, комисията уведомява незабавно другите държави членки и Европейската комисия.“

Допълнителна разпоредба

§ 23. Навсякъде в наредбата думите „съдебното решение“, „удостоверение за актуална съдебна регистрация“ и „кода по БУЛСТАТ“ се заменят съответно с „удостоверението“, „актуално удостоверение за вписването в търговския регистър“ и „единния идентификационен код“.

Заклучителни разпоредби

§ 24. Наредбата влиза в сила от 1 януари 2007 г.

§ 25. Наредбата се издава на основание § 16, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби във връзка с глави трета, четвърта, пета, четринадесета, шестнадесета, седемнадесета и осемнадесета от Закона за публичното предлагане на ценни книжа и глави втора и пета от Закона за дружествата със специална инвестиционна цел и е приета с решение № 73-Н от 29.XI.2006 г. на Комисията за финансов надзор.

Председател: **Ап. Апостолов**

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № 13 от 2003 г. за търгово предлагане за закупуване и замяна на акции*

(обн., ДВ, бр. 4 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 109 от 2004 г.)

§ 1. Създава се чл. 19а със следното съдържание:

„Чл. 19а. Ако в резултат на осъществено търгово предложение по чл. 16 търговият предложител придобие повече от 50 на сто, съответно повече от 2/3 от гласовете в общото събрание на публично дружество, за търговия предложител няма да възникне задължение за регистриране на ново търгово предложение по реда на чл. 6, т. 1, съответно по чл. 10, ал. 1, само ако търговият предложение по чл. 16 е било отправено до всички акционери и предлаганата цена е определена като:

1. не по-ниска от средната претеглена пазарна цена на акциите за последните 3 месеца - в случаите, когато акциите на дружеството се търгуват активно по смисъла на наредбата по чл. 4, ал. 2, или

2. не по-ниска от най-високата стойност между справедливата цена, изчислена въз основа на общоприетите оценъчни методи, обоснована съгласно чл. 4, ал. 2, и най-високата цена за една акция, заплатена от предложителя през последните 6 месеца преди регистрацията на предложението - в случаите, когато акциите на дружеството не се търгуват активно.“

Заклучителна разпоредба

§ 2. Наредбата се издава на основание § 16, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби във връзка с чл. 157а от Закона за публичното предлагане на ценни книжа и е приета с решение № 70-Н от 29.XI.2006 г. на Комисията за финансов надзор.

Председател: **Ап. Апостолов**

* ДВ, бр. 101 от 2006 г.

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № 10 от 2003 г. за изискванията към състава и структурата на собствения капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителното дружество и към минималните ликвидни средства на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване*

(обн., ДВ, бр. 109 от 2003 г.; доп., бр. 19 от 2004 г.)

§ 1. В чл. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) създава се нова т. 2:

„2. премийните резерви, свързани с вношения капитал по т. 1.“

б) досегашната т. 2 става т. 3 и в нея след думите „чл. 24б“ се добавят думите „ал. 2, т. 1“.

в) досегашната т. 3 става т. 4.

2. В ал. 2:

а) създава се нова т. 2:

„2. минималният размер на собствените средства по чл. 121в, ал. 11 от Кодекса за социално осигуряване, определен съгласно чл. 7а, ал. 3 и 4;“

б) досегашните т. 2, 3, 4 и 5 стават съответно т. 3, 4, 5 и 6.

§ 2. Член 4 се изменя така:

„Чл. 4. (1) В допълнителните капиталови резерви на пенсионноосигурителното дружество се включват:

1. печалбата за текущия период съгласно междинен финансов отчет, намалена с дължимите данъци;

2. неразпределената печалба от предходни периоди;

3. резервите, формирани от последващи оценки на активите и пасивите;

4. други резерви съгласно устава, формирани от печалбата на дружеството след облагането ѝ с данък, извън тези по чл. 2, ал. 2 и чл. 3, ал. 1, т. 4.

(2) Допълнителните капиталови резерви се включват в собствения капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителното дружество, ако отговарят на следните общи изисквания:

1. средствата да са изцяло на разположение на пенсионноосигурителното дружество и то да може да ги ползва без ограничения за покриване на загуби от дейността си;

2. тяхното наличие да е отразено във финансовите отчети на пенсионноосигурителното дружество.“

§ 3. В чл. 5, ал. 1 се създава т. 5:

„5. дългови ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 10 от Кодекса за социално осигуряване със срок до падежа до една година.“

§ 4. Създава се раздел Ша:

„Раздел Ша

Собствени средства на пенсионноосигурителното дружество по чл. 121в, ал. 11 от Кодекса за социално осигуряване

Чл. 7а. (1) Когато осъществява дейност в чужбина, покрива биометрични рискове или гарантира минимално ниво на доходност или размер на пенсиите, пенсионноосигурителното дружество, което управлява фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми, поддържа постоянно собствени средства, които служат като допълнителна гаранция за изпълнение на поетите задължения за изплащане на пенсии по сключените пенсионни договори.

(2) Собствените средства по ал. 1 се използват за изплащане на пенсиите в случаите, когато разликата между активите за покриване на техническите резерви и капитализираната стойност на пенсиите е отрицателна величина.

(3) Минималният размер на собствените средства по ал. 1 се определя, като размерът на капитализираната стойност на пенсиите се умножи с коефициент, равен на 0,04.

(4) Когато пенсионноосигурителното дружество прехвърли на друга институция всички или част от поетите от него биометрични и/или инвестиционни рискове, резултатът по ал. 3 се умножава с коефициент, равен на съотношението между капитализираната стойност на пенсиите, намалена с размера

* ДВ, бр. 106 от 2006 г.

на прехвърлените рискове, и капитализираната стойност на пенсиите. Коефициентът не може да бъде по-малък от 0,85.“

§ 5. Създава се чл. 8а:

„Чл. 8а. Заедно с годишния доклад по чл. 252, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване пенсионноосигурителното дружество представя справка за размера на собствените средства по чл. 7а по образец, утвърден от заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление „Осигурителен надзор“.“

§ 6. Член 9 се изменя така:

„Чл. 9. Ръководителят на специализираната служба за вътрешен контрол на пенсионноосигурителното дружество определя длъжностно лице от службата, което следи за спазването на изискванията на тази наредба.“

§ 7. В §1 от заключителните разпоредби след думите „ал. 10“ се добавят думите „и ал. 13“.

§ 8. Приложение № 1 към чл. 8, т. 1 се изменя така:

„Приложение № 1
към чл. 8, т. 1

СПРАВКА

за размера на собствения капитал (капиталовата база)
и на ликвидните средства към .....
(дата)

на .....
(наименование на пенсионноосигурителното дружество)

№ по ред	Показатели	Стойност (хил. лв.)
А.	Минимален размер на капитала по чл. 121в, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване	
Б.	Размер на собствения капитал (капиталовата база) (p1 + p2)	
1.	Първичен капитал (p1.1 + p1.2 + p1.3 - p1.4 - p1.5 - p1.6 - p1.7 - p1.8 - p1.9 - p1.10)	
1.1.	Внесен капитал съгласно счетоводен баланс	
1.2.	Премийни резерви, свързани с внесения капитал по т. 1.1.	
1.3.	Фонд „Резервен“, формиран по реда на чл. 246, ал. 2, т. 1 от Търговския закон	
1.4.	Други резерви с общо предназначение	
1.5.	Балансова стойност на дълготрайните нематериални активи	
1.6.	Минимален размер на собствените средства по чл. 121в, ал. 11 от Кодекса за социално осигуряване, определен съгласно чл. 7а, ал. 3 и 4	
1.7.	Загуба за текущия период	
1.8.	Непокрита загуба от преходни периоди	
1.9.	Разходи за бъдещи периоди	
1.10.	Номинална стойност на обратно изкупените акции	
2.	Допълнителни капиталови резерви (p2.1 + p2.2 + p2.3 + p2.4)	
2.1.	Печалбата за текущия период, съгласно междинен финансов отчет, намалена с дължимите данъци	
2.2.	Неразпределена печалба от преходни периоди	
2.3.	Резерви, формирани от последващи оценки на активите и пасивите	
2.4.	Други резерви съгласно чл. 4, ал. 1, т. 4	
3.	Съотношение на размера на собствения капитал (капиталовата база) и минималния размер на капитала (pБ : pА)	
4.	Ликвидни средства на пенсионноосигурителното дружество (p4.1 + p4.2 + p4.3 + p4.4 + p4.5)	
4.1.	Парични средства на каса	

- 4.2. Парични средства по сметки в банки, които не са в производство по несъстоятелност
- 4.3. Депозити със срок на падежа до една година в банки, които не са в производство по несъстоятелност
- 4.4. Вземания с остатъчен срок до падежа не по-дълъг от 3 месеца
- 4.5. Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, със срок на падежа до една година
- 4.6. Дългови ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 10 от Кодекса за социално осигуряване със срок до падежа до една година.
5. Текущи задължения
6. Съотношение на ликвидните средства и текущите задължения (p4 : p5)

§ 9. В приложение № 2 към чл. 8, т. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. В заглавието думите „чл. 6, ал. 2“ се заменят с „чл. 7, ал. 2“.

2. Показателят на ред 1 се изменя така:

„Ликвидни средства

(p1.1 + p1.2 + p1.3 + p1.4 + p1.5 + p1.6)“.

3. Създава се нов ред 1.6:

„1.6. дългови ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 10 от Кодекса за социално осигуряване със срок до падежа до една година.“

Преходни и заключителни разпоредби

§ 10. Наредбата влиза в сила от 01.01.2007 г.

§ 11. Наредбата се издава на основание чл. 121в, ал. 10 и 13 от Кодекса за социално осигуряване и е приета с решение № 76-Н от 13.XII.2006 г. на Комисията за финансов надзор.

Председател: **Ап. Апостолов**

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № 25 от 22 март 2006 г. за изискванията към дейността на инвестиционните дружества и договорните фондове*
(ДВ, бр. 36 от 2006 г.)

§ 1. В чл. 7 т. 3 се изменя така:

„3. инвестиционните цели, политиката на дружеството, правилата за управление на риска, както и ограниченията съгласно закона, устава и проспекта на дружеството относно инвестиционната му дейност, в рамките на които управляващото дружество взема инвестиционни решения.“

§ 2. В чл. 10 се правят следните изменения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) В 14-дневен срок от възникване на обстоятелството по ал. 1 банката депозитар сключва и представя в комисията проект, съответно проекти на договори с едно или, съответно, повече управляващи дружества, за поемане управлението на отделен договорен фонд, като всяко от тези управляващи дружества трябва да отговаря на следните условия:“

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Управляващото дружество подава в комисията заявление по образец, установен от комисията, и документите по чл. 37а от Наредба № 11 от 2003 г. за лицензите за извършване на дейност като фондова борса, организатор на неофициален пазар на ценни книжа, инвестиционен посредник, инвестиционно дружество, управляващо дружество и дружество със специална

* ДВ, бр. 106 от 2006 г.

инвестиционна цел (ДВ, бр. 109 от 2003 г.) (Наредба № 11), като прилага проекта, съответно проектите на договори по ал. 2. Не се допуска сключване на проект на договор и подаване на заявление от няколко управляващи дружества за поемане управлението на един и същ договорен фонд.“

3. В ал. 6 се добавя изречение второ: „Член 177, ал. 3 и 4 ЗППЦК се прилагат съответно.“

§ 3. В чл. 13 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Инвестиционното дружество не може да се преобразува в друг вид търговско дружество или в договорен фонд, както и да променя предмета си на дейност. Инвестиционно дружество се преобразува с разрешение на комисията чрез сливане, вливане, разделяне или отделяне. Инвестиционно дружество се преобразува от затворен тип в отворен тип само с разрешение на комисията.“

2. Създава се ал. 3:

„(3) Инвестиционно дружество от отворен тип не може да се преобразува в инвестиционно дружество от затворен тип. Ако в преобразуването участва инвестиционно дружество (дружества) от отворен тип, за преобразуващото се, съответно новоучредяващото се инвестиционно дружество (дружества), се прилагат разпоредбите на дял IV ЗППЦК, с изключение на глава седемнадесета.“

§ 4. Чл. 14 ал. 2 се изменя така:

„(2) С разрешението по чл. 177, ал. 3 ЗППЦК комисията се произнася и относно типа на новоучреденото инвестиционно дружество (дружества), съответно на приемащото инвестиционно дружество, а при преобразуване чрез отделяне и на преобразуващото се инвестиционно дружество при спазване на разпоредбата по чл. 13, ал. 3.“

§ 5. В чл. 15, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Основният текст се изменя така:

„(1) За издаване на разрешение за преобразуване на инвестиционно дружество от затворен тип в отворен тип се подава заявление по образец, одобрен от комисията, към което се прилагат:“

2. Създава се нова т. 8:

„8. правила за управление на риска;“

3. Досегашната т. 8 става т. 9.

§ 6. В чл. 15, т. 10 след думата „дружество“ се добавя изразът „и правилата за управление на риска“.

§ 7. В чл. 22 (1) (2) се изменя управляващото

„(1) Договорният фонд може да се преобразува само чрез сливане, вливане, разделяне или отделяне, като в преобразуването участват само договорни фондове, без да променят предмета си на дейност.“

„(2) Преобразуването на договорния фонд се извършва чрез сливане, вливане, разделяне или отделяне само с разрешение на комисията. За преобразуващия се, съответно новоучредяващия фонд (фондове), се прилагат разпоредбите на дял IV ЗППЦК, с изключение на глава седемнадесета.“

§ 8. В чл. 24, ал. 1, т. 10 след думата „фонд“ се поставя запетая и се добавя „както и правилата за управление на риска“.

§ 9. В чл. 27 ал. 2 се изменя така:

„(2) Издаване (продажба) на акции на инвестиционно дружество от отворен тип и на дялове на договорен фонд може да се осъществява само ако емисионната стойност на акциите/ дяловете е напълно изплатена в установените за това срокове.“

§ 10. В чл. 29, ал. 4 думата „извършват“ се заменя с думата „изпълняват“.

§ 11. В чл. 35 ал. 1 се изменя така:

„(1) При продажбата и обратното изкупуване на акции на инвестиционно дружество от отворен тип, съответно на дялове на договорен фонд, по пощата, интернет или електронна мрежа или чрез друг дистанционен способ за комуникация с инвеститори управляващото дружество е длъжно до края на работния ден да състави документ със съдържание съгласно чл. 18, ал. 4 от Наредба № 1 от 2003 г. за изискванията към дейността на инвестиционните посредници (ДВ, бр. 90 от 2003 г.)“

§ 12. Член 36 се изменя така:

„Чл. 36. Управляващото дружество е длъжно да внесе постъпилите в брой парични средства за издаване (продаване) на акции на инвестиционно дружество от отворен тип, съответно на дялове на договорен фонд, по банковата сметка, специално

открита за тази цел в банката депозитар на инвестиционното дружество, съответно на договорния фонд, най-късно до края на следващия работен ден.“

§ 13. В чл. 37 се правят следните изменения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Заедно с нареждането за спиране на обратното изкупуване инвестиционното дружество от отворен тип нарежда на управляващото дружество да спре издаването (продаването) на акции на дружеството за срока на временното спиране и уведомява за това комисията, банката депозитар и регулирания пазар, на който се търгуват акциите му.“

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) В случай че се налага удължаване на срока по ал. 1, инвестиционното дружество от отворен тип е длъжно да уведомява за това по реда на чл. 193, ал. 9 ЗППЦК комисията, управляващото дружество, банката депозитар и регулирания пазар, на който се търгуват акциите му, не по-късно от 7 дни преди изтичането на първоначално определения от него срок.“

3. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Поръчките, подадени след последното обявяване на цената на обратно изкупуване преди началната дата на срока на временното спиране, не се изпълняват. Управляващото дружество възстановява сумите на инвеститорите, подали поръчки за покупка на акции или дялове, по банковата им сметка или на касата на дружеството до края на работния ден, следващ деня на подаване на поръчките. Член 34, ал. 1 не се прилага.“

4. Алинея 6 се изменя така:

„(6) В случаите по чл. 193, ал. 8 ЗППЦК управляващото дружество, което управлява договорен фонд, спира обратното изкупуване на дялове на фонда, като нарежда на лицата, на които е делегирало извършването на действия по продажбата и обратното изкупуване на дялове на фонда, да прекратят приемането на поръчки за продажба и обратно изкупуване на дялове за срока на спирането и уведомява за това комисията, банката депозитар и регулирания пазар, на който се търгуват дяловете. Алинеи 3, 4 и 5 се прилагат съответно.“

§ 14. Член 38 се отменя.

§ 15. В чл. 39 се правят следните изменения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Управляващото дружество е длъжно да оповести последната дата за сключване на сделки с акции на инвестиционното дружество от отворен тип, в резултат на които приобретателят може да упражни правото на глас в общото събрание на акционерите.“

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Управляващото дружество е длъжно да оповести последната дата за сключване на сделки с акции на инвестиционното дружество от отворен тип, съответно дялове на договорни фондове, в резултат на които приобретателят има право да получи дивиденда по акциите, съответно дохода по дяловете, гласуван на общото събрание на акционерите на инвестиционното дружество, съответно от компетентния орган на управляващото дружество.“

3. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Управляващото дружество извършва оповестяването по ал. 2 и 3 по подходящ начин на всички места, където се извършва издаването (продажбата) и обратното изкупуване на акции на инвестиционното дружество от отворен тип, съответно на дялове на договорния фонд.“

§ 16. В чл. 41, ал. 1 се правят следните изменения:

1. Точка 8 се изменя така:

„8. договорите с управляващото дружество или с лицето по чл. 61 ЗППЦК и с банката депозитар;“

2. Точка 10 се изменя така:

„10. правилата за оценка на активите, правилата за управление на риска, правилата за личните сделки и правилата за вътрешната организация;“

§ 17. Член 43 се изменя така:

„Чл. 43. (1) Управителният орган на инвестиционното дружество е длъжен ежесечно да одобрява разходите, свързани с дейността на инвестиционното дружество, с оглед упражняване на контрол върху размера им в съответствие с устройствените му актове и уговореното в договорите с управляващото дружество или лицето по чл. 61 ЗППЦК, с

Дата .....

Подпис на лицето
изготвило справка

§ 7. В чл. 22 (1) (2) се изменя управляващото

„(1) Договорният фонд може да се преобразува

само чрез сливане, вливане, разделяне или отделяне, като в преобразуването участват само договорни фондове, без да променят предмета си на дейност.“

„(2) Преобразуването на договорния фонд се извършва

чрез сливане, вливане, разделяне или отделяне само с разрешение на комисията. За преобразуващия се, съответно новоучредяващия фонд (фондове), се прилагат разпоредбите на дял IV ЗППЦК, с изключение на глава седемнадесета.“

§ 8. В чл. 24, ал. 1, т. 10 след думата „фонд“ се поставя

запетая и се добавя „както и правилата за управление на риска“.

§ 9. В чл. 27 ал. 2 се изменя така:

„(2) Издаване (продажба) на акции на инвестиционно дру-

жество от отворен тип и на дялове на договорен фонд може да се осъществява само ако емисионната стойност на акциите/ дяловете е напълно изплатена в установените за това срокове.“

§ 10. В чл. 29, ал. 4 думата „извършват“ се заменя с думата

„изпълняват“.

§ 11. В чл. 35 ал. 1 се изменя така:

„(1) При продажбата и обратното изкупуване на акции на

инвестиционно дружество от отворен тип, съответно на дялове на договорен фонд, по пощата, интернет или електронна мрежа

или чрез друг дистанционен способ за комуникация с инвеститори управляващото дружество е длъжно до края на работния ден да състави документ със съдържание съгласно чл. 18, ал. 4 от Наредба № 1 от 2003 г. за изискванията към дейността на инвестиционните посредници (ДВ, бр. 90 от 2003 г.)“

§ 12. Член 36 се изменя така:

„Чл. 36. Управляващото дружество е длъжно да внесе постъ-

пилите в брой парични средства за издаване (продаване) на

акции на инвестиционно дружество от отворен тип, съответно на дялове на договорен фонд, по банковата сметка, специално

банката депозитар и с инвестиционните посредници, чрез които се сключват и изпълняват инвестиционните сделки.

(2) В годишния финансов отчет на колективната инвестиционна схема се посочва максималното съотношение на възнагражденията за управление, които се заплащат от нея и от другите колективни инвестиционни схеми и инвестиционни дружества от затворен тип, в които е инвестирала.“

§ 18. В чл. 48 ал. 3 се изменя така:

„(3) Инвестиционното дружество или управляващото дружество от името на инвестиционното дружество, съответно управляващото дружество от името на договорния фонд, е длъжно да представи в комисията до 10-о число на месеца, следващ отчетния, месечен баланс и информация за:

1. обема и структурата на инвестициите в портфейла по емитенти и видове ценни книжа и други финансови инструменти;

2. хеджиращите сделки, както следва:

а) брой, цена и обща стойност на рисков актив, който се хеджира;

б) вид финансов деривативен инструмент, брой, цена, обща стойност и стойност на базовия актив;

в) държава и пазар, на който е сключена хеджиращата сделка;

г) обща рискова позиция и обща хеджираща позиция на инвестиционното дружество, съответно договорния фонд.“

§ 19. В чл. 51, ал. 1 се правят следните изменения:

1. Точка 1 се изменя така:

„1. парични средства, ценни книжа с пазарна цена, държавни ценни книжа, инструменти на паричния пазар и краткосрочни вземания - в размер не по-малко от 100 на сто от претеглените текущи задължения на дружеството;“

2. В т. 2 след изреча „отворен тип“ се поставя запетая и се добавя изразът „с изключение на задълженията, свързани с участие в увеличението на капитала на публични дружества.“

§ 20. В чл. 52 се правят следните изменения:

1. Точка 1 се изменя така:

„1. не по-малко от 70 на сто от инвестициите в ценни книжа и инструменти на паричния пазар, приети за търговия на регулиран пазар, трябва да бъдат в ценни книжа и инструменти на паричния пазар, които имат пазарна цена;“

2. В т. 3, буква „в“ думите „други валути, деноминирани“ се заличават.

§ 21. Член 60 се изменя така:

„Чл. 60. (1) Последваща оценка на български и чуждестранни акции и права, приети за търговия на регулиран пазар на ценни книжа в Република България, както и български акции и права, приети за търговия на регулиран пазар в държави членки, се извършва по среднопретеглената цена на сключените с тях сделки за текущия работен ден, обявена в борсовия бюлетин, ако обемът на сключените с тях сделки за деня е не по-малък от 0,02 на сто от обема на съответната емисия.

(2) Ако не може да се определи цена по реда на ал. 1, цената на акциите, съответно на правата, се определя като средноаритметична на най-високата цена „купува“ от поръчките, които са валидни към момента на затваряне на регулирания пазар в текущия ден, и среднопретеглената цена на сключените със съответните ценни книжа сделки за същия ден. Цената се определя по този ред само в случай, че има сключени сделки и подадени поръчки с цена „купува“.

(3) В случай че за текущия работен ден няма сключени сделки с ценни книжа от съответната емисия, последващата оценка на акциите, съответно на правата, се извършва по средноаритметичната на най-високата цена „купува“ от поръчките, валидни към момента на затваряне на регулирания пазар по чл. 7 ЗППЦК за текущия ден, и среднопретеглената цена на сключените със съответните ценни книжа сделки в рамките на последния 30-дневен период. В случай че в предходния 30-дневен период е извършвано увеличение на капитала или разделяне на акциите на емитента, за изчисляване на среднопретеглената цена се взима периодът от деня, след който притежателите на акции нямат право да участват в увеличението на капитала, съответно деня на разделянето до датата на извършване на оценка на акциите.

(4) В случай че регулираният пазар не е затворил до 15 ч., последващата оценка се извършва по следния начин:

а) по последна цена на сключена с тях сделка до този час за

текущия работен ден;

б) ако не може да се приложи буква „а“, последващата оценка се извършва по последна цена „купува“ до този час за текущия работен ден.

(5) При невъзможност да се приложат начините за оценка по ал. 1-4, както и за акциите, които не се търгуват на регулирани пазари, последващата оценка се извършва по следните методи - метод на дисконтираните нетни парични потоци, метод на нетната балансова стойност на активите, метод на съотношението цена-печалба на дружества анализи или други общоприети методи. Избраният метод или комбинация от методи, включително поредността, в която се използват, се урежда в устава на инвестиционното дружество, съответно в правилата на договорния фонд, и подробно се описват в правилата за оценка на активите.

(6) При невъзможност да се приложат начините за оценка по ал. 1 - 4 оценката на права се извършва по подходящ модел за оценка на права, посочен в правилата за оценка на активите.

(7) Последваща оценка на дялове на колективни инвестиционни схеми по чл. 195, ал. 1, т. 5 ЗППЦК, включително в случаите на временно спиране на обратното изкупуване, се извършва по последната обявена цена на обратно изкупуване. Последваща оценка на дялове на договорен фонд, който не е достигнал минималния размер на нетната стойност на активите по чл. 166, ал. 3 ЗППЦК, се извършва по последната определена и обявена емисионна стойност на един дял, намалена с размера на предвидените в правилата на договорния фонд разходи по емитирането и по обратното изкупуване на един дял.

(8) Последваща оценка на деривативни финансови инструменти се извършва по реда на ал. 1 - 4, а при невъзможност да се приложи този начин на оценка - по подходящ модел за оценка на деривативни финансови инструменти, посочен в правилата за оценка на активите.“

§ 22. В чл. 61 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Последваща оценка на български и чуждестранни облигации, приети за търговия на регулиран пазар в Република България, както и български облигации, приети за търговия на регулиран пазар на ценни книжа в държави членки се извършва по среднопретеглената цена на сключените с тях сделки за текущия работен ден, обявена в борсовия бюлетин, ако обемът на сключените с тях сделки за деня е не по-малък от 1 на сто от обема на съответната емисия.“

2. В ал. 2 думите „които са подадени не по-късно от“ се заменят с „валидни към“.

3. Създава се нова ал. 3:

„(3) В случай че регулираният пазар не е затворил до 15 ч., последващата оценка се извършва по реда на чл. 59, ал. 2, буква „б“, а в случай че регулираният пазар на ценни книжа не работи в деня на оценка - съответно по чл. 59, ал. 2, буква „в“.“

4. Досегашната ал. 3 става ал. 4 и в нея думите „ал. 1 и 2“ се заменят с „ал. 1-3“.

§ 23. Член 62 се изменя така:

„Чл. 62. (1) Последваща оценка на чуждестранни ценни книжа, допуснати до или приети за търговия на международно признати и ликвидни регулирани пазари на ценни книжа в чужбина, се извършва:

1. за ценни книжа, търгувани на регулирани пазари и официални пазари на фондова борса по ал. 1, които са затворили до 15 ч. българско време в деня на оценката:

а) по последна цена на сключена с тях сделка на съответния пазар в деня на оценката;

б) при невъзможност да се приложи начинът за оценка по буква „а“ оценката се извършва по цена „купува“ при затваряне на пазара в деня на оценката, обявена в електронна система за ценова информация на ценни книжа, при невъзможност да се приложи начинът за оценка по буква „а“ оценката се извършва по последна цена на сключена с тях сделка в рамките на последния 30-дневен период;

в) при невъзможност да се приложи начинът за оценка по буква „б“ оценката се извършва по последна цена на сключена с тях сделка в рамките на последния 30-дневен период;

2. за ценни книжа, търгувани на регулирани пазари, които отварят след 15 ч. българско време в деня на оценката:

а) по последна цена на сключена с тях сделка на съответния пазар за работния ден, предхождащ датата на оценката;

б) при невъзможност да се приложи начинът за оценка по буква „а“ оценката се извършва по цена „купува“ при затваряне на пазара в работния ден, предхождащ датата на оценката, обявена в електронна система за ценова информация на ценни книжа;

в) при невъзможност да се приложи начинът за оценка по буква „б“ оценката се извършва по последна цена на сключена с тях сделка в рамките на последния 30-дневен период.

(2) В случай че редът по ал. 1 не може да бъде приложен, оценката се извършва по подходящ модел за оценка, посочен в правилата за оценка на активите.

(3) Последваща оценка на деривативни финансови инструменти с базов актив ценни книжа, допуснати до или приети за търговия на регулираните пазари по ал. 1, се извършва по реда, указан в ал. 1 и 2.

(4) Ако не може да се приложи редът по ал. 1 - 3, оценката на конкретния вид ценни книжа се извършва при съответно прилагане на чл. 60, ал. 4 и 5 или чл. 61, ал. 3.

§ 24. В чл. 63 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 думите „чл. 60, ал. 4 и 6“ са заменят с „чл. 60, ал. 4 и 5“.

2. Създава се ал. 3:

„(3) Правилото по ал. 1 се прилага и в случаите, когато на регулиран пазар не се провежда търговска сесия поради неработен в съответната страна ден, който е работен в Република България.“

§ 25. В чл. 64 думите „към края на предходния работен ден“ се заменят с „към деня на оценката“.

§ 26. Създава се нов чл. 64а:

„Чл. 64а. Притежаваните от инвестиционното дружество от отворен тип недвижими имоти се оценяват в края на всяка финансова година или при настъпване на промяна с повече от 5 на сто в индекса на цените на недвижимите имоти или в индекса на инфлация, определен от Националния статистически институт.“

§ 27. Създава се нов чл. 64б:

„Последващата оценка на инструментите на паричния пазар се извършва на база номинална стойност, натрупана лихва и капиталова печалба/загуба към момента на оценка, като методиката за тяхното изчисляване се определя в правилата за оценка на нетната стойност на активите на инвестиционното дружество, съответно договорния фонд.“

§ 30. В чл. 68 ал. 2 се изменя така:

„(2) Банката депозитар трябва да осигури стойността на дяловете на договорния фонд да бъде изчислявана от управляващото дружество в съответствие със закона и правилата на управлявания договорен фонд. В случаите по ал. 1 и съгласно чл. 194, ал. 4 ЗППЦК банката депозитар е длъжна да следи за спазването на правилата за оценка на активите на колективните инвестиционни схеми и инвестиционните дружества от затворен тип от страна на управляващото дружество.“

§ 29. Създава се нов раздел IIIa със следното съдържание:

„Раздел III a

Управление на риска

Чл. 68а. (1) Инвестиционното дружество, съответно управляващото дружество, което действа за сметка на договорен фонд, разработват и приемат вътрешни правила за управление на риска с цел постоянно наблюдение и оценка на риска на всяка една позиция и нейното влияние на рисковия профил на целия портфейл.

(2) Вътрешните правила уреждат ефективни процедури за установяване, управление и наблюдение на рисковете, на които е изложено или може да бъде изложено инвестиционното дружество, съответно договорният фонд.

(3) Ако инвестиционното дружество, съответно управляващото дружество, което действа за сметка на договорен фонд, инвестира в деривативни финансови инструменти, правилата за управление на риска трябва да посочват видовете деривативни инструменти, в които инвестират, основните рискове, количествените лимити и избраните методи за оценка на риска, свързан с тези инвестиции.

Чл. 68б. (1) Вътрешните правила за управление на риска трябва

да са изчерпателни и в съответствие с характера, обхвата и комплексността на дейността на инвестиционното дружество, съответно на договорния фонд. Правилата трябва да съдържат:

1. политики и процедури за идентификация на рисковете, свързани с дейността и инвестициите;

2. процедури за оценка на рисковете, приложими методи, определяне и спазване на рисковите ограничения, както и за допускане на изключения в случаи на извънредни ситуации;

3. разработени политики и процедури за поемане, управление, наблюдение и редуциране на всеки вид риск;

4. политики и процедури за измерване и управление на всички съществени източници на пазарен риск;

5. краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на рисковете, включваща диверсификация на операционните рискове, свързани с всеки вид дейност;

6. периодичен преглед на използваните методи за оценка;

7. наблюдение и периодична оценка за съответствие на правилата за управление на риска с пазарните условия;

8. процедури за пълно, достоверно, точно и своевременно документирани и осчетоводяване на всички сделки и оценка на ефективността на сделките;

9. изграждане на ефективна и навременна система за отчетност, включваща: нива и срокове за докладване; видове отчетни органи; форми на докладване при откриване на грешки, нередности, неправилна употреба, измами или злоупотреба.

(2) Ако инвестиционното дружество, съответно управляващото дружество, което действа за сметка на договорен фонд, инвестира в деривативни инструменти, правилата за управление на риска включват и:

1. списък на деривативните инструменти, в които инвестира колективната инвестиционна схема;

2. основните рискове за всеки деривативен инструмент, посочен в списъка;

3. количествените ограничения за инвестиране във всеки деривативен инструмент от списъка;

4. избраните методи за оценка на риска, свързан с инвестирането в тези инструменти.

Чл. 68в. (1) С цел ефективно наблюдение и управление на риска управляващото дружество създава правила за вътрешна организация с ясно определени и прозрачни нива на отговорност между лицата, участващи в процеса на управление на риска, както и адекватни механизми за вътрешен контрол, включително ясни административни и счетоводни процедури.

(2) Правилата, уреждащи вътрешната организация и отговорностите, трябва да осигуряват и съдържат:

1. идентифициране, събиране и разпространяване в подходяща форма и срокове на надеждна и достоверна информация, която позволява на всяко лице в управляващото дружество да поеме определена отговорност;

2. ефективна комуникация по хоризонтална и вертикална линия и на всички йерархични нива на дружеството;

3. политики и процедури за разрешаване и одобряване;

4. политики и процедури за разделяне на отговорностите по начин, който не позволява един служител едновременно да носи отговорност по одобряване, изпълнение, осчетоводяване и контрол на сделките;

5. политики и процедури за достъп до информацията;

6. правила за управление на човешките ресурси.

(3) За прилагане на правилата за управление на риска управляващото дружество създава звено за управление на риска, което функционира независимо от звеното за сключване на сделки, отчита се пряко пред управителния орган и:

1. разполага с подходящо квалифициран персонал;

2. разработва и внедрява системата за управление на риска;

3. изготвя и анализира ежедневните отчети с цел оценка на риска на всяка позиция и на портфейла като цяло и предприема мерки за ограничаване на рисковите експозиции;

4. извършва първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска и прави предложение за тяхната корекция;

5. контролира входящите данни, необходими за оценка на риска съгласно приложим метод за достоверност и достатъчност;

6. участва в ежедневните процеси по планиране, наблюдение,

управление и контрол на рисковете.

Чл. 68г. (1) Управителният орган на инвестиционното дружество следи за спазването на правилата за управление на риска, а управителният орган на управляващото дружество следи за спазването на правилата за управление на риска и участва активно в процеса по управление на риска.

(2) Управителният орган на инвестиционното дружество, съответно управляващото дружество, извършва периодичен ежегоден преглед на политиките и стратегиите за управление на рисковете.

(3) Вътрешните правила за управление на риска по чл. 68а, ал. 1 се приемат от управителните органи на инвестиционното дружество, съответно на управляващото дружество.

Чл. 68д. (1) Звеното за вътрешен контрол в управляващото дружество извършва поне веднъж годишно проверка на процеса по управление и измерване на риска, която включва най-малко проверка на:

1. пълнотата на документацията, свързана с правилата по управление на риска и организацията на звеното за контрол на риска;
2. отчитането на оценките на риска в ежедневното управление на риска и целостта на управленската информационна система;
3. процеса на одобрение на методите и системите за оценка на риска;
4. обхвата на основните рисковете и утвърждаване на всички съществени промени в процеса на измерване на риска;
5. точността и пълнотата на данните за позициите, точността и уместността на допусканията за волатилност и корелация, както и точността на оценката и изчисленията за чувствителност към риск;
6. съвместимостта, навременността и надеждността на източниците на данни, включително независимостта на информационните източници;
7. резултатите от тестовете за валидност и точност на използваните методи.

(2) Проверката на процеса по управление на риска се документира.

Чл. 68е. (1) Инвестиционното дружество, съответно управляващото дружество, което действа за сметка на договорен фонд, извършва преглед на системата за управление на риска веднъж годишно и представя на комисията доклада от прегледа. Периодът обхваща текущата финансова година.

(2) Информация за промените в правилата за управление на риска се представят в комисията в 7-дневен срок от извършването на промените.

Чл. 68ж. (1) Инвестиционното дружество, съответно управляващото дружество, което действа за сметка на договорен фонд, води и съхранява отчетна информация по видове хеджиращи сделки и представя в комисията информацията по чл. 48, ал. 3, буква „б“ към месечния отчет.

(2) Стойността на базовия актив на всяка отделна хеджираща позиция не може да превишава стойността на актива към момента на сключване на сделката, който инвестиционното дружество, съответно договорният фонд, притежава в портфейла си.

Чл. 68з. Механизмите за вътрешен контрол, административните и счетоводни процедури на управляващото дружество трябва да позволяват на комисията да установи по всяко време съответствието с правилата за управление на риска.

Чл. 68и. (1) Инвестиционното дружество, съответно управляващото дружество, което действа за сметка на договорен фонд, разкрива публично най-малко един път годишно информация със следното съдържание:

1. информацията относно целите и политиката във връзка с управлението на рисковете поотделно за всеки риск, която включва:

- а) политики и процедури за управление на различните видове риск;
- б) структурата и организацията на звеното за управление на риска;
- в) обхват и характер на системите за отчет и измерване на риска;

г) политиките за хеджиране на риска чрез деривативни инструменти и неговата редукция, както и политиките и процедурите за наблюдение на постоянната ефективност на процесите по хеджиране и редукция на риска;

2. информацията относно използваните методи за оценка на

всеки вид риск, както и описание на съответните вътрешни и външни показатели, които се вземат предвид при прилагането на метода на измерване.

(2) Информацията по ал. 1 се разпространява чрез интернет страницата на инвестиционното, съответно управляващото дружество.

Чл. 68к. Инвестиционното дружество, съответно управляващото дружество, което действа за сметка на договорен фонд, не може да извършва къси продажби на финансови инструменти.“

§ 30. Създава се нов чл. 78а със следното съдържание:

„Чл. 78а. Разпоредбите по тази глава съответно се прилагат към рекламите и представянето на резултатите от дейността на колективните инвестиционни схеми от изпращаща държава членка, отговарящи на изискванията на Директива 85/611/ЕИО на Съвета на недискриминационна основа.“

§ 31. В § 1 от допълнителната разпоредба се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 1 след думата „активи“ се добавя „по чл. 195 ЗППЦК“.

2. В т. 6 се правят следните изменения:

а) буква „а“ се изменя така:

„а) български и чуждестранни акции и права, приети за търговия на регулиран пазар в Република България, както и български акции и права, приети за търговия на регулиран пазар в държава членка, са:

аа) среднопретеглената цена на сключените с тях сделки за текущия работен ден, обявена в борсовия бюлетин, ако обемът на сключените с тях сделки за деня е не по-малък от 0,02 на сто от обема на съответната емисия;

аб) ако не може да се приложи буква „аа“ - средноаритметична на най-високата цена „купува“ от поръчките, които са валидни към момента на затваряне на регулирания пазар в текущия ден, и среднопретеглената цена на сключените със съответните ценни книжа сделки за същия ден; цената се определя по този ред само в случай, че има сключени сделки и подадени поръчки с цена „купува“;

ав) ако не може да се приложи буква „бб“ - средноаритметична на най-високата цена „купува“ от поръчките, валидни към момента на затваряне на регулирания пазар по чл. 7 ЗППЦК за текущия ден, и среднопретеглената цена на сключените със съответните ценни книжа сделки в рамките на последния 30-дневен период;

аг) в случай че регулираният пазар не е затворил до 15 ч., последващата оценката се извършва по последна цена на сключена с тях сделка до този час за текущия работен ден, а ако не може да се приложи този начин на оценка - по последна цена „купува“ до този час за текущия работен ден.“;

б) буква „б“ се изменя така:

„б) български и чуждестранни облигации, приети за търговия на регулиран пазар в Република България, както и български облигации, приети за търговия на регулиран пазар в страни - членки на ЕС, са:

аа) среднопретеглената цена на сключените с тях сделки за текущия работен ден, обявена в борсовия бюлетин, ако обемът на сключените с тях сделки за деня е не по-малък от 1 на сто от обема на съответната емисия;

аб) ако не може да се приложи буква „аа“ - най-високата цена „купува“ от поръчките за ценни книжа от съответната емисия, които са валидни към момента на затваряне на регулирания пазар в текущия работен ден, при условие че общата стойност на поръчките с най-висока цена „купува“ е не по-ниска от 30 000 лв.;

ав) в случай че регулираният пазар не е затворил до 15 ч. последващата оценка се извършва по реда на чл. 59, ал. 2, буква „б“, а в случай че регулираният пазар на ценни книжа не работи в деня на оценка - съответно по чл. 59, ал. 2, буква „в“;

в) буква „в“ се изменя така:

„в) чуждестранни ценни книжа, приети за търговия на международно признати и ликвидни регулирани пазари на ценни книжа в чужбина, търгувани на регулирани пазари, затворили до 15 ч. българско време в деня на оценката, са:

аа) последна цена на сключена с тях сделка на съответния пазар в деня на оценката;

аб) при невъзможност да се приложи начинът за оценка по буква „аа“, оценката се извършва по цена „купува“ при затваряне на пазара в деня на оценката, обявена в електронна

система за ценова информация на ценни книжа;

вв) при невъзможност да се приложи начинът за оценка по буква „бб“ - оценката се извършва по последна цена на сключена с тях сделка в рамките на последния 30-дневен период;

г) създава се нова буква „г“;

„г) чуждестранни ценни книжа, приети за търговия на международно признати и ликвидни регулирани пазари на ценни книжа в чужбина, търгувани на регулирани пазари, които отварят след 15 ч. българско време в деня на оценката, са:

аа) последна цена на сключена с тях сделка на съответния пазар за работния ден, предхождащ деня на оценката;

бб) при невъзможност да се приложи начинът за оценка по буква „аа“, оценката се извършва по цена „купува“ при затваряне на пазара в работния ден, предхождащ датата на оценката, обявена в електронна система за ценова информация на ценни книжа;

вв) при невъзможност да се приложи начинът за оценка по буква „бб“, оценката се извършва по последна цена на сключена с тях сделка в рамките на последния 30-дневен период“;

д) създава се нова буква „д“;

„д) чуждестранни ценни книжа, приети за търговия на международно признати и ликвидни регулирани пазари на ценни книжа в чужбина, които не са затворили до 15 ч. българско време в деня на оценката, са:

аа) за акции, права и деривативни финансови инструменти - последна цена на сключена с тях сделка до този час за текущия работен ден, а ако не може да се приложи този ред, последващата оценка се извършва по последна цена „купува“ до този час за текущия работен ден;

бб) за облигации - по цена „купува“ към този час в деня на оценката, обявена в електронна система за ценова информация на ценни книжа, а в случай че регулираният пазар на ценни книжа не работи в деня на оценката, последващата оценка се извършва по цена „купува“ при затваряне на пазара за последния работен ден, обявена в електронна система за ценова информация на ценни книжа“;

е) досегашните букви „г“ и „д“ стават съответно букви „е“ и „ж“.

3. Създават се т. 8 и 9:

„8. „Хеджирани сделки“ са сделки, които предвиждат отлагане на изпълнението на задълженията по тях за определена бъдеща дата или срок, сключвани с цел намаляване на инвестиционния риск, свързан с активите на инвестиционните дружества и договорните фондове.

9. „Разделяне на акции“ е емитирането на определен брой акции от дружество, които се заменят срещу досегашния брой акции, притежавани от акционерите. Разделянето на акции може да бъде както в посока увеличение броя на акциите в обращение, така и в посока на намаление на броя им.“

§ 32. В приложение № 3 към чл. 48, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В табл. А с наименование „Таблица за отчитане на краткотрайните активи в левове“ се правят следните изменения:

а) в раздел I:

аа) точка 5 се изменя така:

„5. ценни книжа и инструменти на паричния пазар, които имат пазарна цена“;

бб) точка 6.1 се отменя;

б) в раздел III цифрата „6.1“ се заменя с „6“.

2. В табл. Б с наименование „Таблица за отчитане на текущите задължения в левове“ в раздел I, т. 2.1, в края на изречения се поставя запетая и се добавя изразът „с изключение на задължения, свързани с участие в увеличението на капитала на публични дружества“.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 33. Инвестиционните дружества и договорните фондове привеждат дейността си в съответствие с изискванията на наредбата в срок три месеца от влизането ѝ в сила.

§ 34. Инвестиционните дружества привеждат уставите си в съответствие с изискванията на наредбата на първото редовно общо събрание на акционерите, проведено след влизането на наредбата в сила.

§ 35. В Наредба № 26 от 2006 г. за изискванията към дейността на управляващите дружества (ДВ, бр. 36 от 2006

г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 6, т. 2 след изречения „нетната стойност на активите“ се добавя изразът „и правилата за управление на риска“.

2. В чл. 12, ал. 1, т. 2, буква „в“ след думата „допуска“ се поставя запетая и се добавя изразът „с изключение делегирането на функции и действия по продажба и обратно изкупуване на дялове на колективни инвестиционни схеми във връзка с договорите с лицата по чл. 16, ал. 3“.

3. В чл. 16 се правят следните изменения и допълнения:

а) създават се нови ал. 4 и 5 със следното съдържание:

„(4) При делегиране на функции и действия по продажбата и обратното изкупуване на дялове на колективни схеми във връзка с договорите с лицата по ал. 3 се спазват следните изисквания:

а) управляващото дружество уведомява комисията най-късно до края на работния ден, следващ сключването на договор с лице по ал. 3, относно сключването и съществените условия на договора;

б) сключването на договор с лице по ал. 3 не трябва да възпрепятства ефективното управление на колективната инвестиционна схема от страна на управляващото дружество;

в) управляващото дружество не може да сключва договор с лице по ал. 3, чиито интереси могат да влязат в конфликт с интересите на управляващото дружество или на колективната инвестиционна схема, чиято дейност то управлява;

г) договорът с лице по ал. 3 трябва да съдържа разпоредби, даващи възможност на управляващото дружество да осъществява ефективен надзор върху дейността на лицето по ал. 3 във връзка с изпълнението на сключения договор, включително да получава периодично и/или при поискване информация от това лице;

д) управляващото дружество по всяко време трябва да има възможност съгласно договора по ал. 3 да дава задължителни указания на насрещната страна по договора и едностранно да го прекратява без предизвестие, когато това е в интерес на инвеститорите;

е) лицата, страни по договора по ал. 3, трябва да бъдат квалифицирани и да разполагат с необходимите технически и организационни възможности да изпълняват делегираните функции и действия;

ж) делегирането на функции и действия по договора с лицата по ал. 3 не освобождава управляващото дружество, съответно банката депозитар, от отговорностите по договора за управление, съответно по договора за депозитарни услуги;

з) при сключване на договор с лице по ал. 3 управляващото дружество незабавно предприема действия за отразяване на функциите и действията, които е делегирано в проспекта на колективната инвестиционна схема (схеми), чиято дейност управлява.

(5) Управляващото дружество е длъжно:

а) незабавно да нареди на всички лица по ал. 3 да спрат приемането на поръчки за продажба и обратно изкупуване на дяловете на колективна инвестиционна схема за срока на временното спиране на емитирането и обратното изкупуване на дялове;

б) в случай че се налага удължаване на срока по буква „а“, да уведоми за това всички лица по ал. 3, не по-късно от 7 дни преди изтичане на първоначално определения срок;

в) да уведоми лицата по ал. 3 за обстоятелствата по чл. 39, ал. 2-4 от Наредбата за изискванията към дейността на инвестиционните дружества и договорните фондове.“

б) досегашните ал. 4, 5, 6 и 7 стават съответно ал. 6, 7, 8 и 9.

4. Създава се чл. 19а:

„Чл. 19а. При поискване от инвеститор управляващото дружество е длъжно да предостави допълнителна информация относно количествените ограничения и лимити, които се прилагат при управлението на риска, свързан с инвестиционната дейност на колективните инвестиционни схеми, които управлява, относно методите, които се използват за тази цел, и актуалните параметри на рисковете и доходността, свързани с основните категории инструменти, в които инвестира колективната инвестиционна схема.“

5. Създава се чл. 21а:

„Чл. 21а. (1) Управляващото дружество е длъжно по всяко време да поддържа собствен капитал в размер една четвърт от постоянните му общи разходи за предходната финансова година.

(2) В случай на съществена промяна в дейността на

управляващото дружество през текущата година спрямо предходната заместник-председателят може да коригира изискваната стойност по ал. 1.

(3) За управляващото дружество, което не е извършвало дейност през цялата предходна финансова година, считано от деня на получаване на лиценз, размерът на собствения капитал се определя на базата на прогнозните постоянни общи разходи, заложи в бизнес плана, освен ако заместник-председателят е изискал корекция на разходите в бизнес плана.

(4) Управляващото дружество определя собствения капитал по ал. 1 на базата на годишния финансов отчет, заверен от регистриран одитор.“

6. Член 23 се изменя така:

„Чл. 23. Паричните средства на каса, по безсрочни и срочни влогове в банка, която не е в производство по несъстоятелност, държавни ценни книжа и ипотечни и общински облигации, които имат пазарна цена, трябва по всяко време да са в размер не по-малък от 50 на сто от минималните прагове съгласно чл. 22, ал. 2.“

7. Създава се чл. 23а:

„Чл. 23а. Ако общинските и ипотечните облигации не могат да се оценят по пазарна цена, последващата оценка се извършва по метода на дисконтираните нетни парични потоци.“

8. В чл. 24, ал. 1 след думата „несъстоятелност“ съюзът „и“ се заличава, а след думите „държавни ценни книжа“ се добавя „и ипотечни и общински облигации“.

9. В § 1 се създава т. 7:

„7. Пазарна цена на общински и ипотечни облигации е среднопретеглената цена на сключените с тях сделки за текущия ден, обявена в борсовия бюлетин, ако обемът на сключените с тях сделки за деня е не по-малък от 1 на сто от обема на съответната емисия. Ако не може да се определи цена по предходното изречение, последваща оценка на

облигации се извършва по най-високата цена „купува“ от поръчките за ценни книжа от съответната емисия, валидни към момента на затваряне на регулирания пазар в текущия работен ден, при условие че общата стойност на поръчките с най-висока цена „купува“ е не по-ниска от 30 000 лв. В случай че регулираният пазар не е затворил до 15 ч., последващата оценка се извършва по реда на чл. 59, буква „б“ от Наредба № 25 за изискванията към дейността на инвестиционните дружества и договорните фондове (Наредба № 25), а в случай че регулираният пазар на ценни книжа не работи в деня на оценка, съответно по чл. 59, буква „в“ от Наредба № 25.“

10. В приложението към чл. 26 се правят следните изменения и допълнения:

а) в таблицата „Активи, текущи задължения и собствен капитал“:

аа) наименованието срещу код 3000 се изменя така:

„Държавни ценни книжа с пазарна цена“;

бб) наименованието срещу код 4000 се изменя така:

„Ипотечни и общински облигации с пазарна цена“;

вв) наименованието срещу код 5000 се изменя така:

„Общо активи (ОА) по чл. 23 и 24, ал. 1 (2000+3000+4000)“;

б) в таблицата „Съотношение на капиталова адекватност и ликвидност“:

аа) наименованието срещу ред № 3 се изменя така:

„Отношение на ОА към СК (ОА:СК)“

бб) наименованието срещу ред № 4 се изменя така:

„Отношение на ОА към ТЗ (ОА:ТЗ)“.

§ 36. Наредбата се издава на основание § 16, ал. 1 във връзка с чл. 177, ал. 5, чл. 177а, ал. 10 и чл. 178 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа и е приета с решение № 74-Н от 6.XII.2006 г. на Комисията за финансов надзор.

§ 37. Комисията за финансов надзор дава указания по прилагането на наредбата.

Председател: **Ап. Апостолов**

ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР ПРЕЗ ДЕКЕМВРИ 2006 ГОДИНА

I. РЕШЕНИЯ НА КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

№ на решението
и дата на заседанието

1. ИЗДАДЕ

• **лиценз на:**

СОЛИД ИНВЕСТ АДСИЦ	СОФИЯ	1171-ДСИЦ/06.12.2006
НЕДВИЖИМИ ИМОТИ СОФИЯ АДСИЦ	СОФИЯ	1193-ДСИЦ/13.12.2006

за извършване на дейност като дружества със специална инвестиционна цел

РЕАЛ ФИНАНС АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД (в процес на учредяване)	ВАРНА	1178-УД/06.12.2006
---	-------	--------------------

за извършване на дейност като управляващо дружество

КД ЖИВОТ АД (в процес на учредяване)	СОФИЯ	1211-ЖЗ/20.12.2006
--------------------------------------	-------	--------------------

за извършване на животозастрахователна дейност

• **допълнителен лиценз на:**

ЗПАД БУЛСТРАД	СОФИЯ	1174-ОЗ/06.12.2006
ЗПАД ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ	СОФИЯ	1175-ОЗ/06.12.2006
ХДИ ЗАД	СОФИЯ	1176-ОЗ/06.12.2006
ЗАД ЕНЕРГИЯ	СОФИЯ	1177-ОЗ/06.12.2006
ЗК ЛЕВ ИНС А	СОФИЯ	1180-ОЗ/06.12.2006
ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	СОФИЯ	1181-ОЗ/06.12.2006
ЗД ВИТОША АД	СОФИЯ	1204-ОЗ/18.12.2006
ОБЩИНСКА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ АД	СОФИЯ	1212-ОЗ/20.12.2006

който обхваща застраховката по раздел II, буква А, т. 10.1 от приложение № 1 към КЗ: „Всяка отговорност за вреди, възникващи при използването на сухопътни моторни превозни средства“

• **одобрение на:**

АКТИВ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	СОФИЯ	1195-ДСИЦ/13.12.2006
-----------------------	-------	----------------------

за избор на обслужващо дружество

АЙ СИ ЕМ ПРОДЖЕКТС ЕООД		
ЮНИВЪРСЪЛ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	СОФИЯ	1209-ДСИЦ/20.12.2006

за промени в устава на дружеството

2. ВПИСА

• **като публични дружества:**

СУПЕР БОРОВЕЦ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	ВАРНА	1172-ПД/06.12.2006
МОНБАТ АД	СОФИЯ	1179-ПД/06.12.2006

и издадените от тях емисии ценни книжа в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 3 ЗКФН

• **последваща емисия ценни книжа в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 3 ЗКФН, издадени от:**

ИНТЕРЛОДЖИК ЛИЗИНГ АД	СОФИЯ	1173-Е/06.12.2006
-----------------------	-------	-------------------

с цел търговия на регулиран пазар на ценни книжа

3. ПРИЗНА

• **пълна правоспособност на отговорен актюер, придобита в държава членка, на:**

ХРИСТИНА МИТРЕВА		1184-ОА/11.12.2006
------------------	--	--------------------

• **частична правоспособност на отговорен актюер в областта на животозастраховането, придобита извън Република България, на:**

НАТАША ДУКИЧ		1210-ОА/20.12.2006
--------------	--	--------------------

- за промяна в общите условия, приложими към договорите за управление с инвестиционните дружества и другите инвеститори, на:

ОББ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД СОФИЯ 1199-УД/13.12.2006

- за изменение и допълнение в правилника на:

БЪЛГАРСКА ФОНДОВА БОРСА - СОФИЯ АД СОФИЯ 1202-ФБ/18.12.2006

4. ОТПИСА

от регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 3 ЗКФН емисия ипотечни облигации, издадени от:

АЛМА ТУР БГ АД СОФИЯ 1188-Е/12.12.2006

5. ПРИЛОЖИ

принудителна административна мярка по чл. 212, ал. 1, т. 3 ЗППЦК на:

БУЛГЕРИЪН ИНВЕСТМЪНТ ГРУП АД СИЦ СОФИЯ 1222-ДСИЦ/28.12.2006

6. Във връзка със спазване изискванията на ЗКФН, ЗППЦК и нормативните актове по прилагането им със заповед на заместник-председателя, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“, бяха извършени проверки на инвестиционните посредници:

ПЪРВА ФИНАНСОВА БРОКЕРСКА КЪЩА ООД
ФАКТОРИ АД

УПРАВЛЕНИЕ „ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН НАДЗОР“

Заместник-председателят, ръководещ управление „Застрахователен надзор“:

1. ВПИСА

в регистъра на застрахователните брокери по чл. 30, ал. 1, т. 9 ЗКФН:

ШИПКА Т.А. ЕООД	СОФИЯ	1160-ЗБ/04.12.2006
АТА РИСК МЕНИДЖМЪНТ ООД	СОФИЯ	1161-ЗБ/04.12.2006
ЕСПЕТЕКООД	СОФИЯ	1165-ЗБ/04.12.2006
БАЛКАНСКО ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ПОСРЕДНИЧЕСТВО АД	СОФИЯ	1182-ЗБ/07.12.2006
ГЕНЕРАЛНА АГЕНЦИЯ БЪЛГАРИЯ ЕООД	ДОБРИЧ	1186-ЗБ/12.12.2006
МАРИНА КЕЙП МЕНИДЖМЪНТ ЕООД	СОФИЯ	1201-ЗБ/15.12.2006
ВИВА - ЗБ ООД	ЛОВЕЧ	1213-ЗБ/22.12.2006
АЙ ВИ ЕМ (ИНС БРОКЕР) ООД (в процес на учредяване)	СОФИЯ	1225-ЗБ/29.12.2006

2. ИЗДАДЕ

• Заповед № 259 от 1.12.2006 г. и Заповед № 285 от 28.12.2006 г.,

с които допълва списъка на регистрираните одитори, които имат право да заверяват годишните финансови отчети на застрахователи по чл. 102, ал. 1 КЗ със следните лица:

АФА ООД
БДО АКЕРО ООД
ВАЛЯ ЙОРДАНОВА
ДАМЯН ДАМЯНОВ
МАРГАРИТА СЛАВОВА
НАДЯ КОСТОВА
ОЛГА МИЛЕНКОВА
РЕНИ ЙОРДАНОВА
РУМЯНКА НИКОЛОВА
СИЛВИЯ РАНГЕЛОВА
СТЕФАН СТЕФАНОВ
ТРИФОН РАХНЕВ

• Заповед № 275 от 14.12.2006 г.,

съгласно която:

1. Всеки застраховател, който предлага задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, в еднодневен срок от получаване на заповедта трябва да представи в КФН действащата тарифа по задължителната застраховка по чл. 249, т. 1 КЗ и застрахователно-технически план към нея.

2. В срок до 31.01.2007 г. всеки застраховател да представи в КФН всички промени в тарифите по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, придружени със застрахователно-технически планове и актюерска обосновка за достатъчност на застрахователните премии, в еднодневен срок от извършване на промените.

• Решение № 1164-ЗБ от 4.12.2006 г.,

с което допусна до провеждането на изпит за придобиване на професионална квалификация за застрахователен брокер, насрочен за 9.12.2006 г., лицата:

АТАНАС ПЕТРОВ
ВАНЯ ИЛИЕВА
ИВА ПЕТКОВА
ИВАН РАЕВ

ЛИДИЯ ЗАНОВА
 ПЕТЯ ПОЖИДИЕВА
 ПЛАМЕН ИЛИЕВ
 РАДОСТ НИКОЛОВА
 СТАНИСЛАВ ТАНУШЕВ

• **наказателно постановление на:**

ЗДЕВРО ИНС АД СОФИЯ P-10-355/30.12.2005

3. ОДОБРИ

• **избора на:**

НИКОЛАЙ НИКОЛОВ

за ръководител на специализираната служба за вътрешен контрол на

ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД СОФИЯ 1190-ОЗ/13.12.2006

ЖЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД СОФИЯ 1191-ЖЗ/13.12.2006

МАЧЕЙ ФРИДЕЛ

за член на НС на

ХДИ ЗАД СОФИЯ 1216-ОЗ/27.12.2006

ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ

за ръководител на специализираната служба за вътрешен контрол на

ХДИ ЗАД СОФИЯ 1224-ОЗ/29.12.2006

4. ПРИЛОЖИ

• **принудителна административна мярка**

- по чл. 64, ал. 1, чл. 302, ал. 1, т. 3 и чл. 302, ал. 2, т. 15 от Кодекса за застраховането на

БУЛСТРАД АД СОФИЯ 1198-ОЗ/13.12.2006

- по чл. 302, ал. 1, т. 1 и чл. 302, ал. 2, т. 1 от Кодекса за застраховането на

ЗД ВИТОША АД СОФИЯ 1229-ОЗ/29.12.2006

5. ПРЕДОСТАВИ

пълнен достъп до исканата обществена информация на

РУСЛАН ВЕЛЧЕВ 1223-ОФ/28.12.2006

6. През декември 2006 г. в управление „Застрахователен надзор“ са постъпили 38 жалби. Общо през месеца са приключени 51 производства по постъпили жалби.

УПРАВЛЕНИЕ „ОСИГУРИТЕЛЕН НАДЗОР“

Заместник-председателят, ръководещ управление „Осигурителен надзор“:

1. УТВЪРДИ

• **списък на регулираните пазари на ценни книжа, отговарящи на изискванията по чл. 5, ал. 2 от Наредба № 34 на КФН от 2006 г. за условията за сключване на сделки за намаляване на инвестиционния риск, свързан с активите на фонд за допълнително пенсионно осигуряване, и за изискванията и ограниченията към тези сделки** 1187-ПОД/12.12.2006

• **образци на годишни извлечения от индивидуална осигурителна партида** 1200-ПОД/14.12.2006

• **изисквания към формата и задължителното съдържание на годишния актюерски доклад по чл. 123, ал. 1, т. 5 КСО** 1226-ПОД/29.12.2006

• **технически лихвен процент в размер 3 на сто, който да се прилага от пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсален пенсионен фонд и/или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, при изчисляване на пенсионните резерви към 31.12.2006 г.** 1227-ПОД/29.12.2006

• **биометрични таблици за смъртност, които да се прилагат при изчисляване на пенсионните резерви към 31.12.2006 г. от пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсален пенсионен фонд и/или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване** 1228-ПОД/29.12.2006

• **изменение в съдържанието на финансовите отчети, които се представят пред КФН от дружествата за допълнително пенсионно осигуряване, както и образци на справки** 1230-ПОД/29.12.2006

2. ОДОБРИ

изменения и допълнения в правилника за организацията и дейността на

УПФ ДСК - РОДИНА СОФИЯ 1217-УПФ/27.12.2006

ППФ ДСК - РОДИНА СОФИЯ 1218-ППФ/27.12.2006

ДПФ ДСК - РОДИНА СОФИЯ 1219-ДПФ/27.12.2006

III. ВПИСАНИ ПРОМЕНИ В РЕГИСТРИТЕ НА КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

В съответствие с чл. 5, ал. 1 от Наредба № 15 за воденето и съхраняването на регистрите от Комисията за финансов надзор и за подлежащите на вписване обстоятелства през периода бяха:

**а) вписани промени в обстоятелствата
в регистъра на инвестиционните посредници
по партидата на:**

Основание за вписване:

РГ-03-0206	БАЛКАНСКА КОНСУЛТАНСКА КОМПАНИЯ ЕАД	чл. 14, ал. 1, т. 4, 5, 21
РГ-03-0193	БАНКА ДСК ЕАД	чл. 16, ал. 1, т. 5
РГ-03-0004	ЕВРО ФИНАНС АД	чл. 16, ал. 1, т. 6
РГ-03-0127	ИНВЕСТБАНК АД	чл. 14, ал. 1, т. 6, 10 и 21
РГ-03-0086	ИНТЕРНЕТШЪНЪЛ АСЕТ БАНК АД	чл. 14, ал. 1, т. 16 и 18; чл. 16, ал. 1, т. 5
РГ-03-0196	НАСЪРЧИТЕЛНА БАНКА АД	чл. 14, ал. 1, т. 16 и 18
РГ-03-0081	ОБЕДИНЕНА БЪЛГАРСКА БАНКА АД	чл. 16, ал. 1, т. 5
РГ-03-0036	ПОПУЛЯРНА - КАСА 95 АД	чл. 16, ал. 1, т. 5 и 6
РГ-03-0079	ПЪРВА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА АД	чл. 16, ал. 1, т. 4; т. 11, буква „г“ и т. 12, буква „г“
РГ-03-0203	ТИ БИ АЙ ИНВЕСТ ЕАД	чл. 14, ал. 1, т. 5
РГ-03-0103	ТОКУДА БАНК АД	чл. 16, ал. 1, т. 4 и 15
РГ-03-0160	ФАКТОРИ АД	чл. 16, ал. 1, т. 5
РГ-03-0105	ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД	чл. 14, ал. 1, т. 6
РГ-03-0141	ЮГ МАРКЕТ АД	чл. 16, ал. 1, т. 5

**б) вписани промени в обстоятелствата
в регистъра на инвестиционните дружества
по партидата на:**

РГ-04-0011	КАПМАН КАПИТАЛ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
------------	-------------------	---------------------

**в) вписани промени в обстоятелствата
в регистъра на публичните дружества и други емитенти на ценни книжа
по партидата на:**

РГ-05-1268	АДВАНС ЕКУИТИ ХОЛДИНГ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1185	АКТИВ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-0385	АЛЕН МАК АД	чл. 14, ал. 1, т. 16
РГ-05-0466	АЛКОМЕТ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-0554	БРАВО АД	чл. 17, ал. 3, т. 2
РГ-05-0043	БУЛВЕСТА ХОЛДИНГ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-0180	БУЛГАРТАБАК ХОЛДИНГ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1082	БЪЛГАРО-АМЕРИКАНСКА КРЕДИТНА БАНКА АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1113	БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ АД	чл. 14, ал. 1, т. 16; чл. 17, ал. 3, т. 6
РГ-05-0156	ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ - БТ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1127	ДЗИ БАНК АД	чл. 17, ал. 3, т. 6
РГ-05-0055	ДОВЕРИЕ ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1276	ДОГОВОРЕН ФОНД ЕВРОПА	чл. 18, т. 12 и 14
РГ-05-1252	ДФ АЛФА ИНДЕКС ИМОТИ	чл. 23, ал. 2, т. 6 и 7
РГ-05-1279	ДФ АЛФА ИНДЕКС ТОП 15	чл. 23, ал. 2, т. 6 и 7
РГ-05-1236	ДФ РАЙФАЙЗЕН ГЛОБАЛЕН ФОНД В ОБЛИГАЦИИ	чл. 23, ал. 3, т. 1
РГ-05-1242	ДФ РАЙФАЙЗЕН ИЗТОЧНОЕВРОПЕЙСКИ ФОНД В АКЦИИ	чл. 23, ал. 3, т. 1
РГ-05-1240	ДФ РАЙФАЙЗЕН КОНВЕРГЕНТНОСТ КЪМ ЕС ФОНД	чл. 23, ал. 3, т. 1
РГ-05-1238	ДФ РАЙФАЙЗЕН ОБЛИГАЦИОНЕН ФОНД В ДОЛАРИ	чл. 23, ал. 3, т. 1 ра
РГ-05-1243	ДФ РАЙФАЙЗЕН ФОНД ЕВРАЗИЯ В АКЦИИ	чл. 23, ал. 3, т. 1
РГ-05-1308	ДФ СИНЕРГОН ПРЕСТИЖ	чл. 14, ал. 1, т. 2
РГ-05-1309	ДФ СИНЕРГОН ПРОФИТ	чл. 14, ал. 1, т. 2
РГ-05-0044	ЕВРОХОЛД АД	чл. 14, ал. 1, т. 1, 8, 10 и 16; чл. 17, ал. 1, т. 2; ал. 3, т. 6

РГ-05-1297	ЕЛАНА ХОЛДИНГ АД	чл. 18, т. 12 и 14
РГ-05-1101	ЕНЕРГОРЕМОНТ ХОЛДИНГ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1214	ЗД ЕВРОИНС АД	чл. 17, ал. 1, т. 2; ал. 3, т. 6
РГ-05-0652	ЗИНО АД	чл. 17, ал. 3, т. 7 и 9
РГ-05-1105	ЗПАД ДЗИ АД	чл. 17, ал. 3, т. 3 и 6
РГ-05-1264	ЗЪРНЕНИ ХРАНИ БЪЛГАРИЯ ЕАД	чл. 14, ал. 1, т. 16
РГ-05-1178	И АР ДЖИ КАПИТАЛ - 1 АДСИЦ	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1216	И АР ДЖИ КАПИТАЛ - 2 АДСИЦ	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1280	ИНВЕСТ ПРОПЪРТИ АДСИЦ	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1159	ИНВЕСТОР. БГ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1280	ИНВЕСТ ПРОПЪРТИ АДСИЦ	чл. 17, ал. 1, т. 2; ал. 3, т. 2
РГ-05-0062	ИНДУСТРИАЛЕН ХОЛДИНГ БЪЛГАРИЯ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1111	КАОЛИН АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-0355	КРЕМИКОВЦИ АД	чл. 17, ал. 3, т. 2
РГ-05-1293	МОНБАТ АД	чл. 18, т. 11
РГ-05-1290	НЛБ БАНКА - ЗАПАД-ИЗТОК АД	чл. 18, т. 12 и 14
РГ-05-0661	НОНВОТЕКС АД	чл. 17, ал. 3, т. 6
РГ-05-0898	ОБОРИЩЕ АД	чл. 17, ал. 1, т. 5
РГ-05-0543	ОРГАХИМ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2; ал. 3, т. 2
РГ-05-0071	ОРЕЛ ИНВЕСТ АД	чл. 17, ал. 3, т. 2
РГ-05-1126	ПАНГЕА АД	чл. 17, ал. 1, т. 6
РГ-05-1112	ПАРАХОДСТВО БЪЛГАРСКИ МОРСКИ ФЛОТ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1114	ПАРАХОДСТВО БЪЛГАРСКО РЕЧНО ПЛАВАНЕ АД	чл. 17, ал. 3, т. 5, 6 и 8
РГ-05-0282	ПЕТРОЛ АД	чл. 19, ал. 3, буква „в“
РГ-05-0181	ПЛЕВЕН БТ АД	чл. 17, ал. 3, т. 2
РГ-05-0223	ПЛОВДИВ - ЮРИЙ ГАГАРИН БТ АД	чл. 17, ал. 3, т. 5 и т. 6
РГ-05-0805	ПОЛИГРАФИЯ АД	чл. 17, ал. 1, т. 6; ал. 3, т. 6
РГ-05-1122	ПРАЙМ ПРОПЪРТИ БГ - АДСИЦ	чл. 14, ал. 1, т. 17 и 18; чл. 17, ал. 5, т. 3
РГ-05-1306	ПРАЙМ ТУРИСТ АД	чл. 18, т. 12 и 14
РГ-05-1255	ПРЕМИЕР ФОНД АДСИЦ	чл. 18, т. 11
РГ-05-0907	ПЪРВИ МАЙ -50 АД (в ликвидация)	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1239	РАЙФАЙЗЕН ГЛОБАЛЕН БАЛАНСИРАН ФОНД	чл. 23, ал. 3, т. 1
РГ-05-1241	РАЙФАЙЗЕН ГЛОБАЛЕН ФОНД В АКЦИИ	чл. 23, ал. 3, т. 1
РГ-05-1237	РАЙФАЙЗЕН ЕВРОПЛУС ОБЛИГАЦИОНЕН ФОНД	чл. 23, ал. 3, т. 1
РГ-05-0870	СВ.СВ. КОНСТАНТИН И ЕЛЕНА ХОЛДИНГ АД	чл. 17, ал. 3, т. 6
РГ-05-0455	СВИЛОЗА АД	чл. 17, ал. 3, т. 5 и 6
РГ-05-0083	СИЛА ХОЛДИНГ АД	чл. 17, ал. 3, т. 5 и 6
РГ-05-0508	СИМАТ АД	чл. 17, ал. 3, т. 5 и 6
РГ-05-0403	СЛИВНИЦА 1968 АД	чл. 17, ал. 3, т. 6
РГ-05-1053	СЛЪНЧЕВИ ЛЪЧИ АД	чл. 14, ал. 1, т. 23
РГ-05-1313	СЛЪНЧЕВИ ЛЪЧИ БЪЛГАРИЯ АД	чл. 18, т. 12 и 14
РГ-05-0587	СЛЪЧНЕВ ДЕН АД	чл. 17, ал. 3, т. 2
РГ-05-0711	СМП - БУХОВО АД	чл. 14, ал. 1, т. 23
РГ-05-0684	СОФАРМА АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1270	СОФАРМА ИМОТИ АДСИЦ	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1205	СОФИЯ КОМЕРС ЗАЛОЖНИ КЪЩИ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-0301	СТОМАНЕНИ ТРЪБИ АД	чл. 17, ал. 3, т. 2
РГ-05-0019	СТРОЙИНВЕСТ ХОЛДИНГ АД	чл. 17, ал. 3, т. 2
РГ-05-1160	ТИ БИ АЙ ЛИЗИНГ АД	чл. 19, ал. 3, буква „в“
РГ-05-1107	ТИ ЕЛ ПРОПЪРТИ КЪМПАНИ ЕАД	чл. 17, ал. 3, т. 2
РГ-05-0256	ТОПЛИВО АД	чл. 14, ал. 1, т. 10
РГ-05-1228	ТРАНСИНВЕСТМЪНТ АДСИЦ	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-0334	ТРАНССТРОЙ - АМ АД	чл. 17, ал. 3, т. 5 и 6
РГ-05-0499	УНИПАК АД	чл. 17, ал. 3, т. 6
РГ-05-1223	ФЕЪРПЛЕЙ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-1258	ФИНТЕКСКО АД	чл. 17, ал. 3, т. 6

РГ-05-1184	ФОНД ЗА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ БЪЛГАРИЯ АДСИЦ	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-0113	ХД ПЪТИЩА АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-0106	ХОЛДИНГ НОВ ВЕК АД	чл. 14, ал. 1, т. 21; чл. 17, ал. 3, т. 2 и 6
РГ-05-0070	ЧЕРНОМОРСКИ ХОЛДИНГ АД	чл. 14, ал. 1, т. 14, 16 и 21
РГ-05-1273	ЮНИВЪРСЪЛ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	чл. 17, ал. 3, т. 6
РГ-05-0338	ЯВОР АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
• Други уведомления		
<i>промени на директорите за връзки с инвеститорите</i>		
РГ-05-1252	ДФ АЛФА ИНДЕКС ИМОТИ	СИАНА МИШКОВА тел. 810-55-40
РГ-05-0044	ЕВРОХОЛД АД	МАЯ ИВАНОВА тел.: 02/965-16-53
РГ-05-0501	МЕДИКА АД	НИНА НУШЕВА-ГЕОРГИЕВА София, пл. „Йоан-Павел II“ № 1, ет. 3 тел.: 02/960-03-23; 960-03-30
РГ-05-1293	МОНБАТ АД	ДАНИЕЛА ПЕЕВА София, ул. „Голо Бърдо“ № 4 тел.: 02/962-11-50
РГ-05-0805	ПОЛИГРАФИЯ АД	ДИМИТЪР МАНОЛОВ Пловдив, бул. „Княгиня Мария-Луиза“ № 72 администр. корпус - север, стая № 1 тел.: 032/63-68-42
РГ-05-0012	ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД	ПЕЙО ЙОРДАНОВ София, ул. „Г.С. Раковски“ № 103 тел.: 02/926-65-70; GSM: 0889-934-634; факс: 02/980-43-86; e-mail: pyordanov@sbbank.bg
<i>промени на адреси и телефони</i>		
РГ-05-1277	АГРО ФИНАНС АДСИЦ	София, ул. „Св. София“ № 7, ет. 7
РГ-05-1269	АЙБИЛД АД	София, бул. „България“ № 83А тел.: 02/81-89-756; факс 81-89-766; e-mail office@ibuildbg.com
РГ-05-1110	ИД ТИ БИ АЙ ЕВРОБОНД АД	София, ул. „Св. София“ № 7, ет. 6
РГ-05-1184	ФОНД ЗА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ БЪЛГАРИЯ АДСИЦ	София, ул. „Леге“ № 10, ет. 6
<i>промяна на наименованието</i>		
РГ-05-1107	ТИ ЕЛ ПРОПЪРТИ КЪМПАНИ ЕАД	СОФИЯ ЕЪРПОРТ ЦЕНТЪР ЕАД София - 1618, бул. „България“ № 102, ет. 2, офис 18, бизнес център „Белисимо“

**г) вписани промени в обстоятелствата
в регистъра на физическите лица, които по договор непосредствено извършват сделки с
ценни книжа и инвестиционни консултации
по партидата на:**

РГ-06-0088	ИВЕЛИН ИВАНОВ	чл. 24, ал. 1, т. 3
РГ-06-0824	ЛЮБОМИР БОЯДЖИЕВ	чл. 24, ал. 1, т. 3

**д) вписани промени в обстоятелствата
в регистъра на управляващите дружества
по партидата на:**

РГ-08-0002	ЕЛАНА ФОНД МЕНИДЖМЪНТ АД	чл. 14, ал. 1, т. 6; чл. 23, т. 7
РГ-08-0011	БЕНЧМАРК АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД	чл. 14, ал. 1, т. 16
РГ-08-0022	ВАРЧЕВ МЕНИДЖИНГ КОМПАНИ ЕАД	чл. 23, т. 7
РГ-08-0009	ДСК УПРАВЛЕНИЕ НА АКТИВИ АД	чл. 23, ал. 2, т. 6 и 7
РГ-08-0008	ОББ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	чл. 22, ал. 1, т. 18
РГ-08-0019	СИНЕРГОН АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД	чл. 23, ал. 1, т. 2

IV. УВЕДОМЛЕНИЯ ПО ЧЛ. 145 ЗППЦК

В изпълнение на изискванията на чл. 145 ЗППЦК за разглеждания период в Комисията за финансов надзор са постъпили уведомления за промяна на дяловото участие в следните дружества:

Наименование на дружеството, чиито акции са обект на трансакцията	Трите имена/наименование на приобретател, съответно прехвърлител
А. В. БИЛДИНГС АД	ВЕСЕЛИН РАЛЧЕВ
АДВАНС ЕКУИТИ ХОЛДИНГ АД	ИД АДВАНС ИНВЕСТ АД
АДВАНС-ТЕРАФОНД АДСИЦ	КАРОЛ ФИНАНС ЕООД-СОФИЯ
АЛФА УУД БЪЛГАРИЯ АД	НИКОЛАЙ КУНЕВ
АСЕНОВА КРЕПОСТ АД	КЕПИТЪЛ МЕНИДЖМЪНТ АДСИЦ
БАЛКАНКАР ЗАРЯ АД	К.В.К. ИНВЕСТ АД
БИОВЕТ АД	МЕРИГОЛД УЪРЛДУАЙД ДИВЕЛОПМЪНТС ИНК
БИОВЕТ АД	ХЮВЕФАРМА АД
БУЛЛЕНД ИНВЕСМЪНТС АДСИЦ	ЕТ АСКЕНТ - ПЛАМЕН ПЕНЧЕВ
БЪЛГАРО-АМЕРИКАНСКА КРЕДИТНА БАНКА АД	BANK AUSTRIA CREDITANSTALT AG
БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ АД	ДОЙЧЕ БАНК АГ, КЛОН ЛОНДОН
ВЕЛПА – 91 АД	РОУД ДИЗАЙН ЕООД
ВЕЛПА – 91 АД	ВРЗ - ЦАР КАЛОЯН ЕООД
ДЗИ БАНК АД	РИВИЕРА АД
ДЗИ БАНК АД	ГАЛОУЕЙ БЪЛГАРИЯ ООД
ДЗИ БАНК АД	ЮРОБАНК И ЕФ ДЖИ ХОЛДИНГ /ЛЮКСЕМБУРГ АД
ЕЛЕКТРОМЕТАЛ АД	АКС - 77 ЕООД
ЕЛЕКТРОМЕТАЛ АД	ХОЛДИНГ НОВ ВЕК АД
ЕЛЕКТРОМЕТАЛ АД	ФИНАНС КОНСУЛТИНГ ЕАД
ЕЛЕКТРОМЕТАЛ АД	ТОЙОТА ТИКСИМ ЕООД
ИД КАПМАН КАПИТАЛ АД	ДПФ ЛУКОЙЛ ГАРАНТ
ИНВЕСТ ПРОПЪРТИ АДСИЦ	МИХАИЛ ПЕТКОВ
ИНВЕСТ ПРОПЪРТИ АДСИЦ	ЕЛАНА ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД АД
КММ – 68 АД	БОРИСЛАВ ЗАХАРИЕВ
КММ – 68 АД	ТЪ ИНВЕСТБАНК АД
ЛАВЕНА АД	БЛИК - ИЛИЯН ИЛИЕВ ЕООД
ЛЮК АДСИЦ	ФИЛИП ПФОЕ
МОНБАТ АД	БОРИС МАРЕКОВ
ПАЗАРДЖИК - БТ АД	BANK AUSTRIA CREDITANSTALT AG, АВСТРИЯ
ПАЗАРДЖИК – БТ АД	ЕКО ТРЕЙД 2005 ЕООД
ПАНГЕА АД	БУЛГАРТАБАК ХОЛДИНГ АД
ПАРК АДСИЦ	PRIMO FRATTALI
ПИШЕЩИ МАШИНИ АД	ВИТАЗОН ООД
ПИШЕЩИ МАШИНИ АД	ПЛОВДИВ – ПИШЕЩИ МАШИНИ АД
ПИШЕЩИ МАШИНИ АД	ДИМИТЪР БЪЧВАРОВ
ПРИБОР АД	АЛБЕНА ИНВЕСТ ХОЛДИНГ АД
ПРОУЧВАНЕ И ДОБИВ НА НЕФТ И ГАЗ АД	СТИЛИЯН ХРИСТОВ
РАЗВИТИЕ ИНДУСТРИЯ ХОЛДИНГ АД	УПФ СЪГЛАСИЕ
РЕПУБЛИКА ХОЛДИНГ АД	КОРПОРАЦИЯ РАЗВИТИЕ КДА
РЕПУБЛИКА ХОЛДИНГ АД	РАДОСЛАВ БОЗАДЖИЕВ
РЕЦИКЛИРАЩО ПРЕДПРИЯТИЕ АД	БЕТА КОРП АД
РЕЦИКЛИРАЩО ПРЕДПРИЯТИЕ АД	ИРИС ТРЕЙД ИНТЕРНЕТЪНЪЛ ООД
СВ. СВ. КОНСТАНТИН И ЕЛЕНА АД	ЕВРОМЕТАЛ ТРЕЙДИНГ ООД
СИЛА ХОЛДИНГ АД	ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД
СИЛА ХОЛДИНГ АД	ТРИФОН КОЕВ
СИЛА ХОЛДИНГ АД	СТОЙКО НЕЙЧЕВ
СИЛА ХОЛДИНГ АД	ФИНАНС КОНСУЛТИНГ ЕАД
СЛЪНЧЕВ БРЯГ ХОЛДИНГ АД	ТОЙОТА ТИКСИМ ЕООД
СЛЪНЧЕВ БРЯГ ХОЛДИНГ АД	BEDFORD CONSULTING SERVICES LTD
ТОПЛИВО АД	ТИП КОМЕРС ООД
ТРАКИЙСКО ПИВО АД	СИНЕРГОН ХОЛДИНГ АД
ТРАКИЙСКО ПИВО АД	АКС – 77 ЕООД
ТРАКИЙСКО ПИВО АД	ЦИТИСИМЕ ТРЕЙД ЕООД
ТРАКИЙСКО ПИВО АД	ХОЛДИНГ НОВ ВЕК АД
ТРАКИЙСКО ПИВО АД	ТОЙОТА ТИКСИМ ЕООД
ТРАКИЙСКО ПИВО АД	ФИНАНС КОНСУЛТИНГ ЕАД
ТРАКИЙСКО ПИВО АД	СТОЙКО НЕЙЧЕВ
УНИПАК АД	КАЛИН ТИХОЛОВ
УНИПАК АД	СЕЛЕНА ХОЛДИНГ АД
УНИПАК АД	РЕЙНХАМ БЪЛГАРИЯ ЕООД
УНИПАК АД	ФОРТ ООД
УНИПАК АД	ИНТЕРЕНЕТЪНЪЛ ПАКИДЖИНГ ЕООД
ФЕЪР ПЛЕЙ ИНТЕРНЕТЪНЪЛ АД	АГРО ФИНАНС АДСИЦ
ХИММАШ АД	GORDON HOLDINGS LLC
ХИММАШ АД	N +W MASHINEN GMBH&CO.KG

ГОДИШНО СЪДЪРЖАНИЕ

	БЮЛЕТИН.№
ВЕЛИНОВА, НАДЯ. Управление на риска за целите на финансовите пазари	1
ИНСТРУКЦИЯ за реда и начина за служебно разпределение на лицата, избрали фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване	3
КОНСПЕКТ за изпит за професионална квалификация на застрахователен брокер - едноличен търговец, и на лицата по чл. 157, ал. 2 и 3 от Кодекса за застраховането	5
КОНСПЕКТ за изпита за отговорни актюери	11
МЕТОДИКА за начина за корекции на допуснати грешки при определяне на нетната стойност на активите на фонд за допълнително пенсионно осигуряване	7
НАРЕДБА № 23 от 8 февруари 2006 г. за условията и реда за оценка на клиентските активи	3
НАРЕДБА № 24 от 8 март 2006 г. за задължителното застраховане по чл. 249, т. 1 и 2 от Кодекса за застраховането и за методиката за уреждане на претенции за обезщетение на вреди, причинени на моторни превозни средства	3
НАРЕДБА № 28 от 10 май 2006 г. за условията и реда за провеждане на изпит за професионална квалификация на застрахователните брокери и за признаване на квалификация, придобита в държава членка	5
НАРЕДБА № 29 от 12 юли 2006 г. за минималното ниво на кредитните рейтинги на банките и за определяне на държавите, регулираните пазари и индексите на регулираните пазари на ценни книжа съгласно чл. 176, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване	8
НАРЕДБА № 30 от 19 юли 2006 г. за изискванията към счетоводството, формата и съдържанието на финансовите отчети, справките, докладите и приложенията на застрахователите и на здравноосигурителните дружества	9
НАРЕДБА № 31 от 2 август 2006 г. за условията и реда за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност на отговорен актюер, за признаване на правоспособност, придобита извън Република България, както и за формата на актюерската заверка, формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките по Кодекса за застраховането и Закона за здравното осигуряване, които отговорният актюер заверява	9
НАРЕДБА № 32 от 13 септември 2006 г. за изискванията към организацията и дейността на службата за вътрешен контрол на застрахователя и на лицата, включени в застрахователна група	10
НАРЕДБА № 33 от 19 септември 2006 г. за индивидуалните заявления за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване	10
НАРЕДБА № 34 от 4 октомври 2006 г. за условията за сключване на сделки за намаляване на инвестиционния риск, свързан с активите на фонд за допълнително пенсионно осигуряване и за изискванията и ограниченията към тези сделки	10
НАРЕДБА № 35 от 17 октомври 2006 г. за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници	12
НАРЕДБА № 36 от 15 ноември 2006 г. за техническите резерви към фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми	11
НАРЕДБА № 37 от 29 ноември 2006 г. за признаването на приетите пазарни практики	12
НАРЕДБА № ІВ-991 от 3 юли 2006 г. за формите и начина на обмен на информация и взаимодействие между информационния център по задължителните застраховки „Гражданска отговорност“ на автомобилистите и „Злополука“ на пътниците, Министерството на вътрешните работи и Министерството на транспорта	7
НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 8 от 2003 г. за Централния депозитар на ценни книжа	11
НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 10 от 2003 г. за изискванията към състава и структурата на собствения капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителното дружество и към минималните ликвидни средства на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване	12
НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 11 от 2003 г. за лицензите за извършване на дейност като фондова борса, организатор на неофициален пазар на ценни книжа, инвестиционен посредник, инвестиционно дружество, управляващо дружество и дружество със специална инвестиционна цел	12
НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 13 от 2003 г. за търгово предлагане за закупуване и замяна на акции	12

НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 15 от 2004 г. за воденето и съхраняването на регистрите от Комисията за финансов надзор и за подлежащите на вписване обстоятелства	2
НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 15 от 2004 г. за воденето и съхраняването на регистрите от Комисията за финансов надзор и за подлежащите на вписване обстоятелства	6
НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 2003 г. за проспектите при публичното предлагане на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа	2
НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 2003 г. за проспектите при публично предлагане на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа	12
НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 21 от 2005 г. за собствените средства и границата на платежоспособност на застрахователите и здравноосигурителните дружества	3
НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 25 от 22 март 2006 г. за изискванията към дейността на инвестиционните дружества и договорните фондове	12
НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 2003 г. за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници	2
НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 9 от 2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионно осигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партии	4
НАРЕДБА за изменение на Наредба № 3 от 2003 г. за реда и начина за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните средства на осигурено лице от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество	1
ОБРАЗЕЦ НА ЗАЯВЛЕНИЕ за допускане до изпит за признаване на правоспособност на отговорен актюер	11
ОБРАЗЕЦ НА ЗАЯВЛЕНИЕ за допускане до изпит за професионална квалификация на застрахователен брокер - едноличен търговец, и на лицата по чл. 157, ал. 2 и 3 от Кодекса за застраховането	5
ОБРАЗЕЦ НА ЗАЯВЛЕНИЕ за признаване на правоспособност на отговорен актюер	11
ОБРАЗЕЦ НА ЗАЯВЛЕНИЕ за участие в професионален пенсионен фонд (приложение № 2 към решение на КФН № 343-3 от 17.05.2006 г.)	6
ОБРАЗЕЦ НА ЗАЯВЛЕНИЕ за участие в универсален пенсионен фонд (приложение № 1 към решение на КФН № 343-3 от 17.05.2006 г.)	6
ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ от дейността по допълнително пенсионно осигуряване за първото полугодие на 2006 г.	8
ПЕТКОВ, БИСЕР. Надзор върху презграничната дейност на институциите за професионално пенсионно осигуряване: права и задължения на КФН в надзорния процес	6
ПРАВИЛНИК за устройството и дейността на Гаранционния фонд	9
ПРАКТИКА във връзка с възможността за съвместяването на функции от едно лице	10
ПРАКТИКА относно търговията с деривати върху стоки от инвестиционни посредници	5
ПРАКТИКА по прилагане на чл. 100з, ал. 1 ЗППЦК във връзка с чл. 176, ал. 1, т. 8 КСО	6
ПРАКТИКА по прилагане на чл. 123в, ал. 1 във връзка с чл. 176, ал. 1, т. 9 КСО	5
РЕД ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТ за признаване на правоспособност на отговорен актюер	11
РЕД ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТ за професионална квалификация на застрахователен брокер - едноличен търговец, и на лицата по чл. 157, ал. 2 и 3 от Кодекса за застраховането на 24 юни 2006 г.	5
РЕД ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТ за професионална квалификация на застрахователен брокер - едноличен търговец, и на лицата по чл. 157, ал. 2 и 3 от Кодекса за застраховането на 9 декември 2006 г.	10
РЕД ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТИ за придобиване на право за извършване на дейност като брокер или инвестиционен консултант през 2006 г.	2
РЕД ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТИТЕ за придобиване на право за извършване на дейност като брокер, съответно като инвестиционен консултант, на 17 и 18 февруари 2007 г.	10
ТЕМАТИЧЕН КОНСПЕКТ за изпита за придобиване на право за извършване на дейност като брокер	2
ТЕМАТИЧЕН КОНСПЕКТ за изпита за придобиване на право за извършване на дейност като инвестиционен консултант	2
ТЕМАТИЧЕН КОНСПЕКТ за изпита за придобиване на право за извършване на дейност като брокер	10
ТЕМАТИЧЕН КОНСПЕКТ за изпита за придобиване на право за извършване на дейност като инвестиционен консултант	10
УКАЗАНИЯ по прилагане на Наредба № 23 от 2006 г. за условията и реда за оценка на клиентските активи	3
ЯЗДЖИЕВА, ЛЮБОМИРА. Пенсионноосигурителният модел в България	2